

Tã âti-âti tândí Yésũ rî tãsi Lúkã drí îgĩlí rî Lúkã

Tã 'ě'á zĩlá nĩlĩ sísí rî

Nõo rĩ'á búkũ drĩ-káká Lúkã drí îgĩlí rî ĩ'dĩ. Gólá îgĩ búkũ gólá Tã 'Ě'ě kã rî kpá nĩ. Lúkã rĩ'á dõkõtórõ 'ĩ, gólá â'dó kô 'bãsurú Yúdã yí kã 'ásĩ. Gólá â'dó trá Póolõ rî âcĩ tõ ãzí ró Póolõ õtĩrĩ nĩ 'bãdrĩ ngĩ ãzã 'bã yí 'ásĩ rî. Búkũ rĩ 'dĩ 'bã yí gólá îgĩ trá õjĩlã ãmbã ãzã rú bê Tĩyõfilẽ rî drí, tãlã gólá rî ãmbálé gõ'dã kpá tã lẽ 'bã ãzã 'bã yí â'dó 'bã bê õjĩlã Yúdã yí kã ró rî 'bã yí bê tã Yésũ rî tãsi rî sĩ.

Tã Lúkã drí ãmbálé rî kĩ, Ôvãrí lẽ õjĩlã ndrĩ, gõ'dã Yésũ 'diyĩ pã 'bã õjĩlã kã 'ĩ ndrĩ. ĩ'dĩ tã 'dí kã rî tí rî, gólá drí â'dózó í'dígówá gólá õjĩlã gólá õjĩlã ãzí drí lële kô rî 'bã yí tãsi rî bê dũũ, õzõ ĩzã 'bã rú bê Lázãrõ rî tí, ágãmvã gólá rĩ 'bã tã 'ële íyĩ átã drí tã rõrõ ãkó rî gõ'dã lãfã átã lâ drí fële drĩlã rî ĩzã 'bã ndrĩ rî, gõ'dã kpá bélé-bélé ù'dú 'bã Zákáyõ, õjĩlã tãndí Sãmãriyã lé 'bã ró tã tãndí 'ě 'bã íyĩ ãjú-'bã-ãzí drí rî, gõ'dã kpã ãmbã ãjú 'bũ 'bã Rómã kã kã, gõ'dã kpã í'dígówá õkó ãzã 'bã yí õjĩlã ãzí drí lële kô rî yí kã bê, gõ'dã kpã tã ngã õpã 'bã gólĩyĩ rĩ ĩpálé Yésũ bê rî 'bã yí kã bê.

Lúkã rî tã íyĩkã îgĩlí vó lâ ndrẽndrẽ bê dódó gõ'dã tã ífĩ â'dó 'bã bê rî 'bã yí gólã drí 'bãzó lâ sírú-sírú, tãlã õ'bã ró í'dígówá íyĩkã bê â'dólé

pãtĩĩ. Í'dígówá ãmbá vō ãzâ 'bá yî, gólâ úsû â'bâ'á Mãriyã, Yésû rî ândré tí sî. Gõ'dá ïgĩĩ í'dígówá 'dĩ 'bá yî ãzâ 'bá yî kô búkũ ãzâ 'bá yî 'ásî. Lúkã kî nî rî, Yésû õ'ê rãtãã Ôvãrí drí ândâlâ dũũ, tã â'dalé ãmã gólâ rî vó bẽ 'bá ró nõ 'bá yî drí, gõ'dá gólâ âtã tã kpá dũũ Líndrí Tãndí Ôvãrí kã tãsi. Gólâ â'dã tã kpá kî, ngá fẽfẽ ángí Ôvãrí kã ãmã drí rî, rî'á tã õnjí ãmãkã âyê-âyê lâ ï'dî.

¹⁻⁴ Ägõ ãmbá Tiyõfilẽ, tã ïgĩ-ïgĩ nô ní drí õjílã ãzâ 'bá yî ãnî drí 'bãzó gólĩyí bẽ Kúmú Yésû 'á rî yí bẽ. Má lẽ trá tã nõ ífí lâ mbĩmbĩ lâ âtálé ãnî drí tã Yésû kã tãsi. Öjílã ãzâ 'bá yî rî'á nî ïyí trá dódó, ïgĩ ïyí tã trá tã gólãkã tãsi. Má nî trá tã õjílã nã 'bá yî drí ïgĩlí 'dĩ rî'á tã pãtĩ-pãtĩ rû 'ẽ 'bá trá rî ï'dî. Öjílã nã 'bá yî ï'dî rî 'bá ïyí tã gólãkã rî ïcílí õjílã drí rî ï'dî, mã rî gógó mã rî trá tã gólãkã 'dĩ tĩ lâ ñalé õjílã nã 'bá yí bẽ. Má drí kpá tã 'dĩ ndrẽ 'bá lâ ãzâ 'bá yî úsúzó ãmã drí rĩzó tã 'dĩ tĩ lâ ñalé gólĩyí bẽ. Má ùjũ tã gólĩyí drí ïgĩlí 'dĩ ïgĩlí ó'dí mãnísi tãndí ró, tãlã nî lẽ ró tã lâ bẽ ndrĩ dódó. Tã mã drí ïgĩlí ãnî drí nõ ïtõ rî'á Yésû rî tĩtĩ 'ásî bũúũ âcálé gólâ rî gõgõ Ôvãrí ngálã úrú 'álã rî 'á.

Tã tã gólã Yõwãní rî tĩzó rî tãsi

⁵ Ndrõ gólâ túbê Yõwãní rî tĩzó rî 'á rî, Êródẽ ï'dî kúmú ró 'bãdrĩ Yũdáyã kã rî drĩĩ. Ndrõ gólâ 'dĩ 'á rî, ägõ ãzã rî'á drĩ-'bã lã'bí 'ẽ kã rî ró, rú lâ Zãkãriyã, õkó lâ rî rú ïyíkã Êlĩzãbãtã. Gõ'dá Êlĩzãbãtã rî átã kpá drĩ-'bã lã'bí 'ẽ kã 'î.

⁶ Zākãriyã yî òkó lâ bê tâ 'ě'ě gólĩyíkã rĩ'á tãndí ró Ôvãrí rĩ lĩfĩ drĩ 'á. Gólĩyî rô Ôvãrí rĩ tĩ-vô trá, té òzô Ôvãrí drĩ lèlé rĩ tí.

⁷ Gólĩyî cú ítí mvá ãkó, tâlá Ēlĩzãbétã rĩ'á óndó 'î. Gólĩyî 'dó kpãrãtĩ ãrãkã ró.

⁸ Tã 'ě'ě gólã drĩ-'bã lã'bí 'ě kã rĩ kã 'dĩ, órí 'ělã Yērõsãlémã 'álã jó ąngĩ Ôvãrí kã nã 'á. Zākãriyã yî drĩ-'bã lã'bí 'ě kã ãzã 'bã yî bê gólĩyî 'bãsurú dãwã rĩ gógó Zākãriyã kã rĩ 'ásĩ rĩ,* drĩlĩyî ânĩzó Yērõsãlémã 'álã rĩlí ngã ąjĩ bê tũrũ-tũrũ òzô bãhũrũ kãtĩ rĩ zãlé Ôvãrí drĩ úrú 'álã. Gólĩyî 'ě ĩyĩ tâ 'dĩ òrĩ Yúdã yĩ kã drĩ ndrĩ. Kãyĩ vósĩ cé lãnjãtúlĩ bê, drĩ-'bã lã'bí 'ě kã ãlô rĩ drĩ fĩzó jó ąngĩ Ôvãrí kã 'dĩ 'álã rĩlí ngã ąjĩ bê rĩ zãlé Ôvãrí drĩ úrú 'álã.

⁹ Kãyĩ ãzã sĩ, lãnjãtúlĩ bê, Zākãriyã rĩ ãzi-ãzi yĩ zĩ gólã trá 'bãlé rĩ'á ngã ąjĩ bê rĩ zãlé jó ąngĩ Ôvãrí kã nã 'á. Drĩlã gõzó fĩlí jó ąngĩ 'dĩ 'á cé élêwãlá.

¹⁰ Ójĩlã ãzã 'bã yĩ bê dũũ, rĩ ĩyĩkã ĩvĩ 'álã rãtãã 'ělé.

¹¹ Gólã rĩ bê ngã ąjĩ bê 'dĩ zãlé jó ąngĩ 'dĩ 'álã rĩ, mãlãyĩkã lãjó'bã Ôvãrí kã drĩ ãcãzó. Mãlãyĩkã 'dĩ rĩ ãdrélé ãnyĩ võ ngã zãzó 'dĩ rú, drĩ-ágó lésĩ ró.

¹² Gõ'dã gólã ndrê mãlãyĩkã 'dĩ bê rĩ, gólã lãrô trá, dãkãrũ, lèlé ró.

* **1:8 1.8 'Bãsurú dãwã** Drĩ-'bã 'dĩ 'bã yĩ lĩzó ĩyĩ trá dũũ, drĩlĩyî ĩyĩ lãfãlé cãzó 'bãsurú 'dĩ 'bã yĩ 'ásĩ dãdã, gõ'dã 'bãsurú dãwã Zākãriyã kã rĩ úzĩ ĩyĩkã ĩ'dĩ Ābjã. 'Bãsurú dãwã 'dĩ 'bã yĩ, lõsĩ gólĩyíkã rĩ ĩ'dĩ, drĩlĩyĩ rĩzó ânĩlí ngĩngĩ ãndãlá rĩ ndrô ãlô sĩ, nĩ'á Yērõsãlémã 'álã ngã fêfê fêlé Ôvãrí drĩ.

13 Gõ'dá mālāyíkã 'dî drî tã âtázó gólâ drî kî nî rî, "Ní 'è ùrî kô. Má ânî ì'dî tã nô âtálé ní drî nô, rãtãã áníkã rî'á 'élé ìtú vósî cé rî, Ôvârí ârî trá. Ânî òkó Ēlîzãbétã â'dô rû 'bã'á 'â bê. Drílâ mvá òzò ágó ró. Ní â'dô rû lâ zî'á Yôwánî.

14 Ânî Ìfî â'dô wã'á tówã mvá 'dî tãsí. Ôjílâ ndrî sí lâ ìyî â'dô ârî gũ'á tã 'è'è tãndí mvá 'dî kã rî tãsí.

15 Tã ífî lâ ì'dî rî'á nõtí, tãlã Ôvârí zî gólâ trá rîlî ôjílâ Ìfî ícílî tã mbîmbî sí. Ôvârí zî gólâ trá 'bãlé ôjílâ ífîfî ró, tã 'è'è gólâkã â'dô 'bã'á ngî ãzî-ãzî lãfálé sí. Gólâ mvú òdrá kô. Líndrî Tãndí Ôvârí kã â'dô rî'á gólâ bê gólâ rî lópélé gólâ rî pã'á tã íyíkã 'élé ndrî tãndí ró.

16 Gólâ â'dô ôjílâ òrî Īsîrã'élê kã rî 'bá yí kã drî lâ yí âjá'á 'dêlé Ôvârí vó.

17 Gólâ â'dô 'dê'á sísí vò êdélé Ôvârí drî â'dézó gólâ vó. Gólâ â'dô tã âtî-âtî tãndí Ôvârí kã pẽ'á, drílâ ôjílâ âsézó ndrî ârílâ. Gólâ rî gógó â'dô 'bã'á kpá mbârãkã bê, òzò tã ângũ 'bá Ēlîyã tîbê drã 'bá âkû ró rî tí. Gólâ â'dô tã pẽ'á mvá rî átá yí drî mvá lâ yí bê gólîyî 'bãlé â'dólé âyîkô ró 'â ã'dî sí. Gólâ â'dô tã pẽ'á ôjílâ gólîyî ârîmãkô 'bá drî, gõ'dá drîlîyî ìyî jãzó tã mbî rî ìsûlî ì'dî. Gólâ â'dô tã pẽ'á ôjílâ drî ìyî êdézó njãã tã ònjî ãkó Ôvârí drî âcázó ùsúlâ ìyî ndrî."

18 Zãkãrîyã drî tã âtázó mālāyíkã 'dî drî, "Â'dô 'bã'á ángò tí ró yã? Mã trá ârãkã ró, âmã òkó kpá trá ârãkã 'î rî."

19 Mālāyíkã 'dî drî tã-drî lôgòzó kî nî rî, "Mã Gãbêrelê ì'dî. Mã lãjò'bã Ôvârí kã ì'dî. Ôvârí âjò

mâ tâ tãndí nõ âtalé ní drí, gō'dá ní lée kô.

²⁰ Tã amâ âjózó ĩ'dí bê lâ rí rĩ'á tâ pãtĩ ĩ, â'dô rû 'ë'á té õzõ má drí âtalé 'dĩ tí. Gō'dá ní lée tâ má drí âtalé 'dĩ bê kô rí, ngbãangbãno nĩlĩ sĩsĩ 'álã Ôvãrí â'dô ânĩ 'bã'á ù'dú'dú ró."

²¹ Gō'dá õjĩlã gólĩyĩ ĩví 'álã rĩ 'bá yĩ ĩyĩkã drē zãâ âdré'á jó ạngĩ 'dĩ tĩlĩ Zākãriyã rĩ tēlé âfōlé rĩ, gólĩyĩ kĩ, "Zākãriyã rĩ njǎlé jó 'á nõ ã'dô 'ë'á yã?"

²² Gō'dá gólã âfõ bê rĩ, âtã úlĩ gō'dá kó kô, tâlã gólã trá ù'dú'dú ró. Rĩ tâ âtalé cé drĩ sĩ. Gō'dá õjĩlã 'dĩ 'bá yĩ âtã ĩyĩ tâ trá kĩ nĩ rĩ, "'Dĩ, gólã ndrē tâ lãrãkô ãzã 'bá yĩ trá jó 'á tólã."

²³ Gō'dá 'dĩ rĩ vósĩ rĩ, kãyĩ 'dĩ 'bá yĩ gólã drĩ rĩzó ngã 'ë'ë 'ēlé jó ạngĩ Ôvãrí kã 'dĩ 'álã rĩ ndrē rû trá. Gólã ngã trá gōlé 'bã 'álã té 'bãdrĩ mvã íyĩkã rĩ 'álã.

²⁴ Gō'dá õkó lâ Ēlĩzãbétã 'bã rû trá 'ã bê. Ēlĩzãbétã rĩ trá 'bã 'á lãmú ãkó 'bã-tĩ 'ásĩ parã nĩ.

²⁵ Ēlĩzãbétã kĩ nĩ rĩ, "Ngbãangbãno Ôvãrí pã mâ trá. Gólã ndrē mâ bê rĩ, amã ĩzã gã trá gólã ĩfĩ, má 'bã rû trá 'ã bê. Gólã trõ ãnyĩ trá má drĩ sĩ."

²⁶ Ēlĩzãbétã bê trá 'ã bê parã nĩ-kázĩyã rĩ, Ôvãrí drĩ lãjóbã íyĩkã Gãbērelē rĩ âjózó ízãmvã ãzã rú bê Mãriyã rĩ ngálã. Mãriyã 'dĩ rĩ rĩlĩ Nãzãrétã 'álã. Nãzãrétã rĩ'á Gãlĩláyã 'á.

²⁷ Gólã lē tâ trá ãgõ ãzã rú bê Yõsépã rĩ trõzó ágó ró. 'Dĩ gólã nĩ drē ãgõ tâ kô. 'Dĩ Yõsépã rĩ'á kúmú Dãwúđĩ rĩ ózõwã ĩ'dĩ.

²⁸ Gãbērelē drĩ âcázó Mãriyã ngálã tâ âtalé kĩ nĩ rĩ, "Tã â'dĩ-â'dĩ Ôvãrí kã ãã'dô ní bê. Gólã lē

nî trá kôro.”

²⁹ Tã âtalé 'dĩ sĩ rî, Mãriyã rî drĩ lĩjã trá, gô'dá gólã nĩ úlĩ ífĩ Gãbêrelẽ drĩ âtalé yĩ drĩ 'dĩ kô.

³⁰ Gãbêrelẽ drĩ gôzó tã âtalé gólã drĩ kĩ nĩ rî, “Mãriyã, nĩ 'ê ùrĩ kô, tãlã Ôvãrí zĩ nĩ trá cé ì'dĩ élêwálã òkó mvã ãzĩ lãfálé sĩ 'bãlé 'díyĩ pã 'bã rî ândrê ró.

³¹ Nĩ â'dô rû 'bã'á 'â bê, gô'dá nĩ drĩ tĩzô lâ mvã ágó ró. Nĩ â'dô rû lâ zĩ'á “ ‘Yésũ’ ”.

³²⁻³³ Gólã ì'dĩ tĩbê Dãwúđĩ rî ózôwã ró rî, gô'dá gólã kpá ì'dĩ tĩbê Ôvãrí drĩ tã lâ 'bãlé kĩ'á nĩ rî, yĩ â'dô ãjój'á lâ rĩlĩ kúmú ró òrĩ ãníkã rî 'bã yĩ drĩ zãã ãdũkũ ãkó rî ì'dĩ.”

³⁴ Mãriyã kĩ nĩ rî, “Dĩ rî â'dô 'bã'á ángô tí yã? Mã drẽ 'dĩyĩmvã ró nõ. Mã nĩ drẽ tã ãgô kã kpã kô nõ.”

³⁵ Gãbêrelẽ kĩ, “Ôvãrí rî mbãrãkã â'dô ánĩ 'bã'á trá rû 'bãlé 'â bê, tãlã mvã rî 'dĩ â'dô 'bã'á Ôvãrí rî mvã ró, gólã â'dô té òzô Ôvãrí rî gógó kãtĩ.

³⁶ Nĩ ndrê drẽ, ánĩ áró Ëlĩzãbêtã gólã óndó 'ĩ gô'dá kpã ãrãkã ró, ngbããngbãno rî, gólã trá cú 'â bê párá nĩ-kãzĩyã.

³⁷ Tã ãmbã nã 'bã yĩ, Ôvãrí â'dô 'bã'á lâ rû 'ëlé cú ìtĩ lãñô ãkó. Úlĩ Ôvãrí kã cú mbãrãkã bê.”

³⁸ Mãriyã kĩ, “Mã rĩ'á rû ì'bũ 'bã Ôvãrí kã ì'dĩ. Mã rî gólã rî rôlé zãã rôrô kãrá. Mã â'dô rû 'bã'á mvã 'dĩ bê. Tã 'dĩ â'dô â'dój'á ìtĩ.” Gãbêrelẽ drĩ Mãriyã rî ãyézó, gôzó nĩlĩ.

³⁹ Gô'dá nĩngã sĩ rî, Mãriyã drĩ ngã íyĩkã êdézó 'wã'wã nĩzó íyĩ áró Ëlĩzãbêtã rî ndrêlé. Ëlĩzãbêtã rî rĩlĩ 'bãdrĩ mvã ãzã 'á, vò lâ 'dĩ lütú ró 'bãdrĩ Yũdáyã kã rî 'álã.

40 Mǎrĩyǎ drĩ âcázó Ēlĩzǎbétǎ drĩ 'bǎ 'álâ, gǔzó fĩlí jó 'álâ, nĩ-bê-yǎ fělé Ēlĩzǎbétǎ drĩ.

41 Gólâ fě nĩ-bê-yǎ bê Ēlĩzǎbétǎ drĩ rĩ, mvá drĩ rû î'wǎzó Ēlĩzǎbétǎ 'á. Gǔ'dá Líndrĩ Ôvǎrĩ kǎ ãmbǎ Ēlĩzǎbétǎ rĩ lĩfĩ trá tǎ nĩnĩ sĩ.

42 Gǔ'dá Ēlĩzǎbétǎ kĩ nĩ rĩ, “Óõ Mǎrĩyǎ, Ôvǎrĩ 'bǎ lĩfĩ trá ní drĩĩ kǔrô ôkó ǎzí drĩĩ sĩ, tǎlá Ôvǎrĩ zĩ nĩ trá mvá íyíkǎ fĩlí. Mvǎ tĩbê ní drĩ 'ě'á fĩlá nõ rĩ, Ôvǎrĩ lě trá kǔrô.

43 Tǎlá ǎ'dô 'î, ní drĩ ǎnĩzó ǎmǎ ndrělé yǎ? Mǎ cú ĩtĩ fǔlǔgǎ ró nõ. Nĩ ǎmǎ pǎ 'bǎ rĩ ǎndrě 'î.

44 Mǎ nĩ trá kĩ, ní ǎ'dô 'bǎ'á Ôvǎrĩ rĩ ǎndrě ró, tǎlá mvǎ mǎ rĩ gógó 'á nõ î'wǎ rû trá ǎyĩkǔ drĩ nĩ-bê-yǎ ní drĩ fělé mǎ drĩ 'dĩ sĩ.

45 Ôvǎrĩ lě nĩ fĩ trá kǔrô, gólâ ǎ'dô 'ě'á tǎ 'dí 'ělé té õzõ drĩlá ǎtǎlé mǎlǎyĩkǎ drĩ rĩ tí pǎtĩĩ ró.”

Nõ lǔngó Mǎrĩyǎ kǎ ĩ'dĩ

46 Gǔ'dá Mǎrĩyǎ drĩ Ôvǎrĩ rĩ lũyĩzó lǔngó sĩ nõtĩ,
“Mǎ rĩ nõ Ôvǎrĩ rĩ lũyĩlí gólâ tĩbê 'díyĩ pǎ 'bǎ ró nõ.

47 Gólâ 'bǎ mǎ trá ǎ'dólé ǎyĩkǔ sĩ.

48-49 Mǎ gólâ ǎyǎbǎlá ró nõ, gólâ 'bǎ lĩfĩ trá mǎ drĩĩ.

Nǔngǎ sĩ, ôkó ǎzí ndrĩ kĩ nĩ rĩ, mǎ trá cú ǎndrǎ-tǎndĩ bē,

tǎlá Ôvǎrĩ tĩbê mbǎrǎkǎ ǎkĩ nõ,
gólâ ǎ'dô fǎfǎ fě'á kpǎ nĩ mǎ drĩ tǎ 'dí 'bǎ yĩ 'ězó.

Gólâ ĩ'dĩ ǎ'dô-ǎ'dô gólǎkǎ drĩ 'bǎlé ngũ õjĩlá ndrĩ drĩĩ sĩ,

tǎ tǎndĩ gólǎkǎ rĩ'á ǎmbǎ.

50 ãmã ìzã gã trá gólã drĩ.

Õzõ mã òrô gólã rî, gólã â'dô ãmã pã'á, òzõ gólã drí ãmã á'bíyá yî pãrē ãkù ró rî tí.

51 Gólã rî drí rĩ'á mbârãkã bê õjílã gólíyî lómbé-lómbéwá 'bá rî 'bá yî ìzãzó vólé.

52 Gólã â'dô kúmú gólíyî lómbé-lómbéwá 'bá ró rî yî ìngá'á vólé kítĩ kúmú kã rî drĩ sî, gólíyî 'bã 'bá vólé 'álã rî 'bãzó ì'dí sîsî 'álã.

53 Gólã rî pîpîsílí mvêêmvê ró, õjílã gólíyî 'bã 'bá ìzã ró rî yî pãlé.

Gõ'dá gólã lée õjílã gólíyî ãrõ-ãrõ 'bá ngã ãmbá â'dô ró 'dó yî drí 'dĩ 'bá yî kô.

54 Ngbãângbãno rî, gólã 'bã trá zãã tã íyíkã yî drí átálé ãmã á'bíyá yî drí rî ì'dí.

55 Gólã rî ãmã pãlé, gõ'dá gólã zĩ ãmã, ãbãrãyãmã rî òrĩ yî, õjílã íyíkã ró. Ì'dí 'dĩ."

56 Mãriyã rî trá áró lâ Ëlízãbétã bê párá nã. Ëlízãbétã drí mvá tĩzó zãlô, drílã gõzó gólé.

57 Ëlízãbétã tî mvá trá mvá ágó ró.

58 Gólã rî áró yî, gólã rî rû-lê-ãzí yî bê trá ìyî ndrĩ ãyĩkô ró, tãlã Ôvãrí 'bã gólã trá mvá tĩlĩ gólã drí 'bãrē òkó ãdrã ró rî 'á.

59 Kãyî nji-drĩ-lã-rĩ vósî rî, õjílã ãzã 'bá yî ânĩ ìyî trá mvá 'dĩ ájílí 'délé bãsã 'á. Kãyî 'dĩ trá kpá kãyî gólã rú zĩzó mvá 'dĩ drĩ rî ì'dí. Gólíyî kí nĩ rî, "Mvá 'dĩ rú lâ úzî Zãkãriyã."

60 Gõ'dá Ëlízãbétã lée kô. Ëlízãbétã kí nĩ rî, "Mvá 'dĩ rú lâ rĩ'á Yõwãní."

61 Õjílã 'dî 'bá yî kî nî rî, “Dĩ rî lâ 'bí ãmákâ rî ï'dî, mvá 'dĩ rú lâ zĩzó òzõ áró lâ yî kâtí. Nî áró ãzã ãkó rú bê Yõwánĩ.”

62 Gõ'dá gólĩyî ïjî Zākāriyã trá kî nî rî, “Ní lē mvá nõ rú lâ zĩjĩ ã'dî ï'dî yã?”

63 Zākāriyã drí gōzó mvá 'dĩ rú lâ ïgĩlĩ wárãgã bí drĩ kî nî rî, “Úzĩ rú lâ Yõwánĩ.” Õjílã 'dî 'bá yî lâ rō trá.

64 Kôrô Zākāriyã rî tî drí rú nĩzõ úlĩ átálé iyî tî sî. Drílã ïtónãzó Ôvãrí rî lûyĩlĩ.

65 Gõ'dá ãzĩ-ãzĩ lâ yî trá 'dó ùrĩ ró. Tã 'dî lâ 'bú trá ndrĩ vō nã 'bá yî 'ásĩ.

66 Õjílã ndrĩ tã 'dî 'bá yî árí 'bá rî ïyî trá 'dó tã ïsũ-ï sũ ró, gólĩyî kî nî rî, “Á! Mvá rî nõ ã'dô lâ 'i yã?”

Nõ lóngó Zākāriyã kã ï'dî

67 Gõ'dá nĩngã sî rî, Ôvãrí njĩ Zākāriyã rî tî bê rî, Líndrĩ Tãndĩ Ôvãrí kã drí gólã rî lĩfĩ ïmbázó tã nĩnĩ sî, úlĩ átázó nõtĩ,

68 “Má lûyĩ drē Ôvãrí ámákã.

Gólã trá ãnyî 'ẽ'á 'díyî pã 'bá ãjólé ãmã drí mbãrãkã bê.

69 'Díyî pã 'bá nõ rî ã'dô 'ẽ'á 'bãlé ãmã drĩ ndrĩ kúmú ró.

Gólã ã'dô 'bã'á nĩ ãmã lípî ró, òzõ gólã rî ẹ'bíyã Dãwúđĩ tĩbê Ôvãrí rō 'bá rî tí.

70 Ẹkũ ró rî, tã ạngũ 'bá Ôvãrí kã drí tã lâ átílĩ kĩ'á nî rî,

71 Ôvãrí ã'dô ãmã pã'á nĩ ãmã ẹjú-'bã-ãzĩ yî drĩgã sî, ïzãã ïyî ãmã kô.

72 'Dĩ rĩ tã gólã drílã 'bãlé zãã ãmã á'bíyá drí ãkũ
ró rĩ ì'dĩ.

Gólã â'dô tã gólã drílã 'bãlé gólíyĩ drí 'dĩ 'bã'á
drílã rũ 'èzó.

73 Gólã 'bã tã rĩ gógó 'dĩ trá rũ 'èlé Ābārāyāmā
drí, gō'dá tã rĩ gógó 'dĩ drí rũ 'èzó.

74 Gólã â'dô ãmã pã'á ãmã ãjú-'bã-ãzí yĩ drígá sī,
mã ì'bũ ró rũ bê yĩ drí cú ìtí ũrĩ ãkó.

75 Gō'dá kpá mã rĩ ró bê tã mbị 'bá ró yĩ lĩfị.

76 Ámã mvá, má âtã tã nô ní drí.

Ní â'dô 'bã'á tã ãngũ 'bá mbârākã bê kôrô rĩ
ró.

Ní â'dô 'bã'á tã ãmã pã 'bá kã lôyá 'bá ró.

Ní â'dô kpá 'bã'á lĩfị ící 'bá ró òjílã drí âcã-âcã
ãmã pã 'bá kã rĩ drĩ lâ tēlé.

77 Ní â'dô òjílã lĩfị ící'á nĩ kĩ nĩ rĩ, Ôvãrí rĩ'á
pĩpĩsílí bê mvêêmvê ró,

tãlã gólã â'dô rĩ'á nĩ tã ònjí òjílã kã âyélé.

78 Ôvãrí ãmákã rĩ'á 'â ã'dị bê kpá ngá lēlē bê.

79 Gólã â'dô âcã'á òjílã 'bãlé rũ òjálé ngũ tã 'è'è
ĩyíkã rĩ 'ásĩ.

Gólã â'dô ãmã ící'á 'bãlé mbị Ôvãrí ágálé,

Ôvãrí rĩ pĩpĩsílí drí â'dízó ãmã rú.

Gólã â'dô òdrã ũrĩ gólã rĩ 'bã ãmã lĩfị òjálé òzō
ìnríkúwá kátí rĩ trõ'á volé ãmã pĩpĩsílí
'ásĩ.

Gólã â'dô látí Ôvãrí kã rĩ ì'ĩ'á ngbángbã, gólã rĩ
pĩpĩsílí â'dô â'dí'á â'dí ãmã rú ndrĩ. Ì'dí
'dĩ."

80 Gõ'dá Yõwánĩ mbâ trá ángĩ ãgõ ró, gõ'dá gólâ nĩ trá rĩlí òmã 'álâ élêwálâ búúũ ácalé ndrô gólâ drílâ rĩzó tâ pélé òjílã gólĩyĩ Yũdáyã kã rĩ 'bá yĩ drĩ rĩ 'á.

2

Tã gólâ Yésũ rĩ tĩzó rĩ (Mâtáyõ 1.18-25)

1-2 Ndrô nã 'bá yĩ sĩ, kúmú ángĩ Rómã kã ãzã rĩ'á kúmú ázi drĩ sĩ ndrĩ, rú lâ rĩ'á Aḡúsũtũ. Kúmú ángĩ 'dĩ drĩ tâ 'bãzó òjílã drĩ ndrĩ kĩ nĩ rĩ,

3 òjílã ògõ tĩlí 'bãdrĩ ãyĩ á'bíyã yĩ tĩzó rĩ 'ásĩ, nĩ'á ãyĩ rú ãgĩlí 'bã-tĩ ãyĩkã vó ró bélé-bélé tãsi.*

4-5 Aḡũ ró rĩ, Yõsépã rĩ á'bíyã rĩ trá 'bãdrĩ mvã gólã zĩlí Bêtêlémẽ 'dĩ 'á, gólã 'bãsurú kúmú Dãwũdĩ yĩ kã rĩ 'ásĩ. Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, Yõsépã yĩ ngã ãyĩ trá Mãriyã bê, Nãzãrétã 'ásĩ nĩlí Bêtêlémẽ 'álã ãyĩ rú ãgĩlí bélé-bélé tãsi. Mãriyã 'bã rũ trá 'ã bê mbãrãkã Ôvãrí kã sĩ.

6 Gólĩyĩ òtĩrĩ rĩ Bêtêlémẽ 'álã rĩ, kãyĩ Mãriyã drĩ 'ẽzó mvã tĩlí rĩ câ trá, ùsũ gólã trá tólã.

7 Mãriyã drĩ gõzó mvã sĩsĩ ãyĩkã tĩlí ágõ ró. Drílã mvã 'dĩ gõzó ítã sĩ ngóló-ngóló gólã rĩ lãlé òmã 'ã'ĩ drĩ. Gólĩyĩ rĩ'á jó gólã kãbĩlíkĩ drĩ rĩzó 'á lâ rĩ 'á, tãlã võ yũ'dãwã drĩlĩyĩ ãyĩzó jó ùmú kã rĩ 'álã.

8 Kãyĩ 'dĩ 'bá yĩ 'á rĩ, òjílã ãzã 'bá yĩ kpã rĩ'á ãyĩ kãbĩlíkĩ ãyĩkã lókĩ'á ngãcĩ sĩ òmã 'álã.

9 Mãlãyĩkã Ôvãrí kã ãzã drĩ ãnĩzó gólĩyĩ ngálã. Gõ'dá ãnĩrĩkũwã ãmbã ngãcĩ kã 'dĩ drĩ gõzó 'bãlé

* 2:3 2.3 ãnyĩ 'bãdrĩ gólã Yũdáyã 'dĩ lãgãtĩ 'bãdrĩ ãzã rú bê Sírĩyã 'dĩ kúmú lâ ãyĩkã Kĩrĩnyã ã'dĩ.

õzõ ìtú-âyí kâtí, kãngbê-kãngbê, lãgû-lãgû ró. Lôkí 'bá 'dĩ 'bá yí lãrô ìyí trá ùrĩ bẽ.

¹⁰ Mălâyíkã 'dĩ drí tã átázó drílìyí kĩ nĩ rí, “Nĩ 'è ùrĩ kô, tãlã Ôvãrí âjô mã trá tã tãndí pėlé ãnĩ drí. Tã tãndí mã drí ânĩzó ì'dí bẽ lâ nõ â'dô òjílã ndrĩ 'è'á ãyĩkô ró,

¹¹ tãlã ãndrô nõ rí 'díyí pã 'bá tíbê Ôvãrí drí tã lâ átálé k'í'á nĩ rí, áá'dô âjó'á lâ òjílã pãlé rí, útí trá Bětėlémě 'álã.

¹² Nĩ â'dô ùsú'á lâ 'wãã. Tã pãtũĩ ró rí, õzõ nĩ òcã trá Bětėlémě 'álã rí, nĩ â'dô mvá òdé ùsú'á ógõ trá ítã sĩ ngóló-ngóló jó kãbìlìkì drí rĩzó rí 'á. Àndrê lâ lâ trá òmã 'ã'í drĩĩ.”

¹³ Kôrô 'dĩ rí vósĩ rí, mălâyíkã Ôvãrí kã údúgú'bì drí rĩzó ìyí ânìlĩ ùrú lésĩ lóngó ngõ bẽ Ôvãrí rí lùyì-lùyì bẽ kĩ nĩ rí,

¹⁴ “Òjílã ndrĩ ùlùyì Ôvãrí ùrú 'álã rí, gólã lě òjílã trá kôrô.

Gólã 'bã ìyí pìpìsìlì trá â'dì-â'dì ró ãnĩ rú ndrĩ. Ì'dì 'dĩ.”

¹⁵ Mălâyíkã údúgú'bì Ôvãrí kã 'dĩ 'bá yí drí gõzó ùrú 'álã.

Gõ'dá lôkí 'bá 'dĩ 'bá yí drí tã ì'bìzó kĩ nĩ rí, yĩ ònĩ drě Bětėlémě 'álã tã gólã mălâyíkã 'dĩ 'bá yí drí rĩ'á pėlã ìyí drí 'dĩ ndrėlé.

¹⁶ Gólìyí rã ìyí trá 'wãã'wã, nĩ'á tã nã ndrėlé, drílìyí mvá òdé 'dĩ ùsúzó àndrê lâ bẽ, mvá òdé 'dĩ òlã trá vũdrì òmã 'ã'í drĩĩ.

¹⁷⁻²⁰ Gõ'dá nĩngã sĩ rí, drílìyí nĩzó gólé volé lóngó Ôvãrí rí lùyì-lùyì kã bẽ. Tã tíbê drílìyí àrìlì gõ'dá kpá drílìyí ndrězó lâ rĩ'á kpá té õzõ mălâyíkã 'dĩ 'bá yí drí átálé drílìyí rí tí. Òjílã

gólĩyĩ tíbê tã kábĩlĩkĩ lôkĩ 'bá yĩ drí âátalé nõ ârí 'bá lâ ãyĩ rĩ, gólĩyĩ trá 'dó ndrĩ lâ-rõ-lârõ ró tã 'dĩ ârírĩ 'á.

Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, tákõ tã tíbê sĩsĩ Ôvârí drí rĩ'á âátalâ Mãriyã drí mālãyĩkã ãyĩkã sĩ rĩ âgã trá ndrĩ gólã 'á. Drĩlã rĩzõ tĩtĩ dĩyĩ rĩ'á tã 'dĩ ãtõ lâ ãsũlĩ.

²¹ Kãyĩ nĩ-drĩ-lã-rĩ vósĩ rĩ, ó'bê mvã 'dĩ trá bãsã 'á, gõ'dá átã lâ zĩ rú lâ trá Yésũ, té õzõ Gãbêrelê drí âátalé ândrê lâ Mãriyã drí rĩ kãtĩ.

Tã gólã Yésũ rĩ â'dázó jó ąngĩ Ôvârí kã 'álã rĩ

²²⁻²⁴ Mvã 'dĩ tĩtĩ lâ vósĩ rĩ, Mãriyã drí 'ẽzõ lâ kãyĩ nyã'dĩ-rĩ, drĩlĩyĩ gõzõ ngãlé nĩlĩ Yõsépã bê Yêrõsãlémã 'álã. Gólĩyĩ câ bê rĩ, nĩ ãyĩ trá filĩ jó ąngĩ Ôvârí kã rĩ 'álã mvã 'dĩ â'dalé Ôvârí drí kpã ngã fêfê ãyĩkã fêlé Ôvârí drĩ. Ngã fêfê drĩlĩyĩ fêlé 'dĩ rĩ'á âmãmõ rĩ, â'dõ tã 'bã'bã Ôvârí drí 'bãlé Músã sĩ rĩ vó ró, tãlã 'dĩ rĩ'á mvã sĩsĩ 'ĩ.

²⁵ 'Dĩ vósĩ rĩ, ãgõ ãzã bê rĩ'á Yêrõsãlémã 'á tólã, rú lâ rĩ'á Sĩmõnã. Gólã rĩ'á ãgõ tãndĩ 'ĩ. Gólã 'ê lã'bí 'dĩ 'bá yĩ trá ndrĩ bê rĩ, gólã drĩ tã gólã Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã drĩ rĩ'á âátalã drĩlã rĩ rõzõ.

²⁶ Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã 'bã tã trá gólã drĩ kĩ, gólã õdrãã kô té gólã drĩ 'dĩyĩ pã 'bã ndrẽzõ zãlõ.

²⁷ Líndrĩ Tãndĩ Ôvârí kã drĩ tã âátázó drĩlã õnĩ ró bê jó ąngĩ Ôvârí kã nã 'á tólã. Gõ'dã 'dĩ rĩ kpã trá té kãyĩ gólã Mãriyã yĩ drĩ nĩzõ ágõ lâ Yõsépã bê filĩ jó ąngĩ 'dĩ 'álã ngã fêfê ãyĩkã fêlé Ôvârí drĩ rĩ ã'dĩ. Sĩmõnã drĩ drĩ 'bẽzõ gólĩyĩ bê jó ąngĩ nã 'á tólã.

28 Gõ'dá gólâ ndrê mvá nã bê rî, nĩ trá, yí trõ mvá 'dĩ trá yí rú ândré lâ rú sĩ. Gólâ kĩ, “Dĩ rî 'díyĩ pã 'bá Ôvârí drí tã lâ âtálé rî ì'dĩ.” Gõ'dá drílâ gõzó Ôvârí rî lùyílí kĩ nĩ rî,

29-30 “Kúmú ámakâ Ôvârí, má 'ê ãwô-ítí ãmbá ní drí, tãlã ní âjô mvá 'dĩ ãngó 'á nõ, 'dĩ má â'dô gõ'dá drã'á, má ndrê gólâ trá cú âmã lĩfĩ sĩ.

31 Mvã 'dĩ ní 'bã trá, kó ãkũ ró õrĩ nõ 'bá yĩ pãlé ndrĩ ãngó 'á nõngá.

32 Mvã, nĩ â'dô 'bã'á õzõ lãsí kőkõ kâtí Ôvârí rî ífífí â'dalé õjílã ãngó 'á nõ 'bá yĩ drí ndrĩ. Gólâ ì'dĩ ãlô õjílã Ísĩrã'élê kã 'ásĩ gólâ 'é 'bá õjílã ndrĩ drí lùyílí rî. Ì'dĩ 'dĩ.”

33 'Dĩ vósĩ rî, Mãriyã yĩ Yõsépã bê trá ãyĩ lâ-rõ-lã-rõ ró úlí Sĩmónã drí âtálé 'dĩ 'á.

34-35 Sĩmónã drí gõzó õrê fêlé gólĩyĩ drí, gõ'dá Sĩmónã drí tã âtázó Mãriyã drí kĩ nĩ rî, “Nĩ ârĩ drê, õjílã ãzã 'bã yĩ â'dô ãyĩ âtálã kĩ, ãwô, tã pãtĩĩ ró, Ôvârí âjô gólã nĩ ãngó 'á nõngá, gõ'dá õjílã 'dĩ 'bã yĩ, Ôvârí â'dô gólĩyĩ pã'á. Gõ'dá õjílã ãzã 'bã yĩ â'dô ãyĩ âtálã kĩ, 'é'ê, Ôvârí âjô gólã nĩ kô, gõ'dá õjílã gólĩyĩ ãtĩ 'dĩ 'bã yĩ Ôvârí â'dô gólĩyĩ ãzã'á. Óõ Mãriyã, nĩ gólã rî ândré, ní â'dô 'bã'á ãzã kőkõ bê rõõ lãñõ 'ê 'bã gólã rî 'élê rî sĩ.”

36-37 Gõ'dá kôrô 'dĩ rî vósĩ rî, õkó ãzã drí kpã âfízó jó ạngĩ Ôvârí kã 'dĩ 'á, rú lâ Ánã, Fãñuwêlê rî mvã 'ì, 'bãsurú ãsérã yĩ kã. Gólã tã ạngũ 'bã 'ì. Gólã rĩ'á õkó ãdrã 'ì, ndrô lâ trá nyã'dĩ-sũ-drĩ-lã-sũ. Ágó lâ gĩ gólã bê rî, 'ê ãyĩ trá ndrô ñĩ-drĩ-lã-rĩ, ágó lâ drí gõzó drãlé. Gólã rî gõ'dã trá ãyĩzĩ

ró ágó lâ rî vólé drĭ 'ásĭ zãâ ágó ãkó. Gólã rĭ'á kâÿĭ vósĭ cé jó ángĭ Ôvârí kã 'dĭ 'álã rãtãã 'ẽ'á Ôvârí drĭ, gō'dá rĭ kâÿĭ ãlô tã ĩsũlĭ nõtĭ kĭ'á nĭ rĭ, ngá nyãnyã 'ẽzó yĭ drĭ rĭ kô, cé rĭzó rãtãã 'ẽlé ĩ'dĭ Ôvârí drĭ.

³⁸ Gō'dá gólã ndrê mvá 'dĭ bê rĭ, gólã nĭ trá kĭ nĭ rĭ, 'dĭĭ rĭ 'díyĭ pã 'bá 'ĭ Ôvârí ngá lésĭ. Gólã lûÿĭ Ôvârí trá, gō'dá lânĭ tã lâ trá gólĭÿĭ rĭ 'bá 'díyĭ pã 'bá tĕlé Yĕrôsãlémã 'álã ânĭlĭ Ôvârí ngá lésĭ ángó 'á nõngá ôĵĭlã ĩyĭkã pãlé rĭ yĭ drĭ.

³⁹ Gō'dá nĭngá sĭ, Yôsépã yĭ Mãríyã bê Yésũ rĭ ôdĕ yĭ bê nĭ ĩÿĭ trá rĭlĭ Nãzãrĕtã 'á 'bãdrĭ zĭlĭ Gãlĭlãÿã rĭ 'álã.

Tã Yésũ drĭ 'bãzó drĕ 'dĭÿĭmvá ró rĭ

⁴⁰ Mvã Yésũ 'dĭ mbã trá tólã mbãrãkã bê. Gólã trá tã nĭnĭ bê ãmbã. Ôvârí pã gólã trá.

⁴¹ Ndrô vósĭ cé, gólã rĭ átã yĭ ândrê lâ bê rĭ ĩÿĭ trá nĭlĭ Yĕrôsãlémã 'álã kãrãmã lãvũ-lãvũ kôrô kã 'ẽlé.

⁴² Gō'dá gólã ôtĭrĭ 'bãã ndrô bê mũdrĭ-drĭ-lã-ngã-rĭ rĭ gólã nĭ trá lãmũlĭ ĩÿĭ átã yĭ ĩÿĭ ândrê bê Yĕrôsãlémã 'álã kãrãmã 'dĭ 'ẽlé. Áró lâ yĭ dũũ nĭ ĩÿĭ trá 'dó gólĭÿĭ bê.

⁴³ Kãrãmã 'dĭ vósĭ rĭ, Yôsépã yĭ Mãríyã bê ngã ĩÿĭ trá gólé Nãzãrĕtã 'álã, gō'dã mvã Yésũ 'dĭ 'bê ĩÿĭngã vō trá ãkpãkã'dã Yĕrôsãlémã 'álã cú ĩtĭ, ândrê lâ yĭ átã bê drĭ nĭ ãkó.

⁴⁴ Átã lâ yĭ nĭlĭ ĩÿĭ ândrê lâ bê kĭ'á nĭ rĭ, gólã ã'dô ãkpã vólé rĭ kô. Gólĭÿĭ kĭ ĩÿĭkã rĭ, gólã ôlãvũ trá áró lâ ãzã 'bã yĭ bê sĭsĭ 'álã. Kâÿĭ drĭlĭÿĭ ngãzó

ĩyĩngá nĩlĩ rĩ sĩ, lãnjátúlĩ bẽ, ʒtú drí firĩ 'á, Yõsépã Mãriyã bẽ gõ'dá dríliyi rĩzó gólã rĩ ndãlé.

⁴⁵ Gõ'dá gólíyĩ ndã gólã trá kp̃ĩ, úsú iyĩ gólã kô ãzí-ãzí lâ yĩ lâfálé sĩ. Gõ'dá gólíyĩ drí gõzó volé Yẽrõsãlémã 'álã gólã rĩ ndãlé kpá ó'dí.

⁴⁶ Ndã iyĩ gólã trá kãyi rĩ sĩ, dríliyi gõzó nĩlĩ gólã rĩ úsúlĩ jó ạngĩ Ôvãrí kã 'dĩ 'álã, iyĩngá rĩ'á lâ'bí ãmbá 'bã rĩ 'bã yĩ lâfálé, rĩ'á úlĩ gólíyĩkã ãrĩ'á, kpá rĩ'á gólíyĩ ãjĩ'á tã ãjĩ-ãjĩ ãzã 'bã yĩ sĩ.

⁴⁷ Ôjĩlã rĩ 'bã iyĩ tã gólã drí ãtálé rĩ 'bã yĩ ãrĩlĩ rĩ, tĩ lâ iyĩ ã'dĩ trá tã gólã drí rĩ'á ãtãlã rĩ 'á kpá tã ãjĩ gólãkã rĩ 'á, tãlã gólã nĩ tã trá kôrô.

⁴⁸ Gõ'dá ãndrẽ lâ Mãriyã ãtã tã trá gólã drí nõtĩ kĩ nĩ rĩ, “Ãmã mvã, ní 'ẽ ãmã drí nõ ã'dô tã 'ĩ yã? Ãmã ãnĩ átã bẽ gõ'dã trá ãrĩ ró, tãlã mã ndã ní trá kp̃ĩ.”

⁴⁹ Gõ'dã gólã lôgõ úlĩ võ trá gólíyĩ drí nõtĩ, “Nĩ rĩ ãmã ndãlé ãmbã võ ãzã 'bã yĩ 'ãsí nõ ã'dô tãsí yã? Nĩ nĩjĩ kô kĩ'á nĩ rĩ, bẽ mã drí 'ẽ'á rĩlĩ jó ãmã átã Ôvãrí kã rĩ 'á tã gólãkã rĩ 'ẽlé yã?”

⁵⁰ Mãriyã yĩ Yõsépã bẽ nĩjĩ iyĩ tã ífĩ gólã drí ãtálé 'dĩ kô.

⁵¹ Dríliyi gõzó ãndrẽ lâ yĩ bẽ átã lâ yĩ bẽ 'dũwã Nãzãrẽtã 'álã. Gólã rô iyĩ átã yĩ trá ãndrẽ lâ bẽ tã ãmbã 'dĩ 'bã yĩ 'ãsí ndrĩ. ãndrẽ lâ ãsũ tã gólã kó rũ 'ẽ 'bã gólã rĩ tĩrĩ 'á rĩ trá gõ'dã ãgã trá 'á lâ, rĩ trá tã ãsũlĩ ãmbã tã lâ sĩ.

⁵² Gólã mbã trá mbãrãkã bẽ, gólã ãcĩ iyĩ lĩfĩ trá tã nĩnĩ ãzã 'bã yĩ sĩ. Ôvãrí trá ãyĩkõ ró ãmbã gólã bẽ. Gõ'dã kpá ôjĩlã gólã rĩ nĩ 'bã rĩ yĩ, gólíyĩ kpá trá ãyĩkõ ró gólã bẽ.

3

Tã tã pëpë Yōwánĩ kã tãsi

(Mátáyō 3.1-12; Márākō 1.1-8; Yōwánĩ 1.19-28)

¹ Gõ'dá Yésũ òtírĩ cãã ndrô nyâ'di-trá-drĩ-lâ-ngâ-múdrĩ rĩ, Tíberiyã ì'di kúmú ạngĩ 'i kúmú ązĩ drĩ sĩ ndrĩ 'bãlé Ạgúsütũ rĩ vō 'á. Tíberiyã 'è trá kúmũ 'á ndrô múdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-njĩ. Tíberiyã 'bã kúmú Pílátō trá Yũdáyã lé 'bá yĩ drĩlĩ, gõ'dá kúmú Ēródē Ānítípã* trá Gãlĩláyã lé 'bá yĩ drĩlĩ, gõ'dá kúmú Filĩpō íyíkã trá Itũriyã lé 'bá drĩlĩ gõ'dá kpá Trãkónĩ bê, gõ'dá kúmú Lĩsánĩ íyíkã Ābĩlĩnĩ 'álã.

² Kãyifã ì'di drĩ-'bá drĩ-'bá Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ kã 'i, gólã rĩ á'bĩ Ānãsi bê. Kãyĩ 'dĩ 'á rĩ, Ôvãri drĩ tã átázó Yōwánĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Ngbãangbãno rĩ, ní ítónã òjĩlã 'bãlé tã pëpë sĩ njãã lãtĩ 'á rĩlĩ Ôvãri rĩ drĩ tãlã lãgũlĩ.” Yōwánĩ rĩ'á òmã 'á.

³ Gõ'dá Yōwánĩ drĩ ngãzó nĩlĩ lãmũ bê tã 'bãlé òjĩlã rĩ 'bá ãnyĩ áyágã Jõrõdénĩ lãgãtĩ rĩ yĩ drĩ. Tã gólã drĩ rĩ'á pãlã rĩ ì'di rĩ'á nõtĩ, “Nĩ ãdĩ drĩ tã ònjĩ 'ásĩ Ôvãri rĩ rõlé. Gõ'dá nĩ ãnĩ má drĩ lũmvũ dãzó ãnĩ drĩlĩ bãbãtĩzĩ ró áyágã Jõrõdénĩ 'dĩ 'á tã ã'dã-ã'dã ró kĩ'á nĩ rĩ, nĩ ãjã drĩ trá tã ònjĩ ãnĩkã 'ásĩ. Nĩ ò'è tã 'dĩ rĩ ì'di rĩ, Ôvãri ã'dô ãnĩ ãyé'á tã ònjĩ ãnĩkã 'ásĩ.”

⁴⁻⁵ Ākpã ãkũ ró rĩ, Ôvãri 'bã tã ạngũ 'bá ãzã trá rũ lã Īsãyã tã pãlé Yōwánĩ rĩ tãsi nõtĩ, “Ăgõ ãzã ã'dô rĩ'á òtrãlé òmã 'á kĩ nĩ rĩ,

* **3:1 3.1 Ēródē Ānítípã yĩ Filĩpō bê** átã lã yĩ ì'di Ēródē gólã 'è 'bã Yésũ rĩ òdē fũlĩ rĩ.

'Nĩ êdê lãtĩ mbĩ Kúmú ãníkã 'díyĩ pã 'bá rĩ drĩ
âcázó lãmúlĩ drĩ lâ sĩ.

6 ã'dô ãtĩ rĩ, õrĩ ndrĩ 'bãdrĩ ãmbá nõ 'bá yĩ 'ásĩ
â'dô ãyĩ ã'á lâ tã kĩ ã rĩ,
nõ õgõ gólã Ôvãrĩ drĩ 'ẽ'á ãjólã rĩ ã'dĩ.' "

Ísáyã 40.3-5

7 Nĩngã sĩ rĩ, õjĩlã ãmbã rĩ trá ãnĩlĩ Yõwãní
ngálã gólã õdã ró lũmvũ bê ãyĩ drĩ bãbãtĩzĩ ró.
Õ'bĩ ãmbã 'dĩ 'bá yĩ lãfálé sĩ, õjĩlã ãzã 'bá yĩ lã ãyĩ
tã-drĩ kpã trá lũmvũ dãzó ãyĩ drĩ. Gõ'dã gólĩyĩ gã
ãyĩ dó drĩ ãjálé tã õnjĩ ãyĩkã 'ásĩ. Gõ'dã Yõwãní
drĩ tã átázó gólĩyĩ drĩ kãkãrãkã sĩ kĩ ã rĩ, "Ãní
â'dô rĩ'á õzõ ãnĩ gólĩyĩ rã 'bã lãsĩ ngbĩlĩrĩ ágálé sĩ
rĩ kãtĩ. Nĩ ãsũ ãníkã bê rĩ, ã ã'dô 'ẽ'á ngã pãlé
õmbã Ôvãrĩ kã 'ásĩ cé bãbãtĩzĩ sĩ yã?

8 Õzõ ã õlã trá ngã pãlé rĩ, 'dõvõ ã ãjã drĩ volé
tã õnjĩ ãníkã 'ásĩ. ãtĩ rĩ, tã 'ẽ'ẽ tãndĩ ãníkã ã'dô
â'dó'á õzõ lõ'wã tãndĩ kãtĩ, tãlã ãã'dã ró bê kĩ,
pãtĩrĩ ã ãjã drĩ trá volé tã õnjĩ ãníkã 'ásĩ. Gõ'dã
ã ãyã tã ãsũ ãníkã kĩ'á ã rĩ, ã ãã'dô 'ẽ'á ãnĩ
nyãányã pãlé lãpõ Ôvãrĩ drĩ 'ẽ'á fãlã ãnĩ drĩ rĩ
'ásĩ, tãlã ãnĩ rĩ'á ãbãrãyãmã rĩ ózõwã yĩ ã'dĩ rĩ.
Tã 'dĩ ãcã kã ãnĩ pãlé. Nĩ ãrĩ drẽ, Ôvãrĩ mbãrãkã
bê ã'dô kũnĩ mvã nõ 'bã yĩ õjã'á ãbãrãyãmã rĩ
ózõwã yĩ ró ãnĩ võ 'á.

9 ãnĩ õzõ fã ã'dĩlĩ rĩ kãtĩ ãnyãkũ nõ drĩ. Ôvãrĩ
'bã õlõwã trá ãjã fã gólĩyĩ 'wã 'bã kã rĩ yĩ ãgãzó
vũdrĩ. Ôvãrĩ ã'dô fã gólã 'wã 'bã kã rĩ zã'á õzõ
tõtõ kãtĩ lãsĩ gólã rĩ 'bã vélé ãdũkũ ãkõ rĩ 'á."

10 Gõ'dã õjĩlã gólĩyĩ tã gólã Yõwãní drĩ átálé rĩ
ãrĩ 'bã rĩ, ãtã ãyĩ tã trá kĩ ã rĩ, "Mã ã'dô ã'dã'á lâ

ángò tí yã kǐ'á nǐ rî, ááyê ãmâ trá tâ ònjí ãmákâ tãsí rî, mã rî gô'dá trá Ôvârí rî rôlé ì'dí yã?"

11 Yôwání kǐ, "Nǐ 'ê tâ tãndí ì'dí òjílã drí ndrî lâ'bí ãníkâ rî lâvũlí. Òzõ nǐ ã'dô ítá bê rî rî, nǐ fê ãlô rî òjílã gólã ítá ãkó rî drí. Òzõ nǐ ã'dô ngá-ìyínyâ bê rî, nǐ câ lâfálã òjílã gólã ìzã lâ bê rî yí drí."

12 Gô'dá belé-belé û'dú 'bá ãzâ 'bá yí kpá rǐ'á tólã, gólíyí lè kpá Yôwání ìbábátízã ró ìyí bê tâ ònjí ìyíkâ tãsí. Belé-belé û'dú 'bá 'dǐ 'bá yí átã ìyí trá Yôwání drí kǐ nǐ rî, "Ãmâ belé-belé û'dú 'bá nõ 'bá yí, mã â'dô ãmákâ kó mbîmbî lâ ã'dô 'ê'á ì'dí yã?"

13 Yôwání kǐ, "Nǐ lôpê lâfã belé-belé kã 'dǐ kô sísí 'álã tâ ãníkâ rî tí."

14 Gô'dá ãjû 'bũ 'bá ãzâ 'bá yí kpá rǐ'á ítí, gólíyí ìjî Yôwání kpá trá kǐ nǐ rî, "Ngã gô'dá ãmâ tãsí rî yã?" Yôwání kǐ, "Nǐ 'bã òjílã òrî ãní ìfí gílí, nǐ áyê ró ìyí bê tâ ángí ìyí drí 'èlê rî tãsí kô. Nǐ 'ê ícícíyã òjílã ãzì rú ònjõ sǐ kô. Lãfã gólã rǐ'á fêlã ãní drí rî, nǐ mã kô."

15 'Dǐ rî kâyî túbê äyíkô drí 'bãsurú Yúdã yí kã rî 'bá yí cǐzó rî ì'dí. Gólíyí ìsũ ìyíkâ bê rî, Yôwání â'dô 'díyí pã 'bá ìyí drí rǐ'á têlã Ôvârí ngá lésí rî, â'dô 'ê'á ájólã òjílã pãlê rî ì'dí.

16 Gô'dá Yôwání drí tâ ìyázó gólíyí drí kǐ nǐ rî, "Mã â'dó kô 'díyí pã 'bá gólã 'ê 'bã òjílã ìbábátízãlê lãsí sǐ gô'dá kpá Líndrí Tãndí Ôvârí kã sǐ rî ì'dí. Mã ámákâ cé ãní ìbábátízãlê lũmvũ sǐ. Gô'dá ãgô ãzã kpá rǐ'á ãní'á mã vó. Gólã ì'dí túbê ãní drí rǐ'á têlã 'ê 'bã ácalé 'díyí pã 'bá ró rî, tâ gólãkã rî ì'dí nõtí, òjílã tâ gólãkã lè 'bã rî, gólã

â'dô Líndrí Tãndí Ôvârí kâ fê'á drílâ. Gõ'dá õjílã tâ gólâkâ lê 'bá kô rî, áâ'dô îzã'á lâ lãsí sî. Gólâ mbârâkâ bê gãřã má drîî sî. Má ícá kô ká'bókã gólâkâ ângílí pá lâ sî.

17 Gólâ íyíkâ rî'á õzõ õjílã ãdrúgú cã 'bá kâtí, gólâ â'dô ãdrúgú ífí tãndí rî êlé'á dãlé yí drí 'bãlé êró 'álâ rî î'dî, gõ'dá kúrũmũ lâ 'dĩ dãzó íyíkâ tõtõ ró õmã 'álâ zãlé volé lãsí sî ãdũkũ ákõ."

18 'Dĩ rî tâ gólâ Yõwãnĩ drí rî'á pëlã ândálé kárã lãjó'bá Ôvârí kâ ró õjílã drí rî î'dî, õjílã õ'bã ró lîfî bê Ôvârí drîî.

19 Tã ãzã Yõwãnĩ drí 'êlé rî î'dî nõ. Gólâ nĩ trá kúmú Ęródẽ Anítípã ngálã, sõ drí-mbilí trá gólã lîfî tâ õnjí Ęródẽ drí 'êlé rî 'á, tãlã Ęródẽ pá âdrúpî lâ rî òkó rú bê Ęrõdíyã rî trá gólã drígã sî trólé yí drí òkó ró.

20 Gõ'dá Ęródẽ ârílí bê tâ Yõwãnĩ drí âtálé ití 'dĩ rî, gólã 'bã Yõwãnĩ trá gãnimã 'á. 'Dĩ rî tâ õnjí ãzã gólã Ęródẽ drí 'êlé rî î'dî.

*Tã Yõwãnĩ drí Yésũ rî ìbábátízãzó rî
(Mãtáyõ 3.13-17; Mårãkõ 1.9-11)*

21 Ākpākã'dã Ęródẽ rú drẽ Yõwãnĩ 'bãlé gãnimã 'á kô rî, Yõwãnĩ dã lũmvũ trá õjílã drîî bãbãtízĩ ró ãmbã áyágã Jõrõdénĩ kâ 'álã. Gólã 'è bãbãtízĩ kpá trá Yésũ drí zãlõ Jõrõdénĩ 'álã. Gõ'dá gólã ndẽ bãbãtízĩ 'è'è bê rî, Yésũ drí rĩzó rãtãã 'êlé drẽ ãkpākã'dã lĩmvũ 'á.

22 Kõrõ 'bũũ drí rú nĩjõzó, Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí â'dézõ Yésũ drîî õzõ ãtũ'bú kâtí. Úlí drí â'úzõ 'bũũ lésĩ Yésũ drí kĩ nĩ rî, "Nĩ ámã mvã ífífí rî î'dî má drí lëlé rõõ rî. Ánĩ tâ sũ trá má rú rõõ."

23-38 Yésũ trá ndrô bê nyâ'dî-trá-drĩ-lâ-ngâ-mûdrĩ, gólâ drí ngá 'ě'ě ítōzó ãngó nõ 'á nõngá. Ōjílã ndrĩ ãsũ ãyíkã bê rĩ, gólâ â'dô Yôsépã rĩ mvá 'ĩ.

*Nõô rĩ tã Yésũ rĩ á'bíyá yí kã rĩ ĩ'dĩ
(Mātáyõ 1.1-17)*

Ākũ ró rĩ Ōvãrí 'bã Ádãmã trá.
 Ádãmã tĩ mvá trá rú lâ Sétẽ.
 Sétẽ tĩ mvá trá rú lâ Ēnósã.
 Ēnósã tĩ mvá trá rú lâ Kẽnánã.
 Kẽnánã tĩ mvá trá rú lâ Mãjãlélẽ.
 Mãjãlélẽ tĩ mvá trá rú lâ Yãrádã.
 Yãrádã tĩ mvá trá rú lâ Ēnókã.
 Ēnókã tĩ mvá trá rú lâ Mětũsélã.
 Mětũsélã tĩ mvá trá rú lâ Lēmékẽ.
 Lēmékẽ tĩ mvá trá rú lâ Nówã.
 Nówã tĩ mvá trá rú lâ Sémẽ.
 Sémẽ tĩ mvá trá rú lâ Ārãpãsádã.
 Ārãpãsádã tĩ mvá trá rú lâ Kãnánã.
 Kãnánã tĩ mvá trá rú lâ Sélã.
 Sélã tĩ mvá trá rú lâ Ēbérẽ.
 Ēbérẽ tĩ mvá trá rú lâ Pëlégẽ.
 Pëlégẽ tĩ mvá trá rú lâ Rúũ.
 Rúũ tĩ mvá trá rú lâ Sěrúgĩ.
 Sěrúgĩ tĩ mvá trá rú lâ Nãhórã.
 Nãhórã tĩ mvá trá rú lâ Térã.
 Térã tĩ mvá trá rú lâ Ābãrãyãmã.
 Ābãrãyãmã tĩ mvá trá rú lâ Īsákã.
 Īsákã tĩ mvá trá rú lâ Yãkóbã.
 Yãkóbã tĩ mvá trá rú lâ Yúdã.
 Yúdã tĩ mvá trá rú lâ Pěrészẽ.

Pěrezē tị mvá trá rú lâ Ěžērónē.
 Ěžērónē tị mvá trá rú lâ Ārínĩ.
 Ārínĩ tị mvá trá rú lâ Ādāmínō.
 Ādāmínō tị mvá trá rú lâ Āmĩnādábã.
 Āmĩnādábã tị mvá trá rú lâ Nāsónō.
 Nāsónō tị mvá trá rú lâ Sālámō.
 Sālámō tị mvá trá rú lâ Bō'ázã.
 Bō'ázã tị mvá trá rú lâ Óbēdē.
 Óbēdē tị mvá trá rú lâ Yésē.
 Yésē tị mvá trá rú lâ Dậwúđĩ.
 Dậwúđĩ tị mvá trá rú lâ Nătánã.
 Nătánã tị mvá trá rú lâ Mătátã.
 Mătátã tị mvá trá rú lâ Ménag.
 Ménag tị mvá trá rú lâ Mělíyã.
 Mělíyã tị mvá trá rú lâ Ĕlĩyākímō.
 Ĕlĩyākímō tị mvá trá rú lâ Yōnámō.
 Yōnámō tị mvá trá rú lâ Yōsépã.
 Yōsépã tị mvá trá rú lâ Yúdã.
 Yúdã tị mvá trá rú lâ Sĩmónã.
 Sĩmónã tị mvá trá rú lâ Lávĩ.
 Lávĩ tị mvá trá rú lâ Mătátã.
 Mătátã tị mvá trá rú lâ Yōrímō.
 Yōrímō tị mvá trá rú lâ Ĕlĩyézē.
 Ĕlĩyézē tị mvá trá rú lâ Yásōwã.
 Yásōwã tị mvá trá rú lâ Érē.
 Érē tị mvá trá rú lâ Ĕlēmădémō.
 Ĕlēmădémō tị mvá trá rú lâ Kōsámō.
 Kōsámō tị mvá trá rú lâ Áđĩ.
 Áđĩ tị mvá trá rú lâ Mělékē.
 Mělékē tị mvá trá rú lâ Nérĩ.
 Nérĩ tị mvá trá rú lâ Sĩyátĩ.

Sīyātī tī mvá trá rú lâ Zārābābálā.
 Zārābābálā tī mvá trá rú lâ Résā.
 Résā tī mvá trá rú lâ Yōánā.
 Yōánā tī mvá trá rú lâ Yódā.
 Yódā tī mvá trá rú lâ Yōsékē.
 Yōsékē tī mvá trá rú lâ Sēménē.
 Sēménē tī mvá trá rú lâ Mātātíyā.
 Mātātíyā tī mvá trá rú lâ Mátā.
 Mátā tī mvá trá rú lâ Nágā.
 Nágā tī mvá trá rú lâ Ēsílī.
 Ēsílī tī mvá trá rú lâ Náhūmặ.
 Náhūmặ tī mvá trá rú lâ Āmósē.
 Āmósē tī mvá trá rú lâ Mātātíyā.
 Mātātíyā tī mvá trá rú lâ Yōsépā.
 Yōsépā tī mvá trá rú lâ Jānáyī.
 Jānáyī tī mvá trá rú lâ Mēlékē.
 Mēlékē tī mvá trá rú lâ Lávī.
 Lávī tī mvá trá rú lâ Mātátā.
 Mātátā tī mvá trá rú lâ Élī.
 Élī tī mvá trá rú lâ Yōsépā.
 Gõ'dá Yōsépā ìmbâ Yésũ trá õzõ íyî mvá tĩlĩ nĩ rĩ
 kátí.

4

Tã Sātánã drí Yésũ rĩ ùjũzõ rĩ
(Mátáyõ 4.1-11; Mārākõ 1.12-13)

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ trá mbârākã Líndrí
 Tãndí Ôvârí kâ rĩ kâ bê yí 'á rõõ. Gólâ ngâ trá
 'bặdrĩ áyágá Jõrõdénĩ kâ 'dĩ 'ásĩ nĩlí sĩsĩ 'álâ rĩ,
 gõ'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kâ drí gólâ rĩ âjízõ nĩlí

lãmúli òmã 'álâ. Tólâ rî, Sâtánã drí rîzó gólâ rî ùjũlí kâyi nyâ'dî-rî sî.

² Kâyi nyâ'dî-rî 'dî 'bá yî 'á rî, gólâ cú ìtí ngá nyãnyã ãkó, gólâ trá lõfó ró tákányî.

³ Gõ'dá Sâtánã drí tã âtázó gólâ drí kî nî rî, “Ní ã'dô fí pãtĩ Òvârí rî mvá 'î rî, ní jâ kúnî mvá nõ ngá nyãnyã ró ní drí nyãlé.”

⁴ Gõ'dá Yésũ kî, “'É'ê, tã ìgî Òvârí kâ 'á áâtâ trá nõtí,

'Õjílã rî rîlí cé ngá nyãnyã sî kô.

Ngá ãzâ lãvũ 'bá ngá nyãnyã drĩ sî kôrô rî kpá bê,

tákõ ì'dî rî'á úlí Òvârí kâ.' ”

Tã 'Bã'bã Ândã 8.3

⁵ Sâtánã drí kpá gólâ rî ìngázó ùrú 'wãã 'bãdrî ãmbá nõ 'bá yî â'dázó ndrî drílâ.

⁶ Sâtánã drí gõzó tã âtálé gólâ drí kî nî rî, “Mâ ì'dî ngá ndrî ãngó nõ 'á lúpî lâ 'î. Òzõ ní òlê trá rî, má ã'dô kpá drî-ãcê ámákâ rî fê'á ní drí gõ'dá kpá ngá tãndí ãmbá ãngó nõ kâ rî 'bá yî fê'á ní drí, tã ãzâ 'bá yî ní drí lélé 'élé rî 'ézó ì'dí bê lâ.

⁷ Òzõ ní ùtĩ 'ã'î trá vũdrî ámã ìnjĩzó rî, má ã'dô kpá mbârãkã fê'á ndrî ní drí.”

⁸ Yésũ kî, “Ìgî trá búkũ Òvârí kâ 'á kî,

'Kúmú Òvârí ì'dî cé Òvârí pãtĩ ãníkã ãnî drí ìnjĩlí rî ì'dí, gõ'dá nî ì'bũ rú cé gólâ drí.' ”

Tã 'Bã'bã Ândã 6.13

⁹ Gõ'dá Sâtánã drí gólâ rî âjízó 'wãã Yêrõsãlémã 'álâ. Gõ'dá Sâtánã drí gólâ rî 'bãzó jó ạngí Òvârí kâ rî ãpírî lâ 'álâ. Sâtánã drí tã âtázó gólâ drí kî nî rî, “Òzõ ní ã'dô fí Òvârí rî

mvá ì'dí rî, ní âwã drě â'délé vŭdrî ãã'dâ ró tã
bê kî nî rî, Ôvârí lôkî ní trá rõô,

¹⁰ tãlã ìgî trá búkũ Ôvârí kã 'á kî nî rî,

'Ôvârí 'bã tã trá mälâyíkã iyíkã yî drî ání tãsí rîzó
ánî vó ndrélé.

¹¹ Gólîyî â'dô ání lôkó'á ìyî drîgá, tãlã ngá äzãkã
õzó ání rú'bã dõô kô,
gbõ lé ání pá mvá õzó kpá rû sîî kúnî mvá
rú kô.' "

Lôngó 91.11-12

¹² Gõ'dá Yésũ kî, "Búkũ Ôvârí kã 'dî 'á rî, ókî nî
rî,

'Ní 'bã Kúmú áníkã Ôvârí kô rî'á ùjũlã.' "

Tã 'Bã'bã Ändã 6.16

¹³ Sätánã ùjũ Yésũ bê kpîî ngá ämbã nõ 'bã yî
'ásî ìtî rî, gõ'dá Sätánã äyê gólã trá drě tãkõ.

¹⁴⁻¹⁵ Yésũ drî gõzó Gälîláyã 'álã. Líndrí Tãndí
Ôvârí kã drî mbârãkã fëzó drílã rîzó õjílã ìfî ìcílí
kôrô. Gólã rî trá õjílã ìfî ìcílí jó tã ârî kã rî 'bã yî
'ásî ndrî 'bãdrî Gälîláyã kã 'á. Ôjílã rî trá gólã rî
rú lûyîlî rõô 'bãdrî 'ásî ndrî tã 'ë'ë tãndí gólãkã
drî.

*Tã Yésũ drî tã pëzó Nãzãrëtã 'álã rî
(Mätáyõ 13.53-58; Mårãkõ 6.1-6)*

¹⁶ Yésũ drî ägõzó Nãzãrëtã 'álã, võ yî drî rîzó
trã äkpãkã'dã 'dîyímvã ró rî 'álã. Kãyî rãtãã 'ëzó
rî, drílã nîzó jó tã ârî kã rî 'álã, 'dîî iyíkã kó tã
'ë'ë gólãkã ì'dí. Drílã gõzó ädrélé ùrû, tãlã gólã
lë úlî Ôvârí kã zîlî õjílã drî.

¹⁷ Gõ'dá ófë wárãgã bî äzã trá drílã ngóló-
ngóló. Wárãgã bî nã 'á rî, Ôvârí ängũ tã gólîyî

'ë 'bá rû 'ële ðzátú rî 'bá yî trá tâ àngû 'bá Ísáyã tí sî. Yésù zî úlî 'dî trá nõtí,

18 “Ôvârí zî mâ trá ôjílã pälé. Gólá âfê fãfã trá má drí Líndrí Tãndí íyíkã sî.

Má ânî trá tâ â'ðî-â'ðî fêlé ôjílã gólîyî rî 'bá ðîfî lô'bélé tâ ònjí ðyíkã tãsî rî yî drí.

19 Tã má drí ânî'á átálã ânî drí nõ trá kâyî Ôvârí drí ôjílã íyíkã lôfözó tâ âtũ-âtũ 'ásî rî ðî.”

Ísáyã 61.1-2

20 'Dî rî vósî rî, Yésù drí gôzó wárãgã bí yî drí rî'á zîlã 'dî rî â'bãzó pälé ngóló-ngóló fêlé ôjílã gólã rî 'bá vó lâ ndrêlé rî drígã. Drílã gôzó rîlî vûdrí rî'á ôjílã ðîfî ícîlí tâ yî drí zîlî rî yî sî. Ôjílã rî 'bá ðyî ndrî 'dî 'bá yî îgã ðyî bílî trá, tâ 'ë 'bá âfôlé rî ârízó ndrî.

21 Drílã gôzó tâ pêpê îtónãlé nõtí kî nî rî, “Ítú gólã ãndrô nô sî rî, tâ tîbê má drí rî'á zîlã ânî drí tîbê nõ 'è rû trá, âcã trá tâ pãtî-pãtî ró, ôzô tâ àngû 'bá drí îgîlí rî kâtí.” Gólã ícî ôjílã trá tâ ífî gólã drí rî'á zîlã 'dî 'bá yî sî, gô'dá ðî'ô ôjílã 'dî 'bá yî ðsũ ðyíkã bê rî kî, gólã ôkî yî ã'dô ðî'ô tîbê tâ àngû 'bá Ísáyã drí rî'á tâ lâ átálé rî ðî.

22 Ôjílã ndrî â'dó 'bá tólã rî 'bá yî rî ðyî trá tâ tãndí átálé ðî'ô gólã rî tãsî. Gô'dá tî lâ yî drí â'dízó ndrúndrú tãlã tâ tãndí gólã drí rî'á átálã 'dî 'bá yî tãsî. Gô'dá drîlîyî kpá rîzó tâ átálé kî, “Ícã ángô tí ró mvã Yôsêpã kã nõ drí rîzó úlî ðî 'dî 'bá yî átálé yã?”

23 Yésù âtã trá ôjílã 'dî 'bá yî drí kî nî rî, “Nî lée tâ má drí rî'á átálã rî kô. Nî nî nõ úlî mãnîgô gólã kî'á nî rî, 'Nî ójó, ní ngî ngá sîsî ânî rú sî, ní gô ró

ãzi-ãzi rú sî rî ngĩlí.' Má âtâ úlí mǎnĩgõ 'dî, tâlá nĩ ârî tâ má drí rĩzó tâ lâràkô 'élé Kǎpērānómã 'álâ rî trá, ĩ'dî nĩ kípá má õ'ê ró bê ânî drí nōngá zālô, yĩ òndrê ró, yĩ ògõ ró tâ lèlé.

²⁴ 'Dõvó má lôgõ drê úlí mǎnĩgõ ngĩngî ânî drí, 'Tã ãngũ 'bá úsú òrê kô íyî áró yî drígá sî.'

²⁵ Nĩ ndrê drê, ãkû ró rî, tâ ãngũ 'bá Ēlĩyã úsú òrê kô òjílã íyíkã drígá sî. Ītí rî, Ôvârí drí gōzó lõfó ònjí tètê 'bǎlé gólĩyî ĩzálê ndrô nâ cú drĩ bê. Gõ'dá 'bǎdrĩ ãmã Īsĩrã'élê kã 'á rî, ãyĩzĩ bê rĩ'á dũũ ĩzã 'ê'á ĩyî.

²⁶ Gõ'dá Ôvârí ájó tâ ãngũ 'bá Ēlĩyã kô ãyĩzĩ rî 'dĩ 'bá yî pǎlé. Gõ'dá gólã jô íyĩngá Ēlĩyã volé 'bǎdrĩ ãmákã nõ 'ásĩ, nĩ'á ãyĩzĩ ãzã ngĩ lâ pǎlé ĩ'dĩ. Āyĩzĩ rî 'dĩ Zārēpātã lé 'bá 'ĩ 'bǎdrĩ Sĩdónã kã 'á.

²⁷ "Gõ'dá kpá kǎyî tâ ãngũ 'bá Ēlĩsã kã rî sî, Ôvârí pá òjílã ãzã òrĩ ãmákã nõ 'ásĩ, ngá lâzé bê òzõ ãrĩ 'bá kâtĩ rî kô, gõ'dá gólã pâ cé ãgõ rú bê Nãmánã Sírĩyã lé 'bá ró rî ĩ'dĩ, gĩã 'bǎsúrú lídĩ 'ásĩ."

²⁸ Gõ'dá òjílã 'dĩ 'bá yî ârĩlí bê tâ gólã drí rĩ'á âtálã 'dĩ rî, drĩlĩyî ngãzó 'dó òmbã ró lâvũlí kôrô.

²⁹ Òjílã 'dĩ 'bá yî ndrĩ ngã ĩyî trá úrũ gólã rî drõlé volé 'bǎdrĩ mvã nã 'ásĩ, nĩzó gólã rî lõzé bê vò cĩrĩngĩ'dĩ'dĩ rî 'ásĩ, tâlá gólã ãã'dê ró bê drǎlé volé.

³⁰ Gõ'dá gólã drí íyĩngá ngá pãzó cú òjílã õ'bí 'dĩ 'bá yî lâfálê sî vò 'dĩ âyélê, gõ'dá íyĩngá nĩzó vò ãzã 'á.

*Tã Yésũ drí tâ pēzó Kǎpērānómã 'álâ rî
(Márãkõ 1.21-28)*

31 Nĩngá sĩ rĩ, drílã nĩzó gõlé Kãpērãnomã 'álã.* Kãyĩ rãtãã kã sĩ, gólã rĩ'á tã Ôvãrí kã ãmbã'á õjĩlã drĩ jó tã Ôvãrí kã ãrĩ kã 'á tólã.

32 Gõ'dã õjĩlã 'dĩ 'bã yĩ tĩ lã yĩ drĩ ã'dĩzó, tãlã Yésũ ãmbã tã íyĩkã cú drĩ-ãcê Ôvãrí kã rĩ sĩ.

33 ãgõ ãzã rĩ'á jó tã ãrĩ kã 'dĩ 'á. ãgõ 'dĩ cú rĩ'á líndrĩ õnjĩ ãbãbã Sãtãnã kã bê yĩ 'á, gõ'dã líndrĩ õnjĩ 'dĩ ãmbê gólã trá. Gõ'dã líndrĩ õnjĩ 'dĩ drĩ trẽzó ãgõ 'dĩ gbórókõ lã sĩ ùrũ kĩ nĩ rĩ,

34 “Yésũ, ní ãzã ãmã drĩ kô. Nĩ ãnĩ nõ trá ãmã ãzãlé. Mã nĩ trá, nĩ Ôvãrí rĩ mvã ã'dĩ.”

35 Yésũ drĩ gõzó tã ãtãlé líndrĩ õnjĩ ãbãbã kã 'dĩ drĩ 'álé ãdrã sĩ, “Nĩ, ní rĩ tĩtĩ. Nĩ ãfõ ãgõ 'dĩ 'ásĩ.” Ítĩ rĩ, líndrĩ õnjĩ 'dĩ drĩ ãgõ 'dĩ vũzó vũdrĩ õjĩlã 'dĩ 'bã yĩ ãndrã. Líndrĩ õnjĩ 'dĩ drĩ ãfõzó ãgõ 'dĩ ãyélé. Gõ'dã líndrĩ õnjĩ ãbãbã kã 'dĩ 'é gólã õnjĩ ró kô.

36 Nĩngá sĩ, õjĩlã tĩ drĩ ã'dĩzó ndrĩ tã 'dĩ drĩ sĩ. Ôjĩlã 'dĩ 'bã yĩ rĩ ãyĩ trá tã ãtãlé ãyĩ võ 'ásĩ kĩ nĩ rĩ, “Ã'dĩ fẽ mbãrãkã Yésũ drĩ líndrĩ õnjĩ ãbãbã kã 'bãzó ãyĩ rõlé rĩ nĩ yã?”

37 Gõ'dã õjĩlã 'dĩ 'bã yĩ drĩ tã Yésũ drĩ 'élé 'dĩ ãtãzó lã'búlĩ ndrĩ võ 'dĩ 'bã yĩ 'ásĩ.

*Tã Yésũ drĩ ngã lãzé 'bã êdézó rĩ
(Mãtãyõ 8.14-17; Mãrãkõ 1.29-34)*

38 'Dĩ vósĩ rĩ, Yésũ yĩ ãzĩ-ãzĩ lã yĩ bê drĩ gõzó ngãlé jó tã ãrĩ kã 'ásĩ nĩ'á Sĩmõnã Pétẽrõ drĩ 'bã 'álã nyãsã nyãlé. Gõ'dã Sĩmõnã Pétẽrõ rĩ ãdrã

* 4:31 4.31 Kãpērãnomã 'Dĩ rĩ'á 'bãdrĩ zĩlĩ Gãlĩlãyã rĩ 'á.

rĩ'á ngá lâzé ró, rú'ba lâ âmê trá tílí-tílí. Ódrí tã lâ pëzó Yésũ drí.

³⁹ Yésũ drí ânĩzó âdrélé ãnyî gbãrãkã gólâ drí âyízó rî lãgátí. Gólâ kî, “Ngá lâzé 'dĩ òndě rû.” Kôro Sĩmônã Pétěrõ rî ãdrá rî rú'ba drí â'dízó. Drílâ ngãzó ùrû nyãså lâ'dílí.

⁴⁰ Lãnjàtúlí bẽ, òjílã ãzã 'bá yî drí kpá ìyî rû-lẽ-ãzí yî ãjízó ngá lâzé ngĩngî bẽ gólâ ngálâ êdélé. Gólâ rî trá íyî drí 'bãlé gólíyî drĩ, êdê rû ìyî trá ndrĩ.

⁴¹ Gólâ rî trá òjílã ãzã 'bá yî kpá ìnjílí líndrí ònjí Sātánã kã 'ásí. Líndrí ònjí 'dĩ 'bá yî drí trëzó ùrû kî nĩ rî, “Wúú! Nĩ Ôvãrí rî mvá ì'dĩ, 'díyî pã 'bá 'î.” Gõ'dá gólâ âtã tã trá líndrí ònjí 'dĩ 'bá yî drí kî nĩ rî, “Nĩ rî títí.” Gólâ lëe drẽ kô òjílã drí gólâ rî nĩlĩ 'díyî pã 'bá ró.

⁴² Ìdrú rî tí, võ drí âwúrĩ sĩ, gólâ drí ngãzó jãrĩbã nã 'ásí âfõlé nĩ'á võ òjílã ãkõ rî 'álã. Gõ'dá òjílã 'dĩ 'bá yî drí ìyî rĩzó gólâ rî ndálé. Gõ'dá ùsú ìyî gólâ bẽ rî, âtã ìyî tã trá drílã kî nĩ rî, “Nĩ rî ãmã bẽ nõngá. Nĩ nĩ kô.”

⁴³ Gólâ kî, “Ícã kô má drí rĩzó cé võ ãlõ nõ 'á, má â'dõ nĩ'á kpá võ ãzã 'bá yî 'ásí tã Ôvãrí kã âtálé òjílã drí ndrĩ, tãlã Ôvãrí âjõ mã trá tã íyíkã âtálé.”

⁴⁴ 'Dĩ vósí rî, gólâ nĩ trá zãã tã ìmbã bẽ jó tã Ôvãrí kã ârĩ kã 'ásí 'bãdrĩ mvá 'bãdrĩ Yũdáyã kã 'á 'dĩ 'bá yî 'ásí ndrĩ.

5

Tã Sĩmônã Pétěrõ yî Yãkóbã yî Yõwãnĩ yí bẽ

drí 'dēzó Yésū vó rî

(Mātáyō 4.18-22; Márākō 1.16-20)

¹ Kâyî āzâ sî rî, Yésū rî'á òjílã ò'bí āmbá lîfî ìcí'á ānyî lîmvû ândrê zîlî Gālíláyã rî lăgátî.* Òjílã lîzô trá rōô ìfî ìyî 'â trá ngárá-ngárá rû ìpî 'bá rî yî, rû lôzé 'bá rî 'bá yî bē.

²⁻³ Gõ'dá Yésū ndrê bē ìtî rî, òjílã trá dũũ ānyî ānyî yî rú rî, gólã ndrê kōlóngbō trá rî ìtî lîpî lâ yî âsê ìyî trá ìvî 'alã lîmvû 'ásî. Gólã drí gōzó mbâlê ãlô rî drî, tãlã óndrê ró yî bē tō tã âtárê 'á. Kōlóngbō 'dî, lîpî lâ Sîmónã Pétērō ì'dî. Sîmónã Pétērō yî lãmû-āzîyã lâ yî bē rî'á ìyî ìmbá ìyíkã ì'bî kã lîfî lâ êdé'á ngbãã ānyî. Lãmû-āzîyã lâ 'dî 'bá yî, rú lâ yî Yākóbã yî Yōwánî bē, Zēbēdáyō rî mvá ró rî yî. Yésū drí tã âtázó Sîmónã drí, gólã êêsê drê kōlóngbō ìyíkã 'dî fînyáwá lîmvû 'alã òjílã 'dî 'bá yî rú sî, yî gō ró tã âtálé rîzó gólîyî lîfî ìcîlî lîmvû lésî ró, āârî ró ìyî bē tãndî ró.

⁴ Yésū ndê òjílã ò'bî 'dî 'bá yî lîfî lâ yî ìcî-ìcî trá. Drílã gōzó tã âtálé Sîmónã Pétērō yî drí Yākóbã yî bē Yōwánî yî bē kōlóngbō zélé lîmvû gálî 'á, ò'bê ró ìyî ìmbá ìyíkã lîmvû 'á ì'bî rüzó.

⁵ Sîmónã drí tã âtázó Yésū drí kî nî rî, “Lîfî ìcí 'bá, mã rî trá ìmbá nõ 'bêlé ì'bî drí ngácî nõ sî kárã lîmvû nõ 'á, gõ'dá mã rú kó ngá āzã kô. Gõ'dá tãlã ní âtã tã trá ãmã drí rî drí sî, mã â'dô ìmbá 'bê'á ó'dî.”

⁶ Gõ'dá 'bê ìyî ìmbá bē ândalé rî, drílîyî gōzó ì'bî rûlî ìyíkã ìmbá 'á dũũ òzō tótō kâtî, âsê ìyî kpî.

* **5:1 5.1** *Lîmvû ândrê Gālíláyã* Rú lâ āzã órî kpá zîlã Gēnēsārétê.

7 Drílîyî âzí-âzí lâ yî âzízó ÿyî pâlé ÿ'bî âsélé ìmvû 'ásî 'bãlé kólóngbõ 'á, ìmbá gõ'dá trá sî'á, 'bã ÿyî ÿ'bî gõ'dá trá njú'dâ-njú'dâ kólóngbõ 'á lãnjî-lãnjî ró, kólóngbõ trá 'è'á filí fîfî ìmvû zélé.

8-10 Gõ'dá Sîmónã yî âzí-âzí lâ yî bê ndrê bê ÿ'bî trá dũũ ìmbá 'á rî, tî lâ yî â'dî trá ndrî. Sîmónã drí 'ã'î tîzó vũdrî Yésũ ágálé kî nî rî, “Ôvârî, mâ nõ òjílã ònjí 'î. Nî, ní 'è âfilí kólóngbõ âmákâ nõ 'á âmã pâlé nõ ángô tí ró, mâ cú ítí áyábálá ró nõ yã?” Yésũ kî, “Ní 'è ùrî kô, ítónã ÿ'dî ngbãângbã nõ ÿ'tú ãndrõ nõ sî rî, tã 'è'è ánikã â'dó gõ'dá ÿ'bî âsélé ÿ'dî kô. Ní â'dô gõ'dá rî'á òjílã mvá âsélé ÿ'dî 'délé má vó tã âmákâ rî 'élé ÿ'dî.”

11 Sîmónã yî âzí-âzí lâ yî bê drí gõzó kólóngbõ âsélé ìmvû 'ásî. Ítónãlé kâÿyî 'dî 'á rî, Sîmónã yî Yãkóbã yî Yõwãnî bê âÿê ÿyî lôsî ÿ'bî rûrû kã trá, âgõ ÿyî trá 'délé Yésũ vó lãjó'bã ró.

Tã Yésũ drí âgõ âzã ngá lâzé ãrî kã bê yî rú rî êdézó rî

(Mátáyõ 8.1-4; Márãkõ 1.40-45)

12 Kâÿyî âzã sî, Yésũ rî'á 'bãdrî mvá âzã 'á. Drílã âgõ âzã ùsúzó ngá lâzé ãrî kã bê yî rú. Ägõ nõ drí rîzó vũdrî 'ã'î drî gólã ágálé rú'bã lô'bãlé kî nî rî, “Kúmú, òzõ ÿ'cã trá ní ÿfî rî, ní êdê âmã rú'bã nõ, ã'dó ró bê ngbãngbã.”

13 Drílã drí 'bãzó gólã rú kî nî rî, “Äwõ-'dî, má lë trá ânî pâlé êdéle rú'bã bê lúwã-lúwã.” Nîngã sî rî, kôrõ ngá lâzé 'dî drí ndëzó âgõ 'dî rú sî. Ägõ 'dî, rú'bã lâ drí âgõzó lúwã-lúwã.

14 Drílã tã 'bãzó âgõ 'dî drí kî nî rî, “Ní â'dã tã nõ òjílã âzã drí kô. Ní nî zãlõ ânî rú'bã 'dî â'dalé

drĩ-'bá lâ'bí 'ě kã drí, ní gõ ró ngá fěfě fělé Ôvãrí drí. 'Dĩ rí tã Ôvãrí drí átálé ãmã á'bíyã Músã drí tã 'bã'bã ró rí ì'dí. Ôzõ ní õ'è trá ítí rí, õjílã ndrĩ â'dô ìyí nĩ'á lâ kĩ nĩ rí, ní êdê rû trá ngbángbã ãrí 'dĩ 'ásí."

¹⁵ Tã Yésũ drí rĩ'á 'ělã nõ lâ'bũ trá zãã ngbêrê võ 'ásí ndrĩ. Gõ'dá õ'bí ãzã 'bá yí ìyíkã kpá zãã ânĩ'á gólã ngálã úlĩ gólãkã rí ãrílĩ, gõ'dá kpá gólã rí ìjílĩ ìyí êdélé ngá lâzé 'ásí.

¹⁶ Gõ'dá Yésũ rí rĩ'á 'bělé íyîngã 'bê'bê ùgũ sĩ, nĩ'á võ gólã õjílã ãkó rí 'álã rãtãã íyíkã 'èlé.

Tã Yésũ drí ãgô ãzã ngá lâzé bê kôrõkpó ró rí êdézó rí

(Mátáyõ 9.1-8; Mārākõ 2.1-12)

¹⁷ Gõ'dá kãyî ãzã sĩ rí, Yésũ rĩ'á õjílã ìmbá'á jó ãzã 'á. Lã'bí ìmbá 'bá yí Pãrúsĩ* ãzã 'bá yí bê rĩ'á ìyí úlĩ Yésũ kã rĩ'á átálã rí ãrílĩ kpá gólã rí ùjũlĩ. Võ drílĩyí ânĩzó 'álã 'ásí rí, ãzã 'bá yí ãnyí ãnyí, ãzã 'bá yí jējē ró õzõ Yērõsãlémã tí rí. Gõ'dá Ôvãrí rí rĩ'á mbãrãkã fělé Yésũ drí rĩzó õjílã ngá lâzé bê rí 'bá yí êdélé.

¹⁸ Ôjílã ãzã 'bá yí ãnjĩ ìyí ãgô ãzã trá gbãrãkã sĩ nĩzó gólã ngálã. ãgô rí 'dĩ rĩ'á kôrõkpó ró.

¹⁹ Ôjílã 'dĩ 'bá yí ícã gõ'dá fílĩ jó 'álã kô, tãlã õjílã gõ'dá trá rõõ bũũ ìvĩ sĩ. Gõ'dá õjílã 'dĩ 'bá yí drí gõzó mbãlé jó-drĩ 'álã,* ùpĩ lólé jó-drĩ lésĩ

* **5:17 5.17 Pãrúsĩ** Pãrúsĩ yí rĩ'á õjílã gólĩyí ìyí â'dálé kĩ, ìyí â'dô tã ònyíkõ lâ'bí kã rõ 'bá cé tĩtĩ rí 'bá yí ì'dí. Gólĩyí 'dó kpãkã ãlõ lâmũ-ãzĩyã 'ì lâ'bí ìmbá 'bá rí 'bá yí bê. Gõ'dá gólĩyí rí tã 'ě'ě tãndĩ ìyíkã â'dálé ìvĩ õjílã lĩfĩ drĩ 'á. * **5:19 5.19** Jó 'dĩ drĩ lâ rĩ'á sãlãrã ró ítí.

ró ãgô nã írízó kôro gbãrãkã bê nyé vüdrí 'álã ãnyî Yésü ágálé ítí.

²⁰ Gólã nî trá kî nî rî, òjílã 'dî 'bá yî lë ìyî tã trá kî nî rî, yî rî'á cú mbârãkã bê ãgô 'dî êdézó rî, drílã gôzó tã átálé ãgô ngá lâzé bê 'dî drí kî nî rî, “Ámã rû-lë-ãzí, áâyê nî trá tã ònjí áníkã 'ásî.”

²¹ Nîngá sî rî, Pãrúsî 'dî 'bá yî lâ'bí ìmbá 'bá 'dî 'bá yî bê, drílîyî rîzó lôzólé ìyî vö 'ásî Yésü rú. Drílîyî tã átázó kî nî rî, “Ágô nõ gólã rî íyíkã ã'dô tã átálé ì'dî, gólã ìsü íyíkã bê rî, yî ãã'dô Ôvãrí ì'dî yã? Cé Ôvãrí ì'dî rî 'bá tã ònjí òjílã kã áyéle rî.”

²² Gõ'dá Yésü nî tã ìsü-ìsü gólîyíkã bê trá ítí rî, drílã gôzó tã átálé kî nî rî, “Nî rî tã ìsülî ítí ã'dô tã sî yã?”

²³ Mã gólã âjólé ùrú lésî rî cú rî'á drî-ãcê bê ãngó nõ 'á tã ònjí òjílã kã áyézo. Â'dô 'bã'á cú ítí lâñö ãkó má drí tã ònjí òjílã kã áyézo cé úlî âtã-âtã sî.

²⁴ Gõ'dá òzö má ìngã ãgô kôrokpó ró nõ trá ùrú âcî tölé cé úlî âtã-âtã sî rî, 'dî ã'dô â'dálã kî, mã cú rî'á drî-ãcê bê tã ònjí gólãkã áyézo.” Drílã tã átázó ãgô ngá lâzé bê 'dî drí kî nî rî, “Ní ngã ùrú. Ní trö gbãrãkã áníkã, ní gô ró 'bã 'álã.”

²⁵ Tã Yésü drí átálé 'dî sî rî, ãgô 'dî drí ngãzó ùrú, gbãrãkã íyíkã trölé, zãã nîzó íyî pá sî yî drí 'bã 'álã.

²⁶ Òjílã tîbê tã 'dî ndrê 'bá trá rî, tî lâ ìyî drí â'dízó. Gõ'dá drílîyî Ôvãrí rî lûyízó kî nî rî, “Mã ndrê tã tî drí â'dízó drí lâ sî rî trá ãndrö nõ.”

*Tã Yésü drí Mätáyö rî zîzó rî
(Mätáyö 9.9; Mārākō 2.13-14)*

27 Gõ'dá 'dĩ rí vósĩ rí, kâyî ãzâ sĩ rí, Yésũ rĩ'á lâmú'á. Gólâ úsú ãgô ãzâ trá. ãgô 'dĩ bélé-bélé û'dú 'bá 'î, rú lâ Mâtáyõ.* Mâtáyõ rĩ'á võ íyíkâ bélé-bélé û'dú kâ 'á. Yésũ drí tã âtázó Mâtáyõ drí kĩ nĩ rí, “Mâtáyõ, ní ânĩ 'dèlé má vó lâjó'bá ámakâ ró.”

28 Ítónãlé kâyî 'dĩ 'ásĩ rí, Mâtáyõ âyê ngá 'ě'ě íyíkâ trá, nĩ trá 'dèlé Yésũ vó.

29 Nĩngá sĩ rí, Mâtáyõ drí rû-lě-ãziyã lâ yí âzízó, ânĩ ró ãyî ngá nyãlé yí drí 'bã 'álâ, tâlâ ùsú ró ãyî Yésũ yí bê lâjó'bá gólâkâ yí bê tólâ. Rû-lě-ãziyã lâ 'dĩ 'bá yí ãmbá lâ rĩ'á bélé-bélé û'dú 'bá 'î.

Tã lĩfĩ ícĩ 'bá Yúdã yí kâ rí 'bá yí drí tã Yésũ kâ lězó kô rí

(Mâtáyõ 9.10-17; Mârãkõ 2.15-22)

30 Pãrúsĩ yí gõ'dá gólĩyî ùrûkâ â'dó 'bá lâ'bí ãmbá 'bá ró rí 'bá yí bê ndrê ãyî bélé-bélé û'dú 'bá rí 'bá yí tã õnjí 'bá ró, tâlâ bélé-bélé û'dú 'bá yí ãzã lâ'bí õrĩ gólĩyíkâ trá. Gõ'dá lĩfĩ ícĩ 'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yí drí tã âtázó lâjó'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rí, “Yésũ rí íyíkâ ngá nyãlé tã õnjí 'bá 'dĩ 'bá yí bê tâlâ ã'dô 'î yã?”

31-32 Nĩngá sĩ rí, Yésũ drí tã âtázó lĩfĩ ícĩ 'bá 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rí, “Nĩ ânĩ drê, ngá lâzé 'bá nĩ cé nĩ ójó ngálâ ngá ngĩlí. Gõ'dá má ânĩ kô tã mbĩ 'bá pãlé, má ânĩ trá tã õnjí 'bá âzĩlí, tâlâ ópâ ró gólĩyî bê tã õnjí gólĩyíkâ 'ásĩ.”

33 Gõ'dá nĩngá sĩ rí, lâ'bí ãmbá 'bá 'dĩ 'bá yí drí tã âtázó gólâ drí kĩ nĩ rí, “Tã ânĩ 'bá Yõwãní kâ rí 'bá yí tã ânĩ 'bá Pãrúsĩ yí kâ bê rí ãyî trá tĩ

* 5:27 5.27 *Mâtáyõ* Mâtáyõ rí rú ãzâ kpá Lãvĩ ã'dĩ.

'bĩlí rĩzó 'ále 'á'í ró rãtãã 'ëlé ì'dí, gõ'dá tã àrí 'bá áníkã nõ 'bá yí rí ìyíkã ngá nyãlè zãã kára kpá ngá mvũ'á cú ìtí tì 'bĩ àkó ã'dô tãsí yã?"

34 Gõ'dá Yésũ drí tã-drĩ lògõzó gólĩyĩ drí kĩ, "Nĩ àrí drè, gõ'dá òdrógò yí òtírĩ rĩ dũrũbã bê lãgĩ 'á á'bĩ lá drí 'bã 'álâ rí, gólĩyĩ nyã ìyĩ ngá ndrĩ 'dó vò ãlô 'á ãyĩkò 'èzó kò yã? Òzò ã'dô ìtí ngbãângbã nõ rí, ãmã tã àrí 'bá ámakã bê kpá trá 'dó ãyĩkò ró ngá nyã'á 'dó vò ãlô 'á.

35 Tã à'dã-à'dã lá òzò òdrógò òtírĩ à'dó yú rí, gólĩyĩ à'dô rĩ'á cú ìtí ngá nyã àkó. Kpá ìtí, òzò má òtírĩ gòò ámã átá ngálâ ùrú 'álâ rí, tã àrí 'bá ámakã à'dô rĩ'á kpá cú ìtí ngá nyã àkó."

36 Gólã àtã trá lã'bĩ ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rí, "Má rí nõ tã ó'dí ìmbálé ì'dí tã àrí 'bá ámakã rí 'bá yí drí, tã ó'dí ró rí ì'dí tã àkù rí vò lá 'á. Tã gólã má drí rĩ'á ìmbálã nõ rĩ'á òzò ítã ó'dí kãtí. Ólòsé ítã ó'dí ró rí kò kpãkũ ítã àkù òsĩ 'bá trá rí rú, tãlã ítã ó'dí 'dĩ òzò òró ànjólé volé ítã àkù 'dĩ ùpĩ lá àyélé hòwéè àvũ-àvũ ró lãvũlĩ gãrã sísí rí drĩ sĩ.

37 Gõ'dá tã gólã má drí rĩ'á ìmbálã nõ kpá rĩ'á òzò òdrã ó'dí kãtí. À'dó kò tãndí ró òjílã àzã drí òdrã ó'dí lòrózó mõrá gólã àkù mbãràkã àkó rí 'á. Gólã ò'è trá ìtí rí, gõ'dá òdrã òtírĩ àngã rí, mõrá àkù 'dĩ à'dô pĩ'á, òdrã 'dĩ drí lãsózó vũdrí rú ìzãlè.

38 Ìtí rí, òrĩ òdrã ó'dí lòrólã mõrá gólã tãndí ró rí 'á. Tã 'dĩ tãsí rí, à'dô rĩ'á dódó cú ìtí rú ìzã àkó.

39 ãnĩ lã'bĩ ìmbá 'bá nõ 'bá yí Pãrúsĩ yí bê lè ìyíkã cé tã àkù rí ròlè ì'dí, nĩ à'dô trá òzò òjílã

gólã rĩ 'bá íyíkã cé òdrá ãkù mvũlí ĩ'dĩ rĩ kâtí, nĩ lěé kò ngá ó'dí ítójòlé ngã 'bò tãndí ró, ngã â'dó kò tãndí ró yã rĩ, nĩ lěé kpá tã árí 'bá ámakã drí tã ó'dí ámakã árílí kò. ĩ'dĩ 'dĩ.”

6

Tã Pãrusĩ yĩ drí ngãzó òmbã bê tãlã Yésũ drí lã'bí kãyĩ rãtãã kã rĩ kã ñnjĩzó kò rĩ tãsí (Mãtáyõ 12.1-14; Mãrãkõ 2.23-3.6)

¹ Kãyĩ rãtãã kã sĩ, Yésũ yĩ rĩ'á lãvũ'á pávó kòrò ámvú ãdrúgú ñnjĩ 'bá trá rĩ kã 'ásĩ lãjó'bá íyíkã rĩ 'bá yĩ bê. Gõ'dá lãjó'bá gólãkã 'dĩ 'bá yĩ drí ãdrúgú òsĩzó nyãlé lõfó drí sĩ.

² Gõ'dá lãjó'bá 'dĩ 'bá yĩ 'ê bê ĩtĩ rĩ, Pãrusĩ ãzã 'bá yĩ ngã trá òmbã ró. Pãrusĩ 'dĩ 'bá yĩ drí tã âtãzó Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “Tãlã ã'dô 'ĩ lãjó'bá áníkã 'dĩ 'bá yĩ drí ãdrúgú òsĩzó kãyĩ rãtãã kã nõ sĩ yã? Rĩ'á tã ònjĩ 'ĩ lòsĩ 'ezó ĩtĩ kãyĩ rãtãã kã sĩ.”

³ Yésũ drí tã âtãzó Pãrusĩ 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ zĩ tã ãmã á'bíyã kúmú ãngĩ Dãwúdĩ rĩ tãsí rĩ trá búkũ Ôvãrí kã 'á yã?*” Gólĩyĩ ãjú 'bũ 'bá íyíkã rĩ 'bá yĩ bê rĩ'á lõfó ró.

⁴ Gólĩyĩ fĩ ñyĩ trá jó Ôvãrí kã 'álã ãmbãtã fělé trá ngã fěfě ró Ôvãrí drí rĩ nyãlé. Nĩ nĩ trá tãndí ró kĩ'á nĩ rĩ, cé drĩ-'bá lã'bí 'ẽ kã rĩ 'bá yĩ ááyẽ ĩ'dĩ ngã nyãnyã rĩ 'dĩ nyãlé. Gõ'dá áatã kò kĩ nĩ rĩ, gólĩyĩ lã'bí ñzã 'bá 'ĩ tã gólĩyĩ drí 'elé trá 'dĩ tãsí, tãlã lõfó mbãrãkã lãvũ kòrò tã lã'bí 'dã 'bá kã rĩ drĩ sĩ.

* 6:3 6.3 Nĩ zĩ 'dígówã nõ 1 Sãmõwélẽ 11 'á.

⁵ Mã gólã àjólé ùrú lésĩ rĩ rĩ'á drị-ãcê bê kạyị gólã 'bãlé rãtãã 'èzò 'dĩ drịlị."

⁶ Kạyị ãzã sĩ, kpá kạyị rãtãã kã 'ì, Yésũ drị fĩzó jó tã Ôvãrí kã àrĩ kã ãzã 'á òjílã lịfị ícílí. ãgô ãzã rĩ'á tólã, drị-ágó lá lĩsĩ trá, êjèé rù kô, rĩ trá kōgō'dō ìtí.

⁷ Pạrúsị yĩ lã'bí ìmbá 'bá ãzã 'bá yĩ bê rĩ'á ìyĩ vō 'dĩ 'á tólã, rĩ'á ìyĩ Yésũ rĩ lôtí'á ngátá gólã ãã'dô 'bô tã ìzã'á kạyị rãtãã 'èzò 'dĩ 'á ãgô 'dĩ êdézó yã rĩ, yĩ òfě ró mōndrã lá bê, úũrù ró gólã, rĩ ìyĩ trá cé gólã rĩ ndrèlé ì'dĩ lōsĩ 'dĩ 'èrě 'á kạyị rãtãã kã 'dĩ sĩ.

⁸ Gō'dá Yésũ nĩ bê tã ìsũ-ìsũ góllyíkã 'dĩ trá rĩ, góllyí lée ìyĩ trá ìyĩ fũlị vólé, tãlã gólã lée tã ãmbá góllyíkã rĩ'á 'bãlã 'dĩ 'bá yĩ kô. Yésũ drị gōzó tã àtálé ãgô drị bê lĩsĩ ró 'dĩ drị kĩ nĩ rĩ, "Nĩ ngã ùrũ, nĩ ànĩ ró má ngáá nōlé, Pạrúsị 'dĩ 'bá yĩ lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ bê òndrê ró ìyĩ bê tã má drị 'è'á 'èlã rĩ." ãgô 'dĩ drị ngãzó ùrũ ànĩlị gólã ngálã.

⁹ Gólã drị tã àtázó Pạrúsị yĩ drị lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ bê kĩ nĩ rĩ, "Tã 'bã'bã ãmákã 'á rĩ, ícã trá ãmã drị òjílã pãzó kạyị rãtãã 'èzò rĩ 'á ngátá kô yã? Má à'dô òjílã ãlô rĩ pã'á cú ngátá má àâyé gólã òrĩ ró bê ìzã 'èlé yã?"

¹⁰ Gólã drị rĩzó Pạrúsị yĩ tèle tã-drị ìyíkã 'dĩ jãlé rĩ, kô òjílã ãlô ãzã àtã ùlị kô. Gólã drị gōzó tã àtálé ãgô 'dĩ drị kĩ nĩ rĩ, "Nĩ êjè ànĩ drị mbịmbị." ãgô 'dĩ drị ùlị gólãkã 'dĩ àrízó ìyĩ drị êjèzó. Gō'dá ãgô 'dĩ drị ìyĩ drị 'bãzó tãndí ró mbịmbị mēnē-mēnē.

11 Gõ'dá Pãrusĩ yĩ lâ'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ bê trá 'dó òmbã ró, rĩ'á lĩfĩ ìnjĩ'á, sị-gílí nyã'á, rĩ ìyĩ trá tã átálé ìyĩ vò 'ásĩ kĩ, yĩ à'dò gólá rĩ 'è'á ángò tí ró yã ìyĩ drí füzó lâ vólé rĩ.

Tã Yésũ drí òjũlã àzã 'bá yĩ zĩzó mùdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ

lãjò'bá íyíkã ró rĩ

(Mătáyõ 10.1-4; Mărãkõ 3.13-19)

12 Gõ'dá 'dó kâyĩ gólá 'dĩ 'á rĩ, Yésũ âyê tã ârí 'bá íyíkã trá 'dó vólé, drílã mbãzó únĩ drĩ 'álã élêwálã, gólá rĩ trá tólã ngácì gĩrĩ cé rãtãã 'élé ì'dĩ.

13 Gõ'dá vò àwúlĩ bê rĩ, drílã àgõzó únĩ drĩ lésĩ tã ârí 'bá íyíkã rĩ 'bá yĩ àzĩlĩ yĩ ngálã. Gõ'dá drílã tã ârí 'bá íyíkã 'dĩ 'bá yĩ è'bézó 'dó vò àlô 'á, tã átázó drílĩyĩ, drílã gõzó zĩlã 'álã 'ásĩ cé mùdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ rĩlĩ yĩ bê lãjò'bá íyíkã ró tã yĩ drí rĩ'á ìmbálã rĩ 'bá yĩ ìlĩlĩ.

14-16 Gõ'dá rú lâ ìyĩ ì'dĩ nõ,

Sĩmónã rĩ'á zĩlã Pétērõ rĩ,

Àndĩriyã, Sĩmónã rĩ àdrúpĩ ró rĩ,

Yãkóbã yĩ àdrúpĩ lâ

Yõwánĩ bê.

Fílĩpõ,

Bãtõlõmãyõ,*

Mătáyõ,

Tómã,

Yãkóbã Àlõpáyã rĩ mvá ì'dĩ,

Sĩmónã gólá fĩ 'bá òmã 'á òmbã 'élé 'bãdrĩ tãsí
rĩ ì'dĩ,

* **6:14-16 6.14-16 Bãtõlõmãyõ** Bãtõlõmãyõ rĩ rú àzã Nãtãnelê.

Yúdã Yākóbã äzâ rî mvá lâ ró rî,*
 Yúdã Īsīkārīyótã gólã 'ë 'bá Yésũ rî gĩlí fũlí rî.

*Tã Yésũ drí p̄lé òjílã drí úní zē 'álã rî
 (Mātáyō 5-7)*

¹⁷ Yésũ yî lãj'óbá íyíkã rî 'bá yî bê, ârî ÿyî trá vũdrí úní ãpírí lésĩ, zãã âcã ÿyî trá ñnyákú drĩ vō sālārã sālārã rî 'á, vō gólã òjílã drí rĩzó rú è'béle vō ãmbá nō 'bá yî 'ásĩ ndrĩ tã ìmbã-ìmbã gólãkã ârílí rî 'á, vō jējē 'ásĩ, Yērōsālémã lésĩ, Tírã lésĩ, gō'dá kpá Sīdónã lésĩ.

¹⁸ Vō 'dĩ 'á rî, òjílã äzâ 'bá yî ngá lãzé bê rî ânĩ ÿyî trá gólã ngálã, gólã èèdê ró ÿyî. Gō'dá kpá äzâ 'bá yî Sātánã drí òmbéle trá rî ânĩ ÿyî trá, gólã èèdê ró ÿyî.

¹⁹ Òjílã ndrĩ ùjũ ÿyî trá 'ë'á drí dōlé Yésũ rú kĩ nĩ rî, Yésũ òdō drí gbō 'wãã òjílã nō 'bá yî rú, kôrô drílĩyî rú èdézó. Gólã rî mbârãkã câ trá òjílã 'dĩ 'bá yî rú, drílĩyî 'bãzó tãndí ró 'dĩ.

²⁰ Gō'dá nĩngã sĩ rî, gólã ndrê tã ârí 'bá íyíkã rî yî lĩfĩ lâ trá, drílã rĩzó tã âtálé gólĩyî drí kĩ nĩ rî, “Ânĩ tã ârí 'bá ámakã rî yî, òzō ânĩ ã'dô mbârãkã ãkó ngá ãkó lé 'bá ró rî, tã ãníkã â'dô sũ'á Ôvãrí rú. Ītí rî, nĩ ã'dô rĩ'á gólã bê úrú 'álã.

²¹ Òzō ânĩ ã'dô ngá lôvó bê dũũ rî, cé Ôvãrí ĩ'dĩ ngá lôvó ãníkã 'dĩ ndrêlé. Gólã â'dô ngá ânĩ drí â'dózó lôvó lâ bê 'dĩ fē'á ânĩ drí. Òzō nĩ òrĩ áwó ngólé nō tãlã tã 'ë'ë ònjí ãníkã ïzã tã tãndí ânĩ lãfálé Ôvãrí bê rî 'á rĩ trá rí drí rî, tã ãníkã â'dô sũ'á Ôvãrí rú. Áyĩkō â'dô

* **6:14-16 6.14-16** *Yúdã* Yúdã 'dĩ rĩ'á zĩlã kpá Tãdëyō rĩ ĩ'dĩ.

ãní cĩ'á, òzõ Ôvârí òtírĩ tã ònjí ãníkã trõô
vólé rĩ.

22-23 Òzõ òjílã ãzã 'bá yí òcã ìyî lãfálé cá ãní rú sî,
rĩzõ ãní lô'dalé kpá 'dásí 'èlè ãní rú, tãlã
ãní ã'dô tã árí 'bá ámakã ì'dî rî, nî ìsû tã
kô.

Tã ìsû-ìsû võ 'á rî, nî 'bã tã â'dî-â'dî ì'dî ãyîkô sî
ãní pîpîsílí 'á, ãní rĩ'á cú tã tãndí bê, tãlã nî
â'dô drî-'á ángí úsú'á úrú 'alã Ôvârí ngálã.

Àkù rî, tã àngû 'bá Ôvârí kã rî 'bá yî, á'bíyá òjílã
'dî 'bá yí kã rî ìzã kpá gólîyî rú.

Ãní pîpîsílí ìdú ìdú Ôvârí rî rôlè òzõ tã àngû 'bá
nã 'bá yí tí.

24 “Ngbãàngbânõ rî, gólîyî tîbê 'bã 'bá tã árí
'bá ámakã ró kô rî, tã gólîyîkã rî ìyîkã kpá ngî.
Ìzã kôkô â'dô áká'á gólîyî rî 'bá àngó nõ 'á rî ngá-
tî dũũ rî 'bá yí bê rî 'bá yî drî,
tãlã gólîyî è'bê ngá-tî trá dũũ lãpí 'bá ró
gólîyî nyáányã drî.

25 Ìzã kôkô â'dô áká'á gólîyî 'bã 'bá ãrõ-ãrõ bê rî
'bá yí drî,
gólîyî trá cé ngá bê àngó 'á nõngá, gõ'dá
gólîyî ngá ãzã ãkó Ôvârí ngálã.

Ìzã kôkô â'dô áká'á gólîyî tîbê â'dó 'bá cé ãyîkô
bê àngó nõ 'á rî 'bá yí drî, tãlã gólîyî lèé
tã ámakã kô.

26 Ìzã kôkô â'dô áká'á gólîyî tîbê lè 'bá ìyîkã cé
òjílã drí ìyî lûyílí ì'dî rî drî,
gólîyî rĩ'á òzõ tã àngû 'bá ònjí gólîyî ãní
á'bíyá yî drí lûyílí rî 'bá yí kâtí.”

Tã ãmã drí lâràkô ãmã átã Ôvârí kã trõzõ rî

27 “Äni tä äri 'bã ámakã rî, nî äri drê, nî lê õjilã gólîyî rî 'bã äni îzälé rî 'bã yî. Nî 'ê tä tãndí gólîyî drí.

28 “Õzõ gólîyî äâ'dô rî'á äni trî'á rî, nî 'ê rãtãã Ôvãri õfê ró tä tãndí gólîyî drí.

29-30 Õzõ õjilã äzã ùsî äni êkpê ngãtã 'bõ äni ùlûgbúrû ngã 'bõ äni gãgãlî-fã yã rî, nî sî gólãkã kô, nî äyê gólã ùsî ró äni kpá ó'dí. Õzõ ùgú ùûgû ítã änikã älo rî, nî êdrê gólã kô. Õzõ õjilã äzã ùzî ngã ní tî sî rî, nî lôgã kô, nî fê drilã. Õzõ óolôgõ kô rî, nî îjî kô.

31 Tã gólã ní drí lélé kí'á nî, îyî äzi-äzi yî õ'ê îyî î'dí äni drí rî, nî 'ê kpá î'dí gólîyî drí.

32 “Ícã kô õzõ nî õlê cé äni rû-lê-äzi yî î'dí. Ä'dô 'bã'á kpá ítí õjilã gólîyî Ôvãri rõ 'bã kô rî yî drí. Ôvãri lê äni drí õjilã lélé ndrî äni äjû-'bã-äzi yî bê ndrî. 'Dî rî, tä gólîyî mã drí 'ê'á ä'dãlã äni drí rî, î'dí nî 'ê kpã gólîyî rî 'bã äni îkpõkpõlõlé rî yî drí.

33 Tã õnjî 'bã 'ê îyíkã tä tãndí î'dí õjilã drí, tãlã gólîyî lê îyíkã kpã ólôgõ ró tä tãndí îyíkã 'dî võ lâ îyî drí. Gõ'dã äni, nî 'ê kpã tä tãndí î'dí õjilã gólîyî ícã 'bã tä tãndí võ lôgõlé äni drí kô rî yî drí.

34 Tã õnjî 'bã yî fê îyíkã lâfã cé õjilã gólã ícã 'bã võ lâ lôgõlé îyî drí rî 'bã yî drí. Gõ'dã Ôvãri kí, nî fê ngã kpã õjilã gólã ícã 'bã ngã änikã 'dî võ lâ lôgõlé kô rî yî drí.

35-36 Nî 'ê tä tãndí kpã õjilã drí ndrî. Õzõ nî õ'ê trá ítí rî, õjilã äâ'dô kí'á nî rî, äni ä'dô õzõ äni átã Ôvãri kãtí, äni rú ä'dô lîkú'á. Äni átã Ôvãri

rî sî rî'á ìvĩ òjílã drí ndrĩ, gólâ rî òjílã âyéélé tã ònjí ìyíkã 'ásĩ. Nĩ trõ lâràkô ânì átá Ôvârí kâ ì'dî.

³⁷ “Nĩ 'è 'dásí tã kîzó ányâ ró òjílã äzí rú kô, Ôvârí òzó kpá 'èlâ ânì drí. Nĩ âyé tã ònjí ânì äzí-äzí yî drí 'èlé ânì drí rî, Ôvârí ògõ ró tã ònjí âníkã rî âyéélé.

³⁸ Nĩ fê ngá ânì äzí-äzí yî drí nyälê Ìřĩ âmbé äkó, tâlá Ôvârí â'dô kpá vò lâ lôgõ'á ânì drí Ìřĩ âmbé äkó lãvũlì gãřã.”

Tã Ìřĩ ìcí 'bá tãndí ró rî kâ ârízó rî tãsĩ

³⁹ “Ìřĩ äkó lé 'bá sê Ìřĩ äkó lé 'bá kpá bê yã? 'È'è gólĩyî kpãřãtĩ â'dô ìyî 'dê'á 'bú 'á. Nĩ 'dê kô Ìřĩ ìcí 'bá ònjí vó, gólâ rî'á òzõ Ìřĩ äkó lé 'bá kâtí.

⁴⁰ Òzõ ânì ífífí ä'dô trá Ìřĩ ìcí 'bá ró rî, nĩ nĩ tãndí ró kî nĩ rî, 'dĩyímvá ânì drí rî'á Ìřĩ lâ yî ìcílí rî â'dô ìyî ânì lâràkô trõ'á ì'dî. Ìřĩ ìmbá 'bá ònjí â'dô 'dĩyímvá ìyíkã ìmbá'á kpá ònjí tètê ìtí.

⁴¹⁻⁴² Òzõ nĩ òlê kô 'dásí 'èlé äzí-äzí rú rî, nĩ âtã tã äzí-äzí drí kî'á nĩ rî, gólĩyî â'dô ònjí rî kô. Nĩ ò'è trá ìtí rî, ânì cú tì äcê bê. Tõtõ ânì drí ã'dí-drĩ 'á rî, nĩ kũ zãlô, nĩ gõ ró tõtõ ânì äzí-äzí yî kâ rî tã lâ âtalé. Nĩ ndrê tã 'è'è âníkã rî zãlô, nĩ gõ ró ânì äzí-äzí yî kâ rî tã lâ âtalé.”

⁴³ Yésũ âtã úlì mãnĩgõ äzã kpá trá kî nĩ rî, “Fê tãndí 'wã lõ'wã ònjí kô.

⁴⁴ Gõ'dá mã nĩ fê lâràkô tãndí ró rî lõ'wã lâ sî, òzõ nĩ òndrê lõ'wã lâ trá rî, nĩ kî nĩ rî, nõô rî fê 'dî ì'dî. Tã â'dã-â'dã lâ rî'á nõtí, ä'dí òkí ìyíkã kãñíkĩ lõ'wã ólófí fê drĩ sî rî nĩ yã?

⁴⁵ Úlì mãnĩgõ ámakã nõ rî tã ífí lâ rî'á nõtí, òjílã tãndí rî kpá té tã tãndí 'èlé ì'dî, gõ'dá rî kpá

úlí tãndí âtalé î'dî yí sílî sí. Õjílã ònjí rî íyíkã kpá té tã âfõ 'bá ndrî gólá 'ásî ònjí tètê ró rî 'élé î'dî.

⁴⁶ ãní ãzâ 'bá yî, nî rî kára âmã zîlî kúmú kúmú, gõ'dá nî ró tã âmákã kô.

⁴⁷⁻⁴⁸ Õjílã gólá úlí âmákã rõ 'bá rî rî'á õzõ ãgõ ãzâ gólá 'bú 'dî 'bá kãálũ jó íyíkã 'dizó gá lütú drî ãnyákú tãndí 'á rî kâtí. Tãlã gbõ lé ôzê ù'dî trá kãgũmãã bê rõô rî, gõ'dá ãmvû drí tizó rõô rî, jó 'dî ícã kô 'délé vüdrî, tãlã ú'dî trá gá lütú drî ãnyákú tãndí 'á.

⁴⁹ Gõ'dá õjílã gólá úlí âmákã ârí 'bá cú ãtî rõ 'bá lâ kô rî rî'á õzõ ãgõ ãzâ gólá jó íyíkã 'dî 'bá võ ãlólê 'á rî kâtí. ãtî rî, gõ'dá õzõ ôzê ù'dî trá kãgũmãã bê rõô rî, gõ'dá ãmvû drí tizó rõô rî, jó 'dî â'dô 'ê'á 'délé, drílã rû ãzãzó."

7

Tã Yésũ drí rû ã'bũ 'bá ãgõ ãwã ró rî kã êdézó cé tã lëlê

*ãgõ ãwã 'dî kã rõô rî tãsí rî
(Mátáyõ 8.5-13)*

¹ Gõ'dá Yésũ ndê bê úlí 'dî 'bá yî âtã-âtã lâ ndrî rî, drílîyî gõzó nîlî gólé Kãpëranómã 'álã lâjõ'bá íyíkã 'dî 'bá yí bê.

² Tólã rî, ãgõ ãzã rî'á, gólã drî-'bã ãjú 'bũ 'bã Rómã kã rî 'bá yí kã 'î. Rú ã'bũ 'bã gólãkã bê 'bã 'álã ngã lâzé bê, ãnyî 'ê'á drãlé. Gólã lë rû ã'bũ 'bã íyíkã 'dî tã lá trá rõô.

³ Gõ'dá ârí bê kí'á nî rî, Yésũ âcã trá rî, gólã drí õjílã Yúdã yí kã sísí-lésî rî jõzó Yésũ ngálã gólã êêdê ró rû ã'bũ 'bã 'dî bê 'bãlé tãndí ró.

4 Gõ'dá òjílã gólíyî sísí-lésî 'dî 'bá yî âcâ ìyî bê Yésũ ngálâ rî, drílíyî tã âtázó Yésũ drí kî nî rî, “Ní ânî rû ì'bũ 'bá ãgô nã kã nã pãlé, tãlã ãgô nã rî'á ãgô tãndí 'î.

5 Gólâ â'dó òrî ãmákâ rî 'ásî kô. Gõ'dá ní ndrê drê, gólâ âfê lãfâ trá ãmâ drí jó tã ârî kã 'džó.”

6 Gõ'dá Yésũ drí ngãzó nílî òjílã sísí-lésî 'dî 'bá yî bê drî-'bá ãjú 'bũ 'bá kã 'dî drí 'bã 'álâ. Gõ'dá câ ìyî bê ãnyî rî, drî-'bá ãjú 'bũ 'bá kã 'dî drí òjílã ãzâ 'bá yî jòzó, nî'á Yésũ rî ùsúlî pávó 'á tã âtî-âtî ãzâ bê kî nî rî, “Lîfî ící 'bá, nî rî'á ãgô ãmbá 'î. Ícá kô ní drí ânîzó ânî íkpókpolólé âcázó bũũ má drí 'bã 'á nólé.

7 Mâ ámákâ nõ áyábálá 'î, má jó cé tã ì'dî ní drí, ní âtâ ró tã tólâ sí, ngá lãzê ãâyê ró rû ì'bũ 'bá ámákâ nõ.

8 Má nî tã gólâ drî-âcê kã 'dî trá, má rî'á drî-'bá ãjú 'bũ 'bá kã 'î, má rî kpá tã òjílã gólâ sísí-lésî má drí rî kã rôlé. Gõ'dá gólíyî 'bã 'bá má zélé rî 'bá yî rô ìyî kpá tã ámákâ rî, òzô má ââtâ gólíyî drí kî nî rî, gólíyî ònî rî, â'dô ìyî nî'á, òzô má òkî nî rî, gólíyî ãânî rî, â'dô ìyî kpá ânî'á. Gõ'dá rû ì'bũ 'bá ámákâ rî 'bá yî rî ìyî kpá ámâ rôlé kpá ìtî. Òzô ní ââtâ cé tã ì'dî tólâ sí rî, má nî trá, gólâ â'dô 'bã'á tãndí ró.”

9 Gõ'dá Yésũ ârílî bê tã ãgô ãmbá drî-'bá ãjú 'bũ 'bá kã 'dî kã rî, gólâ lâro trá kî nî rî, “Ãgô 'dî lë tã trá tã pãtî ró, mbârákã ámákâ trá kôro.” Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó ò'bí ãmbá â'dé 'bá yî vósî 'dî 'bá yî drí kî nî rî, “Òjílã gólíyî òrî ãmákâ Ísîrã'élê kã rî 'á rî, tã lëlé gólíyîkã Ôvârí 'á rî â'dó rôo té òzô ãgô nõ kã rî tí kô.” Yésũ 'ê trá té òzô drî-'bá ãjú

'bũ 'bá kâ 'dĩ drí âtalé rî tí. Gólâ 'è rãtãã trá Ôvârí drí rû ì'bũ 'bá 'dĩ tãsi.

¹⁰ 'Dĩ vósĩ rî, õjílã gólíyî tíbê ânĩ 'bá drĩ-'bá ãjú 'bũ 'bá kâ nõ drí 'bã lésĩ rî, gõ'dá gõ ìyî bê 'bã 'álâ rî, ùsû ìyî rû ì'bũ 'bá tíbê ngá lâzé bê 'dĩ ngá trá ngá lâzé 'ásĩ trá tãndí ró.

Tã Yésũ drí ãyízí ãzã mvá lâ ìngázó ãvõ 'ásĩ rî

¹¹ 'Dĩ rî vósĩ rî, Yésũ drí ngázó nĩlí 'bãdrĩ mvá ãzã rĩ'á zĩlá Nánã rî 'álâ. Gõ'dá tã ârí 'bá gólâkâ 'dĩ 'bá yî õ'bí ãmbá 'dĩ 'bá yî bê 'dê trá zãã gólâ vósĩ.

¹² Gólâ õtírĩ cãã ãnyî 'bãdrĩ mvá nã 'á rî, ùsû ìyî rû trá õjílã õ'bí ãzã 'bá yî bê, ânĩ'á ìyî 'bãdrĩ nã lésĩ ágámvá ãzã ãvõ lâ bê, nĩ'á 'bãlã 'bú 'á. Ágámvá 'dĩ útĩ gólâ kó ì'dí élêwálâ 'dĩ, átá lâ drã trá. Ândrê lâ gõ'dá ì'dí ãyízí ró.

¹³ Kúmú Yésũ ndrê bê ítí rî, gólâ trá tã ìsũ-ìsũ ró òkó ãyízí ró nõ ìzã lâ drí. Gólâ drí tã âtázó òkó ãyízí ró 'dĩ drí kĩ nĩ rî, “Óõ ámâ ândré, ní ngô ãwô kô.”

¹⁴ Drílã gõzó ìyî drí òlĩ gbãrãkã ãvõ nĩjõ 'dĩ rû. Õjílã gólíyî tíbê rĩ 'bá ãvõ nĩlĩ 'dĩ 'bá yî drí âdrézó ãvõ bê. Drílã tã âtázó ãvõ 'dĩ drí kĩ nĩ rî, “Nĩ, ní ngá ùrû õdrã 'ásĩ.”

¹⁵ ãvõ drí gõzó ngálé ùrû rĩ'á ùlĩ âtalé õjílã drí. Yésũ drí mvá nõ ìngázó âsézó lâ ândrê lâ ngálã.

¹⁶ Õjílã tĩ drí â'dízó ndrĩ 'dó, drílíyî ãwô-ítĩ ãmbá 'ezó Ôvârí drí. Õjílã ãzã 'bá yî kĩ nĩ rî, “Ãgô gólâ Yésũ nõ rĩ'á pãtĩ òzõ tã ângũ 'bá kãtĩ cú mbãrãkã bê.” ãzã 'bá yî drí tã âtázó kĩ nĩ rî,

“Ôvâri lë 'bãsurú ãmákâ nõ trá kôro, tâlá gólâ ãjó ãgô gólâ Yésũ nõ trá ãmá drí.”

17 Tã gólâ Yésũ drí 'èlé nõ rí lâ'bù trá vò 'ásí ndrĩ.

Tã vòrã 'bá Yòwánĩ bãbãtízĩ 'è 'bá ró rí kã dri nĩzó Yésũ rí ìjĩlĩ rí

(Mátáyõ 11.2-6)

18 Yòwánĩ bãbãtízĩ 'è 'bá ró rĩ'á drẽ gãnimã 'álâ. Gólâ ârĩ bê tâ lâràkô ãmbá Yésũ drí rĩ'á 'èlâ 'dĩ 'bá yĩ tâ ârĩ 'bá yĩ rĩ gógó kã rĩ sĩlĩ sĩ rĩ,

19-20 gólâ jô vòrã 'bá yĩ trá rĩ nĩ'á Yésũ ngálâ vòrã bê. Vòrã 'bá rĩ 'dĩ 'bá yĩ ìjĩ ìyĩ Yésũ trá tâ Yòwánĩ drí âtálé rĩ sĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ òjĩlã gólâ 'è'á ãjólã 'díyĩ pã 'bá ró rĩ ì'dĩ, ngátã mã òtẽ drẽ òjĩlã ãzã ngĩ lâ ì'dĩ yã?”

21 Vòrã 'bá 'dĩ 'bá yĩ òtĩrĩ ácã rĩ, ùsũ ìyĩ Yésũ rĩ'á òjĩlã ãzã 'bá yĩ èdé'á dũũ, kpã rĩ'á òjĩlã ãzã 'bá yĩ ìjĩ lâ èdé'á vò ndrèlé, gõ'dã kpã gólĩyĩ lĩndrĩ ònjĩ bê rĩ ìnjĩ'á 'bãlé tãndĩ ró.

22 Yésũ drí tâ âtázó vòrã 'bá Yòwánĩ kã 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ gõ volé Yòwánĩ ngálâ, nĩ gõ ró ngá gólâ tĩbê ãnĩ drí ndrèlé nõlé nõ 'bá yĩ tâ lâ âtálé Yòwánĩ drí. Nĩ âtã gólâ drí, mã 'bã òjĩlã ìjĩlã ãkó lé 'bá trá vò ndrèlé ngbãngbã, òjĩlã gólĩyĩ òjõ ró rĩ 'bá yĩ trá âcĩ tólé tãndĩ ró, gõ'dã òjĩlã ãrĩ bê rĩ 'bá yĩ rú'bã lâ èdê rú trá ngbãngbã, òjĩlã bĩ-'bãlé lâ drí ãsĩlĩ rĩ trá tâ ârĩ'á, òjĩlã drã 'bá rĩ 'bá yĩ ngã ìyĩ trá òdrã 'ásĩ, gólĩyĩ ngã ãkó lé 'bá ùsũ ìyĩ ùlĩ tãndĩ trá mã tĩ sĩ.

23 Ìtĩ rĩ, nĩ âtã Yòwánĩ drí, mã ì'dĩ ãjólé trá Ôvâri ngá lésĩ 'díyĩ pã 'bá ró, gólâ òrĩ zãã tâ lèlé ì'dĩ mã 'á. Nĩ ndrê drẽ, gbõ lé tâ gólĩyĩ mã drí 'èlé

rî 'bá yî ò'bã òjílã dũu nĩ ámâ gálé dó rî, Ôvârí â'dô òrê fê'á òjílã gólíyî ámâ gã 'bá kô tâ 'dî 'bá yî tãsí rî 'bá yî drí."

Tã Yésũ drí âtalé Yôwánĩ bãbâtízĩ 'ê 'bá ró rí tãsí rí

(Mătáyô 11.7-19)

²⁴ Gô'dá võrã 'bá rĩ 'dî 'bá yî gô ãyî bê volé rî, Yésũ ítônã trá tâ âtalé ò'bí ãmbá â'dé 'bá gólã vó 'dî 'bá yî drí. Âtã tâ trá gólíyî drí kĩ nĩ rî, "Tã Yôwánĩ kã rĩ'á nõtí. Nĩ nĩ ndrĩ Yôwánĩ rí ârílĩ òmã 'álã 'dĩ ã'dô tãsí yã? Nĩ nĩ ndrĩ òjílã gólã mbârãkã ãkó òzô òmã ìlĩ drí 'ê'á bĩlã vũdrĩ rí kãtĩ rí ndrêlé yã? 'É'ê, â'dó ítĩ kô.

²⁵ Ngã gô'dá nĩ nĩ Yôwánĩ rí ârílĩ òmã 'álã nõ rî, tãlã drílã 'bãzó òjílã ngã-drĩ ãmbá bê, ítã sũ 'bã tãndĩ ró rî bê rî drí sĩ yã? 'É'ê! Â'dó kpá ítĩ kô, tãlã òjílã gólã ngã-drĩ ãmbá bê rí rí òmã 'á kô. Òjílã gólã ngã-drĩ ãmbá bê rî, rí ãyĩkã jãrĩbã 'álã jó ãngĩ ãngĩ 'á.

²⁶ Nĩ nĩ Yôwánĩ rí ndrêlé, tãlã nĩ lã tâ trá kĩ, gólã ã'dĩ tâ ãngũ 'bã 'ĩ Ôvârí ngã lésĩ. Tãndĩ ró, Yôwánĩ lãvũ gãrã tâ ãngũ 'bã ãzã 'bã yî drĩ sĩ.

²⁷ Yôwánĩ ã'dĩ tĩbê Ôvârí drí tâ lã âtalé tâ ãngũ 'bã Mãlãkĩ sĩlĩ kĩ'á nĩ rî, 'Ôvârí kĩ nĩ rî, yĩ âbí lãjó'bã ãyĩkã jô'á sĩsĩ, nĩ'á ámâ tâ âtalé sĩsĩ òjílã drí, má âcã ró bê ùsúlã njãã.' "

²⁸ Yésũ âtã trá kĩ nĩ rî, "Òjílã gólíyî tĩlĩ trá ãngó nõ 'á bũũũ ãndrô nõ rî 'bã yî lãfálé sĩ rî, ãmbã Yôwánĩ kã ã'dĩ kôrô gólíyĩkã drĩ sĩ. Gô'dã ãnĩ gólíyĩ lĩfĩ 'bã 'bã má drĩ 'díyĩ pã 'bã ãnĩkã ró, ámâ rôlé òzô Kúmú ãnĩkã kãtĩ rí 'bã yî lãfálé 'ásĩ,

õjlã tibê 'bã 'bá áyábálá ró ãngó 'á nõngá rî, ãmbã lâ â'dô 'bã'á kôrô Yõwãnî kã drîjî sî kũmũ Ôvãrí kã rî 'á."

²⁹ Gõ'dá õjlã 'dî 'bá yî ndrî ârî tã Yésũ drî âtálé ïtî 'dî bê rî, õjlã ndrî bélé-bélé û'dú 'bá rî 'bá yî bê lûyî ïyî Ôvãrí trá, tãlã gólîyî lë tã trá úlî Yõwãnî kã 'á. Sîsî rî, õjlã 'dî 'bá yî ïjî ïyî tã trá Yõwãnî tî, gólã ôdã ró lûmvú ïyî drîjî tã õnjî ïyíkã âyézó tã lëlé ïyíkã Ôvãrí 'á rî sî.

³⁰ Gõ'dá Pãrúsî yî lâ'bí ìmbá 'bá rî yî bê, gã ïyî trá dó Yõwãnî drî lûmvú dälé ïyî drîjî tã õnjî ïyíkã tãsî, tãlã gólîyî lëé tã Ôvãrí kã rî kô.

³¹⁻³² Gõ'dá Yésũ rî trá zãã tã âtálé kî nî rî, "Õjlã ãndrô nô kã gólîyî tã Yõwãnî kã lë 'bá kô rî, gõ'dá gólîyî lëé tã ámakã kpá kô tã 'dî 'á rî ï'dî, má âtã úlî mãñgô nô gólîyî tãsî. Gólîyî rî'á nyé õzô 'dîyîmvá gólîyî volé gã 'bá dó lâvîlí ãzî-ãzî lâ yî bê vö ãlô 'á rî kâtî. Ôzô 'dîyîmvá ôcã ïyî lãrî trá rîzó ândú tõlé rî, gõ'dá ãzã 'bá yî õgã trá dó ândú tõlé rî, drîlîyî tã âtázó kî nî rî, 'Mã câ lãrî ândú tõzó, gõ'dá nî lëé ândú tõlé ãmã bê kô ã'dô tãsî yã?' Gõ'dá õzô gólîyî õngô gbõ ãwó lôngó drîlîyî ãwó ngõzó rî, gõ'dá ãzã 'bá yî õgã kpá dó ãwó ngölé gólîyî bê rî, drîlîyî tã âtázó kî nî rî 'Nî lëé kpá ãwó ngölé ãmã bê kô ã'dô tãsî yã?'

³³ "Nî ndrê drê, kãyî ãwó ngô kã sî, Yõwãnî rî bê cú ïtî nyásã tãndî nyã ãkó ôdrã mvũ ãkó rî, nî âtã kpá kî nî rî, Yõwãnî ãã'dô cú lîndrî õnjî bê.

³⁴ Gõ'dá mã gólã Ôvãrí drî âjólé ûrú lésî rî âcã bê nyásã nyälé ãní bê 'dũwã, ôdrã mvũlî ãní bê 'dũwã rî, nî kî nî rî, mã ãã'dô 'álé kô 'bá 'î, mã

ãã'dô kpá òdrá mvũ 'bá 'î, má òtrõ òjílã ònjî-ònjî kpá lâmvũ-ãziyã ró má drí.

³⁵ Gõ'dá má kí nĩ rĩ tã ãzã ì'dí nõ, ãní òjílã gólíyî úlí Yōwánĩ kã ârí 'bá úlí ámakã rĩ bê rĩ â'dô ìyî nĩ'á lâ tã pãtî-pãtî ró. Úlí má drí rĩ'á átálã nõ rĩ Ôvãrí kã ì'dí."

Tã Pãrúsî ãzã drí tã tãndí 'ëzó Yésũ drí kô rí

³⁶ Kãyî ãzã rĩ sî rĩ, Pãrúsî ãzã rú lâ Sîmónã drí Yésũ rĩ ãzízó ânîlí yí drí 'bã 'álã ngá nyãlé òzõ ùmú kátí. Gõ'dá Yésũ ácalé bê rĩ, drílã ânîzó rîlí ãnyî tãrãbízã lægátî ngá nyãlé.

³⁷ Gõ'dá òkó ãzã rĩ'á tólã ãnyî Sîmónã drí 'bã lægátî. Òkó 'dĩ tã 'ë'ë lâ sú kô, òjílã ndrî zî ìyî gólã 'dó òkó ònjî ró. Òkó 'dĩ ârí bê kí'á nĩ rĩ, Yésũ rĩ'á ngá nyã'á Sîmónã drí 'bã 'álã rĩ, òkó 'dĩ drí málãngî mvã dô ìnî-ìnî kã ãjî bê tũrũ-tũrũ rĩ àtrõzó kpãã yí drígá. Dô ìnî-ìnî 'dĩ órí gílã læfã ãmbá sî. Òkó 'dĩ drí ânîzó âfílí jó 'álã.

³⁸ Òkó 'dĩ drí rú jãzó Yésũ ùgúlí lésî ró ãwó bê. Gõ'dá ãwó drílã rĩ'á ngólã 'dĩ rĩ ìlindrî lâ drí Yésũ rĩ pá ùgúlí ájízó ndrî 'bëlëkètë. Gõ'dá òkó 'dĩ drí rîzó vũdrî Yésũ rĩ pá lîlí ìyî drî-'bí ãcê-ãcê 'dĩ sî. Òkó 'dĩ drí tũ wũzó pë pë Yésũ rĩ pá 'á, gólã rĩ rúmvã ãã'dî ndrúndrú, drílã gõzó dô ãjî bê nõ ìnîlí Yésũ rĩ pá ùgúlí 'á òzõ òrë fërë kátí.

³⁹ Sîmónã ndrë bê tã òkó 'dĩ drí 'ëlé 'dĩ ìtí rĩ, ìsũ tã trá ãkpã yí 'á kí nĩ rĩ, "Ãgô gólã Yésũ nõ rĩ â'dó tã ãngũ 'bá 'î kô. Tí gólã òró 'bãã tã ãngũ 'bá 'î rĩ, gólã nĩ tã 'ë'ë òkó 'dĩ kã ònjî 'dĩ trá, tí âyé òkó 'dĩ ácalé ãnyî yí lægátî kô."

40 Gõ'dá Yésũ kĩ nĩ rĩ Sĩmónã drí rĩ, “Má lě trá tã ãzã átálé ní drí.” Sĩmónã kĩ, “Ăwô, ní âtã.”

41 Yésũ drí úlĩ mănĩgô átázó nõtí, “Ăgô ãzã 'bá yĩ rĩ nĩ ãyĩ trá lãfã zĩlĩ ãgô ãzã tĩ sĩ, tí drĩlĩyĩ 'ězô lãfã 'dĩ vô lâ lôgôlé. Ăgô ãzã rĩ trô ãyĩkã gĩniyã kútũ-njĩ, ãzã rĩ trô ãyĩkã gĩniyã kámá-njĩ.

42 Ícã gõ'dá ãgô 'dĩ 'bá yĩ drí lãfã drĩlĩyĩ trôlé 'dĩ lôgôzó lĩpĩ lâ drí kô. Gõ'dá lãfã lĩpĩ 'dĩ kĩ nĩ rĩ, ‘Nĩ âyê lãfã 'dĩ nĩ lôgô má drí gõ'dá kô.’ Í'dĩ 'dĩ. Ngbãangbãnô rĩ, má ãjĩ drě nĩ, ãgô ángô rĩ â'dô lãfã lĩpĩ rĩ lě'á nĩ kôrô ãyĩ ãzĩ-ãzĩ drĩ sĩ rĩ nĩ yã?”

43 Sĩmónã lôgô tã ãjĩ-ãjĩ 'dĩ trá Yésũ drí nõtí, “Ăgô gólã lãfã trô 'bá gãrã rĩ, gõ'dá lãfã lĩpĩ drí tã átázó kĩ'á nĩ rĩ, gólã ãâyê ôlôgô lãfã 'dĩ vô lâ yĩ drí kô rĩ í'dĩ.” Yésũ kĩ, “Tã pãtĩ rô.

44 Sĩmónã, ní 'é tã dódó má drí kô, ní dãã lĩmvũ âmã pá 'á kô, gõ'dá ôkó 'dĩ jĩ âmã pá trá ãyĩ lĩfĩ ãlĩndrĩ sĩ.

45 Gõ'dá ní âfôó âmã ãngĩlĩ ndrôlé ôzô lâ'bí ãmãkã rĩ tí kô, ôkô nô ndrô âmã pá mvã trá gãrã ní drĩ sĩ.

46 Gõ'dá ní ãnĩ dô kô âmã pá rĩzó dô ãnĩlĩ rĩ 'á kô. Ôkô nô gõ'dá ânĩ nĩ dô ãnĩlĩ âmã pá rú. Gõ'dá dô 'dĩ ógĩ rĩ'á lãfã ãmbã sĩ.

47 Má âtã tã ãzã í'dĩ ní drí nô. Tã ôkô nô drí 'ělé nô rĩ, tãlã gólã nĩ trá Ôvãrí âyê gólã trá tã ônjĩ ãmbã ãyĩkã rĩ 'ásĩ ndrĩ, tã gólã drí âmã lězô kôrô rĩ í'dĩ 'dĩ. Ôzô ôjĩlã ã'dô cé tã ônjĩ bê fĩnyáwá ãtĩ rĩ, Ôvãrí drí gólã rĩ âyézó tã lâ sĩ rĩ, gólã â'dô Ôvãrí rĩ lě'á kpã cé dãwã ãtĩ.”

48 Yésũ drí tã âtázó òkó 'dĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Ôvârí âyê nĩ trá tã ònjĩ ánikâ tãsi.”

49 Gõ'dá òjílã äzâ 'bá yĩ rĩ 'bá ìyĩ ngá nyälé Yésũ yĩ bê vò älö 'á 'dĩ 'bá yĩ, drílìyĩ tã âtázó ìyĩ vò 'ásĩ kĩ nĩ rĩ, “Ägò nõ íyíkâ kó ä'dĩ ì'dĩ yã? Gólâ rĩ kpá tã ònjĩ òjílã kâ rĩ âyéle yã?”

50 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó òkó 'dĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Ôvârí â'dò ìyĩ lĩfĩ 'bã'á ní drĩĩ ání pälé, tälâ ní lë tã ámakâ trá. Ní nĩ, ání rú'bá ää'dì ndrúndrú.”

8

1 Gõ'dá 'dĩ rĩ volé drĩ lâ 'ásĩ rĩ, Yésũ yĩ nĩ ìyĩ trá lâmú bê 'bãdrĩ mvá ònyíkò 'dĩ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ, nĩ'á tã tãndí âtá bê òjílã drí tã kũmũ Ôvârí kâ rĩ kâ tãsi. Lãjó'bá gólâkâ mùdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ 'dĩ 'bá yĩ nĩ ìyĩ kpá trá lâmúlí gólâ bê.

2 Gõ'dá òkó äzâ 'bá yĩ düü 'dê ìyĩ trá nĩlĩ gólìyĩ bê. Òkó 'dĩ 'bá yĩ, äzâ 'bá yĩ Yésũ êdê trá ngá lâzé 'ásĩ. Gõ'dá äzâ 'bá yĩ, Yésũ drò líndrí ònjĩ trá 'á lâ yĩ sĩ, òzò Märiyã Mägädälâ gólâ Yésũ drí líndrí ònjĩ drözó 'á lâ sĩ nji-drĩ-lâ-ngâ-rĩ rĩ kâtí.

3 Gõ'dá òkó äzâ 'dĩ íyíkâ Kózã rĩ òkó ì'dĩ, rú lâ Jõánã. Kózã 'dĩ rĩ'á drĩ-'bá rú ì'bũ 'bá kúmú Êródê kâ rĩ 'bá yĩ kâ ì'dĩ. Gõ'dá òkó äzâ kpá tólâ, rú lâ Sözánã. Gõ'dá òkó 'dĩ 'bá yĩ rĩ trá ndrĩ lâfã ìyíkâ fêlé ngá nyãnyã gĩzó gólìyĩ drí nyälé.

*Tã Yésũ drí tã âtázó òjílã drí ulí mãñgõ sĩ rĩ
(Mätáyõ 13.1-23; Mårãkõ 4.1-25)*

4 Nĩngá sĩ, òjílã ê'bê rú trá 'dó ndrĩ vò älö 'á. Òjílã ânĩ trá 'bãdrĩ mvá ämbá nõ 'bá yĩ 'ásĩ ndrĩ

'dó úlí Yésũ kã ârílí. Gõ'dá gólâ âtã tâ trá drílíyí úlí mǎnĩgõ sĩ nõtí kĩ nĩ rĩ,

⁵ “Àmvú 'wã 'bá äzã nĩ trá àmvú 'álâ. Drílã órĩ rĩzó. Órĩ äzã 'bá yĩ lôwã trá 'dělé lǎtĩ lĩfĩ 'á, gõ'dá õjílã rĩ trá lǎmúlí drĩ lâ sĩ, úkũú ñnyákú drĩ lâ kô, ãríwá ânĩ trá nyālã volé.

⁶ Gõ'dá órĩ äzã 'bá yĩ 'dê ñyíkã trá rövõ drĩ, âfõ trá. Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, ñtú âfõ bê kǎlé rĩ, drílã ngá-ǎrú lâ 'dĩ zázó, drílã drãzó kpá volé.

⁷ Gõ'dá órĩ äzã 'bá yĩ lô'dê ñyíkã äsõpá ngbũkpũ rĩ 'bá yĩ lǎfálé 'á. Ítí rĩ, drílíyí âfõzó mbǎlé tãndí ró. Gõ'dá äsõpá 'dĩ 'bá yĩ drí ǎrú lâ 'dĩ 'bá yĩ vözó, drílíyí drãzó.

⁸ Gõ'dá órĩ äzã drí ñyíkã 'dëzó ñnyákú tãndí äzã rũ'bũ-rũ'bũ lâ 'á. Drílã âfõzó íyíkã tãndí ró, pá fã bê kõdõngbõ ítí. Drílã fõzó 'wǎlé cõkpõ-cõkpõ pá fã ãlõ 'dĩ sĩ, ífí bê kũrũgbũ.” Gõ'dá gólâ âtã tâ trá õ'bí 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Änĩ, nĩ ñsũ úlí ámákã 'dĩ volé drĩ lâ tãndí ró, nĩ 'bã ró ânĩ drĩ.”

⁹ Gõ'dá 'dĩ rĩ vósĩ rĩ, lǎjõ'bá gólákã 'dĩ 'bá yĩ drí tâ âtázó gólâ rĩ ñjízó kĩ nĩ rĩ, “Úlí mǎnĩgõ ánikã âtálé nõ tâ ífí lâ ángõ tí yã?”

¹⁰ Drílã tâ-drĩ lôgõzó kĩ nĩ rĩ, “Ónyĩ ânĩ nyãányã trá, tǎlá tâ Ôvãrí kã gólã drí lǎpílí õjílã äzã 'bá yĩ drí sĩ tâ tĩbê gólã drí õjílã 'bãzó rĩlí kũmũ íyíkã zélé rĩ tãsí rĩ áã'dã ró bê ânĩ drí.

Gõ'dá õjílã gólíyí tĩbê tâ lâ lë 'bá kô rĩ, gólíyí ânĩ ñyí úlí mǎnĩgõ má drí rĩ'á âtálã rĩ trá.

Ítí rĩ, gólíyí â'dô tâ Ôvãrí kã ndrë'á té ñyí lĩfĩ sĩ cú ítí ítõ lâ nĩ ãkó.

Gõ'dá gólĩyĩ â'dô kpá Ôvârí rĩ gbórókõ ârí'á ãyĩ
bĩ sĩ cú ãtĩ tã ífĩ lâ nĩ ãkó.'

Īsáyã 6.9

11 “Úlĩ mǎnĩgõ má drĩ âátalé nõ, tã ífĩ lâ rĩ'á
nõtĩ. Órĩ 'dĩ 'bá yĩ â'dô trá õzõ tã tĩbê Ôvârí drĩ
rĩ'á âátalã ãnĩ drĩ rĩ tí.

12 Lãtĩ lĩfĩ 'dĩ rĩ íyĩkã õzõ õjĩlã gólã úlĩ Ôvârí
kã ârí 'bá trá rĩ tí, gõ'dá Sâtãnã drĩ ãzãzó lâ volé
pĩpĩsĩlĩ lâ 'ásĩ, gólã lēé gõ'dá tã Ôvârí kã rĩ kô,
Ôvârí pá gõ'dá gólã tã õnjĩ gólãkã rĩ 'ásĩ kô.

13 Rõvõ drĩ 'dĩ íyĩkã õzõ õjĩlã gólã úlĩ Ôvârí kã
ârí 'bá trá fĩ dódó, gõ'dá gólã cé tã lēlē fĩnyáwá
bê Ôvârí 'á. Õzõ lãṅõ ãzã õtĩrĩ gólã rĩ ùsú rĩ,
drĩlã tã Ôvârí kã 'dĩ âyézó volé 'wãã.

14 Órĩ gólã 'dē 'bá ãsõpá ngbũkpũ lãfálé 'á rĩ,
'dĩlĩ rĩ'á õjĩlã gólã tã âtĩ-âtĩ tãndĩ Ôvârí kã 'dĩ ârí
'bá dódó gõzó tã lēlé 'á lâ. Gbõ lé ãtĩ rĩ, gólã rĩ'á
tã ãsũ bê rõõ ngá gólĩyĩ ãngó nõ 'á nõ 'bá yĩ tãsĩ.
Ītĩ rĩ, gólã lē yĩ drĩ 'bãlé ngá-drĩ ãmbã nõ 'bá yĩ
bê gãřã. Gõ'dá 'dĩlĩ vósĩ rĩ, tã 'ē'ē ãngó nõ kã
õmbê gólã trá ngãřã-ngãřã, gólã ícã tã tãndĩ 'ēlé
dódó kô tã õnjĩ âyézó.

15 Īnyákú gólã tãndĩ ró rũ'bũ-rũ'bũ 'dĩ rĩ, íyĩkã
õjĩlã gólĩyĩ tĩbê úlĩ Ôvârí kã ârí 'bá rõzó lâ rĩ 'bá
yĩ ã'dĩ. Gólĩyĩ rĩ trá zãã tã lēlē bê Ôvârí 'á 'álé
ĩdũ-ĩdũ sĩ rĩ, gólĩyĩ rĩ íyĩkã zãã tã tãndĩ 'ē'ē sĩ
Ôvârí drĩ. Tã tãndĩ drĩlĩyĩ rĩ'á 'ēlã 'dĩ â'dô â'dó'á
õzõ ãdrũgú gólã 'wã 'bá ífĩ bê cõkpõ-cõkpõ lĩfĩ
bê kũrũgbũ nã kãtĩ.”

16-18 Yēsũ kĩ nĩ rĩ, “Õzõ má drĩ rĩ'á âátalã ãnĩ

drí rí tí, má rí bê ãní lĩfĩ ícílí úlí mǎnĩgõ sĩ rí, òjílã ãmbá nĩ ãyĩ tã ífí lâ kô. Gõ'dá ã'dí nõ kǎyĩ lâ trá 'ẽ'á ácalé ã'dí nõ òjílã ndrĩ drí tã ífí lâ yĩ nĩzó dódó. Tã ãmbã-ãmbã ámakã íyĩkã rĩ'á òzõ lámã ã'ĩ-ã'ĩ kátí. Òjílã ãzã ã'ĩ lámã íyĩkã bê drĩ lâ ákólé límvo sĩ ngã 'bô lãpĩlí gbãrãkã zélé yã? Á'dó ãtí kô. Òjílã ndrĩ rí lámã ã'ĩlĩ 'bãlé tãrãbízã drĩ jó 'á. Òjílã òtĩrĩ fĩ jó 'álã rí, drílã ndrẽzó lâ tã. Kpá ã'dí ãtí, kǎyĩ trá 'ẽ'á cãlé òjílã drí tã ãmbã-ãmbã ámakã nĩzó dódó. ãní lãjõ'bã ámakã rí 'bã yĩ á'dô 'bã'á lâ nĩ òjílã drí nĩlí tãndí ró. Á'dô 'bã'á kpá ãtí, nĩ á'dô tã ámakã rí ãrĩ'á nĩ ãmbálé òjílã ãzĩ drí. Òzõ nĩ ò'ê trá ãtí rí, má á'dô tã nĩnĩ ãníkã lôpé'á tã ámakã rí 'á. Gõ'dá òzõ nĩ ògã trá dó ãrĩlã rí, tã tã nĩnĩ 'dí tãsĩ rí á'dô ãvĩ'á ãní drĩ sĩ.”

¹⁹ Gõ'dá 'dĩ rí vósĩ rí, Yésũ rí ándré, gólã rí ádrúpĩ yĩ bê ácã ãyĩ trá, 'ẽ'á gólã rí ndrélé. Gõ'dá nĩngã sĩ rí, gólĩyĩ ícã kô ánílĩ ãnyĩ gólã rú, tãlã ò'bĩ ãmbã 'dĩ 'bã yĩ drí sĩ.

²⁰ Drílĩyĩ gõzó òjílã jólé ã'dí gólã rí ãzĩlí ãyĩ ngálã.

²¹ Gõ'dá gólã árĩlí bê tã kĩ'á nĩ rí, ãyĩ ándré yĩ, ãyĩ ádrúpĩ yĩ bê, lã ãyĩ ãyĩ ndrélé rí, drílã gõzó tã átalé nõtĩ kĩ nĩ rí, “Tã pãtĩ ró rí, má lã ámã ándré yĩ ámã ádrúpĩ yĩ bê. Gõ'dá òjílã gólĩyĩ úlí ámakã árĩ 'bã kpá rãzó lâ rí, gólĩyĩ kpá ámã ándré yĩ ã'dí ámã ádrúpĩ yĩ bê.”

*Tã Yésũ drí límvo ándré fĩ 'bã kãgũmãã bê 'bãzó rĩlí tĩtĩ rí
(Mãtáyõ 8.23-27; Mãrãkõ 4.35-41)*

22 Kãyî ãzã sî rî, Yésũ âtã tâ trá lãjó'bán íyíkã 'dĩ 'bán yî drí kî nî rî, “Mã mbã ãmvũ ândrê nõ drĩ sî 'á'á 'álã.” Drĩiyî gõzó mbãlé kólóngbõ 'á.

23 Gõ'dá gólĩyî drí ãtõzó trá 'ẽ'á mbãlé 'á'á 'álã rî, Yésũ òkõ trá lãñõ ãmbã ò'bí kã 'dĩ 'bán yî drí, gólã 'dê trá ã'dú bê kólóngbõ 'á kîní-kîní. Gõ'dá nĩngá sî rî, kãgũmãã ândrê drí ânĩzó rĩ'á vĩlĩ. Gõ'dá kólóngbõ bí íyĩngá 'ẽ'á filí ãmvũ zẽ 'álã.

24 Gõ'dá lãjó'bán 'dĩ 'bán yî drí gólã rî òlõzó ã'dú 'ásĩ kî nî rî, “Ãmã lípĩ, ní ngã, ãmã trá 'ẽ'á drãlé nõ.” Gólã drí ãfĩ nĩzó tâ âtalé ãmvũ ãmbã tĩ 'bán kãgũmãã bê 'dĩ drí rĩzó tĩtĩ. Gõ'dá kôrõ kãgũmãã ândrê ãmbã rĩ 'bán sĩlĩ gõ'dá ãmvũ gólã rĩ 'bán kólóngbõ íyãlé rî bê drí âdrézó.

25 Gólã drí gõzó tâ âtalé lãjó'bán íyíkã rî yî drí kî nî rî, “Tãlã ã'dõ 'ĩ ânĩ drí tâ lãlã ânĩkã ãyézó yã?” Lãjó'bán 'dĩ 'bán yî, tĩ lã yî drí ã'dĩzó gólã rî mbãrãkã drí. Âtã ãyĩ tâ trá ãyĩ võ 'ásĩ kî nî rî, “Ãgõ nõ íyíkã ã'dõ lã 'ĩ tâ âtã 'bán kãgũmãã drí ãmvũ bê drĩiyî âdrézó nõ.”

Tã Yésũ drí lĩndrĩ ònjĩ dũũ lófõzó ãgõ ãzã 'ásĩ rĩ

(Mãtáyõ 8.28-34; Mãrãkõ 5.1-20)

26 Gõ'dá nĩngá sî rî, Yésũ yî lãjó'bán íyíkã 'dĩ 'bán yî bê mbã ãyĩ ãmvũ ândrê 'dĩ drĩ lã trá 'á'á lésĩ ró rî, gólĩyî drí nĩzó fõlé võ ãzã zĩlĩ Gẽrãgẽsã rĩ 'á.*

27-29 Võ 'dĩ 'á tólã rî, ãgõ ãzã rĩ'á, Sãtãnã ãjõ lĩndrĩ ònjĩ ãbãbã kã trá rĩlĩ 'á lã. Gólã rĩ'á jõ ãkõ gõ'dá rĩ íyíkã rĩ bê ãgĩ gólĩyî rĩzó ãvõ 'bãlé rĩ 'bán

* 8:26 8.26 *Gẽrãgẽsã* Võ 'dĩ rú lã ãzã kpã Gẽrãsã gõ'dá Gãdãrã.

yî 'ásĩ jējē ró. Óombê gólâ trá nyãrĩ sĩ, gō'dá rĩ trá ôkílâ tōwãrĩ-tōwãrĩ volé. Gólâ rĩ íyíngá lârá bê òmã 'ásĩ cú ítĩ ùndú ró.

Yésũ âfō bê kōlóngbō 'ásĩ âcálé vō tãkó 'álâ rĩ, ãgō gólâ líndrí ònjí bê 'dĩ drí ngãzó ânĩ'á ôtré bê gbō ítĩ líndrí ònjí ãbãbã kã drí. Gólâ drí ânĩzó 'délé 'ã'ĩ sĩ Yésũ ágálé. Yésũ âtâ tã trá líndrí ònjí 'dĩ drí âfōzó volé gólâ 'ásĩ. Yésũ âtâ bê tã ítĩ líndrí ònjí 'dĩ drí rĩ, líndrí ònjí 'dĩ drí gōzó trélé gbórókō ãmbá ãgō 'dĩ kã sĩ kĩ nĩ rĩ, “Yésũ, Ôvãrí ãmbá rĩ mvá, ní lē ã'dô ngá 'ĩ ãmã dríngá sĩ yã? Ní ìkpókpolō ãmã kô, ní ìzã ãmã kô.”

³⁰⁻³¹ Gō'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ ìjĩ líndrí ònjí ãbãbã kã 'dĩ trá kĩ nĩ rĩ, “Ánĩ rú ã'dĩ ì'dĩ yã?” Líndrí ònjí ãbãbã kã 'dĩ lôgō tã-drĩ trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “Ãmã rú rĩ'á Ô'bígó, tãlã ãmã rĩ'á dũũ.” Gō'dá líndrí ònjí 'dĩ ìjĩ Yésũ trá ândálé ândálé, “Ní 'bã ãmã kô vō ònjí rú ìzã kã ãdũkũ ãkó rĩ 'á. Ní jô ãmã cé ãnyĩ.”

³² Ngbíkpí òtólō'bĩ ãzã 'bá yĩ rĩ'á ìyĩ ngá sĩ'á nyálé ãnyĩ lütú gãrã 'á, gō'dá líndrí ònjí ãbãbã kã 'dĩ 'bá yĩ ìjĩ tã trá kĩ nĩ rĩ, “Mã ânĩ filí ngbíkpí 'dĩ 'bá yĩ 'á. Ní lē tã-drĩ trá ãmã drí yã?” Yésũ lē tã-drĩ trá líndrí ònjí 'dĩ 'bá yĩ drí, gō'dá nĩ ìyĩ trá filí ngbíkpí 'á.

³³ Gō'dá nĩngá sĩ, líndrí ònjí ãbãbã kã fĩ bê ngbíkpí 'dĩ 'bá yĩ 'á rĩ, rà ìyĩ trá zãã líndrí ònjí ãbãbã kã 'dĩ 'bá yĩ bê òzō lífō-lífō kátí, ãlólé lütú pá 'álâ gólókō 'á zãã lô'délé ìmvũ 'á ôdrálé.

³⁴ Gō'dá òjílã gólĩyĩ rĩ 'bá ngbíkpí lòkílí rĩ, gólĩyĩ rĩ'á tólã. Lòkí 'bá 'dĩ 'bá yĩ ndrê tã 'dĩ bê ítĩ

rî, râ ãyî trá vólé, nĩ'á tâ âtá bê ôjílã drílĩyî úsúlí lãtî 'ásĩ rî 'bá yî drí.

³⁵ Ôjílã gólĩyî tâ 'dĩ ârí 'bá rî ânĩ ãyî trá ndrĩ tâ 'dĩ ndrêlé cú ãyî lĩfĩ sĩ. Úsú ãyî ãgô gólã líndrí ònjí ãbãbã kã drí ãfôzó 'á lâ sĩ nõ rĩ'á vũdrí Yésũ lãgátĩ, tâ Yésũ drí rĩ'á âtálã rî ârí'á. Gõ'dá ãgô 'dĩ trá cú ítã bê yí rú, líndrí ònjí ãbãbã kã 'dĩ 'bá yî âyê gólã trá zãã. Tã ãsũ gólãkã gõ'dá trá tãndí ró.

³⁶ Gólĩyî 'bã 'bá nĩngã tâ 'dĩ ndrêlé ãyî lĩfĩ sĩ rî, âtã ãyî tâ Yésũ drí ãgô 'dĩ 'bãzó tãndí ró 'dĩ trá kpã ãzã 'bá yî drí.

³⁷⁻³⁸ Gólĩyî trá ãrĩ ró ãmbã, âtã ãyî tâ trá Yésũ drí, ònĩ ró bê nĩngã sĩ vólé.

Ãgô 'dĩ gõ'dã â'dó kô zãã líndrí ònjí ãbãbã kã bê, lê trá zãã 'dêlé Yésũ vó tâ ârí 'bá ró. Gõ'dã Yésũ âtã trá drílã nõtĩ,

³⁹ “Ní gõ ní drí 'bã 'álã, ní âtã ró tâ Ôvãrí drí 'êlé ní drí nõ ôjílã drí.” Gõ'dã nĩngã sĩ rî, ãgô 'dĩ nĩ trá, nĩ'á tâ 'êlé yí drí 'dĩ âtã bê ôjílã drí. Gõ'dã Yésũ yí lãjó'bã íyíkã 'dĩ 'bá yí bê mbã ãyî trá kôlóngbô 'á, nĩ'á gólé vólé.

Tã Yésũ drí Yáĩrô rĩ mvã rĩ ãngázó ôdrã 'ásĩ rĩ (Mátáyô 9.18-26; Mãrãkô 5.21-43)

⁴⁰ Yésũ yí ôtĩrĩ ãgôô lĩmvũ ândrê nã 'á'á lé drí lâ lésĩ rî, ô'bí ãmbã rî ãyî trá gólã rî têlé lãgúlí.

⁴¹ Ãgô ãzã bê rú lâ Yáĩrô, drílã ânĩzó Yésũ ngálã. Yáĩrô rĩ'á jó tâ ârí kã vó lâ ndrê 'bã 'ĩ. Yáĩrô ânĩ trá rĩlí 'ã'ĩ sĩ Yésũ ágálé, ãjĩ gólã trá ânĩlí yí drí 'bã 'álã íyî pãlé,

42 tãlã mvá lâ trá ngá lâzé ró, 'è'á drãlé. Ízámvá 'dĩ ĩ'dĩ ãlô 'dĩ. Ndrô lâ rĩ'á múdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ.

'Dĩ 'ásĩ rĩ, Yésũ nĩ trá Yáĩrõ rĩ âjílĩ 'bã 'álã. Gõ'dá õ'bí ãmbá 'dĩ 'bá yĩ nĩ trá ndrĩ gólã vósĩ, rú lôzê-lôzê bê gólã rú sĩ.

43 Gõ'dá òkó ãzã rĩ'á ngá lâzé bê ndrô múdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ, ndéé rú kô, ngá lâzé 'dĩ rĩ pará ró. Òkó 'dĩ rĩ trá lãfã ìzãlé ãmbá ngá lâzé 'dĩ òndé ró rú bê. Gõ'dá òjílã ãzã ójó ró, ãlókô 'bá ró édé 'bá lâ rĩ yũ.

44 Gõ'dá òkó 'dĩ drĩ ânĩzó rú âjálé Yésũ ùgúlĩ lésĩ ró, ítã tĩ gólãkã dõlé. Kôrô ngá lâzé 'dĩ drĩ rú ndézó.

45 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ drĩ tã ìjízó, "Ã'dĩ dõ mã nĩ yã?" Gõ'dá òjílã ndrĩ 'dĩ 'bá yĩ gã ìyĩ tĩ trá kĩ nĩ rĩ, "Mã nĩ kô." Gõ'dá òjílã 'dĩ 'bá yĩ gã ìyĩ tĩ bê ndrĩ rĩ, Pétěrõ âtã tã trá nõtĩ kĩ nĩ rĩ, "Ámã lĩpĩ, òjílã ndrĩ 'dó rĩ'á ánĩ ìpĩ'á."

46 Gõ'dá Yésũ kĩ nĩ rĩ Pétěrõ drĩ rĩ, "Òjílã ãzã dõ mã trá, mã nĩ trá, mã òtójõ trá bũũ mã rú, âmã fãfã câ trá gólã rú."

47 Gõ'dá òkó 'dĩ ârílĩ bê tã gólã drĩ âtálé 'dĩ rĩ, gólã nĩ trá kĩ nĩ rĩ, Yésũ nĩ yĩ trá. Kôrô drílã ânĩzó rĩlĩ 'ã'ĩ sĩ gólã ágálé, ùrĩ ãmbá sĩ lëlë ró. Tã gólã drĩ Yésũ rĩ dõzó èèdê ró yĩ bê rĩ tãsĩ, kpá pãtĩ gólã èdê rú trá.

48 Gõ'dá gólã âtã trá òkó 'dĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Ámã ìzó, ngbãngbãno rĩ, nĩ trá dódó. Tã lëlë ánĩkã 'bã mã nĩ ánĩ èdélé. Nĩ ngã ùrũ, ní nĩ. Ôvãrĩ ãã'dô ní bê."

49 Gõ'dá gólã drẽ tã âtã'á òkó nõ drĩ rĩ, lãjõ'bã

ãzã âcã kpá trá Yáirõ drí 'bã lésĩ kĩ nĩ rĩ, Yáirõ rĩ mvá õdrã trá, ícã kô Yésũ drí ânĩzó.

⁵⁰ Gõ'dá Yésũ ârílí bê úlí 'dĩ ãtĩ rĩ, gólã kĩ nĩ rĩ Yáirõ drí rĩ, "Nĩ 'ê ùrĩ kô, ní lã tâ-drĩ ámakã, ání mvá â'dô ngã'á â'dólé tãndĩ ró."

⁵¹⁻⁵² Gõ'dá gólĩyĩ ndrĩ nĩ ãyĩ trá 'dó cãlé Yáirõ drí 'bã 'álã. Gõ'dá âcã ãyĩ bê rĩ, õjĩlã õ'bĩ ãmbã 'dĩ 'bã yĩ rĩ'á ãyĩ 'dó ãwó ngõ'á.

Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, Yésũ lã cé Pétêrõ, Yõwãní, Yãkóbã gõ'dá gbõ mvá rĩ ândrê mvá rĩ átã bê filĩ jó ãwó kã rĩ 'á yĩ bê. Gólã kĩ nĩ rĩ ãwó ãnjõ 'bã 'dĩ 'bã yĩ drĩ rĩ, "Nĩ âyê ãwó, mvá 'dĩ drãã kô, gólã rĩ íyĩngã â'dú kõ'á."

⁵³ Gõ'dá õ'bĩ ãmbã ãwó ãnjõ 'bã kã 'dĩ 'bã yĩ gũ ãyĩ gólã trá kĩ nĩ rĩ, "Dĩĩ tâ õnjõ kã 'ĩ, mvá 'dĩ drã trá."

⁵⁴ Gólã fĩ trá jó 'álã, rũ mvá ãvõ nõ drĩ lâ trá, gõ'dã âtã tâ trá kĩ nĩ rĩ, "Ízãmvã, ní ngã ùrũ."

⁵⁵ Kôrõ mvã nõ lôvó-lôvó lâ drĩ âgõzó 'á lâ. Drĩlã ngãzó õdrã 'ásĩ. Yésũ âtã tâ trá mvã rĩ ândrê drĩ kĩ nĩ rĩ, "Nĩ âfê ngã nyãnyã mvã nõ drĩ nyãlé."

⁵⁶ Gõ'dã mvã rĩ ândrê yĩ átã lâ yĩ bê lârõ ãyĩ trá ãmbã, tâ lâràkõ drĩlĩyĩ ndrêlé sĩsĩ lâ kô 'dĩ 'á. Yésũ âtã trá drĩlĩyĩ, gólĩyĩ ããtã tâ 'dĩ õjĩlã ãzã ãlõlã drĩ kô.

9

Tã Yésũ drĩ drĩ-ãcê fẽzó lãjõ'bã íyĩkã rĩ 'bã yĩ drĩ rĩ

(Mátáyõ 10.5-15; Mårãkõ 6.7-13)

¹⁻² Gõ'dã nĩngã sĩ rĩ, Yésũ zĩ lãjõ'bã íyĩkã mùdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ 'dĩ 'bã yĩ trá ndrĩ yĩ ngálã.

Gólã kî nî rî, “Ngbãângbânõ, má fê drî-âcê ámakâ trá ãnî drí, má fê fãfã ámakâ kpá trá ãnî drí, ãnî drí nîzó líndrí ònjí lâdró bê òjílã 'ásí, kpá rîzó òjílã gólîyî ngá lâzé bê rî 'bá yí 'bálé ngálé ngá lâzé 'ásí tãndí ró. Ngbãângbânõ rî, nî lânjî tã 'dî 'bá yí jãrîbã 'ásí ndrî kpá rîzó òjílã ìfî ícî bê tã kũmũ Ôvârí kâ rî kâ tãsí.

³ Nî ârî drê, nî trô ngá âzá kô ãní bê âcî 'dî tãrê lâ 'á. Tã â'dâ-â'dâ lâ rî'á òzô nõô rî tí, ngá tîbê 'bã 'bá òzô pîdrîgú, ngá nyãnyã, jõráã ítá 'bã kâ, lâfã rîzó ngá nyálé rî 'bá yí kâtí rî, nî trô ãní bê kô.

⁴ Òzô nî ãâcâ trá ã'dî-drî 'á rî, 'bã-lîpî òlâgú ãnî rîlí yí bê nîngá rî, nî rî gólã bê cãlé búúú kâyî gólã ãnî drí 'èzó 'bãdrî mvá 'dî âyélé 'èzó nîlí sîsî 'álâ rî sí.

⁵ Òzô òjílã òlâgú ãnî kô rîlí yí bê rî, nî lâvũ ãnîngá sîsî 'álâ. Nî yâ tãpîlîndrí 'bãdrî 'dî kâ ãnî pá ágálé 'ásí. Nî 'ê 'dî tã â'dâ ró kî, òjílã 'dî 'bá yí gã Ôvârí trá dó.”

⁶ Gõ'dá lâjõ'bá gólîyî mũdrî-drî-lâ-ngâ-rî 'dî 'bá yí drí ngãzó nîlí âcî ìyíkâ 'á, nî'á lâmú bê vò kpã bê nîngá sî kôrô nîngá 'bã ònyíkô 'ásí ndrî, òjílã ìfî ícî bê tã kũmũ Ôvârí kâ rî kâ tãsí, nîzó ngá lâzé 'bá êdé bê.

⁷ Dîí 'ásí rî, tã Yésũ kâ nî'á 'ê bê lâ 'dî 'bá yí cá trá kúmú Êródê Ænítípã rú. Êródê rî drî lîjã trá lîjã-lîjã tã Yésũ kâ rî 'á, tãlã òjílã âzá 'bá yí kî nî rî, Yésũ ãã'dô Yõwãnî bãbâtízî 'ê 'bá ró gólã âfõ 'bá òdrã 'ásí rî ì'dî.

⁸ Gõ'dá âzá 'bá yí kî nî rî, Yésũ ã'dô tã ângũ 'bá Êlîyã ì'dî. Gõ'dá òjílã âzá 'bá yí kî nî rî, Yésũ

ã'dô kpá tâ ângũ 'bá âzâ 'bá yî ngĩ rî ì'dî.

⁹ Êródê ìsũ tâ trá âkpã yí 'á kĩ nĩ rî, “Ăgô nõ â'dó Yōwánĩ ì'dî kô, tâlâ mâ rî gógó rî fũ Yōwánĩ trá drĩ lâ gãlé volé âkũ ró. Ăgô nõ â'dô 'bã'á gô'dá kó ã'dî ì'dî yã? Má lě drě gólâ rî Ìřĩ ndrėlé.”

Tã Yésũ drí tâ lâràkô 'ězó òjílã àmbá lõfó bê rî 'bá yî drí rî

(Mátáyō 14.13-21; Mārākō 6.30-44; Yōwánĩ 6.1-14)

¹⁰ Gô'dá lãjó'bá Yésũ kâ 'dĩ 'bá yî òtírĩ ìyĩ âgõô âcị ìyĩkâ tólé rî tâ lâ âtálé Yésũ drí rî, Yésũ yî drí ngázó nĩlĩ 'bãdrĩ mvá âzâ fínyáwá rĩ'á zĩlã Bětāsédã rî 'álâ lõvólé lãņō òjílã ò'bí kâ 'ásĩ.

¹¹ Gô'dá ò'bí 'dĩ 'bá yî 'dê ìyĩ kpá té zãã gólĩyĩ vó. Yésũ drí kpá tâ-drĩ lězó ngá lãzé 'bá ìngázó ngá lãzé 'ásĩ, gólĩyĩ Ìřĩ ìcílĩ tâ kũmũ Ôvãrí kâ rî kâ tãĩ.

¹² Gô'dá lãnjátúlĩ bê rî, lãjó'bá 'dĩ 'bá yî ânĩ ìyĩ trá gólâ ngálâ tâ âtálé drílâ kĩ nĩ rî, “Ní jô òjílã 'dĩ 'bá yî volé, ònĩ ró ìyĩ vō ndãlé ìyĩ drí â'dú kōzó 'á lâ, kpá ngá ndãlé ìyĩ drí nyãlé, tâlâ jó yũ'dãwã vō nõ 'á nõngá gólĩyĩ drí.”

¹³ Gólâ kĩ nĩ rî lãjó'bá 'dĩ 'bá yî drí rî, gólĩyĩ rî gógó òfē nyãsã òjílã 'dĩ 'bá yî drí nyãlé. Gô'dá lãjó'bá 'dĩ 'bá yî kĩ nĩ rî gólâ drí rî, “Mã â'dô nyãsã gĩ'á òjílã àmbá nõ 'bá yî drí yã? Ícã kô, ãmã cé rĩ'á àmbãtã bê nĩ, ì'bị cé rị.

¹⁴ Ăgô 'dĩ 'bá yî trá gãrã lãvũlĩ kútũ-njĩ drĩ sĩ.”

Yésũ drí gōzó tâ âtálé lãjó'bá ìyĩkâ rî 'bá yî drí, ããtã ró ìyĩ tâ ò'bí àmbã 'dĩ 'bá yî drí rĩzó vũdrĩ

võ 'ásĩ tũ tũ, võ ãlô rî 'á õjílã õrî nyâ'dî-rĩ-drĩ-lâ-
ngâ-mûdrí.

¹⁵ Gõ'dá õ'bí ãmbá 'dĩ 'bá yî rî ãyî bê ndrĩ vûdrĩ
rî,

¹⁶ Yésũ drí gõzó ãwô-ĩtí 'élé Ôvârí drí ngá
nyãnyã drĩlĩyî 'ẽ'á nyãlâ 'dĩ tãsí. Gólâ drí gõzó
ãmbãtã ã'bî bê 'dĩ trólé 'â lâ úpĩlĩ dãdã ĩtí, félé
õ'bí ãmbá 'dĩ 'bá yî drí. Lãjó'bá gólâkâ rî drí
ãmbãtã lânjízó õjílã õ'bí 'dĩ 'bá yî drí.

¹⁷ Ô'bí ãmbá 'dĩ 'bá yî ndrĩ drí ãmbãtã nyãzó
ĩcalé ãyî 'á dũũdũ. ãmbúkũ lâ drí lâkízó ú'dúzó
lâ ívõ 'ásĩ dũũdũ mûdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-rĩ.

*Tã Ôvârí drí Yésũ rî â'dázó Pétêrõ yî drí
Yõwãnĩ yî*

*Yãkóbã yî bê mvá íyíkâ ró rî
(Mâtáyõ 16.13-17.13; Mârãkõ 8.27-9.13)*

¹⁸ Kãyî ãzã sí, Yésũ rĩ'á rãtãã 'ẽ'á Ôvârí drí.
Lãjó'bá gólâkâ 'dĩ 'bá yî kpá rĩ'á ãnyî gólâ bê.
Gólâ ndé rãtãã bê rî, gólâ drí ngãzó lãjó'bá íyíkâ
'dĩ 'bá yî ĩjílĩ. Gólâ kĩ nĩ rî gólĩyî drí rî, “Õjílã õ'bí
ãmbã rĩ 'bá 'dĩ 'bá yî tã ĩsũ-ĩsũ gólĩyíkâ âmã tãsí
rî ãyíkâ ángô tí yã?”

¹⁹ Lãjó'bá gólâkâ 'dĩ 'bá yî kĩ nĩ rî gólâ drí rî,
“Tã ĩsũ-ĩsũ õ'bí 'dĩ 'bá yî kã rî kĩ nĩ rî, ní ãã'dô
Yõwãnĩ bãbãtízĩ 'ẽ 'bá ró rî ĩ'dĩ. Gõ'dá ãzã 'bá
yî kĩ ãyíkâ, ní ãã'dô Ēlĩyã ágõ 'bá úrú lésĩ rî ĩ'dĩ.
Gõ'dá ãzã 'bá yî kĩ ãyíkâ, ní ãã'dô tã ãngũ 'bá ãzã
'bá yî ngũ ágõ 'bá úrú lésĩ rî ĩ'dĩ.”

²⁰ Yésũ drí kpá lãjó'bá íyíkâ 'dĩ 'bá yî ĩjízó,
“Gõ'dá ãnĩ rî gógó rî, nĩ ĩsũ ãnĩkã bê rî, mã ã'dĩ

ĩ'dĩ yã?" Pétērō drí gōzó tā átálé kĩ nĩ rĩ, "Nĩ 'díyĩ pã 'bá gólá Ôvârí drí âjólé rĩ ĩ'dĩ."

²¹ Yésũ drí gōzó tā átálé lãjó'bá íyíkã 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Áwô, 'dĩĩ tā pãtĩĩ 'ĩ. Gõ'dá nĩ â'dá drē òjĩlã äzã 'bá yĩ drí kô.

²² Mâ Ôvârí drí âjólé ùrú lésĩ rĩ ĩ'dĩ, má â'dô lâŋõ ùsú'á rōõ sĩsĩ-lésĩ rĩ 'bá yĩ gō'dá drĩ-'bá ángĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ bê gō'dá kpá lâ'bĩ ìmbá 'bá rĩ 'bá yĩ bê rĩ drĩgã sĩ. Gõ'dá drĩĩyĩ âmã fũzó, gō'dá kâyĩ nã rĩ sĩ,* má â'dô lĩdrĩ'á òdrã 'ásĩ."

²³ Yésũ drí kpá tā átázó kĩ nĩ rĩ, "Ngbãangbãnõ tā gólá má drí 'è'á átálé òjĩlã drí ndrĩ nô rĩ, òzõ òjĩlã äzã òlẽ trá 'dèlé má vó rĩ, gólá ñĩsũ tā kô íyĩ ífĩfĩ tã sĩ, gólá òrĩ njãã drãlé tā âmákã 'èrẽ 'á.

²⁴ Òzõ òjĩlã äzã òfẽ íyĩ ífĩfĩ òdrã drí tā âmákã rĩ 'á kô rĩ, gō'dá gólá ã'dô ùrĩ ró rĩ, gólá â'dô 'bã'á cú ĩtĩ võ äkó má ngálã. Òzõ òjĩlã äzã ò'è ùrĩ kô òdrã drí tā âmákã tã sĩ rĩ, gólá â'dô 'bã'á cú võ bê má ngálã ùrú 'álã.

²⁵ Â'dô â'dó'á ángô tí òzõ òjĩlã ã'dô cú ngã-drĩ ãmbã ãngó nõ 'á nõ bê ndrĩ rĩ, gō'dá òzõ gólá ñĩvĩ lãtĩ lédrẽ-lédrẽ ãdũkũ äkó rĩ kã trá rĩ yã?

²⁶ Nĩ ârĩ drē, òzõ òjĩlã äzã drĩ lâ òòkĩ òkĩ âmã zĩlĩ òjĩlã íyíkã ró ngã 'bô rũ-lẽ-ãzĩ ró yã rĩ, òzõ má òtĩrĩ ägõõ kpá ó'dĩ mbârãkã Ôvârí drí âfèlé má drí rĩ bê mälãyĩkã âmákã rĩ 'bá yĩ bê rĩ, âmã drĩ â'dô òkĩ'á kpá òkĩ gólã rĩ zĩlĩ má ngálã.

²⁷ ãnĩ, má âtã ĩ'dĩ ãnĩ drí nõ ãnĩ 'dĩ 'bá yĩ lãfálé

* **9:22 9.22 Kâyĩ nã rĩ sĩ** Â'dô Yésũ rĩ fũ'á kâyĩ lô sĩ kã nĩ 'á, gō'dá gólã â'dô lĩdrĩ'á òdrã 'ásĩ Gímã 'á. Òjĩlã Yúdã yĩ kã lâ ĩyĩ ĩtũ-ãyĩ ĩ'dĩ kâyĩ ró.

sĩ, nĩ draá drẽ kô, Ôvârí â'dô 'è'á â'dálâ ãnĩ drí dódó ãnĩ drí n̄zó lâ kĩ, mâ rĩ'á gólâ túbê gólâ drí âjólé rĩ ì'dĩ.”

28 Gõ'dá kâyî n̄jî-drĩ-lâ-nâ lãvũ bê tã Yésũ drí âtalé 'dĩ volé drĩ lâ 'ásĩ rĩ, drílã gõzó mbálé únĩ drĩ 'álâ rãtãã 'èlé. Pétêrô, Yôwãnĩ, Yãkóbã drílĩyĩ gólâ rĩ âjízó.

29 Gólâ drí rĩrĩ rãtãã 'èlé rĩ 'á rĩ, lĩfĩ lâ drí rũ ôjázó gõ'dá ngũ kã'dã-kã'dã, ítã gólâ rú rĩ drí gõzó rĩ'á lãgúlĩ, òzò mōgbará drí lãgúrĩ kátĩ.

30-31 Kôrô 'dũ rĩ vósĩ rĩ, ãgô ãzã 'bá yĩ rĩ drí âfõzó gólâ lãgátĩ. ãgô rĩ 'dĩ 'bá yĩ Músã yĩ ì'dĩ Ēlĩyã bê. Gólĩyĩ 'dó lãgũ-lãgũ ró. Gólĩyĩ rĩ'á òdrã tã Yésũ kã rĩ tã lâ âtã'á âfõ-âfõ gólãkã òdrã 'ásĩ Yêrôsãlémã 'álã rĩ bê 'è 'bã rũ 'èlé ngbãangbãno rĩ.

32 Pétêrô yĩ iyĩ ãzĩ-ãzĩ yĩ bê trá iyĩ lĩndĩ'á â'dú bê. Gõ'dá gólĩyĩ òtĩrĩ lĩfĩ n̄jĩ â'dú 'ásĩ rĩ, gõ'dã ndrê iyĩ gbô Yésũ ì'dĩ iyĩ lãgátĩ rúmva bê 'dó lãgũ-lãgũ ró zãã ãgô rĩ 'dĩ 'bã yĩ bê yĩ lãgátĩ.

33 Gõ'dã ãgô rĩ 'dĩ 'bã yĩ drí Yésũ rĩ âyézó iyĩngã n̄zó. Pétêrô drí tã âtãzó Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “Lĩfĩ ìcí 'bã, rĩ'á tã tãndĩ 'ĩ ãmã drí â'dózó ãnĩ bê nōngã. Ngbãangbãno rĩ, mã gã gũgũ nã, ãlô rĩ ní drí, ãlô rĩ Músã drí, gõ'dã ãlô rĩ Ēlĩyã drí.” Tãkô Pétêrô rĩ iyĩkã nō 'dó tã tãkô âtalé ì'dĩ.

34 Pétêrô drẽ rĩ'á tã âtã'á yĩ sílĩ sĩ nōtĩ nō rĩ, mbãrãsãsã drí gólĩyĩ lĩmózó kpãkũ, gólĩyĩ gõ'dã trá ũrĩ ró.

35 Drílĩyĩ gõzó ôjĩlã ãzã gbórókô lâ árĩlĩ mbãrãsãsã 'dĩ 'á rĩ'á úlĩ âtã'á kĩ nĩ rĩ, “Nōo rĩ ãmã mvã gólâ mã drí lèlé rōo rĩ ì'dĩ.”

36 Gõ'dá 'dĩ rî volé drĩ lâ 'ásĩ rî, gólĩyî ndrê ãyî võ bê tãndí ró rî, ndrê ãyî Yésũ gõ'dá élêwálâ. Gõ'dá lãjóbá 'dĩ 'bá yî drí rĩzó 'dó njürũ, átá ãyî tã kô õjílã äzâ drí tã gólĩyî drí ndrêlé 'dĩ tãsí, té Yésũ drí gõzó zãlô úrú 'álâ.

*Tã Yésũ drí lĩndrí õnjí lôfõzó mvá äzâ 'ásĩ rî
(Mátáyõ 17.14-18; Mårãkõ 9.14-27)*

37 Gõ'dá cĩnó äzâ rî sí rî, drĩlĩyî gõzó árĩlí kúnĩ drĩ lésĩ, gõ'dá õ'bí ämbá drí rú ê'bézó gbãã dĩrĩ Yésũ rú sí.

38 Õjílã älô õ'bí 'dĩ 'bá yî lãfálé sí, drílã trêzó úrú lãzĩ bê Yésũ drí kĩ, “Lĩfĩ ící 'bá, ní ânĩ ámã mvá nõ ndrêlé, gólã cé ã'dĩ má drí älô nõ.

39 Lĩndrí õnjí rĩ 'bá Sātánã rĩ rólé rî, rĩ trá mvá 'dĩ vũlĩ vũdrĩ trêtrê bê úrú. Lĩndrí õnjí 'dĩ rĩ mvá 'dĩ äsélé ämósá bê kãtrũ ãyî tũ 'ásĩ, gólã rĩ 'êlé kãyĩ vósĩ cé. Fãfã lâ drí rĩzó rú ndêlé.

40 Má lô'bã rú'bã trá lãjóbá ánĩkã 'dĩ 'bá yî drí, äátã ró ãyî tã, lĩndrí õnjí 'dĩ äâyê ró gólã rî, gõ'dá gólĩyî ícã kô.”

41 Yésũ kĩ nĩ rî, “Äní õjílã nõ 'bá yî, nĩ lée tã Ôvãrí 'á kô yã? Má ä'dô rĩ'á zãã äní bê ädũkũ lâ cãlé bũũũ ängô tú yã? Nĩ äjĩ äní mvá 'dĩ má ngãã nõlé.”

42 Gõ'dá mvá 'dĩ õtĩrĩ kpá ängã änílĩ gólã ngálã rî, lĩndrí õnjí 'dĩ drí äsézó lâ, drílã rĩzó lêlé. Yésũ drí gõzó tã ätálé lĩndrí õnjí 'dĩ drí mvá 'dĩ äyézó, drílã 'bãzó tãndí ró. Drílã mvá 'dĩ trõzó äjĩlĩ átã lâ ngálã.

43 Õjílã ndrê trá ndrĩ, Ôvãrí fê fãfã trá Yésũ drí. Kãyĩ nã 'bá yî sí rî, õjílã 'bãdrĩ nã kã rĩ trá 'dó úlĩ ätálé gólã rĩ tãsí.

Gõ'dá õjílã 'bãdrĩ mvá nã 'bá yí kã nã â'dô bê trá ndrĩ lâ-rõ-lârõ ró tâ Yésũ drí rĩ'á 'êlã rĩ 'á rĩ, gõ'dá Yésũ drí gõzó úlĩ ngũrũ-ngũrũ âtalé lãjõ'bá iyíkã 'dĩ 'bá yí drí kĩ nĩ rĩ,

44 “Nĩ ârĩ úlĩ má drí 'ẽ'á âtalã ãnĩ drí nõ tãndĩ ró, tâ má drí 'ẽ'á âtalã ãnĩ drí rĩ ã'dĩ nõ. Mã gólã Ôvãrĩ drí âjólé úrú lésĩ rĩ, áâ'dô bí 'ẽ'á âmã drĩ-bã fêlé õjílã drí fũlĩ.”

45 Lãjõ'bá gólãkã 'dĩ 'bá yí nĩ ãyĩ úlĩ gólã drí âtalé 'dĩ ífĩ lâ kô, tãlã Ôvãrĩ lôgã tâ ífĩ lâ nĩ gólĩyĩ drí. Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, gólĩyĩ kpá ùrĩ ró Yésũ rĩ ãjílĩ tâ ífĩ lâ â'dalé ãyĩ drí.

46 Gõ'dá lãjõ'bá gólãkã rĩ 'bá yí ngã ãyĩ trá ndrĩ tâ ôkĩ-ôkĩ bê ãyĩ lãfálé 'ásĩ ã'dĩ ã'dĩ ãmbã ró gãrã ãyĩ drĩ sĩ yã.

47 Gólã nĩ tâ ãsũ-ãsũ gólĩyíkã 'dĩ trá téké. Gõ'dá drílã gõzó mvá fĩnyáwã ãzã âtrõlé 'bãlé âdrélé ãyĩ lãgãtĩ ãtĩ.

48 Gõ'dá drílã tâ âtãzó nõtĩ gólĩyĩ drí, “Õzõ õjílã ãzã õlẽ 'dĩyĩmvã fĩnyáwã trá rĩ, õjílã rĩ 'dĩ lẽ mã ã'dĩ. Õzõ õjílã ãzã õlẽ mã trá rĩ, gólã lẽ 'dĩ Ôvãrĩ gólã âmã âjõ 'bã rĩ ã'dĩ. Nĩ ndrẽ drẽ, õzõ óõ'bã kpálé mvã fĩnyáwã nõ ã'dĩ ãnĩ drĩ ãmbã ró rĩ, nĩ ã'bũ rú kpã gólã drí. Nĩ ndrẽ trá, tâ ãsũ-ãsũ Ôvãrĩ kã 'á rĩ, iyíkã cé rĩlĩ õjílã ãzĩ pãlé ã'dĩ. ãnĩ tâ ârĩ 'bã âmãkã rĩ 'bã yĩ, tãlã ã'dô 'ĩ ãnĩ drí rĩzó rú cêlé 'bãzó õjílã ãngĩ ró yã?”

49 Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, Yõwãnĩ drí tâ âtãzó kĩ nĩ rĩ, “Lĩfĩ ãcĩ 'bã, mã ndrẽ ãgõ ãzã trá rĩ'á lĩndrĩ õnjĩ lôfõ'á õjílã 'ásĩ. Gólã rĩ trá ngã nyãlé ãnĩ rú sĩ tâ lĩndrĩ õnjĩ lôfõ-lõfõ kã 'dĩ 'á, mã rĩ trá gólã

rî ikílî tã 'dî 'bá yî 'ěrē lâ 'ásî, tãlã gólã â'dó ãmã lãfálé sî kô."

⁵⁰ Gõ'dá Yésũ kî nî rî gólîyî drî rî, "Nî âyê gólã, tãlã gólã 'é tã 'dî kô òzò ãjú-'bá-ãzí kâtî."

Tã Yésũ drî ngãzó Gãlîláyã rî âyéle nîzó Yērōsālēmã 'álã rî

⁵¹ Gõ'dá Yésũ òtírî kâyî yî drî 'èzó gólé ùrú 'álã rî ndrêe ãnyî ãnyî âcá'á rî, gólã òmbé iyî fîí trá iyî êdézó nîlí drãlé Yērōsālēmã 'álã. Gólã âyê 'bãdrî gólã Gãlîláyã kã 'dî trá, drîlã fîzó 'bãdrî Sãmãrîyã lé 'bá kã rî 'á.

⁵² Drîlã iyî ândrã âtízó sîsî, tãlã gólîyî òrî ró iyî bê njãã iyî âcã-âcã tãlé. Tã gólã drî âtílî 'dî rî câ trá bũũũ 'bãdrî mvã ãzã gólã òjîlã Sãmãrîyã lé 'bá yî drî rîzó kpá 'á lâ rî 'á.

⁵³ Òjîlã 'dî 'bá yî lëé iyî tã gólãkã 'dî tã-drî lâ kô, tãlã gólîyî nî trá kî nî rî, gólã 'é trá nîlí Yērōsālēmã 'álã, 'bãdrî iyî ãjú-'bá-ãzí yî kã rî 'álã.

⁵⁴ Gõ'dá Yōwãnî yî âdrúpî lâ Yãkóbã bê ârî iyî tã 'dî bê rî, gólîyî âtã iyî tã trá Yésũ drî kî nî rî, "Ãmã lîpî, ní lë tã-drî ãmã drî Ôvãrî rî îjîzó ããjô ró bê lãşî òjîlã 'dî 'bá yî zãlé vólé."

⁵⁵ Gólã âtã tã trá, tã ìsũ gólîyîkã 'dî ãâyê ró iyî.

⁵⁶ Gõ'dá nîngã sî rî, zãã drîlîyî nîzó 'bãdrî mvã ãzã ngîí lâ 'á.

⁵⁷ Gõ'dá gólîyî drî rîrî nîlí lãtî 'ásî rî 'á, gólîyî ùsũ ãgô ãzã trá. Ægô 'dî âtã trá Yésũ drî kî nî rî, "Má lë trá ânî vó bêlé zãã vò ãmbã nõ 'ásî bãdî vò ní drî rîzó lãmúlî rî 'ásî òzò tã ârî 'bá ánîkã kâtî."

58 Gõ'dá gólã lôgõ tã 'dĩ drĩ lâ trá úlĩ mǎnĩgõ sĩ kĩ, “Õbá cú 'bú iyíkã bê â'dú kózó 'á lâ, gõ'dá ãrĩwá kpá cú jó iyíkã bê â'dú kózó. Gõ'dá mã gólã âjólé trá úrú lésĩ nõ rĩ, mã cú ítĩ 'bã ãkó rĩzó lôvólé 'á lâ âmã ífífí kã.”

59 Kãyĩ ãzã sĩ, drĩlã kpá ãgõ ãzã ãjízó ãânĩ ró bê, yĩ òrĩ ró ãfĩ lâ ícílí. ãgõ 'dĩ lôgõ tã trá gólã drĩ kĩ nĩ rĩ, “Mã lē fĩ trá nĩlĩ rĩ, mã drē rĩ'á tãkõ âmã átã rĩ ãrãkã tēlé 'bãlé 'bú 'á zãlõ.”

60 Gõ'dá Yēsũ kĩ, “Nĩ ãyē òjĩlã gólĩyĩ tã lē 'bã iyĩ pĩpĩsĩlĩ 'á kô rĩ â'dô iyĩ ãvõ 'bã'á trá. Mã lē nĩ drĩ ãnĩzó ãmã bê ãndrõ nõ òjĩlã ãzĩlĩ ãnĩlĩ 'bãlé Ôvãrĩ rĩ mvã ró.”

61 Gõ'dá ãgõ ãzã âtã tã kpá trá kĩ nĩ rĩ, “Ãwõ, mã lē trá ãmã drĩ nĩzó nĩ bê, nĩ ãyē drē mã, mã nĩ'á zãlõ tã lâ ã'bĩlĩ ãmã átã bê.”

62 Gólã âtã úlĩ mǎnĩgõ kpá trá drĩlã kĩ nĩ rĩ, “Õzõ òjĩlã ãzã òndē lósĩ iyíkã 'bãlé rĩ kô drĩlã rĩzó gólé vólé 'bã 'álã tã lâ sĩ, lósĩ âmãkã rĩ ãyézó rĩ, òjĩlã 'dĩ â'dó òjĩlã âmãkã lósĩ âmãkã 'ē 'bã rĩ ã'dĩ kô.”

10

Tã Yēsũ drĩ òjĩlã ãzã 'bã yĩ zĩzó nyã'dĩ-nã-drĩ-lã-ngã-mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ rĩ

¹ 'Dĩ rĩ vósĩ rĩ, Kúmú Yēsũ drĩ òjĩlã ãzã 'bã yĩ zĩzó nyã'dĩ-nã-drĩ-lã-ngã-mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ, jólé sísĩ 'bãdrĩ mvã õnyíkõ yĩ drĩ 'ē'á nĩ'á lãmú bê 'á lâ sĩ rĩ 'ásĩ, rĩ rĩ.

² Drĩlã úlĩ mǎnĩgõ ãzã âtãzó òjĩlã 'dĩ 'bã yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ nĩ sísĩ mã ágã 'álã tã Ôvãrĩ kã pēlé òjĩlã drĩ, tãlã òjĩlã ãmbã lē tã 'dĩ ãrĩlĩ. Gólĩyĩ rĩ'á

õzõ ámvú ángí ãdrúgú lâ drí mvêlé trá njãã 'è'á n̄lã rî, gõ'dá õjílã n̄õ 'bá lâ yû rî kâtí. Gõ'dá má lē nī 'è rãtãã Ôvãrí drí gólã tíbê 'bã 'bá õjílã ndrī lĩpĩ ró rî, gólã ããjô ró bê õjílã rĩ'á õjílã ãzí n̄õ 'bá yĩ lĩfĩ lâ yĩ ícílí tã gólãkã árílí.

³ Nĩ nĩ, nĩ ndrê ânĩ tãndĩ ró, tãlã ânĩ rĩ'á õzõ ìndrĩ mvá gólã rĩ 'bá lãvũlĩ kôrô vö gólã kíãkêlówá drí 'bãzó 'á lâ 'ásĩ rî kâtí.

⁴ Nĩ nĩ 'wãã'wã, nĩ trõ ngá kô ânĩ bê, õzõ lãfã, jõráã, kã'bókã kâtí rî 'bá yĩ. Nĩ âdrê kpá kô nĩ'á nĩ-bê-yã 'è bê õjílã drí lãtĩ 'ásĩ.

⁵ Õzõ nĩ ããcã trá 'bã ãzã 'á rî, nĩ fē nĩ-bê-yã 'bã-lĩpĩ drí nõtĩ kĩ nĩ rî, 'Nĩ trõ tã ã'dĩ Ôvãrí kã trá ní bê.'

⁶ Õzõ 'bã-lĩpĩ yĩ õlē tã trá rî, Ôvãrí â'dô gólĩyĩ pã'á. Õzõ õlē ìyĩ kô rî, Ôvãrí pá gólĩyĩ kô.

⁷ Nĩ rî zãã 'bã ãlô 'á, â'dó kô nĩ'á lãmú bê 'bã-tĩ kpã bê kô. Nĩ nyã ngá, nĩ mvú ngá gólĩyĩ drí áfêlé ânĩ drí rî 'bá yĩ, tãlã ngá 'dĩ õfē ró fãfã ânĩ drí rĩzó tã ámãkã rî ícílí.

⁸ "Õzõ óõlãgú ânĩ trá 'bãdrĩ mvá ãzã 'á rî, nĩ nyã ngá ndrĩ, nĩ gã ngá gólã gólĩyĩ drí áfêlé ânĩ drí rî kô.

⁹ Nĩ êdê õjílã gólĩyĩ ngá lãzé bê rî 'bá yĩ dódó, nĩ âtã gólĩyĩ drí kĩ nĩ rî, 'Ôvãrí lē ânĩ ã'dô ró õjílã íyĩkã ró, õlē ngá lēlē ânĩkã gólã bê rî õ'bê drĩ ãlô.'

¹⁰ Õzõ õjílã ãzã 'bá yĩ 'bãdrĩ 'dĩ kã õlē tã ânĩkã kô rî, nĩ âtã gólĩyĩ drí nõtĩ kĩ nĩ rî,

¹¹ 'Mã âyê ânĩ trá zãã, nĩ ndrê drē, mã yã tãpĩlĩndrĩ 'bãdrĩ 'dĩ kã trá ãmã pá ágálé 'ásĩ, mã tô pá 'á lâ gõ'dá kô. Nĩ ndrê trá, Ôvãrí lē ânĩ, gólã

rî ãnî zĩ'á ãnĩlí òjílã íyíkã ró, gõ'dá nĩ gã dó.'

12 Lãnõ gólã Òvãrí drí 'è'á fêlã dríliyí rî â'dô lãnõ gólã drílã 'è'á fêlã òjílã Södómõ kã drí rí lãvũ'á.

13-14 “Á! ãnî òjílã 'bãdrĩ Kõrázã kã nõ òjílã gólíyí 'bãdrĩ Bêtásédã kã rí 'bá yí bê, má 'è tã lãrãkõ trá ãndálé ãndálé ãnî lífĩ drĩ 'á. ãnî lée kõ drĩ ájálé 'dézó Òvãrí vó. Nĩ nĩ trá ã'dô tã â'dô nĩ jãribã Tírã yí kã drí Sídõnã bê, ãkũ ró rí, Òvãrí ìzã gólíyí trá kôrõ. Gólíyí òró tã lãrãkõ gólíyí má drí rĩ'á 'èlã ãnî lãfálé 'á rí 'bá yí ndrêê cú ìyí lífĩ sĩ rí, tí gólíyí ãdĩ drĩ trá tã ònjí íyíkã rí 'bá yí 'ásĩ. Ítí rí, Òvãrí â'dô lãnõ ãmbá fê'á ãnî drí lãvũlí kôrõ.

15 Gõ'dá òjílã gólíyí Kãpêránómã kã rí 'bá yí ìsũ íyíkã bê rí, Òvãrí â'dô gólíyí lãgũ'á trólé úrú 'álã, tãlã gólíyí ãrĩ tã ãtã-ãtã ámákã bê rí, gõ'dá nĩ ìyí mã trá tã lãrãkõ ndrĩ má drí 'èlé rí 'á yã? 'É'è! Gólíyí â'dô nĩ'á lãsí ãdũkũ ãkó rí 'á, tãlã gólíyí gã dó drĩ ãdĩlí tã ònjí gólíyíkã 'ásĩ.”

16 Gõ'dá Yésũ ãtã tã trá lãjóbã íyíkã rí 'bá yí drí nõtí, “Má fê drĩ-ãcê ámákã trá ãnî drí òjílã lífĩ ícízó ámã võ 'á. Òzõ òjílã ãzã 'bá yí òlê tã ãníkã trá rí, gólíyí lê tã ámákã rí kpá trá. Òzõ gólíyí ògã tã ìmbã-ìmbã ãníkã trá dó rí, gólíyí gã ámákã rí kpá trá dó. Òzõ òjílã ãzã 'bá yí ògã tã ámákã trá dó rí, gólíyí gã Òvãrí kã rí kpá trá dó, tãlã gólã ámã ãjó 'bá rí ì'dí.”

17 Gõ'dá òjílã gólíyí zĩlí nyã'dĩ-nã-drĩ-lã-ngã-mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ 'dĩ 'bá yí, nĩ ìyí trá tã Yésũ kã ãtã bê. Gõ'dá gólíyí ãgõ ìyí gólã ngálã rú'bã

âsô-âsô bê. Gólîyî kî nî rî, “Mã 'ê tâ 'dî trá té òzô ní drí âtálé rî tí. Líndrí ònjí gólâ Sâtánã kê, mã âtâ tâ bê dríîyî rî, gólîyî âyé òjílã trá. Mã zî ání rú bê rî, gô'dá kôró dríîyî rözó lâ.”

18 Yésü drí gözó tâ âtálé gólîyî drí kî nî rî, “Ãwô, ãkû ró rî, Sâtánã njâ tâ Ôvârí kê bê njãnjã rî, má ndrê áamá ãfî sî Ôvârí drí Sâtánã rî âvüzó úrú lésî vüdrí 'á nõlé.

19 Líndrí ònjí 'dî 'bá yî rî'á òzô ótónyî kâtí òjílã zálé zãzã, kpá ãnî bê rî òjílã cîlí lâzê-lâzê ró. Gô'dá nî ró tâ kô, gólîyî lîsí ãní kô, tâlá má fê drí-ãcê áamá kê trá ãní drí gólîyî ïzãzó.

20 Ngbãangbãno rî, ãní rú'bã trá âsô-âsô ró, tâlá nî ïsü bê, rî ïyî trá mbârãkã bê líndrí ònjí ïzãzó. Tãndí ró, ãní rú'bã ãã'dô âsô-âsô ró, tâlá nî â'dô trá Ôvârí rî mvá ró rî drí sî.”

21 Gô'dá Líndrí Tãndí Ôvârí kê 'bã Yésü trá â'dolé pîpîsîlî lâ bê ndrî ãyîkô ró, drílã tâ âtázó Ôvârí drí rãtãã sî kî nî rî, “Ãwô-ítí, áamá átã, nî tîbê ãngó lîpî ró rî, ní lãpî tâ nô 'bá yî trá ndrî òjílã gólîyî tâ nî ãkî nô 'bá yî drí. Ání Líndrí â'dã tâ ífí nõ òjílã gólîyî áyábálã ró rî yî drí. Ní 'ê ïtí òzô tâ gólâ ání pîpîsîlî drí lélé rî tí.”

22 Gô'dá gólã drí tâ âtázó lãjô'bã íyîkã rî drí kî nî rî, “Ámã átã Ôvârí âfê ngã ãmbã nõ 'bá yî trá ndrî má drígã. Ámã átã Ôvârí nî mã trá íyî mvá ró, mã ï'dî. Má nî gólã kpã trá áamá átã ró Ôvârí ï'dî. Gô'dã má lã trá Ôvârí rî â'dálé òjílã gólîyî mã drí êpêlé nõ 'bá yî drí.”

23 Drílã gözó tâ âtálé mãnísí lãjô'bã íyîkã 'dî 'bá yî drí kî nî rî, “Ôvârí rî ãfî ãã'dô ãní drî, tâlá

nĩ rĩ trá ámã ndrêlé tã lâràkô 'èrê 'á ãmbá.

²⁴ Kúmú ãmbá ãzã 'bá yĩ, gô'dá tã ãngũ 'bá ãmbá rĩ 'bá yĩ bê lê ãyĩ tã lâràkô 'dĩ 'bá yĩ ndrêlé rĩ, gô'dá ícã ãyĩ ndrêlã kô, lê ãyĩ kpá úlĩ gólĩyĩ má drĩ rĩ'á átálã cú ámã tĩ sĩ ãnĩ drĩ nã 'bá yĩ árilĩ rĩ, gólĩyĩ ári kpá kô."

I'dígówá Sãmáryã lé 'bá drĩ íyĩ ãjú-'bã-ãzi pãzó rĩ

²⁵ Kãyĩ ãzã sĩ, ãgô ãzã gólã lâ'bĩ ãmbã 'bã rĩ ãjĩ Yésũ trá, 'èzó tã nĩnĩ Yésũ kã rĩ ãjũlĩ tã ãzã 'bã yĩ 'á, tãlã lâ'bĩ ãmbã 'bã 'dĩ lê Yésũ átã ró úlĩ ãzã bê ányã ró. Lã'bĩ ãmbã 'bã 'dĩ drĩ tã átázó gólã drĩ kĩ nĩ rĩ, "Lĩfĩ ícĩ 'bã Yésũ, òzõ má òlẽ trá rĩlĩ ãdũkũ ãkó võ úrú 'álã rĩ 'á rĩ, má â'dô ã'dô 'è'á ã'dĩ yã?"

²⁶ Gólã átã trá lâ'bĩ ãmbã 'bã 'dĩ drĩ nõtĩ kĩ nĩ rĩ, "Tã túbê Músã drĩ ãgilĩ tã 'bã'bã Ôvãrĩ kã tãsí rĩ, átã tã kĩ ã'dĩ yã? Nĩ átã tã lâ má drĩ."

²⁷ Lã'bĩ ãmbã 'bã 'dĩ lôgõ tã trá kĩ nĩ rĩ, "Tã ãgĩ tã 'bã'bã Ôvãrĩ kã 'dĩ rĩ úlĩ átálã ãmã drĩ kĩ nĩ rĩ, 'Nĩ lê Ôvãrĩ Kúmú ánikã ró rĩ pĩpĩsilĩ ãlõ sĩ, áni mbãràkã sĩ ndrĩ, tã ãsũ-ãsũ ánikã sĩ ndrĩ.'

Tã 'Bã'bã Ándã 6.5

Gô'dá kpá,

'Nĩ lê áni ãzi-ãzi yĩ, òzõ ní drĩ áni ífifi lèrê kãtí.'

”

Lávĩ 'bã yĩ 19.18

²⁸ Yésũ kĩ, "Tã ní drĩ ãgilĩ má tĩ rĩ, ní ndẽ trá ã'dĩ 'dĩ. Òzõ ní ò'è tã 'dĩ 'bã yĩ trá ngbã 'bũũ rĩ, ní â'dô rĩ'á Ôvãrĩ bê 'bãdrĩ úrú 'álã rĩ 'á ãdũkũ ãkó."

²⁹ Lã'bĩ ãmbã 'bã 'dĩ lèã kô òjilã drĩ tã átálã kĩ'á nĩ rĩ, Yésũ ã'dĩ tã nĩnĩ bê kôrô yĩ drĩ sĩ. Lã'bĩ ãmbã

'bá 'dĩ kī, “Ní â'dâ drē má drí òjílã ángô rî 'bá yí ì'dî áamá ãzí-ãzí ró má drí lélé rî yã?”

30 Gõ'dá Yésũ lôgõ tã-drị trá lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ drí í'dígówá sī kī nī rî, “Ăgô ãzâ rĩ'á ânĩ'á Yērōsālēmã lésĩ, 'è'á nĩlí Yérĩkō 'álâ. Ăgô ãzâ 'bá yí ngá ôpá 'bá 'î, rû ìyî gólâ trá lậậ 'á. Ngá ôpá 'bá 'dĩ 'bá yí drí ngá gólâkâ ôpázó ndrĩ, ítá yí bê ndrĩ. Gólâ gõ'dá cú ítí ùndú ró. Ngá ôpá 'bá 'dĩ 'bá yí drí gōzó gólâ rî cālê 'è'á fũlã fũfũ, sēzó lâ nĩ'á vũlã pávó gārã 'á ítĩ, gbōcō, ìyî drịgá sī àyélé ãvō ró.

31 “Kậậ 'dĩ sī rî, ândrâ-tândĩ ró, drị-'bá lã'bí 'è kâ ãzâ íyìngá kpá rĩ'á ânĩ'á ácálê vō tibê gólâ drí rĩzó òzō ãvō kâtí 'dĩ 'á. Gõ'dá drị-'bá lã'bí 'è kâ 'dĩ ndrê bê gólâ àyị'á vũdrị ítĩ rî, drílâ íyìngá lậvũzó rú lâ sī àyélã nĩngá.

32 “Gõ'dá 'dĩ rî vósĩ rî, ãgô ãzâ drí kpá ácázó. Ăgô ácá 'bá nō rî lôsĩ gólâkâ rî rĩ'á íyìkâ ùgùlị ậậ 'bá drị-'bá lã'bí 'è kâ rî 'bá yí kâ lãfálê sī. Gõ'dá ãgô nō ndrê gólâ bê rî, drílâ íyìngá kpá lậvũzó rú lâ sī lậậ gārã drị ãzâ rî 'ásĩ.

33 “Gõ'dá 'dĩ rî vósĩ rî, ãgô ãzâ drí kpá ácázó. Ăgô 'dĩ Sãmárĩyã lé 'bá 'î, íyìkâ gĩã ngá àwã 'î. Ăgô gólâ Sãmárĩyã lé 'bá ró 'dĩ ndrê bê ãgô lãzé bê 'dĩ àyị'á vũdrị rî, ìzã lâ gã trá drílâ, gólâ kī nī rî, ‘Óó! Ầ'dô 'è ãgô nō nōtí nō nĩ yã?’

34 “Gõ'dá drílâ ânĩzó ãgô lãzé bê 'dĩ ìngálê lãzé lâ jĩzó òdrá sī, drílâ kpá dō dãzó ì'dĩ lãzé 'dĩ 'á àlókō ró, drílâ lãzé lâ òmbézó ítá sī ngàrá-ngàrá. Drílâ ãgô lãzé bê 'dĩ ìngázó 'bãlé dōngí íyìkâ rî drị, trōlé àjílí jặặậ 'álâ. Ầcã ìyî bê jặặậ 'álâ

rî, 'bã ãgô lâzé bê 'dĩ trá jó ùmú kâ rî 'álâ. Gólâ ndrê ãgô lâzé bê 'dĩ vó lâ trá tãndí ró.

³⁵ Įdrú rî tí, drílâ gōzó lãvũlĩ. Drílâ lãfã fēzó ãgô jó ùmú kâ vó lâ ndrê 'bá ró 'dĩ drí ãlókō gĩzó, kpá ngá nyãnyã gĩzó ãgô lâzé bê 'dĩ drí. Drílâ kpá tã átázó kĩ nĩ rî, õzõ yí õtírĩ ãgõõ rî, yí â'dô kpá lãfã ãzã fẽ'á ngá gólâ drí nyãlé nõngá rî tãsi. Į'dĩ 'dĩ."

³⁶ Gõ'dá Yésũ âtã trá ãgô gólâ lã'bí ãmbá 'bá ró 'dĩ drí kĩ nĩ rî, "Tã įsũ ánikã rî íyíkã ángô tí yã? Õjílã ná 'dĩ 'bá yĩ lãfálé sĩ rî, ã'dĩ pâ ãgô gólâ ngá ôpá 'bá drí cãlé rî nĩ yã, tã 'ẽzó drílâ õzõ áró lâ kãtĩ rî yã?"

³⁷ Lã'bí ãmbá 'bá 'dĩ âtã trá kĩ nĩ rî, "Cé õjílã ânĩ 'bá Sãmáryã lésĩ rî į'dĩ." Yésũ kĩ, "Nĩ gõ 'bã 'álâ, ní 'ê kpá õzõ ãgô gólâ Sãmáryã lésĩ rî drí 'élé 'dĩ tí."

Tã Yésũ drí âtálé Mãrãtã drí rĩ

³⁸⁻³⁹ Yésũ yĩ lãjõ'bá íyíkã bê drílĩyĩ rĩrĩ nĩlí Yērõsãlémã 'álã rĩ 'á, kãyĩ ãzã sĩ pávó 'á rĩ, drílĩyĩ âcázó 'bãdrĩ mvã ãzã 'á. 'Bãdrĩ mvã 'dĩ 'á rĩ, õkó ãzã rĩ'á tólã rú bê Mãrãtã. Âmvúpĩ lâ rĩ rú Mãryã. Gólĩyĩ nĩ Yésũ trá. Mãrãtã drí Yésũ rĩ tã âtízó ânĩlí įyĩ drí 'bã 'álã ùmú ró. Yésũ âcã bê drílĩyĩ 'bã 'á rĩ, Mãryã ânĩ trá rĩlí vũdrĩ Kúmú Yésũ lãgãtĩ, úlĩ gólãkã rĩ'á âtálã rĩ árĩlí į'dĩ.

⁴⁰ Gõ'dá Mãrãtã ícã íyíkã úlĩ Yésũ kã 'dĩ árĩlí kó kó, tãlã gólã rĩ lĩfĩ trá lârà-lãrà ró, lôsĩ nyãsã lâ'dĩ-lã'dĩ kã rĩ 'ẽ'á į'dĩ, drĩ lâ lĩjã trá ndrĩ įtĩ. Mãrãtã drí tã átázó Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, "Kúmú Yésũ, tãlã ã'dô 'ĩ âmã âmvúpĩ Mãryã drí âmã âyézó

élêwálâ, rĩ'á lôsĩ nyãsá lâ'di-lâ'di kâ 'êlé yã? Ní âtâ gólâ drí ãânĩ ró ámâ pãlé lôsĩ ãzâ 'bá yî 'ásĩ."

⁴¹ Gõ'dá Kúmú Yésũ drí tã âtázó kĩ nĩ rî, "Márâtã, Márâtã, kâÿî vósĩ ndrĩ, ní rî zãã rĩ'á lĩfĩ lô'bélé lô'bê lôsĩ jó kâ 'êrê 'á ángô tí yã?

⁴² Ní ârî drê, lôsĩ tãndí kó ï'di ãlô nõ. Tákõ ï'di úlĩ má drí rĩ'á âtálâ nõ ârî-ârî lâ ï'di. Mãriyã lë trá úlĩ má drí rĩ'á âtálâ nõ ârílĩ. Nĩngá sĩ rî, má ïcá tã âtálé drilâ kĩ'á nĩ rî, gólâ õnĩ lôsĩ ãzâ 'êlé rî kô."

11

*Tã rãtãã 'êzó Ôvãrĩ drí rî tãsĩ
(Mãtãÿõ 6.9-13; 7.7-11)*

¹ Gõ'dá kâÿî ãzã sĩ, Yésũ rî rãtãã 'ê'á Ôvãrĩ drí. Gõ'dá lãjó'bã gólãkã rĩ'á gólâ bê tólã, ãlô gólĩÿĩ lãfãlé 'ásĩ rî kĩ nĩ rî, "Kúmú ãmãkã, ní ïcĩ ãmã lĩfĩ rãtãã 'ê'ê sĩ Ôvãrĩ drí. Ókĩ nĩ rî, Yõwãnĩ ïcĩ ïÿĩkã tã ârĩ 'bã ïÿĩkã rî 'bã yî lĩfĩ lâ trá rãtãã 'ê'ê sĩ."

²⁻⁴ Gõ'dá Yésũ drí gõzó tã âtálé lãjó'bã ïÿĩkã 'dĩ 'bã yî drí kĩ nĩ rî, "Nĩ 'ê rãtãã nõtĩ, nĩ kĩ,

Ãmã átã ûrú 'álã rî, ánĩ rú ã'dô ïnjĩlĩ ïnjĩ.

Kũmũ ánĩkã rî ããcã.

Ãndrõ nõ, ní ãfê ngã nyãnyã ãmãkã kâÿî vósĩ cé rî ãmã drí.

Ní âÿê ãmã tã õnjĩ ãmãkã rî 'bã yî 'ásĩ,

ãmã drí rĩ'á 'êlã rî 'bã yî tãsĩ,

õzõ ãmã drí rĩrĩ ãzĩ-ãzĩ gólĩÿĩ rî 'bã tã õnjĩ

'êlé ãmã drí rî 'bã yî âÿérê kãtĩ.

Tã ûÿũ-ûÿũ 'á rî, ní 'bã ãmã pĩpĩsĩlĩ ÿĩdũ ÿĩdũ,

tãlã mã õzó tã õnjĩ 'êê."

5-6 Gõ'dá nĩngá sī, Yésũ drí kpá tã äzã âtázó gólĩyĩ drí tã rãtãã 'è'è kã Ôvãrí drí rĩ tãsĩ nõtí, “Özõ tí tã äzã 'bã yĩ ä'dô trá özõ nõtí rĩ. Ngãçĩ ító 'á, özõ ùmú äzã äãcã ní drí 'bã 'á võ jējē äzã 'ásĩ rĩ, gõ'dá ùmú rĩ 'dĩ rĩ'á lõfó ró, gõ'dá ní cú ìtí ngá nyãnyã äkó félé ùmú 'dĩ drí nyälé rĩ, gõ'dá ní ngá nĩlí 'bã-tì-'dĩ-ãzí áníkã ngálã. Ní kĩ 'bã-tì-'dĩ-ãzí 'dĩ drí rĩ, ùmú äcã trá yí drĩ võ jējē 'ásĩ, yí cú ìtí ngá nyãnyã äkó félé drílã nyälé, ìcã kó äkórí drí ämbãtã äfëzó yí drí félé drílã yã?

7 “Ngbãangbãno rĩ, mã âtã äní drí drē äní tã ìjĩ-ìjĩ sī. 'Bã-tì-'dĩ-ãzí áníkã 'dĩ ä'dô lõgõ'á lâ ní drí kĩ nĩ rĩ, 'Ní ìkpókpólõ mã kó, mã ä'bã áťĩ trá, mã nĩjĩ gõ'dá áťĩ kó, ämã, ämãngá trá ämã mvã yí bē ä'dú kõ'á.'

8 “Gõ'dá 'bã-tì-'dĩ-ãzí áníkã 'dĩ ä'dô ngã'á gbãrãkã drĩ sī, áťĩ nĩjĩ ní drí, ngá gólã ní drí lélé rĩ äfëzó ní drí. Gólã 'è tã 'dĩ ìtí tãlã ä'dô 'ì yã? Tãlã ní gólã rĩ rù-lē-ãzí 'ì rĩ drí yã? 'È'è, gólã 'è tã 'dĩ ìtí, tãlã nĩ rĩ'á zãã tã ìjĩ'á gólã tĩ, gólã gõ'dá lée òjĩlã drí tã ìsũlí kĩ, yĩ 'bã-tì-'dĩ-ãzí ònjĩ 'ì rĩ kó. Özõ ä'dô ìtí rĩ, Ôvãrí gólã tĩbē 'bã 'bã kôro äní 'bã-tì-'dĩ-ãzí drĩ sī rĩ ä'dô tã ìjĩ-ìjĩ áníkã ärí'á.

9-10 “Özõ òjĩlã äzã ìjĩ ngá äzã tã lâ Ôvãrí tĩ rĩ, äã'dô fë'á lâ té gólã drí. Özõ òjĩlã òrĩ ngá äzã ndã'á rĩ, äã'dô kpá ùsú'á lâ. Özõ òjĩlã äzã òrĩ áťĩ gälé rĩ, äã'dô nĩjĩ'á lâ gólã drí.

11 Özõ mvã äzã ùzĩ ngá nyãnyã átã lâ tĩ rĩ, átã lâ fëé kúnĩ mvã ì'dĩ kó gólã drí. Özõ ùzĩ ì'bì 'ì rĩ, ófëé ìnĩ ì'dĩ drílã kó.

¹² Õzõ ùzì 'à'ú 'bú ì'dî rî, ófée ótónyî ì'dî drílâ kpá kô.

¹³ Nĩ ndrê drê, ãnî gólíyî tíbê tã ònjí bê rî 'bá yî, nĩ fê kpá ngá tãndí ì'dî ãnî mvá yî drí. Ngã gô'dá ãmâ átá tíbê ùrú 'álâ rî â'dô íyíkâ fê'á lâ ãnî drí gãrã kô yã? Õzõ nĩ ãzì Línдрí Tãndí gólâkâ ì'dî rî, gólâ â'dô fê'á lâ kpá ãnî drí."

*Tã línдрí ònjí Sâtánã kâ rî 'bá yî tãsí
(Mátáyõ 12.22-30; Mârãkõ 3.20-27)*

¹⁴ Kãyì ãzâ sî rî, Yésũ êdê ãgô ãzâ trá ngá lâzé línдрí ònjí kâ 'ásî. Línдрí ònjí 'dî 'bã ãgô rî 'dî trá rílí cú ìtí ùlì átá ãkó ù'dú'dû ró. Gõ'dá êédê ãgô 'dî bê rî, ãgô 'dî rî trá gõ'dá tã átálé íyî tî sî tãndí ró òjílã drí árílí. Òjílã gólíyî ãgô 'dî ndrê 'bá Yésũ drí rĩrĩ êédêrê lâ 'á rî â'dô ìyî trá ndrĩ lâ-rõ-lârõ ró.

¹⁵ Gõ'dá òjílã ãzâ 'bá yî gã dó tã-drĩ lélé kî, mbârâkã gólâ Yésũ drí rĩzó òjílã êédélé ì'dî sî lâ 'dî, â'dó Ôvârí ngá lésî kô, òjílã gólâ mbârâkã fê 'bá Yésũ drí rĩzó òjílã êédélé nõ rĩ'á Sâtánã ì'dî, tãlã línдрí ònjí 'dî bê rĩ'á Sâtánã bê mbârâkã Sâtánã kâ zélé.

¹⁶ Òjílã ãzâ 'bá yî tã lélé ãkó rî, lë ìyî Yésũ rî ùjũlî kî nĩ rî, gólâ â'dô ngá âdó 'bá 'ì, 'dõvó gólâ ò'è drê kpá tã lâràkô ngũ gólíyî òndrê ró bê gólíyî ùnĩ ró bê kĩ'á nĩ rî, Ôvârí fê mbârâkã 'dî nĩ gólâ drí.

¹⁷ Gõ'dá Yésũ nĩ tã ìsũ-ìsũ ònjí òjílã 'dî 'bá yî kâ 'dî trá kî nĩ rî, gólíyî lë trá kòlõgbõ cãlé yî drí. Gólíyî lë â'dálâ kî, Ôvârí â'dó ì'dî kô íyî âjó 'bá rî. Gõ'dá Yésũ átã tã trá òjílã 'dî 'bá yî drí kî nĩ rî, "'Bãsurú gólâ tíbê lâfálé cã 'bá rĩ gõzó rílí rû

fũlĩ ãyĩ wõ 'ásĩ rĩ â' dõ rĩ' á fĩ trá zĩlĩ 'bãsurú ãlõ ró yã? 'Bã gólã rĩzõ lãwãlé 'á lã ãtũ wõsĩ cé ãzi-ãzi bê rĩ, â' dõ rĩ' á trá wõ ãlõ 'á 'bã-tĩ ãlõ ró yã?

18 Õzõ õjĩlã gólĩyĩ ãyĩ 'bã 'dõ Sãtãnã zélé rĩ õrĩ ãyĩ lãwãlé kãrã rĩ, kũmũ Sãtãnã kã â' dõ rĩ' á ãlõ rĩ ángõ tí yã? 'É'è, ícã rĩlí kõ. Rĩ' á pãtĩ rõ, Sãtãnã â' dõ wólé gã' á dõ mbãrãkã ãfêlé má drĩ. Nĩ ãsũ ãníkã bê rĩ, Sãtãnã fẽ mbãrãkã nĩ má drĩ rĩzõ lĩndrĩ õnjĩ ãbãbã kã lófõlé õjĩlã 'ásĩ 'dĩ. Õzõ ã' dõ ãtĩ rĩ, Sãtãnã â' dõ kpã mbãrãkã ãfẽ' á má drĩ rĩzõ lĩndrĩ õnjĩ gólãkã gólã rĩ úfú zélé 'dĩ 'bã yĩ ãzãzõ yã?

19 Gõ' dá nĩ ãsũ drẽ tã dã ãnĩ drĩ, tã gólã má drĩ 'è' á átalã ãnĩ drĩ nõ tãsĩ. Õzõ Sãtãnã ã' dõ ã' dũ mbãrãkã fẽ 'bã rõ má drĩ rĩ, gõ' dá ã' dũ fẽ ãyĩkã mbãrãkã ãnĩ drĩ- 'bã yĩ drĩ rĩzõ lĩndrĩ õnjĩ lófõlé õjĩlã 'ásĩ rĩ nĩ yã? Nĩ ãjĩ tã drẽ drĩ- 'bã 'dĩ 'bã yĩ tĩ, ã' dũ fẽ mbãrãkã 'dĩ gólĩyĩ drĩ nĩ yã? Drĩ- 'bã 'dĩ 'bã yĩ â' dõ átalã lã ãnĩ drĩ kĩ, Ôvãrĩ ãfẽ mbãrãkã nõ nĩ ãyĩ drĩ.

20 Gõ' dá mã rĩ gógó kpã rĩ' á mbãrãkã Ôvãrĩ ngã lãsĩ rĩ bê. Nĩ ndrẽ drẽ, gólã rĩ gógó tĩbẽ mbãrãkã 'bã rõ 'è 'bã ãnĩ pãlé rĩ, mã ã' dũ rĩ' á nõ. Ôvãrĩ ãjõ mã nĩ ãnĩ ãfĩ ícĩlí, mã ã' dũ tĩbẽ ãnĩ drĩ 'è' á rõlã rĩ.

21 “Sãtãnã rĩ' á õzõ ãgõ ãwãlãkã 'bã ãyĩkã rĩ 'bã ãyĩ mvã yĩ wõ ndrẽlé ndrẽndrẽ ãjũ sĩ rĩ kãtĩ.

22 Õzõ ãgõ ãzã kpã ãwãlãkã rõ mbãrãkã lã drĩ gólã rĩ lãvũlĩ gãrã rĩ ããnĩ kpã 'dãlé õmbã bê gólã drĩ rĩ, â' dõ gólã rĩ drõ' á cú 'bã 'ásĩ 'dĩyĩmvã gólãkã 'dĩ 'bã yĩ ãwũzõ ngbã ngã 'bã kã bê.

23 “Mã ãmbã ãnĩ ãfĩ ã' dũ nõ. Nĩ rĩ kõ õmbã Ôvãrĩ

yî lâfálé 'á Sātánã bê rî tēlé. Pătĩ ró, òmbã rî 'dĩ 'è'á âcálé. Òzõ nĩ ãàmú 'â má bê kpākã ãlô kô rî, nĩ lē gō'dá trá 'â ãmúlí ãjú-'bá-ãziyã Sātánã bê. ãnĩ drí âmã pãlé òjílã Ôvãrí kã è'bélé vō ãlô 'á òzõ kãbĩlíkĩ lókí 'bá drí kãbĩlíkĩ íyíkã è'béré kátí. Òzõ nĩ ò'è ìtí kô rî, nĩ lē gō'dá trá òjílã Ôvãrí kã lâpélé má rú sī vólé. Gō'dá 'dĩ 'ásĩ rí, Ôvãrí â'dô tâ átá'á kĩ nĩ rî, 'ãnĩ âmã ãjú-'bá-ãzi 'í.'

24 “Má lē trá tâ ãzã átálé ãnĩ drí nōngá líndrí ònjí 'bá tãsí. Òzõ líndrí ònjí Sātánã 'ásĩ 'dĩ ãâyê òjílã trá rî, drílã rĩzó nĩ'á lâmú bê élê nĩ'á òjílã ãzã 'bá yî ndálé, nĩzó rílí 'â lâ 'á. Òzõ ùúsú òjílã 'â ãzã kô drílã rĩzó 'á lâ rî, â'dô òjílã sísí 'dĩ nĩ'á, gō'dá drílã ãgōzó ó'dí.

25 Òzõ òjílã 'dĩ ãzã Líndrí Tãndí Ôvãrí kã íyí pĩpĩsílí 'á kô líndrí ònjí 'dĩ vō lâ 'á rî, líndrí ònjí 'dĩ òtírĩ ãgōô rî, â'dô gólã rî pĩpĩsílí ùúsú'á zãã tãkó ìtí íyí tē'á ngbángbã, òzõ jó gólã tötô ãküzó trá 'álã sī édélé ùmú drí rî kátí.

26 Gō'dá líndrí ònjí 'dĩ â'dô ãzi-ãzi è'bé'á dũũ ânĩzó rílí vō 'dĩ 'á, 'dĩ rî â'dô 'bã'á lâŋõ ró ãmbã lâvũlí sísí rî drĩ sī.”

27 Gō'dá Yésũ drē rĩ'á tâ ãdũkũ íyíkã átá'á ò'bí ãmbã rĩ 'bã ìtí 'dĩ 'bã yî drí rî, gō'dá òkó ãzã ò'bí 'dĩ 'bã yî lâfálé 'ásĩ, drílã trēzó úlí bê Yésũ drí kĩ nĩ rî, “Òkó ãzã gólã 'bã 'bã ânĩ ândrē ró nō, Ôvãrí fē ãyĩkō trá drílã lâvũlí kôô.”

28 Gō'dá Yésũ drí tâ átázó òkó 'dĩ drí nõtí, “Ôvãrí â'dô ãyĩkō fē'á lâvũlí kôô òjílã gólã rĩ 'bã úlí má drí átálé nō ârílí rî drí gō'dá kpá rō 'bã lâ rî drí.”

*Tã Yésũ drí gãzó dó tã lâràkô 'ële rí
(Mâtáyõ 12.38-42)*

²⁹ Gõ'dá nĩngá sī rī, õ'bí ãmbá 'dī 'bá yī trá âsī'á dīrī gbãâ Yésũ rú sī, õzõ õbēbēwá drí vó bērē gbãâ rī kâtí. Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó gólīyī drí kī nī rī, “Õjílã rī'á ãmbá tã lēlē ãkó. Gólīyī lē má drí tã lâràkô 'élé gólīyī līfī drī 'á. Má gã dó tã lâràkô 'élé gólīyī līfī drī 'á. Adũkũ lâ, gólīyī â'dô ãyī tã lâràkô ãzã ndrē'á cé ãlô, õzõ tã â'dã-â'dã kâtí, õzõ tã tībē Ôvârí drí 'élé Yónã drí rī kâtí.

³⁰ Tã Yónã kã rī rī'á nõtí. Akũ ró, ã'bī ạngĩ ãzã tē gólã trá nyé yī 'á. Gõ'dá Ôvârí drí ã'bī 'dī 'bãzó gólã rī lô'délé volé lédrē-lédrē ró. Gõ'dá õjílã gólīyī 'bãdrī Nínĩvē kã rī 'bá yī 'á rī ârī ãyī tã 'dī bē rī, gólīyī drí nĩzó lâ kī nī rī, Ôvârí âjô gólã nī ãyī ngálã. Gõ'dá tã ámakã rī rī'á nõtí, Ôvârí â'dô kpá ámã 'bã'á â'dolé lédrē-lédrē ró má drí 'bãzó 'bú 'álã rī vósī. Gõ'dá 'dĩ rī vósī rī, õjílã gólīyī rī 'bã ạngó 'á nõngã nõ 'bá yī rī â'dô ãyī nĩ'á lâ kī nī rī, Ôvârí âjô mã nĩ.

³¹⁻³² İzátú kâyī gólã Ôvârí drí tã-vó ãnĩ õjílã kã rī kĩzó rī 'á rī, õjílã gólīyī Nínĩvē kã rī â'dô 'bã'á kpá ãtī tĩ gã 'bã ró ícícíyá 'élé ãnĩ tībē tã ârī 'bã kô rī 'bá yī rú, tãlã õjílã gólīyī Nínĩvē kã rī 'bá yī ârī ãyī tã Yónã kã bē rī, drílīyī drī âdĩzó tã õnjĩ 'ásĩ.

“Gõ'dá kúmú ãzã kpá gólã võ jējē ãzã kã rī rī'á õkó 'i.* Gólã â'dô 'bã'á tólã kpá ãtī ícícíyá 'élé ãnĩ gólīyī tã lē 'bã kô rī 'bá yī rú. Gólã ãnĩ trá

* **11:31-32 11.31-32** Kúmú 'dī rī trá kúmú Sólõmõ rī lòmílí, gólã Sébã lésí. Sébã 'dī Sãwõdíyã ãgú 'álã. Nĩ zĩ tã gólãkã búkũ Kúmú kã ãlô rī 'á, kápĩtã mùdrĩ.

võ jējē 'ásī úlī tā nīnī kâ ârílí kúmú Sólōmō sílí sī. Gõ'dá mâ tībê âjólé úrú lésī rī â'dô 'bã'á gǎrǎ kúmú Sólōmō drī sī. Gõ'dá nī lēé úlī ámakâ ârílí kô. Ngbãângbânō, má rī tā Ôvârí kâ íc'í'á ânī drí, gõ'dá nī lēé kô ârílâ má tị sī.

³³ “Dõvó nī ârī drē, òjílã āzâ yû'dawá lǎsı í'ílí drī lâ âkólé límvo zélé. Òzō òjílã ñ'í lǎsı íngalé úrú rī, òjílã òtírí 'ēē filí jó íniríkúwá ró rī 'á rī, â'dô ndrē'á lâ tō. Úlī ámakâ rī iyíkâ òzō lǎsı í'ílí lǎpílí límvo zélé kô rī kâtí. Ícá té tā lârákô 'ezó í'dí rī kô.

³⁴ Võ í'í-í'í drí fızó bũúũ 'á lâ ngbángbá. Òzō ânī lǐfí ã'dô ngá lâzé ró rī, ngá í'í fí kô, â'dô 'bã'á íniríkúwá ró. Òzō nī ãârī úlī ámakâ kô rī, ânī nyé òzō lǐfí gólâ ngá lâzé ró rī kâtí.

³⁵⁻³⁶ Úlī ámakâ nõ â'dô 'bã'á òzō ngá í'í-í'í kâtí, ânī lǐfí òmbâ ânī rú, ânī drí úlī ámakâ trözó 'bãlé ânī pìpìsílí 'á tâlá úlī ámakâ nõ rī rílí võ í'ílí ânī pìpìsílí 'á, òzō võ í'í-í'í ngbángbá rī kâtí.”

Tã Yésũ drí tị ânyázó Pǎrúsı yí lâ'bí ìmbá 'bá rí 'bá yí bē rí

(Mātáyō 23.1-36; Mārākō 12.38-40)

³⁷ Gõ'dá 'dīl rī vósī rī, Pǎrúsı āzâ drí Yésũ rī zızó ânílí ngá nyälé yí bē. Gõ'dá Yésũ drí âcázó rílí vūdrí òzō lâ'bí gólíyíkâ rí tí. Drílã gōzó ítónälé ngá nyälé.

³⁸ Gõ'dá gólâ ñjı límvo tá kô íyí drí jızó bũúũ kúlúgúsú 'á, òzō lâ'bí Pǎrúsı kâ rí tí. Pǎrúsı 'dī trá lâró-lâró ró.

³⁹ Gõ'dá Yésũ drí tá âtázó Pǎrúsı 'dī drí kī nī rí, “Ânī ânī âzí-âzí yí bē gólíyí â'dó 'bá Pǎrúsı ró

rî 'bá yî, nî ârî drê. Nî rô lâ'bí ãníkâ trá tákányî. Nî jî ãníkâ cé ãní rúmva ĩ'dî, gô'dá ãní pîpîsîlî drî ãyíkâ rîzó ĩndî ró. Má átâ tâ 'dî tâlâ ãní ngá lôvó 'bá 'î, gô'dá nî â'dô kpá ôjílã gólîyî ĩzã 'bá ró rî yî 'bã'á âdî ãyíkâ fêlé ãní drî.

40-41 Ôzô nî ôjî cé límvo rú'ba ĩví lésî rî ĩ'dî rî, nî ĩsũ ãníkâ bê rî, 'alé lâ â'dô 'bã'á kpá ngbángbá yã? Nî jî ãní pîpîsîlî kpá, Ôvâri êêdê ró kpá ãní rú'ba ãní pîpîsîlî bê. Gô'dá ã'dô ĩtî rî, nî âyê ngá lôvó volé, âdî ãní líkítî 'á, ãní drî rî'á 'bãlã 'dî, nî fê ĩzã 'bá drî, ãní pîpîsîlî ã'dô ró bê ngbángbá.

42 “Ãní Pãrusî yî, lâŋô ángî â'dô ãní 'ê'á, tâlã nî rî trá tâ ônyíkô ãmbã lâ'bí ãníkâ rî 'bá yî kã vó lâ lôbêlé ĩndî-ĩndî, gô'dá tâ 'bã'bã tîbê Ôvâri kã rî âyézó vũdrî. Tã â'dã-â'dã lâ rî'á nôtî, nî câ ámvú ãníkâ âtúbî kã lâfálã mùdrî, gô'dá ãlô rî ãní drî fêzó lâ Ôvâri drî, gô'dá nî lée ôjílã gólîyî ĩzã ró rî 'bá yî vó lâ ndrêlé kô. 'Dũ rî, nî lée Ôvâri pîpîsîlî ãlô sî kô.

43 “Ãní Pãrusî nô 'bá yî, nî lè ãníkâ rîlî 'dó rî-vô ãmbã-ãmbã drî sîsî lésî ôjílã ágálé, ôzô nî ôtîrî nî jô tâ ârî kã rî 'alã rî, nî lè ôjílã ôfê ró ní-bê-yã ĩyî drî rîzó ĩyî ĩnĵîlî vó rú ê'bê kã 'dî 'á.

44 Ôjílã 'dî 'bá yî nŵî kô kî, ãní pîpîsîlî â'dô rî'á ĩndî ró.”

45 Gô'dá ágô ãzã rî 'bã lâ'bí ĩmbálé rî drî ngãzó tâ átálé Yésũ drî kî nî rî, “Ôzô ní ãâtã tâ trá ĩtî ôjílã gólîyî Pãrusî ró rî yî drî rî, 'dũ rî, ní rî kpá gólîyî rî 'bã lâ'bí ĩmbálé rî 'bã yî 'bã'á 'dásî 'êzó rú lâ ĩyî.”

46 Nĩngá sī, Yēsū drí tã âtázó ãgô 'dĩ drí kī, “Tã pãtĩ ró, òjílã gólĩyī lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yī, Ôvârí â'dô lãnḡ fē'á gólĩyī drí, tãlã lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yī rī ìyī tã ãzã 'bá yī lã'bí kã lópélé dũũ òjílã drí 'élé. Tã ònyíkô 'dĩ 'bá yī ndrĩ ê'bê rũ gō'dá trá dũũ gólĩyī òmbê kúkú 'á lãnḡ-lãnḡ ró, òzō ngá lãnḡ kâtí. Ānī gólĩyī lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yī rī ìyī ngá ê'bélé dũũ lãnḡ-lãnḡ ró òjílã drí nḡlĩ, gō'dá nĩ lēé gólĩyī pãlé nḡrĩ lã 'á gō'dá kpá kô.

47 “Nĩ rī ló'dé tãndí ó'dí bēlé vō ãzã 'bá yī 'ásī ngũngĩ vō gólĩyī tĩbê tã ãngũ 'bá Ôvârí kã rī 'bá yī ãvō lã 'bãzó rī 'á. Nĩ 'ê ìtĩ, tãlã òjílã òlôngô ró ãnī tã bē, gō'dá ãnī á'bíyá yī gã ìyī volé dó úlĩ tã ãngũ 'bá 'dĩ 'bá yī kã ãrĩlĩ, gōzó tã ãngũ 'bá yī fũlĩ volé.

48 Nĩ trõ ãnĩkã 'dĩ té ãnī á'bíyá yī lâràkô ì'dĩ.

49 Ôzō ãndrõ nô Ôvârí ãájô tã ãngũ 'bá ãzã rī, nĩ â'dô úlĩ gólãkã gã'á dó, gō'dá ãnī drí kpá gólã rī fũzó volé. Tã pãtĩ ró, Ôvârí kī, yī â'dô vōrã ájó'á tã ãngũ 'bá íyĩkã bē tã âtálé ãnī drí, ãnī rī gógó â'dô gólã rī drõ'á volé kpá gólã rī fũzó.

50 Ôvârí â'dô kpá ãnī ìzã'á volé. Ôvârí â'dô ícícíyá 'è'á ãnī rú, tãlã tã ãngũ 'bá yī ãnī drí fũlĩ ãmbá kó ìtõ vō ãngó kã rī 'á bũũ ìtũ ãndrõ nô 'á rī tãsĩ,

51 ìtõlé kó sīsĩ Ábēlē drĩ sī bũũ ãcálé ãzã rú bē Zēkãrĩyã rī rú, úfũ Zēkãrĩyã íyĩkã jó ángĩ Ôvârí kã rī 'á, ãnyĩ vō kōrõnyã zã kã lãgátĩ.* Ānī òjílã

* 11:51 11.51 Nĩ zĩ tã Zēkãrĩyã kã búkũ 2 Kúmú kã 'á, kápĩtã 24.

gólĩyĩ 'bã 'bá drě lédrě-lédrě ró rĩ, Ôvârí â'dô ãní izã'á kpá lâñõ fězó ãní drĩ tã ònjĩ 'dĩ tãsí.

⁵² “Ãní gólĩyĩ lâ'bí ìmbá 'bá ró 'dĩ ìyíkã òzõ òjílã gólĩyĩ 'bã 'bá gbákálã-fě, jó tĩlĩ-tĩ Ôvârí kã ìgbálákãzó ĩ'dĩ sĩ lâ rĩ kâtĩ. Gbákálã-fě ìyíkã òzõ tã ñĩñĩ gólã 'ězõ ãmã pãlé mbârãkã tã ònjĩ kã 'ásĩ rĩ kâtĩ. ãní lâ'bí ìmbá 'bá yĩ, ñĩ lěé kô ątĩ Ôvârí kã ñjĩlĩ òjílã drĩ fızó jó tĩlĩ-tĩ 'dĩ 'ásĩ. Ôvârí â'dô kpá gólĩyĩ pã'á, drĩlĩyĩ fızó, gõ'dá ãní rĩ gógó, ñĩ fĩ kô.”

⁵³ Gõ'dá Yésũ drĩ võ 'dĩ âyézó. Pãrúsĩ yĩ lâ'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ bē drĩ rĩzó tã âtálé 'álé âdrã sĩ Yésũ rú. Kãyĩ 'dĩ 'á rĩ, Yésũ gõ'dá trá zãã gólĩyĩ ąjú-'bã-ãzĩyã 'ĩ, gõ'dá gólĩyĩ rĩ trá Yésũ rĩ ìjĩlĩ tã ìjĩ-ìjĩ ãzã 'bã yĩ sĩ dũũ,

⁵⁴ tãlã Yésũ ąpũvĩ ró bē úlĩ ãzã 'bã yĩ 'á, gõ'dá yĩ ũrũ ró gólã bē úlĩ âfõ 'bã gólã sĩlĩ sĩ rĩ sĩ, ã'dô ró bē ìyĩ drĩ ícícíyã 'ězó gólã rú gólĩyĩ sĩsĩ-lésĩ rĩ drĩ, ã'dô ró bē gólã rĩ fũzó vólé.

12

¹ Kãyĩ vósĩ cé, õ'bí ãmbã ê'bē rũ trá zãã rĩ'á Yésũ rĩ vó bēlé. Òjílã trá dũũ. Gõ'dá Yésũ drĩ tã âtázó lâjõ'bã ìyíkã drĩ kĩ ñĩ rĩ, “Ãní ìfĩ õmbã ãní rú, ñĩ trõ tã Pãrúsĩ yĩ kã kô. Pãrúsĩ yĩ rĩ ìyíkã tã âtálé kôrô Ôvârí rĩ rõrõ tãsí, gõ'dá gólĩyĩ 'é ìyĩ tã lâ kô, gõ'dá gólĩyĩ rĩ rĩlĩ tã lâ'bí ìyíkã rĩ kã 'élé ĩ'dĩ, gólĩyĩ pĩpĩsĩlĩ sũ kô.

² Gõ'dá ìzátú rĩ, Ôvârí â'dô tã gólĩyĩ òjílã pĩpĩsĩlĩ 'á rĩ â'dá'á ãlô-ãlô ndrĩ.

³ Ícã kô òjílã ãlô ãní lâfálé 'ásĩ rĩ drĩ úlĩ ãyãyã ãní drĩ rĩ'á âtálã jó ìnĩrĩkúwã ró rĩ 'á rĩ lâpĩlĩ,

ãyãyã rî 'dĩ â'dô â'dó'á úlî ngbálá-ngbálá ró òjílã ndrĩ drí ârílí 'bũû."

Tã gólã òjílã ãzã rōzō kō cé Ôvârí rî rōzō ï'dĩ rî

(Mâtáyō 10.26-33)

⁴ "Nĩ ârî drẽ, nĩ rô òjílã gólã mbârâkã bê 'ẽ 'bá ãnî rú'bá ãnyákú fũlî rî kô.

⁵ Nĩ rô cé Ôvârí ï'dĩ, tãlã gólã ícã kpá ãnî 'bãlé drãlé, gõ'dá gólã ícã kpá ãnî 'bãlé vō gólã lãşî ãdũkũ âkó rî 'bá vélé rî 'á, tãlã tã ònjí ãníkã tãşî. Gólã ï'dĩ rî'á ãnî drí 'ẽ'á rōlã rî.

⁶ "Nĩ ârî drẽ, òzō nĩ ògî ãríwá mvá rî'á sōlã fê şılı dãdãwá 'dĩ 'bá yî ï'dĩ nyãlé lãfã fínyáwá şî rî, òjílã 'bãã lîfî drî lã kô. Gõ'dá ãríwá dãdãwá rî 'dĩ 'bá yî, Ôvârí nî gólîyî trá ãlô-ãlô ndrĩ.

⁷ Nĩ ndrê trá, Ôvârí lã òjílã drî-'bí 'dĩ trá ndrĩ ãlô-ãlô, 'bãã ãnî tã vîlî kô. Â'dô ïtî rî, nĩ 'è ùrî kô, tãlã Ôvârí lã ãnî trá kôrô lãvũlî ngã ònyíkō ndrĩ drî şî."

⁸ Yésũ kî nĩ rî, "Òzō nĩ ãã'dã tã gólã ãnî drí tã ámákã lãzō 'dĩ trá òjílã lîfî drî 'á rî, gõ'dá má â'dô kpá â'dá'á lã ámã átã rî lîfî drî 'á kî'á nĩ rî, ãnî nõ òjílã ámákã ï'dĩ. Gõ'dá mãlãyíkã Ôvârí kã â'dô ïyî kpá tã 'dĩ 'bá yî nî'á ndrĩ.

⁹ Òzō nĩ ògã dó 'délé má vó òjílã lîfî drî 'á ùrî drí şî rî, gõ'dá má â'dô vólé gã'á kpá dó ãnî â'dalé ámã átã drí mãlãyíkã íyíkã rî 'bã yî bê. Nĩ â'dó òjílã ámákã kô.

¹⁰ Nĩ ârî drẽ, má âtã tã ãzã gólîyî tîbê ámã gã 'bá dó rî 'bá yî drí, òzō gólîyî ò'è 'dásî mã tîbê âjólé ùrú lésî nõ rú rî, gõ'dá gólîyî drí Ôvârí rî

ijízó iyî áyéle tã ònjí iyíkã 'dĩ tãsí rî, Ôvârí â'dô gólíyî áyé'á. Òzõ nî àâtã kî nî rî, mbârákã ámákã nõ ã'dô iyíkã Sâtánã kã ì'dî, mbârákã ámákã rî ãâ'dó kô Líndrí Tãndí Ôvârí kã sî rî. Òzõ nî ìjî Ôvârí ãnî pãlé rî, Ôvârí ícã kô ãnî pãlé tã ònjí ãníkã 'ásî.

11 “Ãnî tîbê 'bã 'bã òjílã ámákã ró rî, nî ârî drê. Òzõ òjílã ãzã òfê ãnî drî-bã ícícíyã 'ézó ãnî rú, ãnî 'bãzó ádrélé òjílã ãmbã-ãmbã 'bãlé jó tã ârî kã rî 'á rî ágálé, ngã 'bô kúmú ágálé tã Ôvârí kã rî sî rî, nî 'ê ùrî kô,

12 Tãlá Líndrí Tãndí Ôvârí kã â'dô úlí tãndí 'bã'á ãnî sîlí átálé.”

Tã Yésũ drí átálé ãgô ngã-tî ãmbã kãkãrã cé ãngó 'á nõngã nõ

lê 'bã lâ ró rî tãsí

13 Ægô ãzã rî'á õ'bí ãmbã ìtí 'dĩ 'ásî, ãgô 'dĩ drí Yésũ rî ijízó nõtí kî nî rî, “Lîfî ícî 'bã, ní âtã tã ámã âdrúpî sîsî rî drí, gólã ãâfê drî-vó ámã átã kã rî ùrúkã lâ má drí â'dô lâ'bí ámákã rî vó ró, tãlá 'dĩ rî ngã ãdũkũ ámã átã drí 'élé rî ì'dî. Gõ'dã gólã lée tã 'dî 'élé kô.”

14 Yésũ jã tã-drî 'dĩ trá gólã drí kî nî rî, “Má â'dó mvã sîsî 'bãsúrú ãníkã rî 'á rî ì'dî kô tã ãníkã 'dĩ átálé yã?”

15 Yésũ âtã tã trá õ'bí ãmbã 'dĩ 'bã yî drí kî nî rî, “Nî 'bã ãnî lîfî ngã ãmbã dũû rî drî kô, tãlá rîrî ámákã ãngó nõ 'á rî â'dó kô ãnî drí 'bãzó ngã-tî bê ãmbã. Òzõ nî õ'bã ãnî lîfî ngã ãmbã dũû rî drî rî, nî â'dô 'ê'á lãtî vò úrú 'álã rî kã ìvîlí.

16 “Dõvó má âtâ drẽ í'dígówá ãzâ ãnî drí, nî ârî ró bê. ãgô ãzâ rĩ'á ámvú íyíkâ bê ãdrúgú lâ rĩ'á rõô. Gólâ trõ ãdrúgú trá ndrô 'dĩ 'á rõô.

17 Gólâ rî trá tâ ãsũlí nõtí kî nî rî, 'Mâ ẽró ángí ãkó má drí ãdrúgú 'bãzó 'á lâ.

18 Â'dô bê trá ítí rî, má lẽ trá ẽró gólâ ãkú rî úfúlí volé ó'dí lâ 'dĩzó ã'dí võ lâ 'á ángí ró, má drí ãdrúgú ámakâ ãmbá 'dĩ 'bãzó ndrĩ 'á lâ ngá õnyíkõ bê ndrĩ,

19 tâlá ndrô ãzâ rĩ 'bá ágõlé nã sî rî, má ã'dô ró bê ngá nyãnyã bê dũû, gõ'dá má lëé gõ'dá ámvú ãzâ 'wãlé kô, tâlá má rî ró tãkó ítí cé ngá nyãlé ã'dí ãyíkõ sî.'

20 Gõ'dá Ôvârí drí tâ âtázó ãgô 'dĩ drí kî nî rî, 'Ánî drĩ yû. Gõ'dá ngácî ãndrô nô sî, má â'dô fê ánikâ ñõ'á. Ní â'dô ngá ánikâ ãmbá 'dĩ 'bá yî áyé'á ã'dí drí yã?' Ì'dí 'dĩ.”

21 Gõ'dá Yésũ kî, “Í'dígówá má drí âtálé 'dĩ rĩ'á õjílã gólíyî ãyîngá lë 'bá 'bãlé ngá bê ãmbá ãngó nõ 'á rî 'bá yî drí. Õzõ ã'dô trá ítí rî, tândí ró ãmâ drí tâ Ôvârí kâ rî 'ẽzó ã'dí ãngó nõ 'á, tâlá ãzã õzó ãmâ 'ẽê kô ãzátú.”

22 Gõ'dá Yésũ drí tâ âtázó lãjõ'bá íyíkâ rî 'bá yî drí kî nî rî, “Má âtâ ã'dí ãnî drí nõ, nî lô'bê ãfí kô ngá nyãnyã ãngó nõ kâ tãsî, ítá sôsõ, ãyíkõ ãngó nõ kâ rî bê. Ícâ ãnî drí rĩ'á Ôvârí rî tâ lóngólé ã'dí.

23 Nî õrî cé tâ ãsũlí ngá-tî ãmbá tãsî rî, Ôvârí 'bãã ãnî rúmva áso-áso ró kô.

24 Nî ndrê drẽ gbõ tâ â'dâ-â'dâ lâ ãrívã tãsî, gólíyî cú ítí ámvú ãkó kpá ẽró ãkó ãngó 'á nõngá,

gõ'dá Ôvârí rî ngá nyãnyã fêlé nĩ gólĩyĩ drí kâyî vósĩ cé. Ngã gõ'dá ãnĩ rî gógó òjílã mvá ró, Ôvârí drí lèlé kôro ãríwá drĩ sĩ rî.

25 Òzõ nĩ òrĩ lĩfĩ lò'bélé lò'bê rî, â'dô Ôvârí rî 'bã'á fí trá kâyî ãníkã lôpélélê ățĩ 'álã yã?

26 Òzõ ã'dô ìtĩ kô rî, tãlã ã'dô 'ì ãnĩ drí rĩzó lĩfĩ lò'bélé ìtĩ yã?

27 “Nĩ ndrê drê gbõ fê fõo òmã 'álã rî, rĩ'á sũsũ ró, lâràkô lâ ìyĩ 'dó ngĩngĩ. Gólĩyĩ 'é lôsĩ fãfã sĩ ítã lôfõzó ìyĩ drí kô. Kúmú ąngĩ rú bê Sólõmõ rî, gólã rî trá ítã tãndĩ sũsũ ró rî bê. Gõ'dá ítã gólã fê fõo kã rî sũ ìyĩkã lãvũlĩ gãrã.

28 Gõ'dá fê fõo 'dĩ 'bã yĩ rî ìyĩkã cé kâyî dãwã sĩ ìtĩ, gõ'dá drĩlĩyĩ vëzó òmã bê ndrĩ vólé. Òzõ Ôvârí òfê ìyĩkã ítã tãndĩ fê fõo yĩ drí òmã 'álã vélé vólé rî, fêê ìyĩkã ngá ãnĩ drí rî kô yã? Nĩ lée tã-drĩ kĩ'á nĩ rî Ôvârí rĩ'á ãnĩ vó ndrê'á rî kô tãlã ã'dô 'ì yã?

29 Nĩ ìsũ tã kô kâyî vósĩ cé tã tãndĩ ãngó nõ kã tãsi, òzõ ngá mvũmvũ kãtĩ ngá nyãnyã bê rî tãsi, gõ'dá nĩ lò'bê lĩfĩ kpá kô.

30 Òjílã gólĩyĩ tĩbê Ôvârí rî rõ 'bã kô rî, gólĩyĩ rî ngá 'dĩ 'bã yĩ lèlé zãã nĩ. Nĩ 'é ùrĩ kô, tãlã ãnĩ átã úrú 'álã rî nĩ ngá gólĩyĩ ìcã 'bã ãnĩ drí rî trá.

31 Nĩ 'bã Ôvârí rî lĩfĩ òwã tõwã tã rõrõ ãníkã gólã drí rî sĩ. Ìtĩ gólã ã'dô ãnĩ vó ndrê'á ngá gólĩyĩ 'é 'bã ìcãlê ãnĩ drí rî fëzó ãnĩ drí.

32 “Ãnĩ lãjõ'bã ámãkã rĩ'á cé dãwã ìtĩ gõ'dá ãnĩ tã 'dê má drí tákányĩ. Nĩ 'é ùrĩ kô, tãlã ãnĩ átã tĩbê Ôvârí rî ã'dô ãnĩ 'bã'á ãnĩ rú'bã drí ãsózó kôro úrú 'álã.

³³ Õzõ nĩ ò'bã ngá ãmbá ãníkâ 'dĩ 'bá yí gĩlí vólé òjílã ìzã 'bá rĩ pãzó ì'dí sĩ lâ rĩ, nĩ â'dô ngá tãndí ùsú'á trá Ôvârí ngálâ. Ûgú ùgũú ngá tãndí gólâ Ôvârí drí fêlé trá ãní drí 'dĩ kô, gô'dá ìzãã rû kpá kô, â'dô rĩ'á ãdũkũ ãkó zãã ãníkâ ró.

³⁴ Õzõ ngá tãndí ãníkâ òlâpì rû ãngó 'á nõngá rĩ, nĩ lě rĩlí zãã ngá tãndí 'dĩ lãgátí. Õzõ ngá tãndí ãníkâ òlâpì rû ùrú 'álâ Ôvârí bê rĩ, nĩ lě rĩlí kpá Ôvârí bê lãgátí lâ.

Tã Yésũ drí átálé úlì mǎnĩgõ sĩ lǎjó'bá íyíkâ rí yí drí

íyí êdézó njǎã âgõ-âgõ íyíkâ tǎsĩ rí

³⁵⁻³⁶ “Ání lǎjó'bá ámakâ rí 'bá yí, nĩ rí ìtú vósí cé njǎã ámâ âgõ-âgõ tǎlé, tǎlá nĩ nĩ kâyí ámakâ âgõzó rí kô. Nĩ rí njǎã vò tǎlé, òzõ rû ì'bũ 'bá drí rĩrĩ njǎã íyí lípì rí tǎlé âgólé ngácì sĩ 'bã 'á kǎramǎ vósí rí kátí, tǎlá yí òrĩ ró bê lĩfì ngbâ áfì njĩlí íyí lípì drí.

³⁷ Õzõ lípì lâ ùúsú gólâ rĩ'á njǎã rí, gólâ ã'dô ró bê ãyĩkõ sĩ. Gô'dá lípì lâ â'dô gólâ rí 'bã'á rĩlí vũdrí tǎrǎbízã lãgátí, gô'dá gólâ rí lípì â'dô nyásá trõ'á fêlé gólâ drí nyálé. Gô'dá òzõ má ãní lípì ró rí ããgõ ãngó nõ 'á ãní ùsúlì njǎã ámâ tǎrē 'á rí, má â'dô â'dó'á kpá ãyĩkõ ró. Kâyí 'dĩ 'á rí, má â'dô ãní 'bã'á rĩlí vũdrí tǎrǎbízã ámakâ lãgátí ùrú 'álâ.

³⁸ Rú ì'bũ 'bá nĩ kô ngátá 'bò lípì lâ â'dô áká'á lǎnjátúlì bê ngátá 'bò ngácì ító 'á yã rí. Õzõ ùúsú rû ì'bũ 'bá íyíkâ zãã lĩfì ngbâ rí, gólâ â'dô 'bã'á ãyĩkõ ró.

39-40 'Dõvó ã'dô ìtí rí, nĩ rí njãã ámâ âgõ-âgõ tēlé, tãlá âgõ-âgõ ámákâ únĩĩ ìtú lá kô. Òzõ âgõ-âgõ ámákâ rí ã'dô kpálé jējě ró rí, nĩ ã'dô njãã. ãnĩ ìfĩ òmbâ ãnĩ rú, nĩ ã'dô kô òzõ òjílã ùgú drí ngá gólákâ ùgũlĩ rí tí. Tãlá gólâ nĩĩ kô kĩ, ùgú ã'dô ãnĩ'á filí yí drí jó 'á ngá ùgũlĩ. Òzõ tí gólâ òró nĩlá nĩnĩ rí, gólâ ã'dô rĩ'á njãã ùgú 'dĩ tēlé."

41 Nĩngá sĩ rí, Pétērõ drí tã âtázó Yésũ drí kĩ nĩ rí, "Kúmú ámákâ, ní rí tã 'dĩ âtálé 'dĩ ãmâ lãjó'bá áníkâ ró rí yí drí, ngá 'bô òjílã drí ndrĩ yã?"

42 Gõ'dá Kúmú Yésũ lôgõ tã-drĩ 'dĩ trá Pétērõ drí kĩ, "Má âtã tã 'dĩ tã lē 'bá ámákâ rí yí drí ndrĩ. ãnĩ lãjó'bá ámákâ rí ãnĩ ìfĩ òmbâ ãnĩ rú, nĩ ã'dô ró rú ì'bũ 'bá tãndí ró. Ìtí rí, rú ì'bũ 'bá gólâ ã'dó 'bá drĩ-'bá ngá vó ndrē 'bá ró drĩ lõmbâ bê rí, rí íyíkã ã'dô 'èlé ì'dĩ yã? Gólâ ì'dĩ túbê lĩpĩ lá drí 'bãlé ã'dólé rú ì'bũ 'bá ãzí drĩ ndrĩ drĩ-'bá ró rí. Gólâ rí rĩ'á ngá nyãnyã gólĩyíkã êdélé.

43-44 Gõ'dá lĩpĩ lá òtírĩ âgõõ ãcĩ 'ásĩ rí, rú ì'bũ 'bá gólákâ 'dĩ 'è ngá 'è'è gólákâ trá ndrĩ tãndí ró. Gõ'dá lĩpĩ lá drí ã'dózó gólâ rí tã lõngõ-lõngõ bê, gõ'dá drílã ã'dózó ãyĩkõ ró, gõ'dá kpá gólâ rí 'bãlé ngá 'è'è íyíkã vó lá ndrēlé ndrĩ, tãlá gólâ ì'dĩ drĩ-'bá tãndí 'ì.

45 "Gõ'dá rú ì'bũ 'bá drĩ-'bá ró 'dĩ òkĩ íyí lĩpĩ ãácá drē âgõlé 'wãã ãcĩ 'ásĩ kô, gólâ drí rĩzó rú ì'bũ 'bá ãzí gólâ bê nĩngá 'dĩ 'bá yí cãlé, gõ'dá kpá rĩ'á ngá lĩpĩ lá kã ìzãlé, gõ'dá gbõ rĩ'á ngá nyãlé ì'dĩ, òdrá yí mvũlĩ ì'dĩ rõõ, òdrá drí rĩzó cĩlá rí.

46 Gõ'dá nĩngá sĩ rí, lĩpĩ lá ã'dô âgõ'á nyĩ rò, gólâ rí ùsúlĩ tã ányã rí 'bá yí 'èrē lá 'á. Gõ'dá lĩpĩ

lâ 'dĩ â'dô 'ê'á gólâ rî câlé, gô'dá kpá trölê 'bãlé gǎnimã 'á, tãlâ gólâ â'dó drĩ-'bá tãndí 'i kô. Gólâ rî rú â'dó kpá kô lóngô-lóngô ró.

47 “Rû ì'bũ 'bá tîbê tã lípî lâ kâ nĩ 'bá trá gô'dá drílâ rözó lâ kô rî, lípî lâ â'dô lâñõ fê'á drílâ kôrô.

48 Gô'dá rû ì'bũ 'bá tîbê tã lípî lâ kâ nĩ 'bá kô gô'dá drílâ âvîzó 'á lâ sî rî, â'dô kpá lâñõ fê'á drílâ cé fínyáwá ítí. Æní lâjô'bá ámakâ rî 'bá yî, má îcî ãní trá tã ãmbá sî tã 'dî 'bá yî ãní drí gólîyî rölê gô'dá kpá ãní drí tã 'dî 'bá yî ìmbálê òjílã drí 'bũ.

49-50 “Ægô-ægô ámakâ ãngó 'á nongá rî â'dô lâñõ Ôvârí kâ 'bã'á ãngó drî. Lãñõ Ôvârí kâ 'dĩ â'dô â'dó'á òzõ ngbîlîrî lãsî kâ rî tí. Ngbîlîrî rî gógó 'dĩ â'dô kpá ámã zã'á. Tã 'dî rî trá zãã ngíyá má drî tã 'dî ò'ê rû gbõ 'wãã.

51 Nĩ ìsũ ãníkâ bê rî, má ãní ãngó nõ êdélê yã? 'É'ê, òjílã â'dô ìyî lâfálê cã'á ãzí-ãzí rú sî ámã tãsî.

52 'Bã-tî ãlô nôtí nõ 'á rî, òjílã ãzã 'bá yî â'dô 'dê'á má vó, gô'dá ãzã 'bá yî â'dô ámã gã'á.

53 Æzã 'bá yî átá lâ yî â'dô ámã lê'á, gô'dá mvá lâ yî lëé ìyíkâ mâ kô. Òzõ mvázî yî òlê mâ nî rî, gô'dá ádrá yî lëé mâ kô. Nĩ ìsũ drê tã ítí 'dĩ 'bá yî dódó ãní drî.”

Tã Yésũ drí drî-mbílí sözó òjílã lîfî tãlâ ìyî êdézó njãã

ægô-ægô ìyíkâ ãngó 'á nongá rî tãsî rî

54 “Æní òjílã ndrî nî ârî drê, òzõ nî òndrê mbãrãsãsã mükükü trá ãní'á röö ómvóre lésî rî, nî nî trá kí nî rî, ôzê bí ãní'á 'dîlî.

⁵⁵ Gõ'dá kpá ìtí, òzõ nĩ òndrê fê bí òmã bê trá lâwá'á rí, nĩ nĩ trá kĩ nĩ rí, mílí trá ànyí àcá'á.

⁵⁶ Nĩ kĩ, nĩ rí ìyí rí'á tã nĩnĩ bê mílí tāsĩ kpá òzê ìmvú tāsĩ rí, ngã gõ'dá ã'dô tã 'ì, nĩ à'dó kò tã nĩnĩ bê tã Ôvârí kâ tāsĩ yã?

⁵⁷⁻⁵⁸ “Nĩ àrì drê, òzõ nĩ òtrõ lãfâ òjílã àzâ drígá sĩ rí, gólá àkĩ'á nĩ rí, nĩ àfê 'wãâ'wã yí òzó ànĩ àjì tã-vó kĩ kâ 'á kò.

⁵⁹ Gõ'dá óó'bã ànĩ trá gãnímã 'á rí, nĩ àfóó tãkó ìtí kò, nĩ à'dô té lãfâ fê'á zãlò gòzó ànĩ lófólé. Gõ'dá Ôvârí 'è ícícíyá trá ànĩ rú, tãlã nĩ lée gólá rí rólé kò. ã'dô ìtí rí, nĩ ndã lätì 'wãâ'wã ànĩ drí ànĩ pázó, tãlã kàyì 'èzó lànõ fèlé ànĩ drí rí trá àcá'á ànyí.”

13

Tã òjílã gólíyí rĩ 'bá drãlé nyũ ró rí tāsĩ rí

¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rí, òjílã àzâ 'bá yí àcã ìyí trá tã tábê àmbá rú 'è 'bá Yèròsãlémã 'alã nã tã lá àtálé. Òjílã 'dì 'bá yí àtã ìyí tã trá kĩ nĩ rí, “Kúmú Pílátõ ùfú àgò àzã 'bá yí trá Gãlíláyã lésĩ. Pílátõ fú gólíyí drílíyí rĩrĩ ngá fêfê fèlé jó àngí Ôvârí kâ 'á rí 'á. 'Dĩ rí'á tã pätĩ 'ì gólíyí òjílã ònjí 'ì yã?”

² Yèsũ àtã trá kĩ nĩ rí, “Nĩ ìsũ ànìkã bê rí, Ôvârí 'bã òjílã 'dì 'bá yí Pílátõ ùfú ró, tãlã gólíyí òjílã ònjí 'ì yã? Gólíyí rí'á òjílã ònjí 'ì lãvũlì gãrã òjílã àzì Gãlíláyã lé 'bá ró rí yí drĩ sĩ yã?

³ Ôvârí fú gólíyí vólé 'dĩ kĩ'á nĩ rí gólíyí òjílã ònjí 'ì rí kò. 'Dĩ rí à'dó tã ífí lâ ì'dì kò, gõ'dá à'dó ìyíkã 'bã'á tã pätĩ ró, Ôvârí à'dô tã-vó gólíyíkã

kĩ'á òjílã àmbá nõ 'bá yí bê ndrĩ gòzó lãnõ fêlé gólĩyĩ drí. Gõ'dá nĩ àdĩ drĩ tã ònjí àníkã 'ásĩ.

⁴ Nĩ nũ tã túbê òjílã gólĩyĩ àmbá drã 'bá mùdrĩ-drĩ-lâ-ngâ-njĩ-drĩ-lâ-nâ jó bèle tōrōngōlō Sílómã 'á rĩ drí pĩzó drĩ lâ yĩ gólĩyĩ úfúlĩ ndrĩ rĩ kô yã? Nĩ ìsũ àníkã bê rĩ, Ôvãrí 'bã gólĩyĩ ìyíkã kó drãlé ìtí, tãlã gólĩyĩ òjílã ònjí 'ì lãvũlĩ gãrã àzĩ-àzĩ drĩ sĩ yã?

⁵ 'É'ě, nĩ àrĩ drě, òzõ nĩ àadĩ drĩ tã ònjí 'ásĩ kô rĩ, Ôvãrí à'dô ànĩ ìzã'á."

Tã tã Yésũ drí àtálé úlĩ mǎnĩgõ ró, tã Ôvãrí drí lãnõ ìkízó,

tãlã òjílã àadĩ ró drĩ bê rĩ tãsĩ

⁶ Gõ'dá Yésũ àtã úlĩ mǎnĩgõ àzã trá nõtí kĩ nĩ rĩ, "Àgõ àzã ì'dĩ kǎnágõwá trá yí drí àmvú 'á. Fê 'dĩ rĩ trá ndrõ àmbá sĩ 'wá kô.

⁷ Nĩngá sĩ rĩ, gólã lě trá fê 'dĩ gǎlé vólé, tãlã rĩ trá võ àmvú 'á 'dĩ lôgálé tãkó.

⁸ Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, àzĩ-àzĩ lâ àzã drí tã àtázó drílã kĩ nĩ rĩ, 'Ní àyè drě ndrõ àlõ sĩ, òzõ õ'wã kpá kô rĩ, ní gõ ró gǎlã vólé. Ní 'wã lǎgátĩ lâ ngbá dírĩ, ní njõ ró tõtõ ìdíkõ 'dĩ ndrĩ òmvóre lâ 'á,

⁹ ngãtã à'dô 'wãã yã rĩ, òzõ õ'wã kpá kô rĩ, ní gõ ró gǎlã vólé.' "

Tã Yésũ drí òkó àzã èdézó kãyĩ rãtãã kã sĩ ànyĩ fězó àjú-'bã-àzĩ

lã yĩ drí rĩ

¹⁰ Kãyĩ rãtãã kã àzã sĩ rĩ, Yésũ rĩ'á tã Ôvãrí kã ìmbá'á jó tã àrĩ kã 'á.

11 Õkó ãzâ rĩ'á tólâ ngá lâzé ãnyâ-fã kâ bê. ãnyâ-fã âdĩ òkó 'dĩ trá ngbãâ kúgú'dúwá ìtí, ìjõó yí kô ndrô lâ mùdrí-drĩ-lâ-ngâ-njĩ-drĩ-lâ-nâ.

12 Yésũ ndrê òkó 'dĩ bê rí, gólâ kí nĩ rí, “Íyá, ngbãângbânõ rí, ngá lâzé ániká 'dĩ ndê rú trá.”

13 Drílâ gōzó íyí drí 'bãlé òkó 'dĩ drĩ. Kôró ngá lâzé 'dĩ drí rú ndězó. Õkó 'dĩ drí rú ìjõzó mbĩmbĩ, té õzõ íyíkã ãkũ rí tí. Õkó 'dĩ drí gōzó Ôvârí rí lùyílí ãmbá íyí êdê-êdê 'dĩ tãsí.

14 Gõ'dá ãgõ gólâ ãmbá sísí-lésí jó tã ârí kâ 'dĩ 'á rí, gólâ trá õmbã ró, tãlá Yésũ êdê òkó 'dĩ trá kâyí rãtãã 'ézó 'dĩ sí. ãgõ gólâ ãmbá sísí-lésí 'dĩ drí tã átázó òjílã drí kí nĩ rí, “Kâyí rĩ'á ãmã drí ngá 'ézó 'á lâ njĩ-kázíyá. Nĩ ânĩ kâyí 'dĩ 'bá yí 'á êédê ró ânĩ, â'dó kô kâyí rãtãã kâ sí.”

15 Kúmú Yésũ lôgõ tâ-drĩ trá ãgõ ãmbá sísí-lésí 'dĩ drí kí nĩ rí, “Ãnĩ ákpúrukã 'í, ânĩ 'dĩ 'bá yí ndrĩ, õzõ òjílã ãlô ã'dô ìndrĩ íyíkã bê ngãtã kábĩlíkĩ íyíkã bê yã rí, ìnjílã ìmvũ fëzó drílã mvũlí kâyí rãtãã kâ 'dĩ 'á kô yã?”

16 Gõ'dá òkó nõ rĩ'á òjílã ánikã ì'dí, gólâ rĩ'á ngá lâzé bê. Sâtãnã õmbê trá âdĩ-âdĩ ró ndrô ãmbá sí, ícã kô gólâ rí ìnjízó kâyí rãtãã kâ 'dĩ 'á yã?”

17 Gõ'dá nĩngá sí rí, tâ-drĩ lôgõ-lôgõ Yésũ kâ 'dĩ 'ê íyí ãjú-'bá-ãzí yí trá 'dó 'bãlé ãnyĩ ró tâ gólâ drí átálé 'dĩ 'á. Gõ'dá òjílã ùrũkã ãzâ 'bá yí rĩ'á ìyí ãyĩkõ ãmbá sí tã tãndí ángí Yésũ drí 'élé 'dĩ 'á.

Tã Yésũ drí átálé úlí mǎnĩgõ sí ándâlá rĩ, òjílã Ôvârí kâ rĩrĩ lâ ãngó 'á nõngá rí tãsí rí

18-19 Gõ'dá Yésũ kĩ nĩ rĩ, “Õjílã gólĩyĩ úlĩ Ôvârí kã rĩ ârí 'bá rĩ 'bá yĩ rĩ'á òzõ lí'bá ífí kâtí. Nĩ ndrê lí'bá ífí cé fínyáwá ítí, drílã ngãzó âfõlé mbãlé fê ángĩ ró gárá bê düû tǒrǒngǒlǒ úrũ. Áríwá drí rĩzó 'dêlé drĩ lâ kpá 'bã 'dĩzó drĩ lâ 'á. Õjílã gólĩyĩ cé dãwá úlĩ ámakã ârí 'bá rĩ â'dô ãyíkã 'bã'á ítí düû.

20-21 “Õjílã Ôvârí kã kpá rĩ'á òzõ ãkú kâtí. Õkó ãzã â'dô ãkú dã'á cé fínyáwá ítí õdrã 'á, drílã lâ'búzó ndrĩ 'á lâ sĩ.”

*Tã gólã fĩfĩ kũmũ Ôvârí kã 'á úrũ 'álã rĩ rĩ'á
âmbã-âmbã ró*

rĩ tãsí

(Mátáyõ 7.13-14, 21-23)

22 Yésũ òtírĩ rĩ nĩlí lâmúlĩ Yērõsãlémã 'álã rĩ, gólã rĩ trá âdrélé 'bãdrĩ mvã õnyíkõ ãzã 'bá yĩ 'ásĩ õjílã lífĩ ící bê.

23 Ágõ ãzã ãjĩ gólã trá kĩ nĩ rĩ, “Lĩfĩ ící 'bã, áã'dô cé õjílã ùrũkã pã'á ã'dĩ filí úrũ 'álã yã?”

24 Yésũ lôgõ tã trá gólã drí kĩ nĩ rĩ, “Õjílã ãzã nĩĩ kô kĩ'á nĩ rĩ, õjílã bê tãşĩ 'ẽ'á cãlé 'bãdrĩ Ôvârí kã rĩ 'álã. Gõ'dá ãnĩ, nĩ sõ fãfã nĩ câ ró bê, tãlã õjílã ãmbã ãsũ ãyíkã kĩ, ãã'dô tã fínyáwá 'ĩ cãzó kũmũ Ôvârí kã 'á. Gõ'dá Ôvârí â'dô õjílã 'dĩ 'bá yĩ lôgã'á dó cãlé, tãlã gólĩyĩ rĩ ãyĩ Ôvârí rĩ tãlé pĩpĩsĩlí ãlõ sĩ kô.

25 Ôvârí rĩ'á òzõ jó lípĩ kâtí. Õjílã ãmbã â'dô újũ'á lâ filí, gõ'dã kãyĩ ndẽ rũ bê rĩ, Ôvârí drí ãyĩngã ngãzó áťĩ â'bãlé kpããkũ. Õzõ ní ã'dô zãã rĩ'á jó tĩlí-tĩ 'á rĩ, ícã gõ'dã ní drí fĩzó kô. Gõ'dã ní

âkĩ'á nĩ rĩ, 'Ôvârí, ní nǎĩ áṭĩ má drí.' Ôvârí âkĩ'á nĩ rĩ, 'Má nǎĩ nĩ kô. Má nǎĩ vō ní drí ânĩzó rĩ kpá kô.'

26 Õzō ní ãâtâ gbō lé kĩ nĩ rĩ, 'Nĩ rĩ trá fĩ nĩ ámâ Ìfì Ìcílí tã áníkâ sǐ jǎribã ámákâ rĩ 'álâ rĩ. Má rĩ trá kpá ngá nyǎlé ãní bê' rĩ.

27 Ôvârí âkĩ'á nĩ rĩ kpá, 'Má nǎĩ vō ní drí ânĩzó rĩ kpá kô. Nĩ nĩ nǎngá sǐ volé. Má nǎĩ nĩ kô, ní òjílã ònjí 'í.'

28 Gõ'dá ní drí â'dô rĩ'á ãwó ngōlé ãmbá, tã ìsũ-ìsũ bê gõ'dá kpá ìzã drí rĩzó ání 'èlè ãdũkũ ákó. Nĩ â'dô Æbārâyámã yĩ ndrẽ'á Ìsákã bê Yãkóbã yĩ bê rĩ'á ìyĩ jó tãndí nã 'álâ tã ãngũ 'bá Ôvârí kã yĩ bê, gõ'dá nĩ rĩ gógó Ôvârí ìkĩ nĩ trá ãkpã jó tǐlǐ-tǐ 'á fĩ ákó yĩ ngálâ.

29 "Tã pǎṭṭĩ ró, Ôvârí â'dô òjílã ãzĩ'á òrĩ ãmbá 'bãdrĩ 'á nō 'bá yĩ 'ásĩ ómvórẽ lésĩ, kpá ìtú drí firĩ lésĩ 'dó ndrĩ ânĩlí rĩlí ngá nyǎlé yĩ bê jó 'álâ.

30 Â'dô 'bã'á ìtí ìzátú rĩ, gólĩyĩ tíbê kĩ 'bá nĩ rĩ ìyĩ ìyĩkã òjílã volé áyábálá ró rĩ ì'dĩ rĩ, Ôvârí â'dô gólĩyĩ trõ'á lãvũlĩ 'bãlé sísí òjílã 'bãsurú ìyĩkã kã rĩ ró. Gõ'dá â'dô 'bã'á kpá ìtí ãní tíbê ìyĩ 'bã 'bá sísí rĩ, â'dô ìyĩkã 'bã'á òjílã ãdũkũ ró. Nĩ fĩ kô 'bãdrĩ Ôvârí kã rĩ 'álâ."

31 Gõ'dá kôró Pãrúsĩ ãzã 'bá yĩ drí ácázó Yésũ ngálâ tã átálé mbârãkã sǐ gólã drí kĩ nĩ rĩ, "Yésũ, ní ngá nĩlí nǎngá sǐ volé, tãlã Êródẽ lã trá ání fũlĩ."

32 Yésũ lôgō tã-drĩ trá Pãrúsĩ 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Nĩ êgbê mã lé rĩ, mã 'é ùrĩ kô ãlólã. Êródẽ â'dô òzō òtógôwá kãtí. Nĩ nĩ tã átálé òtógôwá

'dĩ, Ęródě drí kĩ, má drě zãâ ngá ámákâ 'ě'á õjĩlã gólĩyĩ líndrí õnjĩ bê rĩ 'bá yĩ kpá gólĩyĩ ngá lãzé bê rĩ 'bá yĩ êdé bê.

³³ Kãyĩ ámákâ má drí ngá ámákâ ndězó rĩ ácá drě kô. Ęródě â'dó ĩ'dĩ 'ě 'bá ámâ fũlí rĩ kô, tãlã má rĩ'á tã ângũ 'bá 'ĩ, má â'dô drã'á Yěrõsãlémã 'álã, tãlã 'dĩ rĩ võ gólã õjĩlã tã ângũ 'bá drí drãzó 'á lâ rĩ ĩ'dĩ.

³⁴ “Á! Ānĩ õjĩlã Yěrõsãlémã lé 'bá yĩ, nĩ fũ tã ângũ 'bá yĩ gólã Ôvãrí ngá lésĩ nô nĩ. Nĩ lùvũ võrã 'bá Ôvãrí kã rĩ 'bá yĩ nĩ kúnĩ mvá sĩ. Má lě ámâ drĩ 'bãlé ãnĩ rú sĩ ãnĩ âmvózó kũrú-kũrú õzõ 'ậ'ú ândrê drí vũrĩ íyĩ úfú 'bãlé mvá lâ yĩ drĩ sĩ kũrú-kũrú rĩ kátĩ rĩ, gõ'dá nĩ gã volé dó.

³⁵ Ngbãângbãno rĩ, áâ'dô jãrĩbã ãnĩkã 'dĩ ĩzã'á volé. Nĩ ndrê má kô zãâ, té kãyĩ ĩzátú ãnĩ drí ámâ lùyízó má drí rĩrĩ âgõlé Ôvãrí ngá lésĩ rĩ 'á.”

14

Tã Yésũ drí ãgõ ãzã kũzĩkũ bê rĩ êdézó kãyĩ rãtãã 'ě kã 'á rĩzó Pãrúsĩ yĩ tĩ ânyálé rĩ

¹ Kãyĩ ãzã rãtãã kã sĩ rĩ, Pãrúsĩ ãzã gólã ãmbá ró rĩ, ậzĩ Yésũ trá ãnĩlí ngá nyãlé yĩ bê. Gõ'dá Pãrúsĩ 'dĩ ázĩ-ázĩ lâ yĩ ãzã 'bá yĩ bê, lě ĩyĩ trá Yésũ rĩ ùjũlĩ. Drĩlĩyĩ rĩzó gólã rĩ ĩpítãlé õzõ tí gólã ãâ'dô tã õnjĩ ãzã 'ě'á yã rĩ.

² Drĩlĩyĩ tã ĩ'bĩzó, ãgõ ãzã âjízó pá lâ drĩ lâ bê rĩ'á gãgã ró, Yésũ êêdê ró gólã bê kãyĩ 'dĩ sĩ.

³ Gõ'dá nĩngã sĩ rĩ, Yésũ nĩ tã gólĩyĩkã 'dĩ trá, ĩ'bĩ ĩyĩ tã 'ězõ íyĩ drĩ rũlĩ 'á lâ. Drĩlã tã ĩjízó gólĩyĩ

tí kǐ nǐ rí, “Ícã trá ngá pãpã 'ězó kâyî rãtãã kã nõ 'á yã? Nĩ âtã tã 'dĩ má drí.”

⁴ Gõ'dá nĩngá sǐ rí, òjílã ãzã ãlô tã-drĩ jã 'bá rí yũ. Drílã gõzó drí 'bãlé ngá lãzé 'bá nõ drĩ lâ rũzó drí lâ bê kǐ nǐ rí, “Nĩ ngã ùrũ, ngá lãzé áníkã ndẽ rũ trá.” Drílã gõzó tã 'bãlé ngá lãzé 'bá nõ rí drí nĩzó.

⁵ Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó lĩfĩ ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yĩ drí kǐ nǐ rí, “Ãgô ãzã ã'dô mvá bê, gõ'dá mvá 'dĩ ò'dê óró fĩfĩ 'á rí, ã'dô ícã'á lófõzó lâ kâyî rãtãã kã 'dĩ 'á kô yã? Òzõ òjílã ãzã ã'dô ìtĩ bê, ìtĩ gólãkã ò'dê óró 'á rí, ã'dô ícã'á lófõzó lâ kâyî rãtãã kã 'dĩ 'á kô yã?”

⁶ Gõ'dá nĩngá sǐ rí, gólĩyĩ rí ìyĩ trá 'dó títĩ, ícã ìyĩ kô úlĩ gólãkã 'dĩ vò lâ lógólé.

⁷ Dĩ rí vósĩ rí, Yésũ drí úlĩ mǎnĩgô ãzã âtázó ùmú gólĩyĩ gólã bê tólã rí yĩ drí tã yĩ drí rĩ'á ndrêlã ùmú ãzã 'bá yĩ drí rĩ'á 'èlã rí 'ásĩ. Ùmú ãzã 'bá yĩ ããcã trá vò kãrãmã kã 'á rí, gólĩyĩ lẽ ìyĩkã rĩlĩ té kítĩ gólã 'bãlé òjílã ãmbã-ãmbã drí rĩzó rí drĩ.

⁸ Yésũ kǐ nǐ rí, “Òzõ úúzĩ ãnĩ trá vò ãmbã ãzã 'á ngãtã 'bô lãgĩ 'á ngã 'bô kãrãmã ạngĩ ãzã 'bá yĩ 'á yã rí, nĩ ãzã, nĩ rí kô kítĩ gólã 'bãlé òjílã ãmbã-ãmbã drí rĩzó rí drĩ.

⁹ Òzõ òjílã ãmbã rí vò 'dĩ 'bãzó drílã 'dĩ ããcã trá rí, áã'dô ánĩ ìngã'á rí vò 'dĩ drĩ sĩ. ãnyĩ ạngĩ drí gãzó ní drĩ, ní drí nĩzó rĩlĩ ìnyákú 'á.

¹⁰ Òzõ ní ã'dô tã nĩ 'bá 'ĩ rí, ní rí sísĩ ìnyákú drĩ, ógô ró ánĩ ìngálé rĩlĩ kítĩ drĩ, òjílã ndrĩ ùnĩ ró bê kǐ nǐ rí, ìnĩ nĩ trá kôrô.

11 Õjílã gólâ tîbê íyî 'bã 'bá òjílã ángí ró gãrã ázî-ázî drîí sî rî, Ôvârí â'dô gólâ rî Ìfî êmvé'á, drílâ 'bázó ãnyî ró òjílã Ìfî drî 'á ndrî. Gõ'dá òjílã gólâ íyî 'bã 'bá áyábálá ró rî, Ôvârí â'dô òjílã 'bã'á gólâ rî ìnjîlí.”

12 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó ãgô gólâ ngá lîpî ró nõ drí kî nî rî, “Õzô òjílã ázâ òtírî 'êê ázî-ázî zîlí kâramã íyîká 'á ngã 'bô ânîlí ngá nyâlê yî bê yã rî, gólâ ãâzî cé íyî lâmû-ãzîyã yî ì'dî kô, gólâ ãâzî kpá cé òjílã gólîyî ngá bê âmbá 'dî 'bá yî ì'dî kô. Nî nî trá òjílã gólîyî cé ânî lâmû-ãzîyã ró ì'dî, â'dô ìyî kpá ânî âzî'á ngá nyâlê ìyî bê kâramã ìyîká 'á.

13 Õzô nî òlê trá òjílã zîlí rî, nî zî Ìfî ákó lé 'bá kôrôkpó gõ'dá kpá ìzã 'bá bê, ãânî ró ìyî kâramã nyâlê.

14 Tãlã gólîyî ngá ákó lôgôlé ânî drí. Ìzátú rî, òdrã ânîká vósî, nî òtírî cââ úrú 'álâ rî, Ôvârí â'dô òrê fê'á nî ânî drí tã tãndî bê.”

Tã Yésũ drí í' dígówá kâramã ángí ázâ kã ngîzó òjílã Ìfî ícízó

*tã kũmũ Ôvârí kã rî kã tãsî rî
(Mâtáyô 22.1-10)*

15 ãgô ázâ kpá rî'á tãrãbízã lâgátî ìtî, ãgô nõ ârîlí bê tã Yésũ drí âtálê nõ rî, gólâ âtã tã trá nõtî kî nî rî, “Wáâwá! Õjílã tîbê gólîyî â'dó 'bá 'ê'á kâramã nyâlê Ôvârí drí 'bã 'álâ úrú 'álâ rî, gólîyî rî'á cú ândrã-tãndî bê.”

16 Yésũ âtã tã trá ãgô 'dî drí nõtî kî nî rî, “Ãwô, tã pãtî-pãtî ró, 'dî tã tãndî 'î.

“Nĩ ârĩ drē í'dígówá ámákâ nõ. Ægô äzâ zì òjílã trá kãrámã íyíkâ 'á dũù lãvũlí kôro.

17 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, óõtírĩ nyásá ávó rĩ, gólã jô rù ì'bũ 'bá íyíkâ trá, nĩ'á òjílã gólĩyĩ ùmú ró rĩ 'bá yĩ âzílí, âânĩ ró ìyĩ. Gólã âtã tã trá kĩ nĩ rĩ, éédê ngá nyãnyã trá ngá mvũmvũ yĩ bê kpãnó-kpãnó. Gólĩyĩ âânĩ.

18 Gõ'dá òjílã 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ gã ìyĩ trá dó ânĩlí. Òjílã gólã zílí sísí rĩ kĩ nĩ rĩ, 'Má nĩ kô. Má gĩ ámvú ó'dí ámákã trá, mã drē nĩ'á ndrêlã.'

19 Gõ'dá äzâ rĩ kĩ nĩ rĩ, 'Má gĩ ìndrĩ ámákã trá ó'dí ró, má nĩ drē trá, nĩ'á âjílã vò tãndí äzâ 'á ngá nyälé, má âcã kãrámã 'dĩ 'á kô.'

20 Gõ'dá kpá ägô äzâ kĩ nĩ rĩ rù ì'bũ 'bá 'dĩ drĩ rĩ, 'Má ícã ânĩlí kô, tãlã lãgĩ ámã òkó kã ó'è drē ägĩ.'

21 “Gõ'dá rù ì'bũ 'bá 'dĩ drĩ gòzó vólé íyĩ lĩpì ngálã tã lâ âtálé drílã. Ægô kãrámã lĩpì ämbã 'dĩ trá õmbã ró, âtã tã trá rù ì'bũ 'bá íyíkâ 'dĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, 'Nĩ ndrê drê, má éédê ngá nyãnyã trá ngá mvũmvũ yĩ bê kpãnó-kpãnó kãrámã nõ tãsi, òjílã âânĩ ndrĩ nyälã õzó rù ìzãã. Nĩ ngã nĩlí fõfõrõ, nĩ'á lãmú bê lãtì õnyíkõ 'ásĩ ndrĩ òjílã äzì bê, ní äzì lĩfì äkó lé 'bá, kõrõkpó ìzã 'bá, äyízì bê, âânĩ ró ìyĩ kãrámã ámákã nõ 'á.' Gõ'dá rù ì'bũ 'bá 'dĩ nĩ trá òjílã 'dĩ 'bá yĩ äzílí, ägõzó ì'dí bê lâ ìyĩ.

22-23 Gõ'dá kãrámã lĩpì kĩ nĩ rĩ, vò drē zãã bê òjílã drĩ rĩzó, gólã õgõ kpá. Rù ì'bũ 'bá íyíkã õnĩ gõ'dá 'bã-tì 'ásĩ òjílã äzì bê mbãrãkã sĩ ânĩlí. Kãrámã lĩpì lã ä'dì-drì íyíkã drĩ 'bãlé ndrĩ 'dó ùmú ró.

24 Kãrãmã lípì kǐ nǐ rî, yí âtâ trá nõtí, òzõ òjílã tíbê gã 'bá dó ànǐlǐ rî àânǐ rî, gólǐyí nyá ngá àzâ rú bê nyásá rî yí drí 'bã 'á nongá kô."

*Tã gólã Ôvârí drí lélé lãjó' bá tãndí 'bãzó rí
(Mâtáyõ 10.37-38)*

25 Kãyì àzâ sǐ rî, òjílã zî-ândrê drí nǐzó ìyí Yésũ bê lãtì 'ásí.

26 Yésũ drí âdrézó, rǐ'á gólǐyí lǐfí ìcílí tã àzâ 'bá yí sǐ, gólǐyí à'dô ró ìyí bê ngá lélé bê Ôvârí 'á kǐ nǐ rî, "Òzõ nǐ òlê tã ámakâ kô lãvũlǐ gãrã òjílã ànǐkâ 'bã 'á rí drǐ sǐ rî, kpá ànǐ rí gógó ífífí lâ drǐ sǐ rî, ícá kô ànǐ drí 'bãzó rú ì'bũ 'bá ámakâ ró.

27 Òzõ nǐ òfê ànǐ ífífí trá 'è'á fũlã áamá tã sǐ rî, nǐ à'dô 'bã'á rú ì'bũ 'bá ámakâ ró. Òzõ nǐ òlê cé ànǐ rú' bá ãnyákú pãlé ì'dí rî, nǐ à'dó kô rú ì'bũ 'bá ámakâ ró. Nǐ ìsũ tã má drí âtalé ànǐ drí 'dǐ zãlô sísí, nǐ gõ ró à'délé áamá vó bêlé.

28 "Tã à'dâ-à'dâ lâ rǐ'á nõtí, òzõ nǐ òlê trá òjílã ù'dì ró jó ángí ànǐ drí ùrú tǒrõngõlõ rî, sísí nǐ à'dô lãfã ànǐkâ lôfõ'á lãlé zãlô, nǐ gõ ró lôsǐ 'bá 'dǐ 'bá yí ìjílí à'dô ìyí 'dǐ'á lâ tã sǐ yã.

29 Òzõ nǐ ìtõ gbõ kôrô jó ángí 'dǐlǐ ì'dí lãfã fínyáwá sǐ rî, ndêé rú kô, lãfã drí ndêzó ànǐ drí gá sǐ, òjílã drí rǐzó ànǐ gũlǐ kǐ nǐ rî,

30 'Wáyéè! Nǐ ndrê drê, gólã ìtõnã jó ángí 'dǐlǐ àyélé cú ìtí ndê àkó lâ. Ngã lãfã à'dô yù rî, ngã kó à'dô 'ì yã?'

31 "Tã à'dâ-à'dâ lâ àzâ kpá ì'dí nõ. Òzõ òjílã 'bãdrǐ àzâ kã àânǐ trá 'délé àjú bê 'bãdrǐ àzâ drǐ rî, kúmú 'dêzó drǐ lâ 'dǐ ìtõó kôrô àjú ìtõnãlé ì'dí

kô, âzî drî-'bá ãjú 'bũ 'bá kâ zâlô tâ lâ ì'bîzó, òzò gólîyî ìncâ trá rî, nîzó lâ kî ãjú 'bũ 'bá îcâ trá yã rî.

³² Òzò gólîyî ìncâ kô rî, kúmú drí tâ lâ êdézó kúmú ázî bê, ú'bú ãjú kô, tâlá óòzó òjílã íyíkã úfú ndélé.

³³ Má âtâ ì'dî nõ ânî drí, nî ìsũ tâ zâlô sísí, òzò nî ã'dô trá njãã ngá àmbá àníkã 'dî 'bá yí àyéle, òjílã àníkã 'bã 'á rî 'bá yí bê, âmâ vó bēzó ì'dî rî. Òzò nî ò'è ìtí kô rî, ó'bãã ânî rû ì'bũ 'bá ámakã ró rî kô.

³⁴⁻³⁵ Rú ì'bũ 'bá gólã tâ ámakã áyé 'bá 'èlé kô kî'á nî rî àmbã-àmbã rî, ã'dô íyíkã 'bã'á té òzò 'à'î-nyá gólã rû ìzã 'bá trá rî kâtí. Gõ'dá trá tótò 'î dãlé volé òmã 'álã. Òzò ânî ã'dô bí bê rî, nî ârî tâ 'dî."

15

Tã àyîkò drí Òvârí rî cîzó òjílã drî àdî 'bá rî tãsí rî

¹ Kãyî ãzã sí rî, bélé-bélé ú'dú 'bá yí kpá lâ'bí ìzã 'bá yí bê dũũ ânî ìyî trá úlî Yésũ kâ ârílí.

² Gõ'dá òjílã gólîyî zîlî Pãrúsî ró rî 'bá yí, kpá lâ'bí ìmbá 'bá yí rî trá tâ ãzã 'bá yí tî lâ nãlé 'èlé ìyî lâfálé 'ásí kî nî rî, "Yésũ kpá lâmũ-ãzîyã 'î lâ'bí ìzã 'bá nõ 'bá yí bê. Nî ndrê gólã ngá nyã'á gólîyí bê." Pãrúsî 'dî 'bá yí zî òjílã gólîyî lâ'bí ìzã 'bá 'dî 'bá yí " 'òjílã àvî-àvî ró" '.

³ Gõ'dá Yésũ ârílí bê tâ 'dî ìtí rî, drílã gõzó í'dígówá ãzã ngílí.

⁴ Gólã kî nî rî,

Òzò òjílã ãzã ã'dô kábîlîkî bê nyã'dî-njî, gõ'dá cé ãlô rî òrî trá volé, àvî trá rî, gólã ã'dô

kábĩlĩkĩ 'dĩ 'bá yĩ ãmbúkũ lâ 'bã'á kōró 'á. Drílã gōzó zãã nĩ'á ãlô 'dĩ ndãlé té drílã úsúzó lâ ã'dĩ.

⁵ Ōzō ũúsũ trá rĩ, drílã ãnjĩzó lâ ángbálángō 'á, ágōzó ã'dĩ bê lâ, drílã gōzó 'bãlé ãyĩkō ró.

⁶ Ōró gō tã lâ átalé iyĩ lãmũ-ãziyã drĩ kĩ nĩ rĩ, “Mã trá ãyĩkō ãmbá sĩ, tãlã kábĩlĩkĩ ámakã ãvĩ 'bá rĩ, mã úsũ trá.”

⁷ Gō'dã nĩngã sĩ rĩ, Yésũ kĩ nĩ rĩ, í'dígówá iyĩkã 'dĩ tã ífi lâ rĩ'á nōtĩ, Ôvãrí rĩ'á ãyĩkō ãmbá sĩ, ōzō ōjĩlã ãlô ããdĩ drĩ trá tã ōnjĩ 'ásĩ rĩ, Ôvãrí ã'dó kō ãyĩkō sĩ ōjĩlã gólĩyĩ drĩ ãdĩ 'bá kō 'dĩ 'bá yĩ bê, tãlã gólĩyĩ rĩ'á ōjĩlã lómbé-lómbéwá 'bá 'ĩ, kĩ nĩ rĩ, yĩ ã'dô tãndĩ ró.

⁸ Nĩngã sĩ, Yésũ ãtã í'dígówá ãzã kpá trá ōkó ãzã tãsĩ kĩ nĩ rĩ,

Lãfã ōkó ãzã kã ãvĩ trá drĩgã lâ sĩ jó 'á. Ōkó 'dĩ rĩ trá lãfã iyĩkã 'dĩ ndãlé jó 'ásĩ. Drílã lãsĩ í'ĩzó ãlĩkã sĩ, rĩzó jó 'alé ãkũlĩ mãníĩ, ãndĩ-ãndĩ, rĩzó lãfã iyĩkã 'dĩ ndãlé té drílã úsúzó lâ ã'dĩ. Gólã kĩ nĩ rĩ, “Wããwã! ãwô-ĩtĩ, mã úsũ lãfã ámakã ãvĩ 'bá rĩ trá.”

⁹ Ōkó 'dĩ drĩ kpá iyĩ lãmũ-ãziyã yĩ ãzĩzó kĩ nĩ rĩ drĩlĩyĩ, “ãwô-ĩtĩ, ãyĩkō cĩ trá mã rú, tãlã lãfã ámakã ãvĩ 'bá jó 'á rĩ, mã úsũ trá.”

¹⁰ Yésũ drĩ gōzó tã átalé kĩ, “Ōzō tã ōnjĩ 'bã ãlô ãdĩ drĩ trá tã ōnjĩ 'ásĩ rĩ, ãyĩkō cĩ trá Ôvãrí rú ãmbã.”

¹¹ Yésũ ãtã í'dígówá ãzã ngũ lâ kpá trá tã Ôvãrí drĩ drĩ ãdĩ 'bá rĩ lëzó rĩ tãsĩ drĩlĩyĩ kĩ nĩ rĩ,

ãgô ãzã ngã-drĩ ãmbã bê, gólã rĩ'á mvã bê rĩ, ãgô mvã ró.

12 Gõ'dá mvá gólâ ãdú ró rî drí tã âtázó iyí átá drí kî nî rî, “Tátá, nî rî'á ngá bê ãmbá. Má lë ní câ ngá 'dî 'bá yî lâfálé ãmâ drí ãkpã ní drí drã ãkó. Ní âfê ámakâ rî ngbãangbânõ.” Gõ'dá átá lâ drí ngá yí bê rî lâfálé lâ cãzó drílîyî âdrúpî lâ bê.

13 Gõ'dá nîngá sî rî, mvá gólâ ãdú rî drí ngá gólâ iyíkâ rî gîzó ngbá vólé, iyîngá nîzó 'bãdrî ãzâ 'á jējē ró átá lâ rú sî. Gõ'dá nîngá sî rî, gólâ îzã lâfâ tîbê 'bã 'bá yí bê rî trá ndrî rîrî ònjî-ònjî sî.

14 Lãfâ tîbê ãmbá mvá 'dî drígá nõ ndê rû trá 'bũ. Gõ'dá nîngá sî, kãrãbã ángî lõfó kã 'dê trá 'bãdrî ãmbá 'dî 'ásî ndrî, gõ'dá úsú mvá nã trá cú ítí lâfâ ãzã ãkó yí drígá.

15-16 Gõ'dá nîngá sî, mvá 'dî nî trá ãgô ãzã 'bá yí kó 'bãdrî 'bá ró rî ãlô lâ ngálâ lôsî ndãlé 'ëlé. Gõ'dá ãgô 'dî drí gólâ rî jôzó nî'á võ ngbíkpí kã rî 'álâ, ngbíkpí iyíkâ vó lâ ndrêlé. Gõ'dá gólâ ðsũ tã trá kî nî rî, “Áwô-'dî, tãkó, má â'dô ngá nyã'á ãndrõ ãdrúgú kúrũmú rî'á dãlã îgîzê bê ngbíkpí drí 'dî 'bá yî.” Gõ'dá nîngá sî rî, òjîlã ãzã ãlôlã fêé ngá 'dî 'bá yí drílã nyãlé kô.

17 Nîngá sî rî, tã ðsũ-ðsũ âcã trá gólâ drî nõtí kî nî rî, “Má òtírî rî drãlé lõfó drí nõ rî, lôsî 'ê 'bá ãmâ átá drí ámvú 'á rî yî, gólîyî rî'á ngá nyãnyã bê kpãnó-kpãnó vũdrî sî. Gõ'dá nõ rî, má drí rîzó iyíkâ drãlé lõfó drí ámâ átá drí 'bãrê bê rî 'á yã?

18 Mâ nî'á gólé ámâ átá ngálâ, mâ kî'á nî rî, ‘Tátá, má îzã rû trá, má 'ê tã ònjî trá bũũ Ôvãrí rú, gõ'dá kpá ní rú.

19 Ngbãangbânõ rî, îcá gõ'dá kô ní drí áamá zĩzó kpá ó'dí ânî mvá ró. Ní 'è mâ õzõ lôsĩ 'ẽ 'bá áníká rî tí.' ”

20 Gõ'dá nĩngá sĩ rî, drílâ ngãzó zãâ nĩ'á gólé íyî átá ngálâ. Gólâ drẽ jējẽ ró íyî átá lặgátĩ sĩ rî, átá lâ drí gólâ rî ndrẽzó. Átá lâ rî 'â gâ trá ặtrặ. Átá lâ drí ârázó ânĩlí rû útúlị gólâ drị, gólâ rî âmvólé bị-'bálé lâ vۆzó.

21 Gólâ âtâ tặ trá átá lâ drí kĩ nĩ rî, “Tátá, má ìzã rû trá, má 'è tặ õnjí trá bũũũ Ôvârí rú gõ'dá kpá ní drí, îcá kô gõ'dá ní drí áamá zĩzó ânî mvá ró.”

22-23 Gõ'dá mvá 'dĩ átá lâ, âyĩkõ cị gólâ trá ãmbá, rî tặ 'èlé 'dó lịfị ãkó. Drílâ lặjó'bá íyíkâ zĩzó kĩ nĩ rî, “'Wãã'wã, nĩ 'bã lữmvủ drílâ dặlé yí rú, õsõ ró ítá tặndị, kặ'bókặ bệ íyî pá 'á. Nĩ âfẽ ró tómó ámakặ nặ sۆlé drịgặ lâ. Nĩ nĩ ró bệ kặbịlịkị sặsặ ró 'dĩ âsẻlé fủlị. Mặ 'è ró bệ kặrặmặ ặngị.

24 Má kĩ nĩ rî, mvá ámakặ nõ drặ trá, tặkõ íyĩngặ lẻdrẻ-lẻdrẻ ró.” Gõ'dá drỉlịyị kặrặmặ ìtónặzó.

25-26 Nĩngá sĩ rî, ójô 'dịyĩmvặ nĩ'á mvặ gólặ sịsị rị ặzịlị ặmvủ lẻsị ặânị ró, tặlặ gólặ rị ặdrủpị tịbẻ ặvị 'bặ rị ặcặ trá 'bặ 'á. Gõ'dá ágámvặ gólặ sịsị 'dị õtịrị íyíkặ ặcặ ặnyị 'bặ lặgátị rị, kặlặlặ gõ'dá trá tặkặnyị 'bặ 'álặ. Ágámvặ 'dị kị, “'Ă'dồ tặ 'ì nۆtị nõ yặ?”

27 'Dịyĩmvặ 'dị kị, “'Ănị átá fủ kặbịlịkị lịngặ-lịngặ trá kặrặmặ ặngị 'ẻzó ì'dị sị lặ, tặlặ ặnị ặdrủpị ặgõ trá vólẻ 'bặ 'á, tặ ãmbặ gólặ rị ìmvủ 'bặ 'dị 'ásị.”

28 Mvá sísí rî trá õmbã ró, îcã gã'dá âfólé ã'dí-drî 'á kô. Nîngá sî, átá lâ drí ânîzó rú'bán lô'bãlé rú lâ, ããfõ ró bê 'bã 'álâ nî-bê-yã fêlé iyî âdrúpî drí.

29 Âtã tâ trá átã lâ drí kî nî rî, “Âmã átã, ní ndrê drê, ndrô ãmbã nõ sî rî, mã rî trá 'bã 'á ngã 'êlé ní drí õzõ lâjõ'bán kâtí. Mã 'é tâ õnjí ãzã ní drí kô. Ní âfê iyíkã ã'dô 'î mã drí yã? Ngbãã 'ã'ú ró rî, ní fú ãmã drí nyãlé ãmã lâmû-ãziyã yí bê kãrãmã 'êzó kô.

30 Gõ'dá mvã ánikã tîbê ngã ánikã îzã 'bán ndrî õkõ mvã drî õlê ró yí bê gã'dá ágõ iyíkã bê rî, ní drí kãbîlîkî ãngî fúzõ drîlã.”

31 Átã lâ lôgõ tâ-drî trá drîlã kî nî rî, “Âmã mvã, ní ndrê drê, ãmã rî'á ní bê ãtú vósî cé 'bã 'á nõ, ngã gólã ámãkã rî ndrî 'dõ rî'á kpã ánikã.

32 Mã 'ê drê kãrãmã, mã ã'dô ró ãyîkõ sî, tâlã ání âdrúpî tîbê ngã pã 'bán õdrã 'ásî nõ rî tãsî.”

Ngã gólã í'dígówã gólîyî nã nõ 'bán yí 'á rî yí rî tâ ã'dálé ã'dô ngã lêlê Ôvãrî kã tâ õnjí 'ê 'bán drî rî tãsî. Yésû rî tâ 'dî âtálé Pãrúsî yí drí, tâlã Pãrúsî yí lêé iyî Yésû drí rîlî tâ õnjí 'ê 'bán bê võ ãlõ 'á kô.

16

Tã ágõ ãzã drí iyî êdézõ tâ ãtî 'álã rî tãsî rî

1 Gõ'dá Yésû ãtã trá lâjõ'bán iyíkã rî yí drí kî nî rî, “Nõõ rî í'dígówã ágõ ãzã ngã-drî ãmbã lîpî ró rî kã, ágõ ãzã drîlã 'báné ngã iyíkã 'dî 'bán yí vó lâ ndrêlé rî bê. Ôjîlã ãzã drí tâ âtázõ ágõ ãmbã ngã lîpî ró 'dî drí, ágõ tîbê ãkórî drí 'báné ngã iyíkã

'dĩ 'bá yí wó lâ ndrêlé rî, â'dô trá rĩ'á lâfâ âkórí kâ nyã'á.

² Ægô ngá lípî ró 'dĩ drí ngázó ngá wó ndrê 'bá iyíkâ 'dĩ âzílî tã âtázó drílâ kí nĩ rî, 'Õjílã âzâ âtã tã má drí kí nĩ rî, ní òrî trá lâfâ ámákâ îzãlé. Â'dô trá ítí rî, ní îgĩ ngá gólâ túbê rû îzã 'bá rî, òjílã drí trôlé ní drígá sî mǎrî ró rî 'è'á lôgôlá má drí rî 'bá yí wũdrî, gõ'dá kpá ngá gólâ 'bã 'bá rî 'bá yí bê, mã nĩ ró bê. Gõ'dá má lê trá ânî înjílî wólé ngá 'èrê 'ásî, tãlã ní 'é ngá dódó kô.'

³ "Gõ'dá ãgô gólâ ngá wó ndrê 'bá ró 'dĩ ìsũ tã trá âkpã yí 'á kí nĩ rî, 'Óõ! Ámã lípî lê trá ámã înjílî ngá 'èrê 'ásî wólé, má â'dô 'è'á lâ ã'dô ró yã? Má drí rîzô ó'bã ngá 'èlé cú ámã drî sî yã? 'É'è! Mã fãfã âkó, mã ícã kô. Mã drí 'bãzô ngá ndã 'bá ró 'bã 'ásî kpá ngá zî 'bá ró yã? 'É'è! Mã ãnyî ró tã 'dĩ 'bá yí 'èrê 'á.

⁴ Mã nĩ tã má drí 'è'á 'èlã rî trá. Mã lê trá tã tãndí 'èlé òjílã drí ndrî, òzô íînjî mã trá ngá 'èrê 'ásî rî, ùzî ró iyî mã bê ngá nyãlé iyî drí 'bã 'ásî.'

⁵ "Ægô gólâ ngá wó ndrê 'bá ró 'dĩ 'è tã trá nõtí, gólâ zî òjílã gólîyî rî 'bá mǎrî trôlé ãgô ãmbá 'dĩ drígá sî rî yí trá ndrî ânîlí yí ngálã ãlô-ãlô. Gólâ âtã tã trá ãgô sîsî rî drí kí nĩ rî, 'Ní â'dô 'è'á ngá ãgô ãmbã nô kâ lôgôlé tãsî yã?'

⁶ Ægô 'dĩ kí nĩ rî, 'Mã trô dô rĩ'á sãfíyã kámã-ãlô-drî-lã-nyã'dî-nã.' Ngá wó ndrê 'bá 'dĩ kí nĩ rî, 'Ní ndrê drê, ãmã 'dó rĩ'á ngá ãlô 'î ní bê. Mã â'dô 'è'á lâ ní drí nõtí, ã'dô ró bê ní drí njôzó lâ 'á lâ, kpá ní drí ânî drí lâfálé ândrãzó, sãfíyã kámã-ãlô-drî-lã-nyã'dî-nã 'dĩ 'á rî, mã îgĩ cé nyã'dî-sũ

ní drí lôgõlá.' Gõ'dá ãgô gólâ mǎrì trõ 'bá 'dĩ drí tã-drĩ lězó 'dó ãlô.

⁷ Ngá vó ndrě 'bá 'dĩ drí kpá ãgô ãzâ ìtí 'dĩ ìjízó, 'Ní mǎrì ãgô ãmbá kâ bê ní vó tǎsì yã?' Ægô 'dĩ kǐ nĩ rí, ìyíkâ bê ãdrúgú rĩ'á kǒmvõ kútũ-ãlô. Ngá vó ndrě 'bá nã drí tã-drĩ lězó ìgĩzó lâ cé kǒmvõ kámá-njĩ.

⁸ "Gõ'dá ãgô ãmbá ngá lípì ró 'dĩ ârì tã gólâ ngá vó ndrě 'bá 'dĩ drí rĩ'á 'èlâ 'dĩ bê rí, gólâ kǐ, 'Ngá vó ndrě 'bá 'dĩ 'è 'dĩ lǐfì lõmbâ 'ì yí drí. Gólâ èdê lǎtì yí drí ìzátú óótírĩ ìyì âyé ngá 'èrě 'ásì rí tāsì.'"

Gõ'dá Yésũ âtâ tã trá nǒtí kǐ nĩ rí, "Nĩ ndrê drě, òjílâ ãngó nǒ kâ bê ndrĩ, gólìyì rĩ'á tã nĩ 'bá 'ì kǒrô òjílâ Ôvârí kâ rí 'bá yí drĩ sǐ, tãlâ òjílâ ãngó nǒ rí kâ rí ìyì èdélé njǎâ rǐlì tã gólâ 'è 'bá âcálé ìdrú ìnǎtú ãngó nǒ 'á rí tāsì. Gõ'dá òjílâ Ôvârí kâ rí 'bá yí èdê ìyíkâ ìyì kô vǒ 'bũũ 'álâ rí tāsì.

⁹ Má âtâ ãnì drí nǒ, òzõ ãnì ã'dô trá lǎfâ ǎngí bê ãnì drí gá rí, nĩ 'bã cé ãnì ìfífí drí ì'dí kô. Nĩ pá kpá òjílâ gólìyì ngá ãkó lé 'bá ìzã ró rí ì'dí sǐ lâ. Ìzátú rí, nĩ òtírĩ drǎâ nǐlì úrú 'álâ rí, Ôvârí òlǎgú ró ãnì bê, ãnĩrĩ 'á yí ngálâ."

Tã lǎfâ kâ tāsì

¹⁰ "Òzõ òjílâ ãzâ ã'dô drí lõmbâ bê, ngá fínýáwá rú rí, gólâ â'dô 'bã'á kpá drí lõmbâ bê ngá ǎngí rú.

¹¹ Âmá ãdrúpì yì, Ôvârí fê lǎfâ ǎngí ãnì drí nǒ, ã'dô ró ãnì drí ãnì ãzì-ãzì yì pǎzõ ì'dí sǐ lâ, ngã gõ'dá òzõ ãnì drí ããmbâ ãmbâ rú lâ rí, nĩ òpã ãnì

ãzi-ãzi yi i'di si la ko ri, go'da izatu odrã anika vosi ri, Ôvãri a'do fi ani pa'a tra nga tandi si ya?

12 Ôzõ ni ori nga azi-ãzi ka ri izale izã ri, a'di a'do nga fe'a ni ani dri a'do ro be ani dri vo la ndrèle ya?

13 “Ôzõ ni òlè lãfã ąngi ri, a'do 'ba'a ani dri lãnjĩ-lãnjĩ ro Ôvãri ri rözó. Rú i'bũ 'ba ãlô ri i'bũú rú ojilã ri dri 'do itu-pa ãlô ri 'a ko. Ôzõ gólã aãri cé tá ojilã ãlô ri ka i'di ri, gólã ári tá ojilã azã ri ka ko. Má átã i'di ani dri nõ, a'do ko tandi ro 'bãzó rú i'bũ 'ba Ôvãri ka ro go'da kpã lãfã ka ro ri.”

14 Pãrusi yi lè iyika tá lãfã ka 'di kôro, ári iyí uli Yésũ dri atále iti 'di be ri, driliyi rizo Yésũ ri guli.

15 Yésũ ki ni ri, “Ani Pãrusi yi, ni ri tá tandi anika 'elè cé ojilã lifi dri 'a, oolongo ro iyí tá be. Ôvãri lée ojilã goliyi ri 'ba tá 'elè iti 'di 'ba yi ko. Ôvãri ni iyika ani pĩpĩsilĩ tra ndrĩ 'do ańã ro.

16 “Akũ ro ri, Ôvãri átã tá tandi yi dri 'e'a 'elã ojilã pãzó ri tra. Músã ri tra uli Ôvãri ka atále, go'da tá ąngũ 'ba azã 'ba yi ri kpã 'elã. Go'da Yówãni tibê ri 'ba limvũ dále ojilã dri, aayê ro iyí tá onji iyika ri átã kpã. Mã kpã i'di atã'a lá nõ, ozõ ni aãjã dri tá onji 'ási ri, Ôvãri a'do ani pa'a. Ojilã ambã ári tá amákã tra, go'da 'ba iyí tra ayili uli amákã ri dri icã-icã ro.

17 Go'da má lè zãã ani dri rilĩ tá Músã ka ri rölè kpã tá tá ąngũ 'ba ka ri be ndrĩ 'bũú, talã uli Ôvãri ka nõ ri'a uli ififi 'i, pãti-pãti ro. Mã inji uli 'di 'ba yi ori ro adũkũ akó.

18 “Nĩ nĩ trá læ'bí 'á rî, rĩ'á 'wãâ ró ãnî drí ãnî òkó yî ìngázó, òkó ó'dí trözó. Má âtâ ãnî drí 'dĩ, òzō nĩ ò'è trá ítí rî, nĩ ró Ôvârí kô. Òzō nĩ ògí òkó ãzí-ãzí drí ìngalé trá ãkû rî ì'dî rî, 'dĩ kpá rĩ'á tã ònjí 'ì Ôvârí ágálé. Tã ífí lâ ì'dî rĩ'á nō, tãlã kâyî gólã ãgô òtírî rû gĩ òkó lâ bê rî, Ôvârí kî gólîyî ãã'dô ngá ãlô ró té drílîyî drãzó drãdrã, ágó ró òkó ró, læfálé cã ãkó.”

Tã òjilã ngá-tî ãmbá bê læ 'bá ãzí-ãzí pãlé kô rî tãsí rî

19 Gõ'dá Yésũ âtâ tã trá kî nĩ rî, “Ãgô ãzã bê rĩ'á nõngá, gólã rĩ'á ngá ãmbá nō 'bá yî tî lâ bê cé tî'tî. Gólã rĩ'á ítã tãndí bê, rî iyíkã ngá tãndí nyãlé ì'dî, kâyî vósí cé.

20-21 Ãgô ãzã rû bê Lázãrõ. Òjilã ãzã ãnjî gólã trá âyéle ndõgõ ãgô gólã ngá bê ãmbá 'dĩ kã 'dîlî 'bã rû sî ítí 'dĩ kã tîlî. Lázãrõ rĩ'á ìzã 'bá 'ì, kpá læzé bê dũũ. Lãzé gólãkã 'dĩ 'bá yî rî lôrálé lôrã, òké rî trá ândrãlã. Lázãrõ ìsũ tã trá, yî ãnî ró bê nyãsá 'ã'í lâkî 'bá ãgô 'dĩ drí âyéle lô'dé 'bá vũdrî sî rî nyãlé ì'dî.

22 “Ttú ãzã sî, Lázãrõ tîbê ìzã 'bá ró nō drã trá. Mãlãyíkã Ôvârí kã drí gólã rî ãjízó võ gólã ãmã á'bîyã ãbãrãyãmã drí rîzó 'á lâ ùrú 'álã rî 'á. Gõ'dá ãgô ãmbá 'dĩ drí kpá drãzó, ãvõ lâ 'bãzó 'bú 'á,

23 gólã drí nîzó võ òjilã zã kã læsî ró rî 'álã rĩ'á vélé. Ãgô ãmbá 'dĩ òtírî võ ndrêê ùrú 'álã rî, gólã ndrê ãbãrãyãmã yî trá Lázãrõ bê jējē ró yî rû sî. ãbãrãyãmã ãmvô Lázãrõ trá kpãácî yî rû.

24 Ægô ãmbá 'dĩ drí trézó ûrû kí nĩ rî, 'Ãbārāyāmā, ní ndrê áamá ìzā nô, ní ãjô Lázārô lûmvû bê dälé má sílî, áamá lãndrâ pá òmvórê trá kí'á lãşî drí nõ. Mã trá vê'á nõ.'

25 "Ãbārāyāmā lôgô tâ trá ãgô ãmbá 'dĩ drí kí nĩ rî, 'Ní ìşû drê, tâ tîbê ní drí 'bãzó drê ãngó 'álâ rî, ní rî'á ngá bê ãmbá ãyîkô bê, kâÿî vósî cé, ngá tãndî nyã'á. Lázārô íyîkâ rî'á ìzã 'ê'á tâ ìşû-ìşû bê. Ngbããngbãno rî, Ôvârî 'bã Lázārô trá võ tãndî nõ 'á ãyîkô bê kâÿî vósî cé, ní ánîkâ kpá rî'á ìzã 'ê'á.

26 Tã ãzã kpá î'dî nõ. Ícá kô má drí lâvûzó nîngá tólâ, tãlâ gólókô ángî rî'á 'dĩ ãmã lâfálê ãní bê rî 'á, òjîlã ãzã ícá lâvûlî tólâ kô.'

27 "Ægô ãmbá 'dĩ âtã trá kí nĩ rî, 'Á'dô trá ìtî rî, ní ãjô Lázārô ããnî ró ámã átã rî mvá yî ngálâ.

28 Mã rî'á âdrúpî bê nîjî, ããtã ró tâ gólîyî drí mbîmbî, òzó îyî gô'dá kpá pávó tî má drí trólê nõ trôo òdrã gólîyîkâ rî vósî.'

29 Æbārāyāmā âtã trá gólã drí kí nĩ rî, 'Gólîyî cú búkû Músã drí îgîlî rî bê, gô'dá kpá tâ ângû 'bã drí îgîlî rî bê, gólîyî ããrî úlî lâ.'

30 Ægô ãmbá 'dĩ âtã kpá trá kí nĩ rî, 'A'bîyã Æbārāyāmā, gólîyî â'dô îyî tâ lë'á, té òzô òjîlã ãzã ããfô trá òdrã 'ásî gólê tâ âtálê gólîyî drí rî, òró îyî gô ârîlã.'

31 Gô'dá Æbārāyāmā âtã kpá trá gólã drí kí nĩ rî, 'Ôzô gólîyî ããrî úlî Músã yî drí îgîlî tâ ângû 'bã bê búkû 'á rî kô rî, gólîyî ârî úlî òjîlã âfô 'bã ãvô 'ásî nîlî tâ âtálê gólîyî drí rî kã kpá kô.' Î'dî 'dî."

17

Tã îci-îci Yésũ kã â'dô-â'dô tã ârí 'bá íyíkã ró rî kã tãsi

¹ Yésũ âtã tã trá tã ârí 'bá íyíkã rî 'bá yî drí kî nî rî, "Õjílã ádó 'bá bê dũũ rî 'bá õjílã ázi 'bãlé rî'á tã õnjí 'èlé rî. Nî ârí drê, má âtã ânî drí, õjílã rî 'bá õjílã ázi ádólé rî'á tã õnjí 'èlé rî, Ôvârí â'dô lâŋõ ạngí fê'á gólîyî drí.

² Ôzõ ã'dô ìtí rî, ânî gólîyî rî 'bá õjílã 'bãlé tã õnjí 'èlé rî, õzõ tí nî òrî nîlã kî'á nî, lâŋõ lá Ôvârí drí 'è'á fêlã ânî drí rî rî'á gãrã rî, nî ã'dô tã ìsũ'á kî, 'Tí ùkũkũ òró tã ngĩ bê má drí sîsî rî, má 'é tã 'dî 'bá yî kô. 'É'è, nõô má ã'dô ámã 'î'á bãgó sî vólé.'

³ "Ôzõ õjílã ázã ò'è tã õnjí ânî drí rî, nî sô drí-mbílí gólã ìfî sîsî, õzõ gólã ã'dô trá tã ìsũ-ìsũ ró tã lâ sî rî, õzõ ìjî ânî trá íyî áyélé tã õnjí íyíkã tãsi rî, nî âyê gólã.

⁴ Ôzõ gólã òrî kpá zãã tã õnjí 'dî 'èlé ânî drí ândálé ândálé rî, gõ'dá gólã ã'dô trá kpá tã ìsũ-ìsũ ró tã lâ sî rî, gólã ìjî ânî rî, nî âyê kpá gólã tã lâ tãsi."

⁵ Kãyî ázã sî rî, lâjõ'bá Yésũ kã drí gólã rî ìjízó kî nî rî, "Mã lè ní 'bã ãmã tã pãtî ró tã lèlé gãrã."

⁶ Yésũ lôgõ tã trá kî nî rî, "Ôzõ tã lèlê âníkã ã'dô cé fínyáwá ìtí õzõ lí'bá ífî kâtí rî, nî ã'dô tã lâràkô 'è'á, ânî drí tã âtázó fê ạngí ìtí 'dî drí, íyî ìndrîgõ ạngízó rû êsézó, nî'á âdrélé ìmvũ ândrê ìtí 'dî 'á. Gõ'dá fê 'dî ã'dô tã 'dî 'è'á té ìtí."

⁷ Kãyî ázã sî, Yésũ âtã úlî mãnîgõ trá tã ârí 'bá íyíkã rî yî drí nõtí, "Ôzõ nî ã'dô rãgî ìpî 'î rî, rãgî 'dî ò'è ngá trá ânî drí rî, ngátã rî 'bô ámvú

ãníkã 'wã'á, ngã 'bô kãbĩlĩkĩ ãníkã vó lâ ndrêlé yã rĩ, òzõ rãgĩĩ 'dĩ òndě ngá 'ě'ě trá ndrĩ lãnjátúlĩ bê drílã ágõzó 'bã 'álã rĩ, gólã â'dô ágõ'á zãã rĩlĩ vũdrĩ ngá nyãlé yã?

⁸ 'É'ě ícã kô, sísí gólã â'dô ágõ'á nyãsã âtrôlé 'bãlé tãrãbízã drĩ êdélé íyĩ lĩpĩ drĩ zãlô nyãlé sísí. Òzõ gólã ò'ê trá rĩ, gõ'dá 'dĩ vósĩ rĩ, lĩpĩ lâ òró gõ gólã rĩ âyéle rĩlĩ vũdrĩ íyĩkã rĩ nyãlé.

⁹ Òzõ gólã òndě ngá 'ě'ě 'dĩ 'bã yĩ trá ndrĩ rĩ, lĩpĩ lâ 'é ãwô-ítĩ drílã kpá kô ákĩ'á nĩ rĩ, rãgĩĩ 'dĩ 'é ngá ãzã gólã drĩ tãndĩ ró lãvũlĩ kô rĩ tí.

¹⁰ Ítĩ Ôvãrí ĩ'dĩ ãnĩ lĩpĩ 'ĩ, gõ'dá ãnĩ rãgĩĩ gólãkã ĩ'dĩ, ícã trá ãnĩ drĩ gólã rĩ rözó ĩ'dĩ. Nĩ rô Ôvãrí, gólã ò'ê tã tãndĩ kpálé ãnĩ drĩ kô rĩ, tãlã gólã rĩ'á lĩpĩ ãnĩkã ĩ'dĩ."

Tã Yésũ drĩ ãrĩ 'bã mũdrĩ êdézó rĩ

¹¹ Yésũ drĩ rĩrĩ lãmúlĩ Yěrõsãlémã 'álã rĩ 'á, gólã lãvũ trá ãnyĩ êsê-drĩ Sãmãrĩyã yĩ kã Gãlĩláyã bê rĩ 'ásĩ.

¹² Gólã úsũ ágõ ãzã 'bã yĩ trá mũdrĩ 'dó ãrĩ 'bã 'ĩ ĩyĩ 'bã-tĩ ãzã gãrã lâ 'á. Ágõ 'dĩ 'bã yĩ âdrê ĩyĩ trá ĩyĩ vó 'á, ãnĩ ĩyĩ ãnyĩ Yésũ ngálã kô.

¹³ Gólĩyĩ zĩ Yésũ trá kĩ nĩ rĩ, "Yésũ ãmã lĩpĩ, ní ndrê ãmã ĩzã, ní êdê ró ãmã bê."

¹⁴ Yésũ ndrê gólĩyĩ bê ítĩ rĩ, drílã gõzó tã âtálé gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, "Nĩ ngã nĩ nĩ ró ãnĩ rúbã 'dĩ 'bã yĩ â'dálé drĩ-'bã lã'bĩ 'ě kã drĩ, tãlã drĩ-'bã lã'bĩ 'ě kã òlôyã ró bê tã lâ òjĩlã drĩ kĩ nĩ rĩ, ãnĩ rúbã êdê rú trá." Gõ'dá gólĩyĩ òtĩrĩ nũ rĩ, rúbã lâ yĩ êdê rú trá tãndĩ ró.

15 ãrí 'bá gólâ ãlô rî ndrê bê ìtí rî, gólâ âgô trá Yésũ ngálâ áwô-ítí 'èlé Yésũ drí, kpá Ôvârí rî lûyî-lûyî bê ôtrê-ôtrê bê gbórókô ámbá sî.

16 Gólâ ânî trá 'ã'î òlî Yésũ ágálé áwô-ítí 'èlé Yésũ drí. Ágô 'dî rî'á Sãmáryã lé 'bá 'î, gólâ â'dó òjílã Yúdã yí kâ 'î kô.

17 Gô'dá Yésũ drí tã átázó kî nî rî, “Má êdê òjílã mùdrí trá tãndí ró. Ælô rî âgô cé nî rî, àmbúkũ lâ 'dî 'bá yî ã'dô 'á yã?”

18 Cé òjílã àtrâ nô âgô íyíkâ cé nî, áwô-ítí 'èlé Ôvârí drí rî yã?”

19 Yésũ drí tã átázó ágô 'dî drí kî nî rî, “Ní ngá ùrû, ní nî, nî trá tãndí ró. Tã lèlê áníkâ má 'á rî êdê nî nî.”

*Tã â'dô kũmũ Yésũ kâ àngó 'á rî kâ tãsî
(Mâtáyô 24.23-28, 37-41)*

20 Kàyî ázâ sî rî, Pãrúsî ázâ 'bá yî ìjî ìyî tã ìjî-ìjî trá Yésũ tî gólâ rî ùjüzó kî nî rî, “Ôvârí â'dô gólâ tîbê yí drí zílí rî ájó'á âmâ pãlé, gô'dá kpá rílí âmâ drî kúmú ró rî ángô tû yã?” Gô'dá Yésũ lôgô tã trá gólîyî drí, “Ôzô gólâ tîbê Ôvârí drí zílí rî àâcâ rî, â'dô âcá'á ìnî nî ró.

21 Gólâ âcá kô rílí kî ìyíkâ drî rî'á ânî vó ndrêlé kúmú ázâ vò lâ 'á rî kô. Nî nî kî'á nî rî, gólâ tîbê Ôvârí drí zílí rî âcâ trá àngó 'á nongá, gólâ rî'á ngbãngbânô ânî lãfálé 'á nongá rî kô yã?”

22 'Dî vósî, Yésũ átâ tã trá tã árí 'bá íyíkâ rî yí drí kî nî rî, “Ìzátú rî, nî â'dô tã má gólâ ájólé trá ùrú lésî rî kâ ìsũ'á kôrô, má àãgô ró bê àngó 'á

nõngá ÿyî pãlé, gõ'dá 'dĩ rî â'dó drê kâÿî ámakâ 'ëzó âgõlé rî ÿ'dî kô.

²³ Ôjilã äzâ 'bá yî â'dô rĩ'á ãnî âdólé kî nî rî, yî õndrê mâ gólâ âjólé úrú lesĩ rî trá vö äzâ 'á. Gõ'dá 'dĩ rî, nî lëé tâ-drĩ lâ kô, nî lëé tâ-drĩ kpá kô â'dézo gólÿyî vó.

²⁴ Ôzö má õ'ê âcálé rî, tâ lâ â'dô lâ'bú'á 'bãdrĩ ämbá nõ 'bá yî 'ásĩ ndrĩ, õzö ôzê lâgû-lâgû gólâ lâgû 'bá 'wãâ úrú õjilã drĩ ndrêlé vö 'ásĩ ndrĩ rî kâtí.

²⁵ Ngbãangbânõ rî, mâ 'ë'á lâñõ úsúlí ÿzã kôkô ämbá bê, õjilã gólÿyî 'bã 'bá lédrê-lédrê ró ndrê 'bá lâ rî â'dô gã'á dó tâ ámakâ rî lëlé. Tákõ, 'dĩ rî mâ gólâ Ôvârí drĩ âjólé úrú lesĩ rî ÿ'dî.

²⁶ “Gõ'dá kâÿî tîbê má drĩ 'ëzó âgõlé ängó 'á nõngá rî 'á, õjilã â'dô rĩ'á tâ 'élé, té õzö drilÿyî rĩrĩ tâ 'élé kâÿî Nówã kâ rî 'á rî kâtí.

²⁷ Gólÿyî â'dô ÿÿngá rĩ'á ândú tölé, õdrá mvülí, lâgĩ òkó kâ 'ë'á ÿ'dî. Nî ndrê drê, õjilã kâÿî Nówã kâ rî 'á rî ÿsúú ÿyî tâ kô, Nówã õtirĩ fĩ kólóngbõ ängí 'dĩ 'á rî, gõ'dá 'dĩ rî vósĩ rî, ôzê drĩ 'dizó, ÿmvú ândrê drĩ tizó gólÿyî úfúlí ndrĩ vólé, tâlâ gólÿyî édé ÿyî njíyá ró ÿmvú tĩtĩ drĩ tēzó kô, tâlâ gólÿyî kî, ÿmvú ícá tĩlĩ ängó ämbá nõ étélé kô. Â'dô tâ ägõ-ägõ ámakâ ängó 'á rî kâ tãsí rî kpá ítí, õjilã ícá kô tâ lâ lëlé kî, má ägõ trá.

²⁸ “Kâÿî gólâ má drĩ 'ëzó âgõlé ängó 'á nõlé rî, â'dô 'bã'á õzö kâÿî gólâ tîbê Ôvârí drĩ õjilã Sõdómõ kâ zãzó læsí sĩ Gõmórã kâ bê rî tí, kâÿî Lótõ drĩ 'bãzó drê rĩ'á gólÿyî lâfálé rî kâtí. Ôjilã 'dĩ 'bá yî rî ÿÿngá drĩ-báláyî ró. Ôjilã äzâ 'bá yî ÿÿngá ngá nyã'á, gõ'dá äzâ 'bá yî rĩ'á õdrá

mvũ'á, gō'dá āzā 'bá yī ÿíká ngá gĩ'á, āzā 'bá yī ámvú ÿíká 'wā'á, āzā 'bá yī jó ó'dí ÿíká bē'á. Gólĩyī nĩ kĩ'á nĩ rī, Ôvārī bí 'ē'á ÿyī zālé 'bũ ngbāngbānō rī tí rī kō.

²⁹ Lótō yī 'bā-tī ÿíká rī bē, drílĩyī ÿyīngá rāzō fōlé vólé, gō'dá Ôvārī drī lāsī ādāzō 'bũ lésī ōjílā 'dí 'bá yī drī gólĩyī zālé ngá ōnyíkō bē ngbā ndrī.

³⁰ Ámā āgō-āgō ĩzátú rī, â'dô 'bā'á nyé ōzō 'dĩ rī kâtí. Ōjílā āmbá â'dó kō njāā ámā āgō-āgō tā ārílí rīzō ámā drī tēlé.

³¹ “Kāyī gólā má drī 'ēzō āgōlé rī 'á, ōzō nĩ ā'dô ũrū jó-drī tī'á rī, nĩ ārī gō'dá vūdrī fílī ānī drī jó 'álā kō ngá ōnyíkō ānīká ātrōlé. Ōzō nĩ āā'dô ngá 'wā'á ámvú 'álā rī, nĩ āgō gō'dá 'bā 'álā kō.

³² Tā gólā Lótō rī ōkó ká rī āāgā drē ānī 'á, nĩ ĩsũ tā lá.

³³ Ōzō nĩ ĩsũ rīrī ānīká āngó 'á nōngá rī tā lá ũsũ ānī drī kōrō rī, nĩ ícá gō'dá rílí 'bādrī Ôvārī ká ādūkū ākó nā 'álā rílí zāā gólā bē gbádú kō. Kāyī gólā āgō-āgō ámakā āngó 'á nōngá rī tú rī, má â'dô ōjílā āzā 'bá yī pā'á, gō'dá má â'dô kpá ũgúlí dī'á ōjílā āzā 'bá yī drī.

³⁴ Āgō āzā 'bá yī, ōzō ōkō ÿyī â'dú gbārākā ālō drī rī rī, má â'dô ālō rī pā'á, má â'dô ālō rī áyé'á.

³⁵⁻³⁶ Ōzō ōkó āzā 'bá yī â'dô rī ōrī ÿyī ngá ĩ'á rī, má â'dô cé ālō rī trō'á ĩ'dī, ōzō āzā rī ā'dô kō ōjílā ámakā ĩ'dī rī, má â'dô áyé'á lá ākpā vō 'dí 'á nīngá.”

³⁷ Gō'dá tā ārī 'bá Yēsũ ká 'dĩ 'bá yī drī gólā rī ĩjízó kī nĩ rī, “Vō mbĩmbĩ ánīká ní drī 'ēzō āgōlé rī, íyíká ā'dô 'á yā?” Gō'dá Yēsũ drī tā lôgōzō

kĩ nĩ rĩ, “Nĩ â'dô nĩ'á lâ, òzõ lõgónõ drí võ gólâ kōrōnyã drí drãzó 'á lâ rĩ nĩrĩ kâtí.”

18

Tã Yésũ drí í'dígówá ãzâ ngĩzó òjílã Ìfì ìcízó rãtãã 'ẽ'ẽ Ôvãrí

drí rĩ tãsí rĩ

¹ Dũĩ vósĩ, Yésũ ngĩ í'dígówá ãzâ trá tã ârí 'bá íyíkã rĩ 'bá yĩ drí. Í'dígówá 'dĩ rĩ tã â'dalé nõtí, tãndí ró ânĩ drí rĩzó zãã rãtãã 'elé ì'dĩ, nĩ âyê tã lâ, ùvĩ kô, nĩ òzó òkõô kô.

² Yésũ kĩ nĩ rĩ, “Tã kĩ 'bá ãzâ gólâ â'dó tã kĩ 'bá tãndí 'ì kô.

³ Òkó ãzâ ãyízí ró ânĩ trá gólâ ngálâ ândalé ândalé, òpã ró yĩ tã-vó íyíkã kílí rĩ.

⁴ Tã kĩ 'bá 'dĩ rĩ gálé zãã dó tã-vó òkó 'dĩ kã kílí. Gõ'dá kãyì ãmbá ãzâ 'bá yĩ vósĩ rĩ, tã kĩ 'bá 'dĩ ìsũ tã trá yĩ 'á kĩ nĩ rĩ, 'Má ró Ôvãrí kô òjílã bê ndrĩ.

⁵ Tãkõ má lã trá tã-vó òkó 'dĩ kã kílí, tãlã gólâ rĩ trá âmã ìkpókpolólé ìtú vósĩ cé.' ”

⁶ Yésũ gõ'dá âtã tã trá lãjó'bá íyíkã rĩ yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ ârí ùlĩ tã kĩ 'bá 'dĩ drí âtalé 'dĩ trá yã? Gólâ â'dó kô tã kĩ 'bá tãndí 'ì, gõ'dá gólâ pã òkó 'dĩ trá.

⁷ Nĩ ndrê drê, Ôvãrí tíbê 'bã 'bá ìtú vósĩ cé tãndí ró nõ â'dô rĩ'á zãã òjílã rĩ 'bá ãwó ngólé yĩ drí rãtãã bê rĩ pãlé.

⁸ Òzõ gólâ òpã òjílã 'dĩ 'bá yĩ kô 'wãã ró, ãkpã drílíyĩ ãwó ngõrê 'á rĩ, 'dũĩ rĩ â'dô gólíyĩ pã'á kpá kãyì ãzâ 'bá yĩ sĩ 'wãã ró. Æ'dô ìtí rĩ, má ìjĩ ânĩ rílí ãwó ngólé ìtú vósĩ cé rãtãã bê, tãlã mã gólâ

ûrú lésĩ nô òtírĩ àgõõ àngó 'á nõngá rĩ, ùûsù ró ànĩ bê njãã rãtãã 'èrè 'á àwó ngõngõ bê.”

Úlĩ mǎnĩgõ Yésũ drĩ àtálé lómbé-lómbéwá 'bá rú rĩ

⁹ Kàyĩ àzã sĩ, Yésũ àtã úlĩ mǎnĩgõ àzã trá òjílã gólĩyĩ lómbé-lómbéwá 'bá ró kí'á nĩ rĩ, yĩ à'dô tã tãndĩ 'è 'bá 'ĩ rĩzõ òjílã àzĩ zĩlĩ tã ònjĩ 'bá ró rĩ yĩ drĩ.

¹⁰ Gólã kí nĩ rĩ nõtĩ, “Òjílã àzã 'bá yĩ rĩ, nĩ ìyĩ trá rãtãã 'èlé jó ạngĩ Ôvãrí kã 'álã. Àlõ rĩ íyíkã bélé-bélé ù'dú 'bá 'ì, gõ'dá àzã rĩ íyíkã Pãrúsĩ 'ì.

¹¹ Pãrúsĩ 'dĩ àdrè íyíkã ùrũ òjílã lĩfĩ drĩ 'á íyĩ à'dalé rĩzõ rãtãã 'èlé. Gólã kí nĩ rĩ, 'Áwõ-ìtĩ Ôvãrí, má lùyĩ nĩ trá, tãlã ní 'bã mã trá tãndĩ ró òjílã àzĩ drĩ sĩ ndrĩ, gólĩyĩ ngá òpá 'bá, òmbã 'è 'bá, 'dãzĩ rĩ òkó àyĩ 'bá, gõ'dá kpá òzõ bélé-bélé ù'dú 'bá àmã gãrã 'á nõtĩ nõ gõ'dá kpá gólĩyĩ tã lã'bí àmãkã kã ìzã 'bá rĩ. Hãã! Mã tãndĩ ró gãrã drĩ lã yĩ sĩ.

¹² Ôvãrí, ní ndrè trá, mã rĩ rãtãã 'èlé 'alé 'ã'í sĩ ní drĩ, mã rĩ rĩlĩ lõfó sĩ àndãlã rĩ gímã àlõ 'á. Mã rĩ kpá lãfã fèlé òjílã rĩ 'bã tã àníkã àtálé àmã drĩ rĩ drĩgã.’

¹³ “Gõ'dá bélé-bélé ù'dú 'bá 'dĩ ànĩ bê rĩ, 'è rãtãã íyíkã ìnĩnĩ ró rú'ba lô'bã-lô'bã sĩ. Òzõ òjílã áyábálã kãtĩ, gólã rĩ àdrélé íyĩngã àkpã volé 'álã ró. Drĩlã rĩzõ íyĩ àgásĩ drĩ sãlé ìzã sĩ trẽ trẽ kí nĩ rĩ, 'Óõ! Ôvãrí mã tã ònjĩ 'bã nõ, mã lô'bã rú'ba ní drĩ, ní àyè mã tã ònjĩ àmãkã àmbã nõ 'ásĩ, mã rĩ'á tã ònjĩ 'bá 'ì.’ ”

14 Gõ'dá Yésũ âtâ trá kĩ, “Má âtâ drẽ tã nô ãní drí. Ôvârí âyé tã ònjí bélé-bélé ú'dú 'bá 'dĩ kã trá, gõ'dá gólâ âyé tã ònjí gólâ Pãrúsĩ kã rĩ kô. Òzõ òjílã äzâ òlôngô iyî tã äkpã nĩ rĩ, Ôvârí â'dô gólâ rĩ 'bã'á â'dólé ngá tãkó ró. Òzõ òjílã äzâ ò'bã yî â'dólé ngá tãkó ró rĩ, Ôvârí â'dô gólâ rĩ rú 'bã'á lôngô-lôngô ró.”

Yésũ lôngô òjílã gólĩyî iyî rõ 'bá rĩ trá òzõ 'dĩyĩmvá fĩnyáwá drí tã átá lâ yî kã rõrẽ tí
(Mâtáyõ 19.13-15; Mârãkõ 10.13-16)

15 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, òjílã äzâ 'bá yî drí 'dĩyĩmvá ònyíkõ äjízó Yésũ ngálâ, òfê ró òrê gólĩyî drí. Gõ'dá læjóbá gólâkã 'dĩ 'bá yî lôgã gólĩyî dó ânĩlí änyî 'dĩyĩmvá 'dĩ 'bá yî bê.

16 Gõ'dá gólâ ndrê bê ítí rĩ, gólâ äzî 'dĩyĩmvá ònyíkõ 'dĩ 'bá yî trá ânĩlí yî ngálâ. Gólâ âtâ trá læjóbá iyíkã 'dĩ 'bá yî drí kĩ nĩ rĩ, “Nĩ âyé 'dĩyĩmvá ònyíkõ 'dĩ 'bá yî äânĩ ró iyî má ngáá nõlé. Nĩ lôgã gólĩyî kô.

17 Nĩ ndrê trá, tã kũmũ Ôvârí kã 'á rĩ rĩ'á nõtí, òjílã lâ 'á lâ rĩ, rĩ'á tã lèlê bê, òzõ 'dĩyĩmvá ònyíkõ kâtí. Ä'dô 'bã'á cé ãní tã lë 'bá òzõ 'dĩyĩmvá ònyíkõ kâtí rĩ 'bá yî drí. Ä'dô iyî fĩ'á nĩ kũmũ Ôvârí kã rĩ 'á.”

Tã gólâ òjílã ngá-drĩ ämbá bê rĩ drí ngá iyíkã 'dĩ 'bá yî äyézó kô 'dëzó Yésũ vósĩ rĩ
(Mâtáyõ 19.16-30; Mârãkõ 10.17-31)

18 Kãyî äzâ sĩ, ägõ ämbá äzâ ijî Yésũ trá kĩ nĩ rĩ, “Lĩfĩ ìmbá 'bá tãndí, má ä'dô ä'dô 'ë'á rĩ'dí má drí rĩzó kũmũ Ôvârí kã zèlé, rĩlí gólâ bê ädũkũ äkó yã?”

19 Yésũ kĩ nĩ rĩ, “Má lôgõ tã-vó ánikâ 'dĩ nõtí. Ní zĩ má lĩfĩ ìmbá 'bá tãndí ró tãlã ã'dô 'ì yã? Cé Ôvârí ì'dĩ tãndí ró.

20 Gõ'dá ní rô tã ãmbá Ôvârí drí â'dalé Músã drí mũdrĩ rĩ 'bá yĩ trá ndrĩ yã, kĩ'á nĩ rĩ, ní 'bã òkó gólã â'dó 'bá kô ání òkó ró rĩ kô ní ùgúlí àyízó ì'dí bẽ lâ, ní fũ òjílã kô, ní ùgũ ngá kô, ní âdô ònjõ kô, ní ârĩ ání átá yĩ tĩ-võ ání ândré yĩ bẽ, tãlã ní ìnjĩ ró gólíyĩ bẽ yã?”

21 ãgõ 'dĩ lôgõ tã-drĩ trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “Drẽ ãkpãkã'dã, má drí 'bãzó 'dĩyímvá ró rĩ, má rô tã 'dĩ 'bá yĩ trá ndrĩ.”

22 Gõ'dá Yésũ ârĩ tã 'dĩ 'bá yĩ bẽ rĩ, drílã tã âtázó ãgõ 'dĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Tãndí ró, ní rô tã 'dĩ 'bá yĩ trá ndrĩ. Tã ãzã rĩ'á ãlô, ní gĩ ngá ní drí 'bãzó ì'dí bẽ lâ 'dĩ 'bá yĩ ndrĩ, ní fẽ ró lãfã lâ ìzã 'bá yĩ drí ìyĩ pãzó. Òzõ ní ò'è trá ìtĩ rĩ, Ôvârí â'dô ngá tãndí tĩ dũũ fẽ'á ní drí, ní drí rĩzó gólã bẽ võ ùrú 'álã rĩ 'álã. 'Dĩ rĩ tã gólã lãvũ 'bá gãrã lãfã drĩ sĩ rĩ ì'dĩ, ní gõ ró â'delé má vó.”

23 ãgõ 'dĩ ârĩ tã Yésũ drí âtálé ìtĩ 'dĩ bẽ rĩ, gólã trá tã ìsũ-ìsũ ró ãmbá, tãlã gólã rĩ'á ngá-tĩ bẽ ãmbá, lãé gílã ndrĩ kô.

24 Gõ'dá Yésũ âtã trá òjílã rĩ 'bá ìtĩ tã 'dĩ ârílĩ rĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Rĩ'á lãñõ ró ãmbá òjílã ngá-tĩ bẽ dũũ rĩ drí fĩzó kũmũ Ôvârí kã rĩ 'álã.

25 ã'dô 'bã'á cú ìtĩ lãñõ ãkó ìnjígó drí fĩzó lĩbĩrã 'bú 'ásĩ kòólóró.”

26 Gõ'dá òjílã rĩ 'bá ãmbá tã ârílĩ ìtĩ 'dĩ 'bá yĩ âtã ìyĩ trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “Òzõ ã'dô ìtĩ rĩ, â'dô

â'dó'á ángô tí ró òjílã ãzãkã drí ngá pãzó yã?"*

²⁷ Yésũ drí tã-drĩ jãzó kĩ nĩ rĩ, "Òjílã ãzãkã yũ'dáwá ãnĩ lãfálé sĩ tã tãndí 'élé tãlá ìyĩ 'bãlé òjílã Ôvãrí kã ró rĩlĩ gólã bê ãdũkũ ãkó úrú 'álã, cé Ôvãrí â'dô ãnĩ 'bã'á nĩ òjílã ìyĩkã ró."

²⁸ Pétěrõ âtã trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, "Nĩ ndrê drê, ãmã rĩ gógó rĩ, mã âyê ngá ãmbã ãmãkã rĩ 'bã yĩ trá ndrĩ volé â'dézó ání vó bêlé nõ. Â'dô ìcã'á trá ãmã drí fĩzó kũmũ Ôvãrí kã rĩ 'álã yã?"

²⁹⁻³⁰ Yésũ drí kpá tã âtázó tã ârí 'bã ìyĩkã 'dĩ 'bã yĩ drí kĩ nĩ rĩ, "Ôvãrí â'dô ngá tãndí âfê'á dũũ ãnĩ drí ãngó 'á nõngá, gõ'dá gólã â'dô lédrê-lédrê ãdũkũ ãkó rĩ fê'á ãnĩ drí vò úrú 'álã rĩ 'álã, ãnĩ gólĩyĩ 'bã ìyĩkã âyê 'bã ndrĩ ìyĩ áró yĩ bê ndrĩ kũmũ Ôvãrí kã tãsĩ rĩ yĩ drí."

Tã Yésũ drí òdrã tã ìyĩkã 'ẽ 'bã â'dólé Yěrõsãlémã 'álã rĩ

tã lâ âtázó kpá ó'dí lãjó'bã ìyĩkã rĩ 'bã yĩ drí rĩ (Mãtáyõ 20.17-19; Mãrãkõ 10.32-34)

³¹ Gõ'dá Yésũ yĩ drí ngãzó nĩlĩ lãtĩ Yěrõsãlémã kã 'ásĩ gólé Yěrõsãlémã 'álã ró. Drílã lãjó'bã ìyĩkã mũdrĩ-drĩ-lã-ngã-rĩ rĩ 'bã yĩ ãzĩzó ndrĩ tã ârí 'bã ãzã 'dĩ 'bã yĩ lãfálé 'ásĩ rĩlĩ yĩ lãgátĩ tã âtázó drílĩyĩ. Gólã kĩ, "Ngbãângbã nõ rĩ, nĩ ngã, mã nĩ Yěrõsãlémã 'álã, tãlá ãkũ ró rĩ, tã ãngũ 'bã Ôvãrí kã âtã trá kĩ nĩ rĩ, cé Yěrõsãlémã 'álã ì'dĩ, tã ãzã 'bã yĩ drí rũ 'ézó mã gólã tĩbê ãjólé Ôvãrí ngá lésĩ rĩ drí.

* **18:26 18.26** Gólĩyĩ ìjĩ tã ìjĩ 'dĩ, tãlá tã ìsũ gólĩyĩkã 'á rĩ kĩ, ngá dũũ â'dô lãmbé òrê Ôvãrí kã òjílã drí rĩ kã ì'dĩ. Ngã-tĩ dũũ 'bã â'dô trá òjílã tãndí 'ì.

³² Ámã drî â'dô â'dé'á òjílã ãtrã Rómã kã rî 'bá yî dríḡá. Òjílã 'dî 'bá yî â'dô ìyî ámã lô'dá'á, â'dô ìyî tũ lúwú'á má rú.

³³ Drílîyî ámã cãzó kpá drílîyî ámã füzó. Gõ'dá kâyî nã lâ 'á rî, má drí kpá âfözó ó'dí òdrã 'ásî."

³⁴ Gõ'dá læjó'bá Yésũ kã 'dî 'bá yî nîyî ìyî tã Yésũ drí âtalé ìyî drí 'dî ífí lâ kô, â'dó kô mbî gólîyî bílî.

Tã Yésũ drí lîfî ãkó lé 'bá êdézó ãnyî Yérîkô 'álâ rî

(Mátáyõ 20.29-34; Márãkõ 10.46-52)

³⁵ Yésũ drí 'erê nîlí lævũlí kôró Yérîkô 'ásî nîlí Yērōsālemã 'álâ rî 'á rî, ò'bí ãmbá rî trá nîlí gólâ bê. Ägô ãzã lîfî ãkó rî 'bá nî'á læfã zî bê òjílã tî sî rî, rî'á ãnyî pávó tî gãrã 'á.

³⁶ Lîfî ãkó lé 'bá 'dî árîlí bê òjílã ò'bí ãmbá dũũ rî 'bá ìyî lævũlí yí læḡátî sî 'dî äyî lâ rî, gólâ ìjî òjílã ãzã ãnyî yí læḡátî ìtî 'dî trá kî nî rî, "Dî ã'dô 'î yã ãmbá äyî bê 'dî?"

³⁷ Òjílã 'dî âtã trá gólâ drí kî nî rî, "Yésũ Nãzãrétã lé 'bá ró rî ì'dî òjílã ãzã 'bá yí bê lævũ'á ìyî."

³⁸ Ägô gólâ lîfî ãkó 'dî zî læzî trá ãmbá ãmbá kî nî rî, "Yésũ, ní 'bã ámã ìzã òḡã ní drîjî, ní ì'dî tîbê Ôvãrí drí tã lâ âtalé kî'á nî rî, ãã'dô ânî'á ãmã pãlé nõ, ní pâ mã."

³⁹ Gõ'dá òjílã ãzã 'bá yî drí tã lòḡõzó gólâ drîjî kî nî rî, "Nî, ní rî tîjî." Gõ'dá gólâ árî tã òjílã 'dî 'bá yí kã 'dî kô. Drílã læzî ãzã zîzó kpá ãmbá ãmbá kî nî rî, "Nî ì'dî tîbê Ôvãrí drí tã lâ âtalé

kĩ'á nĩ rĩ, ãã'dô ânĩ'á ãmã pãlé nõ, ní ndrê áamá ìzã! Ání 'á ąđ'dị má rú! Ní pã mã!"

⁴⁰ Gõ'dá Yésũ drí ádrézó kĩ nĩ rĩ õjĩlã 'dĩ 'bá yĩ drí rĩ, "Nĩ ąjĩ ągô 'dĩ má ngáá nõlé." Gõ'dá lĩfĩ ąkó lé 'bá 'dĩ drí ânĩzó ąnyĩ Yésũ lągátĩ. Yésũ kĩ nĩ rĩ,

⁴¹ "Ní lě ą'dô má drįgá sĩ yã? Má ą'dô ání pã'á ąngó tí ró yã?" Lĩfĩ ąkó lé 'bá 'dĩ kĩ, "Ągô ąmbá, ní edê áamá lĩfĩ nõ võ ndrêlé tãndĩ ró."

⁴² Gõ'dá Yésũ kĩ, "Ání lĩfĩ 'dĩ ą'dô võ ndrê'á, ą'dô 'bã'á tãndĩ ró. Tã lělě ąníkã má 'á rĩ 'bã nĩ trá rũ edélé tãndĩ ró."

⁴³ Kôrô įtũ 'dĩ sĩ rĩ, ągô 'dĩ drí võ ndrêzó tãndĩ ró rará. Gõ'dá ągô 'dĩ drí ngázó 'dělé Yésũ vó, Yésũ rĩ rũ lųyĩ-lųyĩ bē ąwô-itĩ ąmbá 'ē'ē bē Ôvãrí drĩ įtũ vósĩ cé kĩ nĩ rĩ, "Tákõ, Ôvãrí rĩ'á mbãrãkã bē tákányĩ pãtįĩ tí má ndrê võ kô." Gõ'dá õjĩlã ąmbá 'dĩ 'bá yĩ ndrê įyĩ gólã bē võ ndrê'á rĩ, lųyĩ įyĩ Ôvãrí kpã trá kĩ nĩ rĩ, "Tákõ, Ôvãrí fē fãfã trá gãrę Yésũ drĩ pãtįĩ."

19

Tã bélé-bélé û'dú 'bá Zākáyõ rĩ tãsĩ rĩ

¹ Gõ'dá Yésũ drí ngázó nĩlĩ kôrô jãrĩbã Yérĩkõ kã rĩ 'ásĩ.

² Ągô ązã bē tólã rũ lâ Zākáyõ, gólã rĩ'á drĩ-'bá bélé-bélé û'dú 'bá kã 'ĩ, gólã rĩ'á kpã ngá-tĩ ąmbá rĩ 'bá yĩ bē dũũ, tã ndēé gólã kô. Ọjĩlã ndrĩ 'bãã įyĩ bélé-bélé û'dú 'bá lówó kô, tãlã gólįyĩ rĩ įyĩ trá lã'bí gólįyĩkã ìzãlé kpã rĩ'á lãfã õjĩlã kã ądólé nyãlé.

3 Zākáyō ârî bê kî'á nî rî, Yésũ trá ânî'á kôro jãrîbã 'ásî rî, gólâ lë trá cú Yésũ rî lîfî ndrêlé. Zākáyō rî'á âgô kútúwá 'î, nyãgõrã ró, ícá Yésũ rî rú'bá ndrêlé tólâ kô, tâlâ õ'bí trá düü.

4 Gõ'dá nîngá sî rî, râ trá lãvũlî sîsî 'álâ mbâlê fê ạngí tõrõngõlõ lâ drî Yésũ rî lãvũ-lãvũ têlé rú'bá lâ ndrêlé.

5 Gõ'dá Yésũ âcálê bê té fê ạngí 'dî zêlé rî, gólâ drî Zākáyō rî zîzô kî nî rî, “Zākáyō, Zākáyō, ní ârî vũdrî. Ændrõ nô rî, má lë trá nîlî rîlî ní drî 'bã 'álâ ní bê.”

6 Æyîkõ cî Zākáyō trá. Drîlâ ârízô fê drî sî vũdrî 'wãã'wã, nî-bê-yã fêlé Yésũ drî.

7 Gõ'dá õjîlã ndrê bê 'dó Yésũ nî trá Zākáyō drî 'bã 'álâ rî, gólîyî ngã trá ndrî 'dó úlî ngürũ-ngürũ bê kî nî rî, “É'ê, Yésũ nî íyîkã rîlî âgô tâ õnjî 'bã nã drî 'bã 'álâ ã'dô drî yã?”

8 Zākáyō drî gõzô âdrêlé Yésũ ágálê ãnyî, íyî õmbê kúkú âdîlî tâ âtázô kî nî rî, “Kúmú ámakã, ní âyê mã tâ õnjî ámakã tâsî. Má lë trá ngã ãmbã má drî 'bãzô î'dî bê lâ nõ lãfálâ cãlé rî, ãzã 'bã yî fêzô õjîlã îzã 'bã ngã ãkó rî yî drî. Gõ'dá má lë trá lãfã tîbê õjîlã kã má drî rî'á âdólâ nyãlé rî 'bã yî kã rî lôgõlé volé gólîyî drî. Má lë gõ'dá võ lâ fêlé ândâlã sũ õjîlã drî ãlõ-ãlõ.”

9 Yésũ kî nî rî gólâ drî rî, “Kãyî ãndrõ nô sî rî, Ôvãrî âyê nî trá tâ õnjî ánikã tâsî. Sîsî rî, ní â'dô trá gbõ bélé-bélé û'dú 'bã 'î rî, ní îzã lâ'bí trá, õjîlã kî nî rî, ní â'dó Æbãrãyãmã rî ózõwã 'î kô. Tãkõ ngbãangbãno rî, nî pãtî-pãtî ró Æbãrãyãmã rî ózõwã î'dî, tâlâ ní âjã drî trá tâ õnjî ánikã 'ásî.

10 Má drí ânĩrĩ Ôvãrí ngá lésĩ rĩ tú rĩ, má ânĩ cé òjílã gólĩyĩ àvĩ 'bá trá lãtĩ Ôvãrí kã 'ásĩ tã ònjĩ drí rĩ pãlé.”

Í'dígówá kúmú àngĩ ãzã drí drĩ-ãcê fězó rú ì'bũ 'bá íyíkã

*lĩfĩ lõmbã bê rĩ drí rĩ tãsí
(Mātáyō 25.14-30)*

11 Gõ'dá nĩngá sĩ, Yésũ ítónã trá í'dígówá ãzã àtálé òjílã nĩ 'bá ìyĩ àjílĩ Yěrõsãlémã 'álã rĩ drí, tãlã òjílã 'dĩ 'bá yĩ ìsũ ìyíkã bê rĩ, tã Yésũ drí rĩ'á àtálã tã kũmũ Ôvãrí kã rĩ tãsí rĩ à'dô rú 'è'á àkpãkã'dã ìyĩ lĩfĩ drĩ 'á, Yěrõsãlémã 'á tólã.

12 Gólã kĩ nĩ rĩ, “Àgõ ãmbã ãzã úzĩ gólã trá nĩlĩ 'bãdrĩ ãzã 'á jējē ró ìyĩ 'bãlé kúmú 'bãdrĩ ìyíkã kã ró, gõ'dá àgõlé yĩ drĩ 'bã 'álã.

13 Drē àkpã gólã ngá drē nĩlĩ 'bã 'ásĩ kô, gólã àzĩ rú ì'bũ 'bá ìyíkã trá mũdrĩ ânĩlĩ yĩ ngálã, tã ìyíkã 'è'á àtálã gólĩyĩ drí rĩ àrĩlĩ. Drílã lãfã fězó gólĩyĩ drí cé tĩtĩ lãfã parã nã kã. Gõ'dá drílã tã àtázó gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, 'Nĩ 'è lôsĩ lãfã ámakã nõ drí mbãzó, ã'dô ró bê ãmbã má drĩ.' Gõ'dá gólã drí ngãzó nĩlĩ 'bãdrĩ jējē ró nã 'álã.

14 Òjílã gólã rĩ ífífĩ kã rĩ gã ìyĩ gólã dó 'bãlé kúmú ró ìyĩ drĩ, gólĩyĩ drí kpá tã àtízó jõlé 'bãdrĩ jējē ró 'dĩ 'álã kĩ nĩ rĩ, 'Mã lēã àgõ 'dĩ kô 'bãlé kúmú ró ãmã drĩ.'

15 “Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, ó'bã gólã trá kúmú ró, àgõ trá yĩ drĩ 'bã 'á. Gõ'dá gólã àgõ bê rĩ, àzĩ rú ì'bũ 'bá ìyíkã 'dĩ 'bá yĩ trá ndrĩ ânĩlĩ yĩ ngálã, gólã lē trá lãfã yĩ drí àyéle gólĩyĩ drĩgã rĩ ndrēlé, ã'dĩ kã rĩ lãvũ nĩ kô rô yã?

16 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá ãlô rî drí ânĩzó gólâ ngálâ kî nĩ rî, "Bã-lípî, má 'ê lôsĩ trá lãfâ párá nâ kâ 'dĩ lópê rû trá ândálé mùdrí.'

17 Gólĩyî lípî 'dĩ kî nĩ rî ãgô 'dĩ drí rî, 'Tã tãndí 'î, má â'dô ánî 'bã'á kpá kúmú 'bãdrĩ mvá mùdrí rî kâ ró.'

18 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá rĩ lâ rî drí ânĩzó gólâ ngálâ kî nĩ rî, "Bã-lípî, má 'ê lôsĩ trá lãfâ párá nâ kâ 'dĩ lópê rû trá ândálé n̄jî.'

19 Gólĩyî lípî 'dĩ kî nĩ rî ãgô 'dĩ drí rî, 'Tã tãndí 'î, má â'dô ánî 'bã'á kpá kúmú 'bãdrĩ n̄jî kâ ró.'

20 "Gõ'dá ãzâ drí kpá ângázó kî nĩ rî, "Bã-lípî, lãfâ áníkâ tíbê fêlé má drígá lãfâ párá nâ kâ rî rĩ'á nō, má âbí lôgō'á lâ ní drí, má lậpî zã rĩ'á kpậkậ ítá kâ 'á nō.

21 Ủrĩ 'ê má 'ê'ê, tãlâ nî òjílã ậwá-láká 'î. Ní rî ngá gólĩyî 'bã 'bá áníkâ ró kô rî trôlé 'dó ndrĩ ní drí, gõ'dá ní rî kpá ngá gólĩyî òjílã kâ ì'díl kâ 'bá â'dó 'bá áníkâ ró kô rî ñólé ndrĩ ní drí.'

22 Gõ'dá ãgô 'dĩ lípî lâ kî nĩ rî, 'Nĩ rĩ'á rû ì'bũ 'bá ònjí 'î. Tã 'dĩ âfô nî rî gógó s̄lĩ s̄lĩ kî nĩ rî, má â'dô òjílã ậwá-láká 'î.

23 Tãlâ ã'dô 'î ní drí lãfâ 'dĩ 'bãzó cú ítí lôsĩ 'êzó ì'dĩ s̄lĩ lâ, drílã t̄jzô nĩ'á s̄lĩ 'álâ kô yã? Tã ní drí lãfâ 'dĩ lậpízó r̄lĩ cú ítí 'dĩ rî, má lẽ trôlâ volé ní drígá s̄lĩ.'

24 "Kúmú drí tã âtázó rû ì'bũ 'bá ãzâ 'bá yî drí kî nĩ rî, 'Ní trô lãfâ 'dĩ volé drígá lâ s̄lĩ, fêlé ãgô gólâ íyíkâ 'bã 'bá t̄lĩ ândâlâ mùdrí rî drí.'

25 Gõ'dá rû ì'bũ 'bá 'dĩ 'bá yî kî nĩ rî, 'Gõ'dá ãgô ãzâ nã kpá rĩ'á lãfâ dũũ bê rî, â'dô nō rî fê'á kpá gólâ drí yã?'

26 Gõ'dá lãfâ lîpî kî nî rî, 'Má âtâ drê tâ âzâ ânî drî, òjilã gólîyî má drî ìnjîlí rî, má â'dô ngá fê'á drílîyî gârã. Gõ'dá gólîyî tîbê má drî ìnjîlí kô rî, má â'dô ngá gólîyîkâ rî trô'á volé drîgã lâ ìyî sî.

27 Ngbãângbânô má lë nî âjî âmâ âjû-'bá-âziyã yî gólîyî tîbê âmâ lë 'bá kô 'bãlé kúmú ró ìyî drî rî fûlî ngbãângbânô âmâ lîfî drî 'á nôngá.' "

*Tã õ'bí ãmbá drí Yésũ rî lâgúzó âcárê
Yêrôsãlémã 'álâ rî 'á rî
(Mâtáyô 21.1-11; Márãkô 11.1-11; Yôwánî
12.12-19)*

28 Gõ'dá nîngá sî rî, Yésũ drê zãâ rî'á nî'á Yêrôsãlémã 'álâ. Tã ârí 'bá gólâkâ 'dî 'bá yî 'dé trá zãâ gólâ vó.

29 Gólîyî ânî trá âcálé ânyî 'bãdrî mvá zîlî Bêtêfágê rî 'á. Bêtêfágê 'dî rî'á ânyî Bêtánî lâgátî. Yésũ yî câ trá únî gólâ fê dô kâ zîlî òlívî rî bê yî drî rî drî 'álâ, gõ'dá drílâ tâ ârí 'bá âzâ 'bá yî jôzó rî sîsî, nî'á filî 'bãdrî mvá Bêtêfágê kâ 'dî 'á.

30 Gólâ kî nî rî, "Nî nî, nî fî Bêtêfágê 'álâ. Ôzô nî ôcâ trá rî, nî â'dô dôngí mvá úsú'á ó'î trá 'î'î tólâ. Dôngí 'dî kó òjilã âzâ mbãã drê drî lâ kô. Nî âtî dôngí 'dî, nî âsê ró âjîlí má drî nôlé.

31 Ôzô òjilã âzâ ìjî ânî trá kî'á nî rî, nî rî dôngí 'dî âtîlí nîzó î'dí bê lâ ã'dî drî yã rî, nî âtâ drílâ nôtî kî nî rî, 'Kúmú âmákâ lë nî, gólâ â'dô lôgô'á lâ 'wãâ volé.' "

32 Tã ârí 'bá rî 'dî 'bá yî nî ìyî trá, 'ê ìyî tâ 'dî trá, té ôzô Yésũ drî âtálé gólîyî drî rî tí. Nî ìyî úsú ìyî dôngí ó'díwá 'dî trá,

33 'dê ÿyî trá rĩ'á âtlîâ. Gõ'dá dõngí 'dĩ lúpî lâ ïjî gólîyî trá kĩ nĩ rî, “Háyĩ, nĩ rî dõngí 'dĩ âtlîlí ã'dô tãsí yã?”

34 Tã ârí 'bá rĩ nô 'bá yî lôgõ ÿyî tã trá kĩ nĩ rî, “Kúmú rî lëlâ nĩ.”

35 Tã ârí 'bá rĩ 'dĩ 'bá yî drí dõngí 'dĩ âtizó âjílí Yésũ drí. Ôjílã rĩ'á dũû ânĩ 'bá Yésũ rî âjílí rî, âzâ 'bá yî drí ítá dãzó dõngí 'dĩ ùgúlí, ã'dô ró bê Yésũ drí rĩzó drĩ lâ mũ 'dĩ.

36 Gõ'dá drílîyî Yésũ rî ñngázó 'bälé dõngí ùgúlí. Gõ'dá âzâ 'bá yî 'dê ÿyîkâ sísí zãâ, nĩ'á ítá 'bê bê vũdrí sî látî 'ásî, Yésũ drí nĩzó dõngí bê drĩ lâ sî. Ôjílã 'dĩ 'bá yî 'ê ÿyî tã 'dĩ ítí 'dĩ, tãlá gólîyî lë ÿyîkâ trá Yésũ trá ï'dĩ kúmú ạngí ÿyîkâ ró.

37 Gõ'dá nĩngá sî rî, Yésũ drí ngãzó âlólé únî gólâ fê dõ kâ bê yî drĩ 'dĩ pälé lâ 'álâ. Ô'bí ãmbá drí nĩzó gólâ rî âjílí. Drílîyî rĩzó Ôvârí rî lûyîlí gbórokõ ãmbá sî. Gólîyî 'ê ÿyî ãwô-ítí trá Ôvârí drí, tãlá Yésũ 'ê tã lârákõ âzâ 'bá yî òyî ró rî trá dũû gólîyî lîfî drĩ 'á.

38 Gólîyî kĩ nĩ rî, Ôvârí ãâfê òrê kúmú ạngí drílâ âjólé ÿyî drí nõ drí. Gólîyî kĩ nĩ rî, ngbãângbânõ, tã ã'dî âcâ trá ÿyî lâfálé Ôvârí ngá lésî, yî ññjî Ôvârí gólâ rî 'bá mbârâkâ bê gãrã úrú 'álâ rî.

39 Gõ'dá Pãrúsî yî ârî ÿyî tã 'dĩ bê ítí rî, gólîyî âtâ ÿyî tã trá Yésũ drí kĩ nĩ rî, gólâ ãâtâ tã ôjílã 'dĩ 'bá yî drí kĩ, gólîyî ãâtâ tã 'dĩ 'bá yî kô, gólîyî òrî títî, gólîyî òrî tã âzâ âtálé Yésũ rî rú sî kô.

40 Yésũ drí tã âtázó Pãrúsî 'dĩ 'bá yî drí kĩ nĩ rî, “Ícá kô gólîyî drí rĩzó títî. Ôzõ gólîyî ùlûyî Ôvârí

kô âmâ tâsĩ rî, kúnì mvá gólìyî lätì 'á nõ 'bá yî â'dô Ôvârí rî lùyì'á trá.”

⁴¹ Gõ'dá nĩngá sĩ rî, Yésũ drí Yērōsālēmã rî ndrēzó sísí yî ágálé ìtí, gólâ drí ìtónāzó āwó ngōlé ìlĩndrì sĩ.

⁴² Drílâ tâ âtázó kĩ nĩ rî, “Óõ ãnî òjílã Yērōsālēmã lé 'bá nõ rî trá ândrâ-tãndĩ 'î ãdũkũ ãníkã 'èzó ãnî pālè rî ì'dĩ nõ. Òmbã Ôvârí kã sị lâ drí â'dízó ãnî rú rî ì'dĩ. Gõ'dá nĩ nị gõ'dá kô, nĩ ndrè kpá kô.

⁴³⁻⁴⁴ Ngbãngbânõ rî, ãnî ãjú-'bá-ãzí yî â'dô 'dè'á ãnî drĩ vò 'ásĩ ndrĩ. Gólìyî â'dô rú è'bé'á ndrĩ gbãã jãribã ãníkã rú sĩ. Gólìyî â'dô ngá 'bárañã ró rî 'dĩ'á, kpá bēzó lâ únì sĩ jãribã ãníkã rú sĩ, nĩ òzó 'bēè rãlé kô. Gólìyî â'dô ãnî ùfú'á ngbã ndèlé vólé. Drílìyî jãribã ãníkã 'dĩ ìzāzó ngbãngbã. Tãlã nĩ gã vólé dó tâ lèlé kĩ'á nĩ rî, Ôvârí âcã trá ìyì pālè.”

⁴⁵⁻⁴⁶ Yésũ drí fizó jãribã 'álâ zãã lãvũlì jó ąngì Ôvârí kã rî 'álâ, gólâ òtírĩ âcã â'dì-drì jó ąngì Ôvârí kã 'dĩ 'álâ rî, gólâ ùsũ òjílã ãzã 'bá yî trá rĩ'á ìyì ngá gólâ rĩ'á fèlã zãlé ngá fèfè ró rî gĩ'á ãkpã jó 'á. Yésũ drí tâ âtázó gólìyî drí òmbã sĩ kĩ nĩ rî, “Ôvârí âtã trá tâ ąngũ 'bá Ìsáyã sịlì kĩ nĩ rî, 'Jó ámakã rî ìyíkã cé rãtãã 'èzó ì'dĩ 'á lâ má drí âmâ lùyì-lùyì bè.’

Ìsáyã 56.7

Nĩ ârì drē, jô Ôvârí kã â'dó kô ngá ãzã 'èzó 'á lâ. Gõ'dá nõõ rî, nĩ jã trá rĩzó ngá ãníkã gílì 'á lâ, rĩ'á lãfã lâ nyãlé. ãnì trá òzõ ùgũ kãtì.” Gõ'dá Yésũ lâdrô òjílã 'dĩ 'bá yî trá òmbã sĩ.

47 Gõ'dá nĩngá sĩ rĩ, Yésũ rĩ trá lãmulĩ kãyi vósĩ cé, jó ąngĩ Ôvãrí kã 'dĩ 'á, rĩlí tã tãndĩ Ôvãrí kã átálé õjĩlã gólĩyĩ rĩ 'bã rũ ê'bélé jó ąngĩ Ôvãrí kã rĩ 'á rĩ yĩ drĩ. Drĩ-'bã ąngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ, lã'bĩ ãmbã 'bã yĩ gõ'dã kpã gólĩyĩ sĩsĩ-lésĩ ró rĩ 'bã yĩ bê, lã ãyĩ trá Yésũ rĩ fũlĩ rĩ.

48 Ícã ãyĩ kô, tãlã õjĩlã ãmbã 'dó rĩ'á tólã úlĩ Yésũ drĩ rĩ'á løyálã 'dĩ árí'á. Ő'bĩ ãmbã ítĩ 'dĩ 'bã yĩ lã 'dó úlĩ Yésũ kã árílĩ ãyĩ bĩ-'balé sĩ.

20

Tã ąjú-'bã-ãzĩ Yésũ kã 'dĩ 'bã yĩ drĩ tĩ ąnyázó Yésũ bê

drĩ-ãcê gólãkã rĩ tãsĩ rĩ

(Mătáyõ 21.23-27; Mărãkõ 11.27-33)

1 Kãyi ązã sĩ, Yésũ õtĩrĩ rĩlĩ tã pėlé jó ąngĩ Ôvãrí kã 'dĩ 'á rĩ, drĩ-'bã ąngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bã yĩ gõ'dã lã'bĩ ãmbã 'bã yĩ bê, rĩ ãyĩ trá Yésũ rĩ ãjĩlĩ tã ãjĩ-ãjĩ sĩ kĩ nĩ rĩ,

2 “Ă'dĩ 'bã nĩ rĩ'á tã pėlé jó Ôvãrí kã nõ 'á rĩ nĩ yã? Ă'dĩ fẽ drĩ-ãcê ní drĩ tã 'dĩ 'bã yĩ 'ězó rĩ nĩ yã?”

3 Yésũ lógõ tã-drĩ trá gólĩyĩ drĩ nõtĩ, “Má lã trá ąnĩ ãjĩlĩ tã ãjĩ-ãjĩ sĩ nõtĩ,

4 ă'dĩ 'bã Yõwãní rĩ'á bãbãtĩzĩ 'ėlé õjĩlã drĩ rĩ nĩ yã?”

5 Gõ'dã drĩ-'bã Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bã yĩ ícã ãyĩ úlĩ Yésũ kã 'dĩ võ lã lógõlé kô. Gólĩyĩ ãsũ tã trá kĩ nĩ rĩ, õzõ yĩ ąãtã gólã drĩ kĩ'á nĩ rĩ, Ôvãrí ã'dĩ rĩ, Yésũ ă'dô lógõ'á lã ãyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, ngã ă'dô kpã ítĩ rĩ, gólĩyĩ ró úlĩ Yõwãní kã kô ă'dô tãsĩ yã?

⁶ Õzõ gõ'dá yĩ ãâtâ kpá â'dó Ôvârí ĩ'di kô rî, ò'bí ãmbá rĩ 'bá ĩtí 'dĩ 'bá yĩ â'dô 'dẽ'á kpá ĩyĩ drĩ ĩyĩ fũlĩ, tãlã gólĩyĩ lã ĩyĩ tã-drĩ trá kĩ nĩ rĩ, Yõwãnĩ ĩ'di tã ãngũ 'bá Ôvârí kã.

⁷ Gõ'dá â'dô bê ĩtí rĩ, drĩ-'bá Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ gã ĩyĩ trá dó tã-drĩ lógólé, gólĩyĩ drí tã âtázó Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, yĩ nĩ kô.

⁸ Gõ'dá Yésũ âtã trá gólĩyĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Õzõ ã'dô ĩtí rĩ, má lãe kpá kô â'dálã ãnĩ drí kĩ, ã'dĩ 'bã mã nĩ tã pãlã yã rĩ.”

*Tã Yésũ drí tã ĩmbázó í'dígówá sĩ, drĩ-'bá òrĩ íyíkã kã rĩ 'bá yĩ â'dô íyĩ gã'á dó rĩ
(Mātáyō 21.33-46; Marākō 12.1-12)*

⁹ Yésũ âtã í'dígówá trá drĩ-'bá Yúdã yĩ kã 'dĩ 'bá yĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Ãgô ãzã 'wã ąmvú íyíkã trá, gólã drí fê õzõ ãlã'bã kátĩ gólã rĩzó õdrã 'ëlã lõ'wã lã 'ásĩ rĩ ĩ'dĩzó 'á lã. ąmvú lĩpĩ 'dĩ drí gõzó ąmvú 'wã 'bã ãzã 'bã yĩ 'bãlã rĩ'á lõsĩ 'ëlã ąmvú íyíkã 'dĩ 'á, tãlã gólã 'ẽ'á nĩlĩ rĩlĩ 'bãdrĩ ãzã 'á jẽjẽ ró ąmvú íyíkã 'dĩ rú sĩ. Drĩlã gõzó tã âtálã ąmvú 'wã 'bã 'dĩ 'bã yĩ drí kĩ nĩ rĩ, ‘Õzõ fê ąmvú 'á 'dĩ ò'wã trá rĩ, nĩ trõ lõ'wã lã ũrũkã 'bã yĩ ãnĩ drí, nĩ gõ ró ąmbúkũ lã âfãlã mã lĩpĩ lã drí.’

¹⁰ Gõ'dá fê lõ'wã 'dĩ kã trá ąmvú 'wã 'bã 'dĩ 'bã yĩ drí òkízó lã. ąmvú lĩpĩ drí gõzó lãjõ'bã íyíkã ãjólã ãnĩ'á fê lõ'wã íyíkã ró rĩ trõlã. ąmvú 'wã 'bã 'dĩ 'bã yĩ drí lãjõ'bã ąmvú lĩpĩ kã 'dĩ rũzó cãlã drõlã vólã, drĩlĩyĩ gãzó dó fê lõ'wã 'dĩ fãlã ąmvú lĩpĩ 'dĩ drí.

¹¹ ąmvú lĩpĩ 'dĩ drí kpã lãjõ'bã ãzã ãjózó. ąmvú 'wã 'bã 'dĩ 'bã yĩ drí rũzó lã kpã cãlã.

Gólĩyĩ 'è tã ãnyĩ kã trá ãmbá lãj'ó' bá 'dĩ drí, g'ó'dá kpá gólá rĩ lô'dázó drólé gólé volé. Lôgã ãyĩ fê lô'wã 'dĩ kpá dó fêlé.

¹² Ạmvú lĩpĩ 'dĩ drí g'ózó lãj'ó' bá nã lâ j'ólé, drĩlĩyĩ kpá cãzó lâ, lô'ézó lâ r'ôô. Fêé ãyĩ fê lô'wã 'dĩ ạmvú lĩpĩ drí kpá kô.

¹³ “Ạmvú lĩpĩ 'dĩ drí tã ãsũzó kĩ nĩ rĩ, ‘Má â'dô 'è'á lâ n'ô ángô tí ró yã? Má l'ê g'ó'dá trá dr'ê ámbã mvá má drí l'élé k'ôrô rĩ j'ólé ã'dĩ. Ẫzãngã s'ĩ, g'ólĩyĩ â'dô gólá rĩ r'ô'á, drĩlĩyĩ ngã ámbã 'dĩ âf'ezó.’ G'ó'dá mvá 'dĩ drí n'izó ạmvú 'álã.

¹⁴ “G'ó'dá ạmvú 'wã 'bã 'dĩ 'bã yĩ òt'ĩrĩ ạmvú lĩpĩ 'dĩ mvá lâ rĩ ndr'ê rĩ, âtã ãyĩ tã trá ãyĩ l'ãfálé 'ásĩ kĩ nĩ rĩ, ‘N'ôô rĩ ạmvú lĩpĩ rĩ mvá ã'dĩ, mã r'ũ gólá f'ũlĩ volé, tãlã ạmvú n'ô òrĩ ró b'ê ãmãngã ãmbã drí.’

¹⁵ G'ólĩyĩ lôkô ạmvú lĩpĩ rĩ mvá trá, s'êlã volé ạmvú 'ásĩ g'ó'dã n'ĩ'á f'ũlĩ volé.”

G'ó'dã ã'díg'ówã 'dĩ v'ósĩ rĩ, Y'ésũ ãyĩ tã trá dr'ĩ-'bã Y'údã yĩ kã 'dĩ 'bã yĩ tí kĩ nĩ rĩ, “G'ó'dã ạmvú lĩpĩ 'dĩ â'dô 'è'á lâ ángô tí ró yã?

¹⁶ Tã p'ãt'ĩ ró, ạmvú lĩpĩ â'dô ân'ĩ'á ạmvú 'wã 'bã ònjĩ 'dĩ 'bã yĩ ùf'úlĩ, dr'ĩlã g'ózó ạmvú 'wã 'bã ãzã 'bã yĩ 'b'álé ã'dĩ ạmvú 'dĩ 'á.” G'ó'dã ò'b'ĩ ãmbã r'ĩ 'bã ãt'ĩ 'dĩ 'bã yĩ dr'ĩ tã âtãzó kĩ nĩ rĩ, “Tã ãt'ĩ 'dĩ 'bã yĩ ãcã r'ũ 'èlé kô.”

¹⁷ Y'ésũ â'dã òj'ĩlã 'dĩ 'bã yĩ l'ĩf'ĩ lâ trá dr'ĩ-'mb'ĩlĩ s'ĩ kĩ nĩ rĩ, “N'ĩ n'ĩ ùlĩ tã ãngũ 'bã Ôv'arĩ kã dr'ĩ âtãlé k'ĩ'á nĩ rĩ,

‘Ăjũ nyãányã gólá j'ó 'dĩ 'bã yĩ dr'ĩ g'álé dó rĩ, â'dô g'ó'dã trá ãjũ tã lâ dr'ĩ lãz'élé r'ôô j'ó kã ró rĩ ã'dĩ.

Tã 'dĩ rĩ'á Ôvârí drĩgá sĩ, gô'dá gólâ rĩ nyãányâ 'ê nĩ. ãmâ tị â'dị trá tã 'dĩ drĩ sĩ.'

Lôngó 118.22

¹⁸ “Ítí rĩ, òzò òjílã ãzâ ùsĩ íyî pá trá jó âjû 'dĩ rú rĩ, gólâ rĩ pá â'dô ñõ'á. Gô'dá òzò jó âjû 'dĩ ãâ'dê òjílã rĩ 'dĩ drĩ rĩ, â'dô gólâ rĩ òñõ'á cĩnyí-cĩnyí.”*

¹⁹ Gô'dá nĩngá sĩ, drĩ-'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yí lě íyî trá Yésũ rĩ trólé nĩ'á fülâ, tãlâ gólíyî nị trá Yésũ rĩ í'dígówá átálé 'dĩ íyî rú. Nĩngá sĩ rĩ, gólíyî ícá 'êlâ kô, tãlâ gólíyî rô ò'bí ãmbá 'dĩ 'bá yí ăwălăkă lâ yí ï'dĩ.

Tã drĩ-'bá Yúdã yí kâ rĩ 'bá yí drĩ kôlôgbô cãzó kpĩ,

*Yésũ drĩ 'dězó zělê lâ 'á rĩ
(Mátáyô 22.15-33; Mărākô 12.13-27)*

²⁰ Drĩ-'bá Yúdã yí kâ 'dĩ 'bá yí rĩ íyî trá Yésũ rĩ âdólé, úlị ònjí ãzâ ãâfô ró bê gólâ sílị sĩ, yĩ ùrú ró gólâ bê. Jô íyî tã ngô 'bá yí trá nĩlí Yésũ rĩ tị lôtêlé, ãâtâ ró úlị ãzâ bê ányâ ró, gólíyî ãânĩ ró bê tã lâ ngólé íyî drĩ. Gólíyî drĩ kpá tã átázó tã ngô 'bá 'dĩ 'bá yí drĩ, gólíyî òjâ íyî kpá 'bãlé òjílã tãndí ró tã ìjî-ìjî ãzâ 'bá yí ìjílí Yésũ tị, pávó lônđãzó gólâ rĩ rüzó, drĩ lâ ãâ'dê ró bê, gólíyî ãâ'dô kpá ícícíyá 'ê 'bá ró Yésũ rú.

²¹ Òjílã gólíyî tã ngô 'bá 'dĩ yí ìjî íyî Yésũ trá kĩ nĩ rĩ, “Lĩfị ícì 'bá, ní âtâ úlị tãndí trá, gô'dá ní ícì òjílã lĩfị trá tã pătị-pătị Ôvârí kâ rĩ sĩ, òzò òjílã ãmbá 'dĩ 'bá yí ã'dô íyî gbô lé òmbã ró ní bê rĩ.

* **20:18 20.18** Úlị 'dĩ 'bá yí, tã ífị lâ kĩ, òjílã gólíyî Yésũ rĩ gã 'bá dó rĩ, lãñô ònjí tètê â'dô 'dê'á gólíyî drĩ.

22 Mã læ ní âtâ ãmâ drí tã mbî ró, mã õgî õmbê ngá ãtrâ Rómã kê drí ngã kô yã?”

23 Yésũ nî trá gólîyî rî 'dĩ kôlôgbô cã'á yí drí 'dẽzó, tãlã yî ùrú ró yî bê.

Gólã drí gõzó tã âtálé gólîyî drí nõtí,

24 “Nî âfê drê lâfã ãnî drí rîzó õmbê gîlî ì'dî sî lâ 'dĩ ãlô rî má drí, tãlã má ndrê ró bê. Nõõ ã'dî rî líndrí 'î ãdî ífí nõ rú, gõ'dá rú ígîlî rú lâ 'á nõ bê yã?”

25 Tã ngõ 'bá 'dĩ 'bá yî drí tã âtázó Yésũ drí kî nî rî, “Nõõ rî kúmú Rómã kê 'bãlé ãmâ drî nõ líndrí lâ ì'dî.”

Gõ'dá Yésũ âtâ trá gólîyî drí nõtí, “Õzõ ã'dô ìtí rî, gólã ì'dî lâfã 'dĩ lîpî lâ 'î, nî lôgõ lâfã 'dĩ volé gólã drí õmbê gîgî sî. Gõ'dá ãnî rî gógó ífífí lâ ãnî lîpî rî'á Ôvâri ì'dî, nî fê ãnî nyãányã gólã drí tã gólã drí lélé ãnî drí 'ëlé rî 'ẽzó.”

26 Nîngá sî rî, tã ngõ 'bá 'dĩ 'bá yî trá 'dó lâ-rõ-lâ-rõ ró, tãlã Yésũ lôgõ tã ìjî-ìjî gólîyíkã 'dĩ trá tã nîñî sî. Gólîyî ícã ìyî úlî ãzã âtálé Yésũ rî drî rûzó rî kô. Gólîyî gõ'dá trá úlî ãzã ãkó âtálé.

27 Gõ'dá Sãdúsî ãzã 'bá yî âcã ìyî trá Yésũ rî ùjûlî. Gólîyî rî ìyíkã õjîlã lîfî ícílî kî nî rî, Ôvâri ícã kô õjîlã ìngálé õdrã 'ásî.

28 Gólîyî âtâ trá Yésũ drí nõtí, “Lîfî ícî 'bá, ãmã á'bîyã Músã ígî tã trá ãmã drí kî nî rî, 'Õzõ ãgõ ãzã õdrã cú ìtí mvá tî ãkó rî, gólã rî ãdrúpî yî ã'dô gólã rî òkó 'dĩ trõ'á mvá tîzó gólã drí.’

29 Ngbãangbãno rî, mã âtã drê í'dígówã ãzã ní drí. Ægõ ãzã rî'á mvã bê nî-drî-lã-rî 'dó ìyî ágó ró. Gõ'dá mvã sîsî rî drí òkó gîzó, drîlã drãzó òkó 'dĩ âyélé tî ìyî mvã òkó 'dĩ bê kô.

³⁰ Ædrúpĩ lâ äzâ drí trözó lâ äyízí ró, tí ÿyî mvá kpá kô, drílâ kpá dräzó.

³¹ Ædrúpĩ äzâ drí kpá äyízí 'dĩ trözó, tí mvá kpá kô, drílâ kpá dräzó. Ædrúpĩ äzâ drí kpá äyízí 'dĩ trözó, tí mvá kpá kô, drílâ kpá dräzó, ndrĩ gbõ 'dó ïtí té ädũkũ lâ mvá ädũ ró rî, drílâ äyízí 'dĩ trözó nĩ, tí ÿyî mvá kpá kô. Mvá ädũ 'dĩ drí kpá dräzó.

³² Õkó 'dĩ drí kpá dräzó. Gõ'dá ní âtä drē tā lâ âmâ drí.

³³ Įzátũ ängó nõ 'á rî, õzõ Ôvârí iĩngâ õjílâ ôdrã 'bá rî yî trá lédrē-lédrē ró rî, ædrúpĩ gólĩyî nĵi-drĩ-lâ-rĩ 'dó õkó 'dĩ trõ 'bá ndrĩ 'dĩ 'bá yî 'ásĩ rî, õkó 'dĩ â'dô 'bã'á ängó rî õkó lâ ró yã?" Gólĩyî âtä tā 'dĩ ïtí 'dĩ, tãlã Yésũ rî rú'bã õnjã ró bê tā ányã lôgõlé ĩ'dĩ.

³⁴ Yésũ drí tā âtázó Sădúsĵi 'dĩ 'bá yî drí kĵi nĩ rî, "Ängó 'á nõngá rî, ägõ rî õkó gĵilĩ.

³⁵ Gõ'dá võ Ôvârí ngálâ úrú 'alã rî 'á rî, â'dó kô õkó gĵzó ĩ'dĩ 'bãzó äyĵkõ ró, õjílã tí mvá kô,

³⁶ gõ'dá õjílã drãá kpá kô. Õjílã â'dô 'bã'á 'dó ndrĩ õzõ mälâyĵkã kâtí, drãá Ŀyĵ gõ'dá kô. Gólĩyĵi â'dô 'bã'á Ôvârí rî mvá ró, tãlã Ôvârí ingã gólĩyĵi trá õdrã 'ásĩ.

³⁷ Äní Sădúsĵi yĵi, tā įsũ äníkã â'dó kô mbĵi. Âmã ä'bĵyã Músã įgĵi tā trá äyélé âmã drí, kâyĵi tĵbê Ôvârí drí úlĵi âtázó yĵi drí fê ngbũkpũ-ngbũkpũ rĵi 'bá kõlé lãĵi ró Ŀtĩ 'dĩ 'ásĩ kĵi nĩ rî, 'Mã cé ĩ'dĩ Ôvârí tĵbê Äbãrãyãmã drí rĵi'á rõlã rî, mã kpá ĩ'dĩ Ôvârí tĵbê Įsákã drí rĵi'á rõlã rî ĩ'dĩ, kpá Ôvârí Yãkõbã drí rõlé rî ĩ'dĩ.' Ôvârí õtĵrĵi tā âtä Músã drí rî,

Ābārāyāmā, Īsákā gō'dá Yākóbā yī drā ÿyī trá.

³⁸ Ícá gō'dá kô ävō drí Ôvârí rî rōzó, gō'dá ngbāangbânō rî, Ābārāyāmā, Īsákā, Yākóbā gō'dá trá lédrē-lédrē ró Ôvârí ngálâ.”

³⁹ Lã'bí ìmbá 'bá äzâ 'bá yī drí tã âtázó Yésū drí kī nī rî, “Yésū, ní lôgō tã-drī Sădúsī 'dī 'bá yī kâ trá tândí ró.” Gólīyī âtâ tã 'dī ïtī 'dī, tãlâ gólīyī lēē ÿyī Sădúsī yī kô.

⁴⁰ Gō'dá nīngá sī, lã'bí ìmbá 'bá 'dī 'bá yī ôjīlâ gólīyī sīsī-lésī rî yī bê rô ÿyī Yésū trá, ïjī ÿyī gō'dá gólâ ó'dí kô, tãlâ gólīyī ícá gō'dá tã äzâ ïsūlí Yésū rî drī rüzó 'á lâ kô. Tã lôgō-lôgō Yésū kâ rî lăvū gólīyī trá tã nīnī sī.

Tã 'díyī pã 'bá rî tāsī

(Mătáyō 22.41-46; Mărākō 12.35-37)

⁴¹ Gō'dá Yésū kī drī-'bá Yúdă yī kâ 'dī 'bá yī drī rî, “Nī ïsū drē tã mănīsī tã 'díyī pã 'bá kâ tāsī. Ígī trá búkū Ôvârí kâ 'á kī'á nī rî, 'díyī pã 'bá gólâ Ôvârí drí 'ē'á âjólâ nō rī'á kúmú Dăwúdī rî ózōwá 'î.

⁴² Gō'dá má kī, kúmú Dăwúdī rî gógó âtâ trá lōngó äzâ 'á nīngá kī nī rî, 'díyī pã 'bá gólâ Ôvârí drí 'ē'á âjólâ nō äâ'dô 'bã'á kúmú íyíkâ ró. Dăwúdī âtâ trá nōtī,

'Ôvârí âtâ tã trá Kúmú ámakâ drí, gólâ ôrī yī bê vō älo 'á cú drī-äcê bê ängó nō rūlī yī bê.

⁴³ Gō'dá yī â'dô gólâ rî äjū-'bá-äzī yī 'bã'á â'dolé áyábálâ ró gólâ rî pá zēlé.' ”

Lôngó 110.1

⁴⁴ Gō'dá Yésū âtâ tã trá drī-'bá Yúdă yī kâ 'dī 'bá yī drí úlī mănīgō sī kī nī rî, “Ä'dô ä'dó'á

ángò tí ró, 'díyî pã 'bá gólâ Ôvârí drí 'ě'á âjólâ rí drí 'bãzó kúmú ró Dậwúđỉ đrỉ, gồ'dá kpá â'dólé Dậwúđỉ rí ózōwá ró yã?" Yésũ âtâ tâ 'dĩ ìtí, tâlá gólâ lě gólĩyî drí ñĩlâ dódó, 'díyî pã 'bá 'dĩ rí â'dô 'bã'á òjĩlã mvá ró, kpá òzō Ôvârí rí ífífí tí.

⁴⁵ Gồ'dá ñĩngá sĩ, Yésũ âtâ tâ trá tâ ârí 'bá íyíkâ rí drí, gồ'dá ò'bí ãmbá 'dĩ 'bá yî ârí ìyî gólâ kpá trá, tâ âtâ rĩ'á ñõtí,

⁴⁶ "Nĩ 'bã ãnĩ đrỉ, ãđũkũ lâ ró, ñĩ òzó 'bãâ kô òzō lã'bí ìmbá 'bá 'dĩ 'bá yî tí. Lã'bí ìmbá 'bá rí 'bá yî gólĩyî rí ìyíkâ ítá ãcê-ãcê sôlé ì'dĩ kạtrạ-kạtrạ vũđrỉ sĩ, ìyî â'dázó bê ìfĩ ící 'bá ró. Gồ'dá kpá rĩzó ãcị tôle lómbé-lómbéwá sĩ gồcê-gồcê vồ ngá gĩ kâ 'ásĩ, òjĩlã òrĩ ró bê ñĩ-bê-yã fělé ìyî drí tâ rồrồ sĩ. Gồ'dá gólĩyî ñĩ bê rãtãã 'ělé jó tâ ârí kâ 'álâ rí, gólĩyî drí té kịtị ạngị ạngị sịsị 'álâ rí 'bá yî zĩzó ì'dĩ rĩzó đrỉ lâ. Òzō gólĩyî òcâ trá vồ kãrãmã kâ 'á rí, gólĩyî drí ìyíkâ rĩzó zãã ìyî ífífí 'bãlé â'dólé sịsị rĩlĩ kịtị ạngị ạngị đrỉ, kịtị gólĩyî kó 'bãlé cé ùmú gólĩyî ãmbã-ãmbã drí rí yî đrỉ.

⁴⁷ Gồ'dá ó'bã gólĩyî bê rĩ'á ngá 'ělé òkó gólĩyî ágó lâ yî drí ôđrãlé rí vó lâ yî ndrělé rí, gólĩyî rí ìyĩngá cé lãfã òkó 'dĩ 'bá yí kâ 'dĩ ìzãlé ì'dĩ. Gồ'dá gólĩyî rí trá rĩ'á rãtãã 'ělé kára Ôvârí drí, gbórókô ãmbá sĩ ngbãlã-ngbãlã, òjĩlã ãzĩ ìfĩ đrỉ 'á. Gồ'dá ñĩngá sĩ rí, gólĩyî rĩ'á tâ ònjí bê tákányĩ ìyî pịpịsịlĩ 'á. Tã lâ rĩ'á ñõtí, Ôvârí â'dô lãñõ fě'á gólĩyî drí lậvũlĩ kồrô."

21

¹ Yésũ rí trá ãnyĩ ngá gólâ rĩzó lãfã ngá fěfě ró rí 'bãlé 'á lâ rĩzó ngá 'ě'ě Ôvârí kâ vó lâ ndrělé jó

àngí Ôvârí kâ 'á rî lăgátı. Gólâ ndrê ãgô ãzâ 'bá yî ngá-drĩ ãmbá bê rî 'bá yî trá, lâfâ ãmbá 'bã'á ngá 'dĩ 'á.

² Gõ'dá ăyızı ãzâ izâ 'bá ró rî gólâ cé lâfâ ífı bê rĩ, drılâ kpá ânızó fêlâ Ôvârí drı.

³ Gõ'dá Yésũ drı tã âtázó kĩ nĩ rî, “Má âtâ ânı drı tã pătıı ró, nĩ ndrê drê ôkó izâ 'bá ró nō. Gólâ fê lâfâ dódó ró Ôvârí drı lâvũlı gără, tãlâ gólâ cú itı ngá ãzâ ãkó fêlé. Ôvârí â'dô tã tãndı gólâkâ 'dĩ vō lâ lôgô'á.

⁴ Ægô gólıyı ngá-drĩ ãmbá bê nō 'bá yı rı'á lâfâ bê düü, fêfê lâ â'dó lâņō ró kô. Gõ'dá ôkó gólâ izâ 'bá ró nō kâ rı, fê iyıkâ ĩ'dı nyé 'dĩ, ămbúkũ lâ âyé ãkó yı drı ngá pãzó drı lâ ătı 'álâ, 'dĩ ngá lêlê gólâkâ rı ĩ'dı.”

Tã Yésũ drı â'dalé lâjô'bá iyıkâ drı Yêrôsãlémã rı rı izâ-izâ tãsı ĩzátú rı

(Mătáyō 24.1-35; Mărākō 13.1-31)

⁵ Lăjô'bá Yésũ kâ bê rı'á âfō'á jó ángı Ôvârí kâ 'ásı rı, gólıyı drı rızó tã âtálé tã jó ángı Ôvârí kâ sũ ãkĩ, bêlé kúnı mvá sı ĩgıgırãlé nyărũ-nyărũ nã tãsı, kpá ngá fêfê Ôvârí drı jó ángı gólâkâ nã êdézó sũlı rōō nã tãsı.

⁶ Yésũ âtâ tã trá gólıyı drı kĩ nĩ rı, “Má âtâ ĩ'dı ânı drı tã pătıı ró, ĩzátú rı, nĩ â'dô ndrê'á lâ, jó ángı tōrōngōlō sũ 'bá ãkĩ 'dĩ, kăyı lâ ôtırı cãã rı, áâ'dô lâpê'á lâ ndéré-ndéré, kúnı mvá lâ 'dĩ 'bá yı drı lô'dézó ndrı vũdrı sı ndıyá-ndıyá.”

⁷ Gõ'dá nıngá sı, lâjô'bá 'dĩ 'bá yı drı tã ĩjızó Yésũ tı kĩ nĩ rı, “Ngá 'dĩ, kăyı lâ â'dô âcá'á ángô

tù yã? Ngá ãzâ bê 'ẽ 'bá rû 'ëlé sísí kâÿî lâ â'dalé ãmâ drí yã?"

⁸ Yésũ kí, "Nĩ 'bã ãní drĩ tãndí ró, nĩ 'bã òjílã ããdô ãní kô âgõ-âgõ ámákâ rí tã lâ tãsí. Õnjõ 'bá ãzâ 'bá yí bê rĩ'á dũũ. Æzâ 'bá yí â'dô tã ãmã'á kí nĩ rí, yí ã'dô ì'dí 'díyî pã 'bá 'í. Æzâ 'bá yí â'dô âtá'á lâ kí nĩ rí, kâÿî cá trá ãdũkũ ãngó kâ drí âcázó. Gõ'dá nĩ ârĩ tã 'dí 'bá yí kô ãlôwálã, tãlã 'dĩ 'dó ònjõ 'í.

⁹ "Gõ'dá òzõ nĩ ãârĩ tã ãjú kâ ngã'á gbõ lé võ ãzâ 'bá yí 'ásí rí, nĩ 'è ùrĩ kô. Nĩ lô'bê Ìfí kpá kô kí'á nĩ rí, ãdũkũ ãngó kâ trá âcá'á ì'dí 'dĩ. Ngá ãmbá 'dĩ 'bá yí â'dô lãvũ'á ndrĩ ãdũkũ ãngó kâ òró gõ âcálé volé lésí ró.

¹⁰ Nĩ â'dô ndrẽ'á lâ, òrĩ tĩ ãmbá â'dô ngã'á rĩ'á rû fũlĩ ìyĩ võ 'ásí gĩã nãlé gõ'dá kpá nõngá. Kó nĩ 'è ùrĩ kô.

¹¹ Nĩ â'dô ndrẽ'á lâ, tã lâràkô â'dô rû 'è'á, ãnyákú drí rízó rû ìyálé, kpá lõfó ònjí drí 'dẽzó òjílã drĩ, ngá lâzé tĩ ònjĩ-ònjĩ â'dô òjílã 'è'á ndrĩ. Gõ'dá nĩ â'dô ndrẽ'á lâ kpá tã lâràkô ãzâ 'bá yí òzõ òyĩ ãngí kâtí rí â'dô rû 'è'á 'bũũ 'á. Ìtú Ìfí ngã 'bô ì'bì'bìwá Ìfí 'í yã rí, â'dô rĩ'á rû òjálé võ 'ásí ngíngí. 'Dĩ rí tã â'dalé kí, kâÿî ãdũkũ trá ãnyĩ.

¹² "Gõ'dá ãkpãkã'dã drẽ ngá 'dĩ 'bá yí 'é rû kô rí, ãní ãzâ 'bá yí, òjílã â'dô ãní rũ'á ãjílí òjílã ãngí sísí-lésí rí ágálé tã lâ kílí, ãzâ 'bá yí ãjízó kúmú ãngí ãngí ágálé tã lâ kílí 'bãlé gãnimã 'á, rĩ'á ãní ìzãlé, tãlã ãní lãjó'bá ámákâ ì'dí rí drí sí.

¹³ Òzõ tã 'dí 'bá yí òtírĩ rû 'èè rí, nĩ â'dô lãtĩ tãndí ùsú'á tã âtázó ãmã tãsí.

14-15 Nĩ 'è ùrĩ kò. Óò'bã ãnĩ gbõ lé gǎnimã 'á rĩ, nĩ lô'bê lĩfĩ kò úlĩ wõ ãnĩ ǎjú-'bá-ǎzí yĩ ká ícícíyá 'èzò ãnĩ rú rĩ lògõrè 'á, tǎlá mã bẽ. Mã â'dò tǎ nĩnĩ ãfè'á ãnĩ drĩ úlĩ ífífí átázó ì'dĩ gólĩyĩ pèzò.

16 Ænĩ ǎzí-ǎzí yĩ ngǎtá 'bò ãnĩ áró yĩ â'dò lé òdrǎ sò'á nĩ ãnĩ lĩfĩ ámã tǎsĩ rĩ, nĩ 'è ùrĩ kò. Áâ'dò òjílǎ ǎzǎ 'bá yĩ ãnĩ lǎfálé sĩ rĩ ùfú'á kpá ámã tǎsĩ.

17 Òjílǎ ǎzǎ 'bá yĩ dũũ 'álé lâ yĩ drĩ âdrǎzó kpá ãnĩ rú ámã tǎsĩ.

18 Gólĩyĩ â'dò ãnĩ fũ'á gõ'dá gólĩyĩ ícá kò ãnĩ fũlĩ zǎâ, â'dò ìyĩ cé ãnĩ rú'bá fũ'á ì'dĩ, ãnĩ lĩdrĩ-lĩdrĩ áyéle.

19 Òzò òjílǎ ǎâ'dò ãnĩ ìzǎ'á ròò ámã tǎsĩ rĩ, nĩ rĩ fĩ âtũ-âtũ sĩ. Ítí rĩ, nĩ â'dò lédrè-lédrè ǎdũkũ ǎkó rĩ ùsú'á.

20 “Nĩ ndrè dódó òzò ǎjú 'bũ 'bá òtírĩ rǎâ dĩrĩ gbǎâ Yèròsǎlémǎ rú sĩ ǎjú 'bũlĩ rĩ, nĩ nĩ trá ábí 'è'á ìzǎlá.

21 Òjílǎ gólĩyĩ rĩ 'bá dĩrĩ Yũdáyǎ rú sĩ rĩ òrǎ ndrĩ únĩ drĩ 'álá ìyĩ lǎpílĩ. Gõ'dá òjílǎ gólĩyĩ rĩ 'bá ìyĩ 'bǎ-tĩ ìyĩkǎ 'ásĩ rĩ, â'dó kò tǎndĩ ró drĩlĩyĩ gõ'dá rǎzó Yèròsǎlémǎ 'álá ìyĩ lǎpílĩ.

22 Gólĩyĩ 'è rǎlé 'dĩ, tǎlá Ôvǎrĩ trá 'è'á Yèròsǎlémǎ rĩ ìzǎlé. Ôvǎrĩ 'è Yèròsǎlémǎ rĩ ìzǎlé 'dĩ, tǎlá ǎkú ró rĩ tǎ ǎngũ 'bá átá tǎ lâ trá ìtĩ.

23 Nòò rĩ trá kǎyĩ ìzǎ kǎ 'ì òkó 'à bẽ rĩ 'bá yĩ drĩ gõ'dá kpá gólĩyĩ mvá bẽ drĩ 'á rĩ 'bá yĩ drĩ! Òjílǎ ndrĩ â'dò ìzǎ 'è'á ròò ngbĩlĩrĩ Ôvǎrĩ kǎ drĩ sĩ.

24 Áâ'dò òjílǎ ǎmbá 'dĩ'á ìzǎ'á ǎjú sĩ, áâ'dò òjílǎ ǎzǎ 'bá yĩ rũ'á fèlé rǎgĩ ró 'bǎdrĩ ǎzǎ 'bá yĩ 'á jèjè ró. Òjílǎ lĩdĩ drĩ ǎnĩzó nĩ Yèròsǎlémǎ rĩ rũlĩ,

ĩtí tã ãsũ-ãsũ ãkó. Âgõ-ãgõ ámakã ãngó 'á nǒlé rí â'dô 'bã'á cú ĩtí, õjílã ãzã drí kãÿî lâ nĩ ãkó, â'dô 'bã'á 'wãã ró, õzõ kǒlǒgbõ drí ãsĩrĩ 'wãã ró ãcõmõ édrégó drĩ rí kãtí. Ôjílã gólĩÿî tíbê drĩ âdĩ 'bã tã õnjí ĩÿíkã 'ásĩ kô rí, úsú ĩÿî kãÿî gõ'dá drĩ âdĩzõ tã õnjí ĩÿíkã 'ásĩ kô.

³⁶ Âní lâjõ'bã ámakã rí 'bã ÿî, nĩ rí njãã. Má â'dô 'ẽ'á ãgǒlé 'wãã ró, nĩ rí zãã rãtãã 'élé Ôvãrí drí, õ'bã ró ânĩ pĩpĩsĩlí bẽ ãdũ-ãdũ ró rĩlí lâjõ'bã tãndĩ ró. Ôzõ nĩ õ'ẽ trá ĩtí rí, â'dó kô ãnyĩ ró âdrérẽ 'á ĩzãtú má ágálé, má õtĩrĩ ãgõõ tã kĩlí ãdũkũ lâ ró rí. Nĩ â'dô kãkãrá lĩmú kãtí, nĩ pâ ró ngá bẽ lâŋõ ãmbã 'dĩ 'bã ÿî 'ásĩ. Nĩ 'bã ânĩ pĩpĩsĩlí kpá vũdrí, nĩ pâ ró ngá bẽ lâŋõ Ôvãrí rí mvã kã rí 'ásĩ. 'Dĩ tã ámakã ĩ'dĩ."

³⁷ Yésũ rí trá õjílã ĩĩĩ ĩcĩlí ĩtú vósĩ cé jó ángĩ Ôvãrí kã 'álã. Lãnjãtúlí sĩ rí, drílã ngãzó gǒlé táÿã gólĩÿíkã 'álã, únĩ fè dõ kã bẽ dũũ drĩ lâ rí drĩ 'álã.

³⁸ Âkpãkã'dã õjí bẽ, ĩtú vósĩ cé, õjílã ãmbã rí ĩÿî trá nĩlí tã gólãkã ârĩlí.

22

Tã drĩ-'bã ángĩ Yúdã ÿí kã rí 'bã ÿî drí ãÿĩlí lâ'bí ãmbã 'bã bẽ 'ẽzõ Yésũ rí fũlí rí

¹ Gõ'dá kãrãmã ãmbãtã ãkú ãkó rí kã tíbê rĩ'á zĩlá kpá kãrãmã lâvũ-lãvũ kôrô kã âcã trá ãnyĩ.

² Drĩ-'bã ángĩ Yúdã ÿí kã rí 'bã ÿî lâ'bí ãmbã 'bã ÿí bẽ, ê'bẽ ĩÿî rú trá tã ĩ'bĩlí 'ẽzõ Yésũ rí fũlí ĩnĩnĩ ró, tãlã gólĩÿî rô õmbã õjílã kã rí ĩ'dĩ.

³ Kpá kâyî gólîyî drí rîrî tâ ì'bîlî rî 'á rî, Sâtánã drí fîzó Yúdã Ísíkãrîyótã 'á, Yúdã rî 'bálé Yésũ rî drî-bã fêlé iyî ãjú-'bã-ãzí yî drîgá. Yúdã 'dî kpá lâjô'bá Yésũ kã ì'dî.

⁴ Yúdã drí nîzó ôjîlã ãmbã-ãmbã Yúdã yî kã gólîyî rî 'bã iyî tâ lônðälé 'ézó Yésũ rî fûlî 'dî 'bã yî ngálã tâ 'dî ì'bîlî gólîyî bê.

⁵ Âcã-âcã Yúdã kã gólîyî ngálã rî, ãyîkô lâ cí gólîyî trá kôró. Drîlîyî tâ-drî lëzó lâfã fëzó Yúdã drí, Yésũ rî drî-bã fëzó iyî drî rî sî.

⁶ Yúdã rî trá cé ãtú tëlé ì'dî 'ézó Yésũ rî drî-bã fêlé ãjú-'bã-ãzí drí, gólã ôtîrî 'bãã élêwálã rî.

Tã ngá nyãnyã Yésũ kã ãdũkũ lâ ró lâjô'bã iyîkã bê rî tãñî rî

(Mátáyô 26.17-30; Márãkô 14.12-26; Yôwãnî 13)

⁷ Kâyî gólã kãrãmã nã kã sî rî, 'bã-lípî 'bã-tî ãlô-ãlô kã drí kãbîlîkî ùlîzó nyälé ã'dî-drî iyîkã 'á, ã'dô ró bê kâyî Ôvãrî drí lâvũzó kôró iyî drîñ sî Mãñîrî 'álã rî, tâ lâ ôzó jãã kô.

⁸ Yésũ drí tâ átázó Pétêrô yî drí Yôwãnî bê nîlí ngá kãrãmã 'dî kã êdélé.

⁹ Pétêrô yî Yôwãnî bê drîlîyî tâ ãjîzó Yésũ tî kî, vô lâ 'dî ángô lé yã?

¹⁰ Yésũ átã trá gólîyî drí kî, “Nî nî, ôzô nî ôcã trá Yêrôsãlémã 'álã rî, nî ã'dô ãgô ãzã ùsú'á, rî'á lûmvû lîmvó nî'á. Nî 'dê zãã gólã vó, ã'dô nî'á fîlí jó 'álã.

¹¹ Nî gô ró úlî átálé 'bã-lípî drí kî nî rî, 'Ãmã lípî átã tâ ní drí nõtí, jó iyî drí rîzó 'á lâ lâjô'bã

íyíkã rî 'bá yí bê kãrãmã nyãlé rî íyíkã ángô lé yã?'

12 Gólã â'dô jó 'alé ąngí ązã â'dá'á ąnî drí, lăkũ úrú lésî rî 'á ôrî mbãlé mbãmbã nî'á 'álâ ązã rî 'á tólã. Tãrãbízã yî ngá ązã 'bá yí bê 'dó rî'á tólã kpá, nî lî ró kăbîlîkî lâ'dílî ngá nyãnyã ązã 'bá yí bê êdéle njãã, ămã drí ąnî'á nyãlã, nî gô ró ąnîlî tã lâ ătálé ămã drí."

13 Gô'dá Pétěrô yî Yôwãnî bê, drílîyî nîzó ągô 'dî úsúlî, té ôzô Yésũ drí ătálé rî tí. Gô'dá drílîyî ngá kãrãmã 'dî kã êdézó.

14 Gô'dá nîngá sî, Pétěrô yî Yôwãnî bê ąnî íyî trá tã lâ ătálé Yésũ drí. Yésũ yî drí ătázó lăjó'bá íyíkã rî 'bá yí bê kãrãmã nyãlé. Drílîyî nîzó rîlî tãrãbízã lăgátî ítî.

15 Yésũ drí gôzó tã ătálé lăjó'bá íyíkã drí kî nî rî, "Má rî tã ătálé ąnî drí rî, má lě tã trá tákanyî ămã drí kãrãmã nô 'ézó ąnî bê drě ąkpăkă'dã má drăã drě kô.

16 Má 'é kãrãmã ązã gô'dá ôzô nôô rî tí kô, zãã té ngá gólã tã lâ â'dalé nô â'dô rû 'ě'á zãlô. Gô'dá Ôvãrî â'dô ámã 'bã'á kúmú vô úrú 'álâ rî kã ró."

17 Yésũ drí îgã ôdrá ălâ'bã kã îngázó úrú, drílã rãtãã 'ézó Ôvãrî drí. Gô'dá gólã kî nî rî, "Ănî ndrî, nî trô îgã ôdrá ălâ'bã kã nô má drîgá sî, nî mvú ró.

18 Ôzô má drí ătálé ąnî drí nôtî, má mvú ôdrá ălâ'bã gô'dá kô té tã kũmũ Ôvãrî kã tã lâ drí rû 'ézó zãlô."

19 Gô'dá drílã ămãtã trôzó, rãtãã 'ézó Ôvãrî drí, drílã úpîzó lâ felé lăjó'bá íyíkã rî yî drí kî nî rî, "Ăâ'dô ámã rú'bã úpî'á, ôzô ămãtã nô tí. Má lě ąnî drí ămãtã nô nyãlé kpăkă ălô ôzô nôô tí,

ã'dô ró bê ãnî drí áamá òdrã gólâ ãnî pãzó rî tâ lâ ìsũzó.”

20 Gõ'dá nyâ ìyî ngá bê trá ndrî rî, Yésũ drí kpá ìgã òdrá kâ nõ trõzó kpá ó'dí kî nî rî, “Ámâ ãrí ã'dô lâsó'á trá òzõ òdrá nõ tí, ã'dô ró bê Ôvârí drí ãnî pãzó. Òdrá nõ ã'dâ tâ-drî lèlè ó'dí Ôvârí kâ ì'dí ãnî pãzó, tâlâ òdrã áamá kâ ã'dô ãnî g'íá.

21 “Tákõ gólâ 'è 'bá áamá drî-bã fèlé áamá àjú-'bá-ãzí yî drîgá rî kpá rî'á ãnyî má lâgátì nõ.

22 Trá ãnyî 'è'á áamá fùlí volé ì'dí, 'dîlî tâ Ôvârí drí áamá àjózó ãnîlî ãngó 'á nõ, ã'dô ró bê tâ ònjí ãnîkâ tãsí ãnî drî tîzó. Gólâ tîbê áamá drî-bã fè 'bá áamá àjú-'bá-ãzí yî drîgá rî, gólâ rî ìzã gâ trá má drîlî, tâ ònjí 'è'è gólâ kâ 'dî ã'dô gô'á ãkpã gólâ drîlî.”

23 Lãjóbá 'dî 'bá yî rî trá tâ ìjílí ìyî vò 'ásí kî nî rî, “Tã 'dî ã'dô 'bã'á ángô tí yã? Òjílã ángô rî ã'dô tâ 'è'á nî ìtí ãmâ lâfálé sî yã?”

24 'Dîlî rî vósí rî, lãjóbá gólâ kâ 'dî 'bá yî drí ngãzó rî'á tî ôcílí ìyî vò 'ásí, ã'dí ì'dí ìyî lâfálé kôró ìyî drîlî yã.

25 Gõ'dá Yésũ ãtã trá gólîyî drí kî nî rî, “Nî ãrî drê, tâ kúmú ángí ángí kâ ãngó 'á nõngá rî trá nõtí, gólîyî ãtã ìyî tâ trá òjílã drí ãnîzó 'wãã'wã ngã 'bô tâ ãzã 'bá yî 'èzó 'wãã'wã. Gõ'dá gólîyî 'bã òjílã trá rú ãzã zîlî ìyî drîlî nõtí, “ 'rû-lê-ãzíyã òjílã kâ ndrî” ’.

26 Gõ'dá ãnî drí rî ã'dó ìtí kô. Gólâ tîbê 'è 'bá rû ì'bùlî ìyî àzí-ãzí yî drí rî, gólâ ì'dí tîbê Ôvârí drí 'è'á 'bãlã òjílã ángí ró rî.

27 Nî ã'dã drê má drí, ã'dí ì'dí gãrã yã, òjílã gólâ rî 'bá tãrãbízã bê yí ágálé rî ì'dí, ngã 'bô òjílã rî

'bá nyäsá lânjílí ìyí drí nõ ì'dí? Nĩ lògõ drē tā nõ má drí, òjílã gólã rĩ 'bá tãrãbízã lãgãtí nõ, nĩ ìsũ drē tā 'ě'ě ámákã. Nĩ ndrē drē, má bê ãní lãfálé nõngá, òzõ rũ ì'bũ 'bá kátí."

28 Gõ'dá Yésũ kĩ, "Nĩ rĩ trá má bê lânõ drí ámã 'ěrē 'á.

29 Ámã átã Ôvãrí âfē drĩ-ãcē íyíkã trá má drí. Ngbãangbã nõ rĩ, má fē drĩ-ãcē trá ãní drí ndrĩ, tãlã nĩ rĩ trá ãnyĩ má lãgãtí tã ámákã árílí.

30 Nĩ â'dô rĩ'á ngã mvũlí, ngã nyälé má bê tãrãbízã ámákã drĩ kũmũ ámákã 'á, nĩ â'dô rĩ'á má bê tã-vó 'bãsurũ Ìsirã'élé kã mũdrĩ-drĩ-lãngã-rĩ rĩ 'bá yĩ kã kílí."

31 Yésũ drí tã âtázó Sĩmónã Pétērõ drí kĩ, "Sĩmónã, ní ârí úlí ámákã. Sātãnã úsũ drĩ-ãcē Ôvãrí drígã sĩ ãní ùjũzó ndrĩ. Gólã â'dô ãní ìyã'á òzõ yãvó ãdrúgũ kúrũmũ kã ìyãrē kátí.

32 Má rĩ trá rãtãã 'élé ãní tãsí, tãlã ní òzó tã lēlē áníkã áyē volé kô. Nĩ â'dô tã ònjí 'ě'á, gõ'dá ní òtírĩ drĩ âdĩ tã ònjí áníkã 'ásĩ rĩ, ní sõ mbãrãkã ãní âdrũpĩ yĩ nõngã nõ 'bá yĩ rĩ 'á gágã, 'dē ìyí kô."

33 Pétērõ âtã trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, "Ámã lípĩ, má trá njãã nĩlí gãnĩmã 'álã kpã drãlé ní bê."

34 Yésũ kĩ, "Kãyĩ gólã ãndrõ nõ 'á nõ, drē ãkpãkã'dã 'ã'ú-lúgũ 'bé cĩrĩ kô, ní â'dô ámã gã'á ãndãlã nã kĩ'á nĩ rĩ, yĩ nĩĩ mã kô."

35 Gõ'dá Yésũ drí tã âtázó lãjõ'bã íyíkã 'dĩ 'bã yĩ drí ndrĩ kĩ nĩ rĩ, "Kãyĩ tĩbē má drí ãní jõzó nĩlí tã átã bê rĩ 'á, má kĩ nĩ rĩ, nĩ trõ lãfã kô, nĩ trõ ítã, kã'bókã, jõrãã ãníkã ngã 'bãzó 'á lâ rĩ yĩ kô.

Nĩ lē ngá ãzâ trá yã?” Gólĩyĩ lôgõ tã-drĩ trá Yésũ drí kĩ nĩ rĩ, “‘É'ě.”

³⁶ Yésũ kĩ, “Ngbãangbânõ rĩ, trá ãtú-pá ãzã kã 'ĩ. Nĩ trõ lãfã jõrãã yĩ bẽ, tãlã nĩ nĩĩ kô, nĩ ãã'dô 'ẽ'á rãlé jẽjẽ ró rĩ. Nĩ ã'dô ítã ąngĩ ãnĩkã 'bã'á gĩlí, lĩgũ ąndrẽ gĩzõ drĩ-lãfã ró ãnĩ drĩgã ỏzõ ãnĩ fũũ kô.

³⁷ Mã ątã tã 'dĩ ãtĩ, tãlã tã tĩbẽ tã ąngũ 'bã ĩsãyã drĩ ątãlé ąkũ ró rĩ 'á ątã tãĩ ã'dô bí 'ẽ'á ątãlé ngbãangbânõ, ã'dô ãyĩ ątã ãzã'á ỏzõ tã ỏnĩ 'bã kãtĩ. Ẳwõ, tã 'dĩ 'bã yĩ ã'dô rũ 'ẽ'á 'dõ ngbãangbânõ.”

³⁸ Lãjõ'bã gólãkã 'dĩ 'bã yĩ nĩĩ ãyĩ tã 'dĩ ãfĩ lã kô. Gólĩyĩ kĩ, “Nĩ ndrẽ, Yésũ, ątã rĩ'á lĩgũ ąndrẽ bẽ zãlõ rĩ.” Yésũ ãkĩ gólĩyĩ kĩ nĩ rĩ, “Ĭcã trá 'dĩ.”

*Tã Yésũ drĩ ãyĩ ẽdẽzõ rãtãã sĩ drãzõ rĩ
(Mãtãyõ 26.36-46; Mãrãkõ 14.32-42)*

³⁹ 'Dĩ rĩ võĩ rĩ, Yésũ yĩ drĩ gõzõ lãjõ'bã ãyĩkã 'dĩ 'bã yĩ bẽ tãyã gólĩyĩkã rĩ gãrã drĩ lã mbãlé unction fẽ dõ kã bẽ yĩ drĩ rĩ drĩ 'álã.

⁴⁰ Gólĩyĩ ỏtĩrĩ cãã võ 'dĩ 'á rĩ, gólã drĩ tã ątãzõ lãjõ'bã ãyĩkã 'dĩ 'bã yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ 'ẽ rãtãã Ỏvãrĩ drĩ, gólã ỏ'bã ãnĩ pĩpĩsĩlĩ ãdũ-ãdũ ró, tãlã nĩ ỏzõ tã lẽlẽ ãnĩkã ỏjã ỏdrã ỹrĩ drĩ.”

⁴¹ Drĩlã ngãzõ nĩlí gólĩyĩ lãgãtĩ sĩ vólẽ rĩlí gĩã nãtĩ, 'ã'ĩ ãlĩ vũdrĩ rãtãã 'ẽzõ Ỏvãrĩ drĩ.

⁴² Gólã kĩ nĩ rĩ, “Tãtã, ỏzõ nĩ ỏlẽ trá rĩ, nĩ 'bã lãjõ ąngĩ nõ kã kô mã drĩ. Gõ'dã nĩ 'bã tã ã'dõ ỏzõ tã lẽlẽ ãnĩkã rĩ tĩ. Mã ã'dõ rõ'á lã.”

43 Gõ'dá mālāyíkã Ôvârí kâ drí ânĩzó ùrú lésĩ gólâ rĩ lópélé mbârâkã fêlé gólâ drí, tãlã gólâ rĩ rú'bánã òdrã trá ndrĩ, tã ìsũ-ìsũ tãsí.

44 Gólâ 'è rãtãã trá rōō cú tã ìsũ-ìsũ ìzã kã sĩ íyĩ pĩpĩsilí 'á. Gõ'dá gólâ rĩ ùrĩ rã trá gólâ rú sĩ vũdrĩ, òzō ãrí drí rãrẽ kãtí.

45 Gólâ ndẽ rãtãã 'ẽ'ẽ bẽ rĩ, drilã gōzō lãj'óbã íyíkã rĩ yĩ ngálã, ùsũ gólíyĩ trá 'dó à'dú kō'á, gólíyĩ trá lãjō ró ìzã drí sĩ.

46 Gõ'dá gólâ àtã trá drilíyĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ rĩ à'dú kōlé ã'dô drí yã? Nĩ ngã ùrũ rãtãã 'èlé, tãlã nĩ òzō tã lèlẽ ãníkã òjá kō òdrã ùrĩ drí sĩ.”

Tã lã'bí ìmbã 'bã yĩ drĩ-'bã àngí Yúdã yí kã rĩ 'bã yí bẽ rĩ drí Yésũ rĩ rũzó rĩ

(Mātáyō 26.47-56; Mārãkō 14.43-50; Yōwãnĩ 18.3-11)

47 Yésũ drẽ tã àtã'á lãj'óbã íyíkã drí nō rĩ, òjílã ò'bí àzã 'bã yĩ drí àcázō. Yúdã, lãj'óbã Yésũ kã rĩ, àdrĩ òjílã ò'bí trá ànĩlí Yésũ rĩ rũlí. Yúdã ànĩ trá Yésũ rĩ àmvólé, nĩ-bê-yã fẽzó drílã.

48 Yésũ àtã trá Yúdã drí kĩ nĩ rĩ, “Yúdã, ní 'è tã nõtí ã'dô tãsí yã, àmã drĩ-bã fẽzó àjú-'bã-ãzí drí nĩ-bê-yã fẽfẽ sĩ má drí nō?”

49 Lãj'óbã gólãkã 'dĩ 'bã yĩ ndrẽ ìyĩ bẽ tã 'dĩ trá ànyĩ rĩ, gólíyĩ kĩ nĩ rĩ, “Àmã lípĩ, mã ògã gólíyĩ lígú àndrẽ àmákã nō 'bã yĩ sĩ yã?”

50 Gõ'dá lãj'óbã àzã Yésũ kã rĩ drí, drĩ-'bã drĩ-'bã Yúdã yí kã rĩ 'bã yí kã rú ì'bũ 'bã lâ bì lâ gãzó lígú àndrẽ sĩ njíyã vũdrĩ.

51 Gõ'dá Yésũ drí tã àtãzó lãj'óbã 'dĩ drí kĩ nĩ rĩ, “Ícã trá 'dĩ, ní àyê.” Gõ'dá drilã ngãzó àgô 'dĩ bì lâ trólé lògólé vō lâ 'á èdélé dódó.

⁵² Gõ'dá Yésũ âtâ tâ trá drĩ-'bá ąngí Yúdã yí kã rí 'bá yí, ąjú 'bũ 'bá gólĩyíkã yí drí kĩ nĩ rí, "Nĩ lě ânĩlí lĩgú yí bē, pĩdrĩgú yí bē yã?"

⁵³ Ōzõ nĩ òlě mâ rí, má rí trá jó ąngí Ōvârí kã 'á ąnĩ bē, nĩ lěé kô ámâ rũlí tólã ą'dô tãsí yã? Nĩ rí ânĩlí ngáčĩ sĩ nô tâ nô 'bá yí 'ėlé má drí nô rí, tãlá nĩ rí tâ 'ė'ė Sâtánã kã 'ėlé ĩ'dĩ yã?"

*Tã Pétěrõ drí tĩ gãzó Yésũ rú sĩ ũrĩ drí rí
(Mătáyõ 26.57-68; Mărãkõ 14.53-65; Yõwánĩ
18.12-27)*

⁵⁴ Ōjĩlá nã 'bá yí rú ĩyĩ Yésũ trá, sē ĩyĩ gólã trá mbârãkã sĩ, nĩzõ ĩ'dĩ bē lâ drĩ-'bá drĩ-'bá Yúdã yí kã rí 'bá yí kã nã ngálã. Pétěrõ drí 'děžó zãã gólĩyĩ vó ũgúlı lésĩ ró, ũgũ sĩ.

⁵⁵ Lómígówã ązã 'bá yí ĩcĩ ĩyĩ lãsí trá ą'dĩ-drĩ 'á ĩtĩ, rĩzõ tĩ lâ. Pétěrõ drí ânĩzõ ątólé tĩ lâ ĩtĩ.

⁵⁶ Ízámvá ązã rú ĩ'bũ 'bá ró rí drí Pétěrõ rí nĩzõ rĩrĩ lãsí tĩ rí 'á. Ízámvá 'dĩ drí Pétěrõ rí ą'dázó ọjĩlá ązã 'bá yí drí tâ ątázó kĩ nĩ rí, "Ągõ nõ gólĩyĩ Yésũ yí bē ąłõ."

⁵⁷ Pétěrõ gã tĩ trá dó kĩ nĩ rí, "Má nĩ ągõ 'dĩ kõ."

⁵⁸ Gõ'dá kpá 'dĩ rí vósĩ rí, ọjĩlá ązã drí kpá ânĩzõ tâ ątálé Pétěrõ drí kĩ nĩ rí, "Má nĩ trá kĩ, nĩ rĩ'á ąłõ Yésũ bē rí 'bá yí 'ásĩ rí ĩ'dĩ." Pétěrõ kĩ, "'É'ė, ą'dó mâ ĩ'dĩ kõ."

⁵⁹ Gõ'dá 'dĩ rí volé drĩ lâ 'ė cé ĩtũ-pá ąłõ, ọjĩlá ązã drí kpá ânĩzõ kĩ nĩ rí, "Tã pătĩ ró, ągõ nõ gólĩyĩ Yésũ bē. Nĩ ndrē gólã Gãlĩláyã lé 'bá 'ĩ."*

* **22:59 22.59** Gólã ąrĩ Pétěrõ rĩ gbórókõ trá ọzõ Gãlĩláyã lé 'bá kătĩ.

60 Pétêrô kî, “Dĩ ònjô 'î.” Drê Pétêrô rî'á tã âtá'á yí sílì nõtí nō rî, 'ã'ú-lúgú trá cịrị 'bê'á.

61 Kúmú Yésũ drí lịfị ájázó mbị vō ndrêlé Pétêrô ngálá. Kôrô Pétêrô drí tã Yésũ drí âtálé yí drí rî ìsũzó kî'á nĩ rî, 'ã'ú-lúgú òtírị cịrị 'bêê ãndrô nô rî, gólá gã íyí tị trá ândâlâ nâ rî.

62 Gõ'dá Pétêrô drí ngázó nílí volé ã'dị-drị 'dị 'ásì, rî'á áwó ngôlé rōô tã ìsũ-ìsũ bê tã ònjị íyíkã 'dị tāsì.

63 Gõ'dá ngácị ãlô-ãlô 'dị sị rî, lómígówá gólìyì rî 'bá Yésũ rî vó ndrêlé rî, rî ìyí trá zãâ Yésũ rî lô'dalé kpá rî'á gólá rî cãlé.

64 Ômbê ìyí ítá trá gólá lịfị kî nĩ rî, “Ní â'dô òzô tã ângũ 'bá kâtí rî, ní â'dá âmâ drí, ã'di rî ânì cãlé ngbãângbânô rî nĩ yã?”

65 Rî ìyí trá zãâ tã ãzâ ònjị-ònjị âtálé gólá drí.

Tã drị-'bá Yúdã yí kâ rî 'bá yí drí rû ê'bézó Yésũ rî drị-bã fêlé

tã ònjị 'bá ró rî

66 Ngá drí âwúrị 'á, drị-'bá ángí Yúdã yí kâ rî 'bá yí ê'bê ìyí rû trá gólìyì â'dó 'bá sịsị-lésì rî 'bá yí bê gõ'dá kpá lâ'bí ìmbá 'bá rî 'bá yí bê vō ãlô 'á. Ódrí nızó Yésũ rî âdrịlị 'bãlé gólìyì ágálé.

67 Gólìyì drí Yésũ rî ìjízó kî nĩ rî, “Òzô ní â'dô ì'di Ôvârí drí ájólé 'dìyì pã 'bá ró rî, ní âtã tã lâ âmâ drí.” Yésũ âtã trá gólìyì drí kî nĩ rî, “Òzô má ãâtã ânì drí ngbãângbânô kî'á nĩ rî, má ì'di nōô rî, nĩ lée tã-drị lâ kô, nĩ âkî'á nĩ rî, â'dô ònjô 'î.

68 Òzô má ìjị tã ânì tị rî, nĩ lôgôô vō lâ má drí kpá kô.

69 Gõ'dá ngbãangbânõ rî, tâ pãtĩ ró, mã âjólé Ôvârí ngá lésĩ nô, â'dô fĩ gõ'á, rĩlí Ôvârí mbârâkã lípì ró rî gārã drĩ lâ 'á drĩ-ágó lâ lésĩ ró."

70 Gólĩyĩ kĩ nĩ rî, "Nĩ ì'dĩ Ôvârí rî mvá 'ì yã? Nĩ âtâ âmã drí." Yésũ kĩ, "Ì'dĩ 'dĩ òzõ ânì drí âtálé 'dĩ tí."

71 Gõ'dá gólĩyĩ âtâ ìyĩ kĩ nĩ rî, "Âmã tâ ìsũ ãzã ãkó òjílã ãzã âzìlì âmã ãlípì ró. Gõ'dá mã ârĩ trá gólã sílì sí, âtâ trá ìyĩ tì sí kĩ nĩ rî, yì â'dô Ôvârí ì'dĩ. 'Dĩ rĩ'á tâ ònjí 'ì, mã fũ gólã vólé."

23

*Tã kúmú Pílátõ drí tâ Yésũ kã kizó rí
(Mátáyõ 27.1-26; Márãkõ 15.1-15; Yõwánĩ
18.28-19.16)*

1 Gõ'dá 'dĩ vósĩ rî, drĩlĩyĩ Yésũ rî âjízó kúmú Pílátõ ágálé.*

2 Gólĩyĩ drí rĩzó ícícíyá 'èlé gólã rú kĩ nĩ rî, "Ãgõ nõ sõ tâ trá òjílã âmákã 'á kĩ nĩ rî, gólĩyĩ ògì òmbê kô ânì gólĩyĩ ngá âtrã ró rî 'bá yì drí. Gõ'dá gólã kĩ nĩ rî, yì â'dô kpá 'díyĩ pã 'bá gólã tìbê Ôvârí drí tâ lâ âtálé, yì â'dô âjój'á lâ ãngó 'á nõngá 'bãlé kúmú âmákã ró rî ì'dĩ. Nĩ fũ gólã vólé."

3 Gõ'dá Pílátõ ìjĩ Yésũ trá kĩ nĩ rî, "Nĩ ì'dĩ kúmú 'ì òrĩ Yúdã yì kã drĩ yã?" Yésũ lògõ tâ trá Pílátõ drí kĩ nĩ rî, "Rĩ'á òzõ ní drí âtálé nĩ 'dĩ kãtí."

4 Gõ'dá Pílátõ ârĩ ícícíyá 'dĩ 'bá yì bê ndrĩ rî, âtâ tâ trá drĩ-'bá sísí-lésĩ rî 'bá yì drí ò'bí ãmbá

* **23:1 23.1** Gólĩyĩ âjĩ Yésũ Pílátõ ágálé tâ lâ kílì, tâlá rĩ'á cé kúmú Rómã kã rĩ 'bá yì ì'dĩ tâ-vó òjílã kã kílì rĩ'á fülã.

'dĩ 'bá yí bê kǐ nǐ rí, “Má âta ãni drí nõ, ãgô nõ 'é tâ õnjí ãzâ ãlôlá kô.”

⁵ Gõ'dá õjílã gólíyí ícícíyá 'bá 'dĩ 'bá yí rí ãyí trá zãã sôlé tâ bê kǐ nǐ rí, Yésũ õrĩ õjílã 'â ãngálé, Ìjĩ ícílí tâ õnjí 'èlé ã'dĩ ãtónãlé 'bãdrĩ Gãlíláyã kã rĩ 'ásĩ ndrĩ bũũũ ácalé nõngá Yêrôsãlémã 'á.

⁶ Gõ'dá Pílátõ ârĩ tâ 'dĩ bê ãtĩ rí, gólã ãjĩ gólíyí trá kǐ nǐ rí, “Yésũ 'dĩ Gãlíláyã lé 'bá 'ĩ yã?”

⁷ Gõ'dá Êródê ã'dĩ kúmú 'ĩ Gãlíláyã lé 'bá yí drĩlĩ. Gõ'dá kãyĩ nã 'bá yí sĩ rí, Êródê kpá trá ãnĩ'á ãmũ tôle Yêrôsãlémã 'álã, gõ'dá Pílátõ drí Yésũ rĩ jözó ícícíyá 'bá 'dĩ 'bá yí bê ndrĩ Êródê ngálã gólã òkĩ ró tâ gólíyíkã.

⁸ Kãyĩ ãmbá 'dĩ 'bá yí sĩ rí, Êródê 'è trá lãtĩ lônðãlé 'èzõ Yésũ rĩ ndrèlé tâ lãrãkõ drílã rĩ'á 'èlá 'dĩ 'bá yí bê, gõ'dá Êródê trá ãyĩkõ ró ãmbá Pílátõ bê Yésũ rĩ ãjólé yí ngálã.

⁹ Êródê ãjĩ Yésũ trá tâ ãjĩ-ãjĩ ãzâ 'bá yí sĩ dũũ, gõ'dá Yésũ âtã ãlĩ ãzâ kô ãlõwálã.

¹⁰ Drĩ-'bã ángĩ Yúdã yí kã rĩ 'bã yí lã'bí ãmbã 'bã ãzã 'bã yí bê, rĩ ãyí trá zãã ícícíyá 'èlé Yésũ rú kôrõ. 'Á lã yí drí ngãzõ õmbã bê gólã rú.

¹¹ Êródê yí ãjú 'bũ 'bã íyíkã rĩ yí bê, rĩ ãyí trá Yésũ rĩ lô'dálé rĩzõ lãrãkõ lã 'èlé, dríliyí ítã nyãrũ-nyãrũ sõzõ Yésũ rú õzõ ítã kúmú kã kãtí 'dásí ró. Dríliyí Yésũ rĩ jözõ lôgõlé volé Pílátõ ngálã.

¹² Kãyĩ 'dĩ sĩ rí, Êródê yí Pílátõ bê, dríliyí 'bãzõ zãã rú-lê-ãzĩ ró. Kó drê ãkũ rí, gólíyí lèé ãyí rú ãyí lãfálé 'ásĩ kô.

¹³ Gõ'dá Pílátõ drí drĩ-'bã ángĩ Yúdã yí kã 'dĩ 'bã yí ãzízõ gólíyí sísí-lésĩ 'dĩ 'bã yí bê 'dó, gõ'dá

drílã òjílã ndrĩ kpá z̄izó vò ãlò 'á,

¹⁴ tã âtázó drílīyī kī nī rī, “Nī âjī Yésū trá má ngálã ícícíyá 'èzò rú lâ má drí kī nī rī, gólã òrī òjílã âdólé. Gõ'dá mã rī gógó, mã rī bê ndrēlã rī, mã úsú tã ònjí gólãkã kô, ícícíyá âníkã 'dĩ tã ífí ãkó.

¹⁵ Ēródē ìsū tã kpá ìtí, tãlã âjô Yésū kpá trá lôgólé mã ngálã. Nī ndrê trá gólã 'é tã ònjí kô, mã lēé kô gólã rī fūlī cú ìtí.

¹⁶⁻¹⁷ Ā'dô trá ìtí rī, mã lē trá gólã rī âyélé. Sísí mã â'dô òjílã 'bã'á gólã rī cãlé ònjóró'bí sī ãnī drí.”

¹⁸ Gõ'dá òjílã 'dī 'bá yī ângbã ìyī trá 'dó tã bê kī nī rī, “Ní fū gólã vólé, gólã tibê ãmã drí lélé lôfólé ãmã drí rī Bãrãbã ì'dī.”*

¹⁹ Bãrãbã nō rī, ó'bã gólã g̃anīmã 'á, tãlã gólã fū òjílã trá, gólã sō tã kpá trá òjílã 'â ngá âtrã rōzò kô.

²⁰ Gõ'dá Pílãtō âtã trá ò'bí ãmbã 'dĩ 'bá yī drí ó'dí kī nī rī, yí lē trá Yésū rī âyélé, yí lēé gólã rī fūlī kô.

²¹ Gõ'dá drílīyī kpá ôtrézó tã bê ó'dí kī nī rī, “Ní fū gólã vólé fê lãl̄l̄-lãl̄l̄ dr̄l̄l̄.”

²² Kpá Pílãtō drí ò'bí ãmbã 'dĩ 'bá yī ìjízó ó'dí kī nī rī, “Tãlã ã'dô 'î nī lē Yésū rī fūlī yã? Nī â'dã drē tã ònjí gólã drí 'élé rī mã drí. Mã kī nī rī, gólã 'é tã ònjí kô, mã lē cé gólã rī cãlé ì'dī, gólã rī âyézó.”

²³ Gõ'dá ò'bí ãmbã 'dĩ 'bá yī drí ângbázó ôtrê-ôtrê bê kī nī rī, “Ní fū gólã! Ní ìpã gólã fê lãl̄l̄-lãl̄l̄

* **23:18 23.18** K̄aȳl̄ ãmbã ãzã 'bá yī vósí cé 'dĩ rī 'á, tã 'è'è kúmú 'dĩ kã ì'dĩ gólã rī trá tã 'bãl̄é g̃anīmã 'bã ãzã ãlò lôfōzò vólé g̃anīmã 'ásí.

drĩ!" Gõ'dá gólĩyî ôtrê trá rõô.

²⁴ Pĩlátõ drí tã gólĩyíkã drĩ lâ lězó,

²⁵ Bãrãbã rî lôfõzó gãnimã 'ásĩ gõ'dá Yésũ rî fũzó, õzõ tã gólĩyî drí lělê rî tí.

Tã Yésũ rî fũzó rî

(Mátáyõ 27.32-56; Márãkõ 15.21-41; Yõwãní 19.17-27)

²⁶ Ajú 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yî drí Yésũ rî sězó volé nĩngã sĩ. Lặtị 'á rî, drĩlĩyî kpá ãgõ ãzã rú bê Sĩmónã rî ùsúzó. Sĩmónã gólã Kĩrénẽ* lé 'bá 'ĩ. Sĩmónã rî nĩ'á Yěrõsãlémã 'álã 'bặdrị mvá íyíkã rî lésĩ. Drĩlĩyî Sĩmónã rî 'bãzó mbãrãkã sĩ fê lặlị-lặlị êdélé Yésũ rî ìpázó drĩ lâ nã nịlị Yésũ bê.

²⁷ Gõ'dá õ'bí ãmbã 'dĩ 'bá yî drí 'dếzó ìyíkã gólĩyî vó. Õkõ ãzã 'bá yî kpá tólã rî ìyî trá ãwó ngõlê ãmbã Yésũ rî tãsĩ.

²⁸ Yésũ drí lịfị ãjázó volé gólĩyî ndrêlé, tã ãtázó drĩlĩyî kĩ nĩ rî, "Ãnĩ mvá Yěrõsãlémã kã rî yî, nĩ ngõ ãwó ãmã tãsĩ kô, nĩ ngõ ãwó ãnĩ ìfifị tãsĩ kpá ãnĩ mvá yî tãsĩ.

²⁹ İzátú rî, ìzã ạngị ã'dô ãnĩ 'ẽ'á. İtú ìzã kã 'dĩ sĩ rî, nĩ ã'dô tã ìsũ'á kĩ nĩ rî, 'Ã'dĩ kĩ tí mã ùtị mvá gbõ kô, mã rî ró ãmãngã óndó ró mvá ãkó, mã õzó rĩ ìzã ndrêlé ãmã mvá yî rú drĩlĩyî drãrê 'á.'

³⁰ 'Nĩ ã'dô tã ìjị'á kúnị tị kĩ nĩ rî,
yî õfị ró ìyị lặpịlị ùgị lâ 'á, gõ'dá ìcã kpá kô.'
Õsếyã 10.8

* **23:26 23.26** Kĩrénẽ 'dĩ jặrịbặ gólã ã'dó 'bá 'bặdrị õjịlã ãndrõ nô kã drí rĩ'á zịlã Libịyã rî 'á rî ì'dĩ.

31 Õzõ lânõ 'dĩ õ'ê mã gólã tâ õnjí 'ẽ 'bá kô rí trá rí, lânõ â'dô 'ẽ'á â'dólé õjílã gólĩyí tâ õnjí 'ẽ 'bá kô rô rí yí drĩ lậvũlị gặặ. I'dĩ 'dĩ."

32-33 Gõ'dá ãgô ãzã 'bá yí kpá rĩ, ãgô 'dĩ 'bá yí ngá ôpá 'bá yí i'dĩ, ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yí trõ i'yí kpá trá nĩ'á ípálã Yésũ bê fê lậlị-lậlị drĩ sĩ fũlị vólé, võ ãzã kó õjílã fũ kã rĩ'á zĩlị ặvõ drĩ-fã rí 'á'á. Ípã Yésũ trá gólĩyí lặfále 'á.

34 Gõ'dá 'dĩ vósĩ rí, Yésũ drí tâ á'átázó Ôvãrĩ drí kĩ nĩ rí, "Ámã á'átá, ní á'yê õjílã gólĩyí á'ámã fũ 'bá nõ 'bá yí, tãlã gólĩyí nĩ kô kĩ'á nĩ rí, mã á'nĩ mvã ní drí á'jólé gólĩyí pãlé rí i'dĩ." ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yí lậnjĩ í'átã Yésũ kã trá i'yí võ 'ásĩ, gõ'dá ãzã tãndĩ rí á'trõzó vũlị gõmãrĩ sĩ.

35 Ô'bĩ ặmbã 'dĩ 'bá yí rí i'yí trá ndrêlã. Drĩ-'bã Yúdã yí kã rí 'bá yí rí i'yí trá 'dásĩ 'êlé Yésũ rú kĩ nĩ rí, "Nĩ ndrê drê, gólã rí í'yikã ãzĩ-ặzĩ pãlé, gõ'dá pã í'yí í'ífĩ kô ã'dô drí yã? Gólã á'dó kô i'dĩ 'dĩyí pã 'bã tĩbê Ôvãrĩ drí zĩlị nĩ rí i'dĩ yã?"

36 ặjủ 'bũ 'bá 'dĩ 'bá yí 'ê i'yí 'dásĩ kpá trá Yésũ rú, drĩlĩyí ôdrã ídrĩ fêzó Yésũ drí mvũlị.

37 Gólĩyí kĩ nĩ rí, "Õzõ ní ã'dô i'dĩ kúmú 'i õjílã Yúdã yí kã rí drĩlị mbãrãkã bê kô rô rí, ní pã á'nĩ í'ífĩ."

38 Á'átã tâ 'dĩ í'tí, tãlã õjílã ãzã ígĩ trá fê lậlị-lậlị 'dĩ drĩ kĩ nĩ rí,

NÕÔ RĨ'Á KÚMÚ YÚDẠ YÍ KÃ RĨ I'DĨ

39 Ngá ôpã 'bã ãzã ặlô ípálé Yésũ bê rí 'ê 'dásĩ kpá trá kĩ nĩ rí, "Õzõ ní ã'dô 'dĩyí pã 'bã Ôvãrĩ ngá lếsĩ rí i'dĩ rí, ní pã á'nĩ í'ífĩ ặmã bê ndrĩ."

40 Gõ'dá ngá ôpá 'bá ãzâ gólâ îpálé 'dó vò ãlô 'á Yésũ yí bê rí kî nî rî, "Ní ró Ôvârí kô, ní drí tâ âtázó drílâ ítí 'dĩ yã? Ní kpá rî'á ãzâ 'è'á gólâ tí,

41 gõ'dá mã rî ãmákâ ãzâ 'èlé nõ tâ 'è'è ònjí ãmákâ rî drí. Gõ'dá gólâ 'é tâ ònjí ãzâ kô."

42 Gõ'dá ngá ôpá 'bá 'dĩ drí tâ âtázó Yésũ drí kî nî rî, "Yésũ, ní 'bã áamá tâ ùvî kô òzõ ní òtírí ãgõõ ãngó nõ 'á kúmú ró rî."

43 Gõ'dá nĩngá sî, Yésũ kî gólâ drí rî, "Tã pãtĩĩ ró, má âtâ ní drí, ní â'dô 'bã'á má bê vò ùrú 'álâ rî 'á ãndrõ nõ."

44 Gõ'dá 'dĩ rî vósî rî, ãtú-pá mùdrî-drî-lâ-ngâ-rî ãtú-ãyí 'dĩ sî, ãnĩríkúwá drí 'bãdrî ãmózó ndrî cãlé búúũ ãtú-pá nã sî.

45 Jējē ró, jó ãngí Ôvârí kâ nã 'álâ rî, ítá gólâ tibê òmbélé jó mvá* òjílâ drí cãzõ 'á lâ kô rî 'á, drílâ sîzõ kpērē ùrú lésî búúũ vùdrî zãlô rî.

46 Gõ'dá Yésũ drí trězõ ãmbá ùrú Ôvârí drí kî nî rî, "Tátá, má fē áamá lôvó-lôvó ní drígá." Nĩngá sî, kôrô Yésũ drí drãzõ.

47 Gõ'dá drî-'bá gólâ ãmbá ãjú 'bũ 'bá kâ 'bãlé gólîyî vó ndrêlé 'dĩ rî ndrê tâ 'dĩ bê ítí rî, drílâ Ôvârí rî lúyízõ kî nî rî, "Tã pãtĩĩ ró, ãgõ nõ tâ mbî 'bá 'î, úfû gólâ nõ cú ítí."

48 Kpá ò'bí ãmbá nõ 'bá yí ndrê ãyî tâ 'dĩ bê ítí rî, drílîyî gõzõ ãyî 'bã 'álâ, ágásî sãsã bê tâ ãsũ-ãsũ ãmbá 'dĩ drí sî.

49 Gõ'dá Yésũ rî rû-lê-ãzí yî òkó gólîyî ânî 'bá gólâ rî ãjílî Gãlíláyã lésî rî 'bá yí bê, ãdrê ãyî trá jējē ró Yésũ rî ndrêlé.

* 23:45 23.45 Jó mvá 'dĩ cé vò drî-'bá ãngí ãlô drî-'bá Yúdã yí kã rî 'bá yí kã drí rîzõ filí 'á lâ, nî'á Ôvârí ngálâ rî ã'dî.

*Tã Yésũ rî ãvõ 'bãzó ùgí 'álâ rî
(Mâtáyõ 27.56-61; Mârãkõ 15.42-47; Yõwánĩ
19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ Nĩngá sĩ, ãgõ ãzâ rĩ'á, rú lâ Yõsépã, gólâ Ārãmátáyã* lé 'bá 'î. Gólâ ĩ'dĩ drĩ-'bá Yúdã yĩ kã. Gólâ ĩ'dĩ rĩ'á õjĩlã tãndĩ 'î. Gólâ lée tã-drĩ kô Yésũ rî fũzó. Gólâ lã tã trá pãtĩĩ kĩ, Yésũ ĩ'dĩ tĩbê ájólé Ôvãrĩ ngá lésĩ ró rĩ ĩ'dĩ 'bãlé õjĩlã drĩĩ kúmú ró.

⁵² Gólâ nĩ trá Pĩlátõ rĩ ĩjĩlĩ Yésũ rĩ ãvõ tãsi, yĩ õtrõ ró bê 'bãlé.

⁵³ Pĩlátõ lã tã-drĩ trá drĩlã, Yésũ rĩ ãvõ ãngízó fê lãlĩ-lãlĩ drĩĩ sĩ, ítã tãndĩ mvẽêmvê sõzó rú lâ. Gólĩyĩ 'bã Yésũ rĩ ãvõ trá ùgí 'á kãtrã-kãtrã ró, gólâ ndéé êdê-êdê lâ ndrĩ kô, tãlã ĩtú trá fĩ'á. Ô'bãá drẽ õjĩlã ãzâ kó ùgí 'dĩ 'á kô sĩsĩ lâ sĩ.*

⁵⁴ Kãyĩ 'dĩ gĩmã volé drĩĩ nĩ 'î, kãyĩ rĩ 'dĩ rĩ'á kãyĩ õjĩlã drĩ rĩzó ĩyĩ êdélé nĩzó rãtãã 'elé rĩ ĩ'dĩ. Īcã kô ngá 'ezó kãyĩ rãtãã 'ezó rĩ 'á.

⁵⁵ Ōkó gólĩyĩ Yésũ rĩ ájĩ 'bã Gãlĩláyã lésĩ rĩ 'bã yĩ 'dê ĩyĩ trá zãã Yõsépã yĩ vó bũũũ võ Yésũ rĩ 'bãzó ùgí 'á rĩ 'álâ, tãlã yĩ ãgõ ró bê kãyĩ rãtãã kã vósĩ Yésũ rĩ ãvõ êdélé.

⁵⁶ Drĩlĩyĩ gõzó ãgõlé volé 'bãdrĩ mvã nã 'álâ ãlókõ ãzã 'bã yĩ 'bãdrĩ kã êdélé dõ bê ãvõ lâ ĩnĩzó kpã nĩ'á ãwó ngõlé, ĩdrú cĩjĩnó rĩ tí, gõ'dã rãtãã 'ezó, tãlã 'dĩĩ trá tã 'bã'bã 'î, otó ãcĩ kô.

24

Tã Yésũ rĩ ãvõ drĩ lĩdrĩzó õdrã 'ásĩ mbãrãkã

* 23:50-51 23.50-51 Ārãmátáyã 'dĩ rĩ'á 'bãdrĩ Yũdáyã rĩ 'á.

* 23:53 23.53 Yúdã yĩ 'bã ãvõ ùgí 'á, tãlã ĩnyákũ ãmbã-ãmbã, ĩcã kô 'bũ 'dĩjõ 'á lâ.

Ôvâri kã sî rî

(Mâtáyõ 28.1-10; Márãkõ 16.1-8; Yõwánî 20.1-10)

¹ Kãyî gólâ rãtãã kã 'dĩ vósî, ãkpãkã'dã ngá drí ãwúrî 'á, võ pãnî-pãnî rî, òkó 'dĩ 'bá yî ngá ãyî trá gólé võ gólâ Yésũ rî ãvõ 'bãzó ùgî 'á rî 'álâ êdélâ ãlókõ sî dõ yî bê.

² Gõ'dá òkó 'dĩ 'bá yî câ ãyî bê ùgî 'álâ rî, ndrê ãyî ólîlî kúnî úngû 'bãlé tîbê ùgî tî ạngî nã trá volé ùgî tî sî.

³ Gólîyî fî ãyî bê ùgî 'álâ rî, ùsú ãyî Yésũ rî ãvõ gõ'dá võ lâ 'á kô.

⁴ 'Á lâ yî drí gãzó. Gõ'dá gólîyî tî drí kpá ã'dízó. Kôro ãgô ãzã 'bá yî rî ítã lãgû-lãgû bê rî 'bá yî drí ãdrézó ãyî tólã.

⁵ Òkó 'dĩ 'bá yî lâro ãyî trá ùrî bê, ãsõ ãyî drî trá vûdrî. Gõ'dá ãgô 'dĩ 'bá yî drí tã ãtázó gólîyî drí kî nî rî, "Tãlã ã'dô 'î ãnî drí rîzó òjîlã lédrê-lédrê ró rî ndãlé võ ãvõ 'bã kã rî 'á yã?

⁶ Yésũ ãtã tã trá ãnî drí kî nî rî, yî ã'dô ngã'á òdrã 'ásî. Gólâ nõngã yû'dãwã. Nî ãsũ drê tã tîbê drîlã ãtálé ãnî drí Gãlîlãyã 'álâ rî, gólã ãtã tã ãnî drí kî nî rî,

⁷ 'Mã ãjólé ùrú lésî nõ áã'dô ãmã drî-bã fê'á ãwãlãkã drígã ãpálé fê lãlî-lãlî drî. Mã drí drãzó, kãyî nã 'á rî mã drí kpã ngãzó òdrã 'ásî.' "

⁸ Gõ'dá tã tîbê Yésũ drí ãtálé rî drí ãgãzó gólîyî drî.

⁹ Gõ'dá òkó 'dĩ 'bá yî drí ãgõzó ùgî lésî volé Yêrõsãlemã 'álâ tã 'dĩ 'bá yî ãtálé lãjõ'bã Yésũ kã rî yî drí rû-lê-ãzî lâ yî ãzã 'bá yî bê.

10 Òkó 'dĩ 'bá yí lãfálé sī rī nǐlǐ rī Māriyã Măgãdãlã ĩ'dĩ, Jõãnã gõ'dá Māriyã gólã Yãkóbã rī ândrê yí bê.

11 Gõ'dá lãjõ'bá 'dĩ 'bá yí ârī ĩyī tã òkó 'dĩ 'bá yí drī âtálé kī'á nī rī, Yésũ līdrī trá òdrã 'ásī rī, gólīyī drī tã âtázó kī nī rī, òkó 'dĩ 'bá yí âtã ĩyī úlī âzã-âzã 'ì, lěé ĩyī úlī 'dĩ tã lâ ârīlī kô.

12 Gõ'dá Pétērõ drī ngãzó rãlé nī'á ùgí 'álã. Gõ'dá gólã câ bê tólã rī, drīlã ândjızó rī'á võ ĩndrīlǐ dĩyī ùgí 'álã, gõ'dá ndrê cé ítã tãndí gólã ävõ 'bãzó 'á lâ rī ĩ'dĩ, ävõ gõ'dá yũ. Gõ'dá nĩngá sī, drīlã ngãzó nī'á gólé 'bã 'álã tã ĩsũ-ĩsũ bê lâvũlǐ kôrõ.

Tã Yésũ drī rũ â'dázó lãjõ'bá iyíkã rī 'bá yí drī rī

(Márãkõ 16.12-13)

13 'Dó kãyī ãlõ 'dĩ ĩ'dĩ, Yésũ rī rũ-lě-ãzĩ yí kpá zãlõ rī rī'á ĩyī nī'á 'bãdrī mvã äzã rī'á zĩlã Êmãwõ rī 'álã. 'Bãdrī mvã 'dĩ jējē lâ rī'á kīlõmítĩrī mũdrī-drī-lã-ngã-ãlõ Yērõsãlémã rú sī. Ägõ ãlõ, rú lâ Kělēópã.

14 Gólīyī rī'á òdrã tã Yésũ kã rī âtã'á, gõ'dá ngã nõ 'bá yí 'è rũ 'dó volé lésī.

15 Gólīyī drī rīrī tã âtálé rī 'á Yésũ drī ânĩzó âcálé anyī gólīyī lãgãtǐ tã âtálé gólīyī bê.

16 Gõ'dá Ôvãrī 'è ägõ 'dĩ 'bá yí gólã rī nǐlǐ kô.

17 Gõ'dá Yésũ drī tã âtázó gólīyī drī kī nī rī, “Nī rī ã'dõ tã âtã'á lãtǐ 'ásī yã?” Gólīyī drī âdrézó pávõ tǐ 'á, lĩfǐ lâ yí gõ'dá trá ĩzã ró.

18 Gõ'dá Kělēópã drī tã âtázó Yésũ drī kī nī rī, “Nī ârī tã ängí rũ 'è 'bã ândrãtú Yērõsãlémã 'álã rī kô yã?”

19 Yésũ drí tã-drĩ jãzó kĩ nĩ rĩ, “Ã'dô tã 'ê rù nĩ yã?” Gólĩyĩ kĩ, “Tã gólã Yésũ Nãzãrétã lé 'bá ró rĩ kã. Gólã trá tã ãngũ 'bá Ôvãrí kã 'ì. Drílã rĩzó tã tãndĩ átálé dódó mbârãkã sĩ. Tã 'ê'ê gólãkã ndrĩ 'dó tã Ôvãrí kã rĩ vó ró. Ôjílã düũ ãnjĩ ãyĩ gólã trá.

20 Gõ'dá drĩ-'bá ãngĩ Yúdã yĩ kã rĩ 'bá yĩ rĩ gólĩyĩ sísí-lésĩ rĩ 'bá yĩ bê, fê ãyĩ gólã rĩ drĩ-bã trá fũlĩ vólé, gólã rĩ ãpã-ãpã fê lãlĩ-lãlĩ drĩ sĩ rĩ.

21 Mã nĩ trá ãgô rĩ 'dĩ ã'dô ãmã pã'á nĩ ãmã ãjú-'bã-ãzí yĩ drĩgã sĩ. Gõ'dá gólã drã trá, 'ê trá kãyĩ rĩ.

22 Gõ'dá tã ãzã kpã ã'dĩ nõ, ãsú gõ'dá ãvõ lâ ãgĩ 'á kpã kô. Cĩnó nõ ãkó ãzã 'bá yĩ ãmã lãfálé sĩ, ãtã ãyĩ ãlĩ rũbãã ãzã trá nõngã kĩ nĩ rĩ, yĩ ãnĩ bê ãgĩ gólã Yésũ rĩ ãvõ 'bãzó rĩ ndrêlé rĩ,

23 yĩ ãsú gólã rĩ ãvõ 'á lâ kô. Gólĩyĩ drĩ ãgõzó vólé tã lâ átálé ãmã drĩ, yĩ ãndrê mälãyĩkã 'ĩ gólã rĩ võ 'á tólã. Gõ'dá mälãyĩkã 'dĩ drĩ tã ãtãzó ãyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, ‘Yésũ ã'dô bê lédrê-lédrê ró.’

24 Gõ'dá ãgô ãzã 'bá yĩ ãmã lãfálé sĩ rĩ drĩ kpã nĩzó ãgĩ gólã rĩ 'bãzó 'á lâ 'dĩ ndrêlé rĩ, ãsú ãyĩ tã kpã té õzõ ãkó 'dĩ 'bá yĩ drĩ ãtãrê lâ tí, ãsú ãyĩ gólã rĩ ãvõ kô.”

25 Gõ'dá nĩngã sĩ, Yésũ kĩ nĩ rĩ gólĩyĩ drĩ rĩ, “Ãnĩ gólĩyĩ tãbê tã nĩ 'bá kô'dãwã nõ 'bá yĩ, nĩ lãé kô ãlĩ gólĩyĩ tãbê tã ãngũ 'bá drĩ ãgĩlĩ ãnĩ drĩ rĩ ãrĩlĩ yã?

26 Tã ãngũ 'bá ãtã trá kĩ nĩ rĩ, ãzãtú rĩ, gólã tãbê Ôvãrí drĩ zĩlĩ nĩ 'dĩyĩ pã 'bá ró rĩ ã'dô rù ãzã'á ãtĩ, gõ'dá Ôvãrí drĩ gólã rĩ 'bãzó kpã mbârãkã bê gãrã kúmú ãngĩ ró.”

27 Gõ'dá Yésũ drí tã gólâ Músã yî drí îgîlí tã ângũ 'bá bê tã íyíkâ rî tãsi rî ífí lâ âtázó drílîyî.

28 Gõ'dá gólîyî câ ãyî bê Êmáwõ 'á rî, Yésũ 'è trá zãã nîlí sîsî 'álâ.

29 Gõ'dá îkî ãyî Yésũ trá tã âtázó drílâ kî nî rî, “Ní rî ãmã bê nõngã. Ní ndrê, ãtú trá fî'á.” Gõ'dá Yésũ drí ânîzó âfílí jó 'á gólîyî bê rîlí.

30 Gólâ rî trá vûdrî ngã nyãlé gólîyî bê. Gõ'dá trõ ãmbãtã trá, drílâ rãtãã 'ëzó Ôvãrî drí, gõ'dá drílâ ûpîzó lâ cíkírînyáwã ró îtí fêlé gólîyî drí.

31 Ngbãangbãnõ rî, Ôvãrî nîjî gólîyî rî lîfî trá Yésũ rî nîlí. Gõ'dá Yésũ drí íyîngã âvîzó.

32 Gõ'dá ãgõ 'dî 'bá yî drí tã âtázó ãyî võ 'ásî kî nî rî, “Ãgõ 'dî fí té Yésũ rî ífíí í'dî. ãmã trá ãyîkõ ró gólâ drí tã âtãrê ãmã drí lãtî 'á, kpá tã gólâ drí tã lâ îgîlí 'dî 'bá yî ífí lâ lôfõrê ãmã drí rî 'á.”

33 Kôrô gólîyî drí ngãzó ùrû, nî'á gólé volé Yêrõsãlemã 'álâ. Gõ'dá gólîyî câ ãyî bê rî, ùsû ãyî lãjõ'bá Yésũ kã mùdrî-drî-lã-ngã-ãlô 'dî 'bá yî è'bê ãyî rû trá 'dó võ ãlô 'á, ãyî rû-lê-ãzîyã yî bê.

34 Lãjõ'bá 'dî 'bá yî kî nî rî gólîyî drí rî, “Ãwõ-îtí Yésũ lîdrî trá õdrã 'ásî, gólâ â'dã yî trá Sîmónã Pétêrõ drí.”

35 Gõ'dá ãgõ rî nã 'bá yî âtã ãyî kpá gólîyî drí, tã tîbê rû 'è 'bá lãtî 'á drílîyî ndrêlé rî tãsi, gõ'dá kpá drílîyî Yésũ rî nîzó drílâ rîrî ãmbãtã ûpîlí rî 'á.

36 Nîngã sî, kôrô Yésũ rî gógó drí âdrézó gólîyî lãfálé tã âtálé gólîyî drí kî nî rî, “Ãnî pîpîsîlí ãã'dî.”

37 Gõ'dá læjó'ba 'dĩ 'bá yĩ lâro ãyĩ trá, rĩ ãyĩ trá 'dó tĩtĩ ũrĩ bê, tãlã gólĩyĩ ãsũ ãyĩkã bê rĩ, Yésũ â'dô 'búlĩ-'bá 'ĩ.

38 Yésũ drĩ tã âtázó gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Nĩ rĩ ũrĩ 'êlé ã'dô drĩ sĩ yã? Nĩ rĩ tã ãsũlĩ rĩ rĩ kĩ'á nĩ rĩ, â'dó mã ĩ'dĩ kô rĩ ã'dô drĩ sĩ yã?”

39-40 Nĩ ndrê drẽ ãlĩbĩ âmã drĩ 'á, âmã pá bê. Mã rĩ gógó ĩ'dĩ rĩ'á nõ. Nĩ ãnjũ drẽ âmã rúbã. Nĩ ndrê drẽ, 'búlĩ-'bá cú ĩtĩ ãnyĩrĩkõ ãkó kpá fã ãkó, mã rĩ'á cú ãnyĩrĩkõ bê gõ'dá kpá fã bê.”

41 Gólĩyĩ 'â gã trá, líndrĩ lâ yĩ 'bê trá dĩ, tãlã tã 'dĩ trá õzõ tã lârákõ tã læzó 'á lâ kô rĩ kãtĩ. Gõ'dá Yésũ drĩ tã âtázó gólĩyĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, “Ãnĩ cú ngã nyãnyã bê âfélé mã drĩ nyãlé yã?”

42 Gõ'dá gólĩyĩ drĩ ĩ'bĩ lâ'dĩ-lã'dĩ âfẽzó Yésũ drĩ nyãlé.

43 Yésũ drĩ gõzó ĩ'bĩ 'dĩ nyãlé gólĩyĩ lĩfĩ drĩ 'á.

44 Gõ'dá nĩngã sĩ, Yésũ drĩ tã âtázó gólĩyĩ drĩ, “Ãnĩ, nĩ ãsũ tã tĩbê mã drĩ âtálé ãnĩ drĩ, mã drĩ 'bãzó drẽ ãnĩ bê 'bãdrĩ 'á nõngã rĩ 'á rĩ trá yã? Mã âtã tã trá ãnĩ drĩ kĩ, tã gólĩyĩ Músã yĩ drĩ ĩgĩlĩ âmã tãsĩ, tã ãngũ 'bá yĩ bê, kpá tã ndrĩ lô'bãzó lõngó sĩ rĩ â'dô rũ 'ẽ'á trá.”

45 Gõ'dá 'dĩlĩ vósĩ rĩ, Yésũ âtã bê tã 'dĩ rĩ, gólã drĩ gólĩyĩ 'bãzó nĩlã lĩfĩ ĩcĩ úlĩ Ôvãrĩ kã búkũ 'á rĩ kã rĩ sĩ, gólĩyĩ ũnĩ ró tã ĩfĩ lâ bê dódó.

46 Gõ'dá drĩlã tã âtázó gólĩyĩ drĩ, “Ôvãrĩ âtã trá tã ãngũ 'bá drĩ kĩ, gólã tĩbê ãjólé úrũ lésĩ 'dĩyĩ pã 'bá ró rĩ, ĩzã â'dô gólã rĩ 'ẽ'á, drĩlã drãzó, gõ'dá kãyĩ nã 'á rĩ, gólã drĩ lĩdrĩzó õdrã 'ásĩ.

47 'Dĩlĩ rĩ vósĩ rĩ, õjĩlã ãzã 'bá yĩ â'dô ãyĩ tã lâ pẽ'á õrĩ ãmbã ãngó 'á nõ 'bá yĩ drĩ kĩ nĩ rĩ, gólĩyĩ

tíbê drĩ âjá 'bá trá tã 'ě'ě ònjí ÿyíkã 'ásĩ rĩ, Ôvârí â'dô gólíyĩ âyé'á tã ònjí gólíyíkã 'ásĩ 'díyĩ pã 'bá rĩ tãşĩ.

⁴⁸ Ānĩ ífífí ĩ'dĩ 'ě 'bá tã ámákã pélé rĩ, tãlã ģnĩ rĩ gógó rĩ ndrê tã rú 'ě 'bá rĩ cú nĩ ģnĩ ĩfífí sĩ.

⁴⁹ Āmã ífífí â'dô Líndrí Tãndí Ôvârí kã túbê ámã átã drĩ tã lâ átálé rĩ âjó'á ģnĩ pãlé. Nĩ rĩ drê tãkõ Yêrôsãlémã 'á nõngá tãlã té drílã âcázó nĩ. Gõ'dá kpã mbârãkã Ôvârí kã â'dô âcã'á rĩlĩ ģnĩ bê."

*Tã Yésũ drĩ gõzó úrú 'álã rĩ
(Márãkõ 16.19-20)*

⁵⁰ Gõ'dã nõngã sĩ rĩ, Yésũ drĩ gólíyĩ lôfõzó 'bãdrĩ mvã nã 'ásĩ, nĩlĩ ģnyĩ 'bãdrĩ mvã äzã 'álã Bêtãní rú. Gõ'dã drílã õrê fëzó drílíyĩ.

⁵¹ Gõ'dã Yésũ fë õrê bê gólíyĩ drĩ ndrĩ rĩ, Ôvârí drĩ Yésũ rĩ trõzó nĩlĩ võ 'bũũ 'álã úrú 'álã rĩ 'álã.

⁵² Nõngã sĩ, gólíyĩ drĩ äwõ-ĩtĩ ämbã 'ëzó Yésũ drĩ gólã rĩ lúyízó Ôvârí ró. Gõ'dã drílíyĩ ägõzó vólé Yêrôsãlémã 'álã äyĩkõ ró ämbã.

⁵³ Gólíyĩ rĩ trá Ôvârí rĩ lúyĩlĩ ĩtú vósĩ cé ĩyĩ pĩpĩşĩlĩ sĩ jó ängĩ Ôvârí kã rĩ 'á.

Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ

Avokaya: Tã-drĩ Lěľě Ó'dí Óvârí Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jun 2025 from source files dated 26 Apr 2025

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354